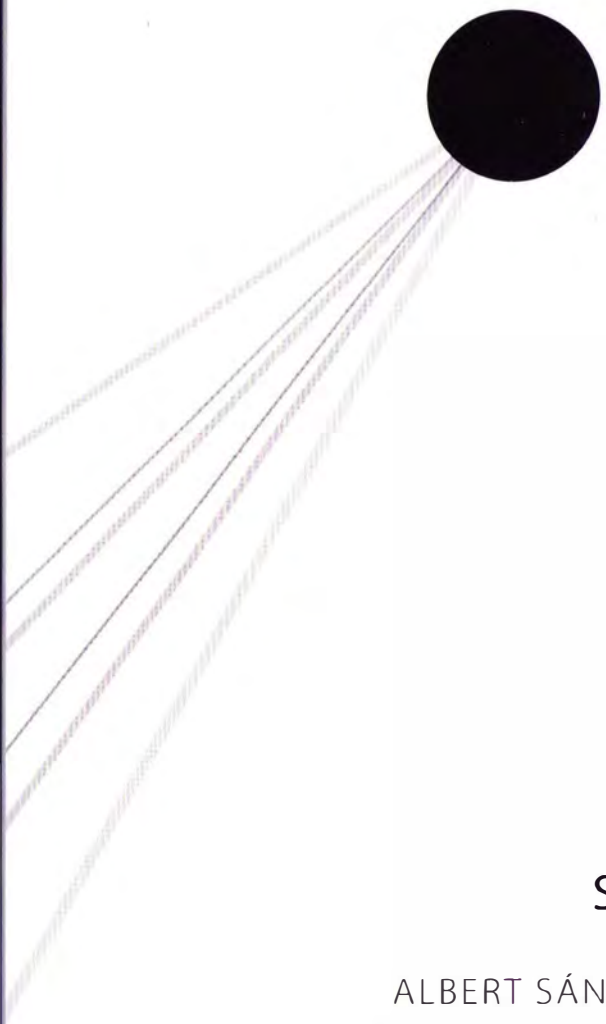


Soğuk Deri

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL

JAGUAR

"Okuyup bitirdikten sonra bile peşimi bırakmadı. Müthiş bir kitap."

- Enrique Vila-Matas

"Huzursuz eden, çekiç gibi inen, görkemli bir roman."

- David Mitchell

Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra Antarktika yakınlarındaki küçük bir adaya, bir yıllığına yeni bir meteoroloji uzmanı gelir. Haritada bile zor görülen bu küçük adada bir kişi daha yaşamaktadır: Fenerin ketum görevlisi. Fakat iki kişilik bu ada, hiç de göründüğü kadar sakin değildir. Adanın gizemi ancak karanlık çöktüğünde ortaya çıkar.

Soğuk Deri, imgelem gücü ve felsefi sorgulamalarıyla, insanın "öteki" ile kurduğu ilişkiye dair unutulmaz bir roman.



6. Baskı

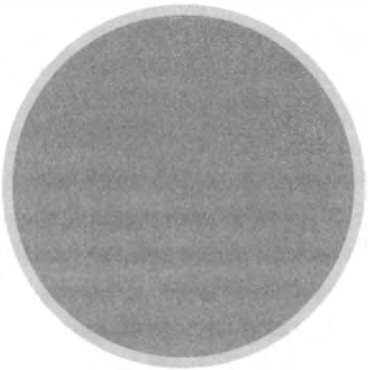
"Mutlu azınlığa!"

9 786056 840555

JAGUAR • PROSPERO KİTAPLIĞI • 1

We are such stuff
As dreams are made on; and our little life
Is rounded with a sleep.

– *William Shakespeare*



Shakespeare'in *Fırtına*'sında Prospero, kızıyla birlikte on iki yıl yaşamak zorunda kaldığı adadan ayrılırken sihirli asasını ve kitaplarını gömer. Prospero'nun kayıp kitaplarından mahrum kalan insanlığın kendi rüyalarını (ütopya), kâbuslarını (distopya), hayallerini (fantastik) ve geleceğini (bilimkurgu) yazmaktan başka çaresi kalmamıştır artık.

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL

1965'te Barselona'da doğdu. Antropoloji eğitimi alan Piñol, 2002 yılında yayımladığı ilk romanı *Soğuk Deri* ile büyük bir başarı yakaladı ve kitap iki yıldan fazla İspanya'nın çok satanlar listesinde kaldı. 2005 yılında da *Pandora al Congo* adlı romanını yayımlayan Piñol, daha sonra *Victus* (2012) *Vae Victus* (2015) adlı iki tarihî roman kaleme almıştır. Piñol, eserlerini Katalan dilinde yazmaktadır. *Soğuk Deri* bugüne kadar otuz yedi dile çevrilmiştir.

YILDIZ ERSOY CANPOLAT

İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. İspanyol ve Latin Amerika edebiyatlarıyla ilgili araştırmalarını Madrid Complutense Üniversitesi'nde ve Meksika'da El Colegio de Mexico'da sürdürdü. Hacettepe ve Ankara Üniversitesi'nde uzun yıllar öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra emekli oldu. İspanyol edebiyatından çeşitli seçkiler hazırladı ve başta Borges, Unamuno, Paz, Fuentes olmak üzere pek çok büyük yazarın eserlerini Türkçeye kazandırdı.

PROSPERO KİTAPLIĞI • 1

Kitabın Özgün Adı
La pell freda

© Albert Sánchez Piñol, 2002
© Jaguar Kitap, 2018
Tüm hakları Jaguar Kitap'a aittir.

6. Baskı: Kasım 2021
ISBN: 978-605-68405-5-5

İspanyolcadan Çeviren
© Yıldız Ersoy Canpolat

Editör
Ahmet Batmaz

Dizi Kapak Tasarım
Orsolya Bercsek

Sayfa Tasarım
Hakan Güngör

Baskı-Cilt
Ana Basın Yayın San. Tic. A. Ş.
Sertifika No: 20699

JAGUAR KİTAP

Cemal Nadir Sk. No 16/77 Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 0 212 522 94 22 Sertifika No: 27215
www.jaguarkitap.com iletisim@jaguarkitap.com

/jaguaryayinlari /jaguarkitap /jaguarkitap

SOĞUK DERİ

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL

İspanyolcadan Çeviren
Yıldız Ersoy Canpolat



I

Nefret ettiğimiz insanlardan sonsuza dek uzak kalamayız. Öte yandan, yine aynı nedenle, sevdiklerimize asla büsbütün yakın olamayacağımızı da düşünebiliriz. Gemiye bindiğimde bu korkunç ilkeyi biliyordum. Ama ilgimizi hak eden gerçeklerin yanı sıra, üzerinde konuşmanın yakışık almayacağı gerçekler de vardır.

Adayı ilk kez gün doğumunda gördük. Yunuslar peşimizi bırakalı otuz üç gün, nefes alırken tayfanın ağzından buhar çıkmaya başlayalı on dokuz gün oluyordu. İskoçyalı denizciler dirseklerine kadar uzanan eldivenlerle korunuyorlardı. Kürklerle öylesine sımsıkı sarılmışlardı ki, birer morsa benziyorlardı. Bu soğuk bölge Senegalliler için azap olduğundan, şakaklarına ve alınlarına kızartma yağı sürerek korunmalarına kaptan ses çıkarmıyordu. Sulanıp gözlerinden süzülüyordu yağ. Ağlıyorlar ama asla şikâyet etmiyorlardı.

"İşte adanız. Oraya, ufuk çizgisine bakın," dedi kaptan.

Göremedim. Yalnızca, üzeri uzak bulutlarla kaplı aynı soğuk deniz. Çok güneyde olmamıza karşın, Antarktika'nın buzdağlarının ne heybeti ne de yarattığı tehlike yolculuğu hareketlendirmeye yetmişti.

Buzullardan, akıntıya kapılmış o görkemli doğal devlerden de hiçbir iz yoktu. Güney'in sıkıntılarını yaşıyorduk yaşamasına ama görkemini esirgiyordu bizden. Demek ki gittiğim yer, hiç aşamayacağım buz tutmuş bir sınırın eşiğiydi. Kaptan dürbününü bana verdi. "Ya şimdi? Onu görüyor musunuz?" "Evet, görüyorum."

Bembeyaz köpükten bir kolyeyle çevrelenmiş okyanus ile gri gökyüzünün arasına sıkışmış bir kara parçası. Hepsi bu. Tam bir saat geçmesi gerekti. Daha sonra, adayı belirleyen çizgiler yaklaştıkça çıplak gözle bile görünür oldu.

Yaşayacağım yer oradaydı: Bir uçtan bir uca zar zor bir buçuk kilometreyi bulan bir uzantı, kuzey ucunda bir deniz fenerinin yer aldığı granit bir yükseltiydi. Bu, fenerin mütevazı boyutlarını daha da öne çıkartıyordu. Adanın küçük oluşu, görkemli olmadığı halde fenere anıtsal bir hava kazandırıyordu. Güneydeki L harfinin tabanında meteoroloji görevlisinin evinin bulunduğu küçük bir çıkıntı vardı. Yani benim evim. İki yapı, nemli bir bitki örtüsünün fışkırdığı daracık bir tür vadiyle birbirine bağlanıyordu. Ağaçlar başka bedenlerde sığınak arayarak birbirine sokulan hayvan sürüleri gibi boy vermişti. Yosunlarla sarılmıştı. Bahçe fundalıklarından daha sıkı, diz kapağı yüksekliğinde bir yosun örtüsü; tuhaftı. Ağaç gövdeleri, üç renkli bir cüzzamla –mavi, mor ve siyah– lekelenmişti sanki.

Ada oraya buraya serpiştirilmiş, küçük küçük sığ kayalıklarla çevriliydi. Bu da adadaki evin önüne dek uzanan tek kumsalının en az üç yüz metreden daha yakınına kadar demir atılmasını tümüyle olanaksızlaştırıyordu. Bu yüzden eşyalarımı ve kendimi bir bota atmaktan başka çarem yoktu. Kaptanın karaya kadar bana eşlik etmesi umulmadık bir zarafet olarak değerlendirilmeliydi. Onu buna zorlayan bir şey yoktu. Ama yolculuk boyunca aramızda, farklı kuşaktan insanların o bildik karşılıklı anlaşmaya dayalı ilişkisi kurulmuştu. Kaptanın kökeni Hamburg'un liman mahallelerine uzanıyordu, Danimarka'yı sonradan yurt edinmişti. En dikkat çekici özelliği gözleriydi. Birisine baktığında çevresindeki her şey siliniyordu. İnsanları böcek bilimcinin çalışma yöntemleriyle, olayları da uzman titizliğiyle tartıyordu. Hatta bunu ciddiyetle karıştıranlar olabilirdi. Öyle sanıyorum

ki bu, ruhunun derinliklerindeki gizli hoşgörünün dışavurumuydu. Yakınlarına duyduğu sevgiyi asla sözcüklerle açığa vuramazdı, ama bu sevgi tüm davranışlarına sinerdi. Bana her zaman işbaşındaki bir cellat nezaketiyle davrandı. Benim için elinden geleni yapıyordu. Sonuç olarak kimdim ben? Rotası kutup rüzgârlarının yaladığı küçücük bir adaya çevrilmiş, olgun olmaktan ziyade genç bir adamdım. Uygar kıyılardan uzakta, anlamsızlık derecesinde tekdüze bir biçimde çalışarak, rüzgârların şiddetini, yönünü ve sıklığını not ederek bir sürgün yalnızlığıyla on iki ay boyunca orada yaşamak zorundaydım. Uluslararası denizcilik antlaşmaları bunu gerektiriyordu. Doğal olarak ücret iyiydi. Ama hiç kimse para için böyle bir kadere razı olmuyordu.

Kaptan, sekiz denizci ve ben dört botla kumsala vardık. Yanıma aldığım bir yıllık erzakı, bavullarımı ve bana ait diğer öteberiyi boşaltmaları tayfaların epey zamanını aldı. Bir sürü de kitap. Boş zamanım olacağını düşünüyordum, yaşamımın son yıllarında uzak kaldığım okumalarla beynimi doldurmayı istiyordum. "Pekâlâ," dedi taşıma işinin ağır ilerleyeceğinin farkına varan kaptan, "gidelim." Böylece onunla kumda yürümeye başladık. Kısa bir yokuş eve çıkıyordu. Benden önce burada oturan, bir tırabzan yaptırmayı akıl etmişti. Denizin kıyıya atıp perdahladığı, ilkel bir biçimde çivilenmiş kalaslar. Evet, akılcı bir kafa yapmıştı bunu. Ve inanılmaz gibi görünse de, bu ayrıntı, yerine geçeceğim kişiyi ilk kez aklıma getirdi. Bu kişinin varlığı somuttu, beklenmedik bir anda da olsa şimdi onun dünya üzerindeki işlerinden birini görebiliyordum. Onu düşündüm ve yüksek sesle "Meteoroloji uzmanının bizi karşılamaya çıkmaması tuhaf," dedim. "Nöbeti devralacak kişinin gelişinden çok mutlu olmuştur herhalde."

Her zamanki gibi kaptana bunları söyledikten bir saniye sonra dilimi ısırdım, uzun süreden beri benimkiler onun

düşüncelerini izliyordu. Ev karşımızdaydı. Arduvaz kiremitli konik bir çatı ve kırmızı tuğla duvarlar. Yapı zarafetten de uyumdan da nasibini almamıştı. Sanki ya Alpler'de bir dağ sığınağıydı ya ormanda bir keşiş kulübesi ya da küçük bir gümrük barakası.

Kaptan harekete geçmeden önce, tehlikeyi sezen bir insanın bakışlarıyla, bir dakika boyunca çevreyi gözden geçirdi. Ben bütün inisiyatifi ona bırakmıştım. Sabah rüzgârı, evin köşelerini belirleyen, Kanada meşesine benzer dört ağacın dallarını sallıyordu. Hava buz gibi olmasa da rahatsız edici soğukluktaydı. Bir sıkıntı varsa da anlatılır cinsten değildi. Görmediğimize göre sorun pek de büyük olmasa gerekti. Uzman neredeydi? Herhangi bir yerde işiyle mi meşguldü? Yoksa sadece dolaşıyor muydu? Yavaş yavaş böyle olmadığının belirtileri çıktı ortaya. Pencereler, dikdörtgen biçiminde çok kalın camlı ve küçüktü. Tahta kepenkler açıktı. Çarpıyorlardı. Hoşuma gitmedi. Buradan, bahçe duvarının dibinden, evi çevreleyen eski bir bahçenin varlığı hâlâ anlaşılabiliyordu. Yarıya kadar toprağa gömülmüş taşlarla sınırları belirlenmişti. Ama bitkilerin çoğu, bir fil taburu tarafından çiğnenmişçesine yok olmuştu.

Kaptan tam kendisine yakışır bir jest yaptı, mavi kabanının yakası sanki onu boğuyormuş gibi hafifçe çenesini kaldırdı. Sonra da, kutsiyeti saygısızlığa uğramış bir firavun mezarının lanetli homurtusuyla açılan kapıyı itti. Kapıların dili olsaydı bu gıcırtı şunları söylerdi: "İsterseniz buyurun, günah benden gitti." İçeriye girdik.

Görüntü, bir Afrika araştırmacısının not defterini anımsatıyordu. Sanki bir tropikal karınca ordusu burayı silip süpürmüş, eşyaları mahvetmiş, yaşamı yiyip bitirmişti. Belli başlı mobilyalara dokunulmamıştı. Tahribattan çok terk edilmişlik. Tek oda. Yatak yerli yerindeydi. Şömine ve bir yığın odun. Masa devrilmişti. Cıvalı barometreye dokunulmamıştı.

Mutfak eşyaları yoktu; bilmem neden, bu ayrıntı bana büyük bir giz gibi geldi. Selefimin kişisel eşyaları da iş aletleri de ortalarda görünmüyordu. Ama bu terk edilmişlik, bir doğal afetten çok, tuhaf bir çılgınlığın ürünüymüş gibi geldi bana. Bu hüzünlü görüntüsüne rağmen, burası genel olarak hâlâ oturulabilir bir yerdi. Dalgaların mırıltısı net bir biçimde bize kadar ulaşıyordu.

"Bay hava ve rüzgâr uzmanının eşyalarını nereye bırakalım?" diye sordu gelir gelmez Senegalli Sow. Denizciler bagajları kumsaldan getirmişlerdi.

"Buraya, içeriye, herhangi bir yere... Hiç fark etmez," dedim bu beklenmedik sesin bende uyandırdığı ürküntüyü gizlemek isteyerek. Kaptan, durumun onda yarattığı hoşnutsuzluğu denizcilere şu sözlerle ifade etti:

"Sow, lütfen çocuklara söyle rezaleti halletsinler." Adamlar harıl harıl valizleri yerleştirmeye ve ortalığı düzeltmeye çalışırken kaptan bana fenere gitmeyi önerdi.

"Belki selefinize orada rastlarız," dediğinde denizcilerden artık bizi duyamayacakları kadar uzaklaşmıştık.

Ona göre fenerde de birilerinin yaşadığı çok açıktı. Fener Hollandalılara mı, Fransızlara mı yoksa başka birilerine mi aitti tam olarak anımsamıyordu ama birilerine aitti işte. Fener görevlisi meteoroloji uzmanının komşusuydu, bir mesai arkadaşlığı kurmuş olmaları çok mantıklı ve anlaşılır bir şeydi. Yine de bu, bir beklentiden çok bir akıl yürütmeydi. Meteoroloji uzmanını bulmamıza yarayabilir ama evin durumuna bir açıklama getiremezdi. Ne olursa olsun, en doğrusu oraya gitmekti.

Bu kısa yol boyunca duyduğum tedirginliği anımsıyorum. Bunun, büyük ölçüde o anki ruh halimden kaynaklandığı fikrindeyim. Görmeye alıştığımız türden bir orman olmadığı kesindi. İnsan adımlarının oluşturduğu bir patika bizi neredeyse dosdoğru fenere götürüyordu. Yol yalnızca pek de

masum olmayan yosun, çamur ve simsiyah suyla dolu çukurları gizlediğinde bükülüyordu. Çıkardığı tekdüze ve kesintisiz seslerle bizi ürperten deniz, ağaçların hemen arkasındaydı. Ama kesin olan şu: en kötüsü sessizlikti. Daha doğrusu gürültünün olmayışı. Ağacı bol doğa yaşamına özgü melodiler yoktu, ne kuşlarımız vardı ne de çığlık çığlığa böceklerimiz. Heybetli ağaç gövdeleri, rüzgârların şiddetinden eğri büğrü büyümüşlerdi. Orman, gemiden baktığımda bana sık ağaçlı bir yığın gibi gelmişti. İnsanların ya da bitkilerin yoğunluğunu kestirmeye çalıştığımızda, mesafe çoğu zaman bizi yanıltır. Bu kez öyle olmadı. Birbirlerine öylesine yakındılar ki, iki ağacın aynı kökten mi yoksa birbirinden bağımsız olarak mı büyüdüğünü anlamak çoğu kez mümkün olmuyordu. Yolumuzun küçük küçük, pek çok dereyle kesildiği görülüyordu. Belli bir su kaynağından değil de, dağlardan eriyip gelen sulara benziyorlardı. Bunları geçmek için genişçe bir adım yeterliydi.

Fener, en yüksek ağaçların tepelerinden birdenbire belirdi. Ormanlık alan bittiğinde yol da bitti. Üzerinde yapının yükseldiği çıplak granit kaideyi görebildik. Üç taraftan okyanusla çevreleniyordu. Dalgalı günlerde muhtemelen kayalar şiddetle dövülüyordu. Ama mimar, her kimse, ne yaptığını biliyormuş. Denizin darbelerine dayanacak biçimde yuvarlaklaştırılmış, sağlam bir yüzey; iyi düzenlenmiş, Ortaçağ biçeminde beş mazgal; parmaklıkları paslanmış, dar ve küçük bir balkon; sivri bir kubbe. Balkona yapılmış eklentiler garipti. Çoğunun uçları sivri, çapraz sopalar ve kazıklar. Bu bir tadilat iskelesi olabilir miydi? Bunu düşünecek ne zamanımız vardı ne de halimiz.

"Merhaba! Merhaba! Merhaba!" diye bağırdı kaptan bir elinin ayasıyla demir kapıya vururken. Yanıt alamadık, ama bu vuruşlar, kapının kapalı olmadığını anlamaya yetti. Çok sağlam bir kapıydı. Bir karış kalınlığındaki demir, on iki adet

kurşun perçinle güçlendirilmişti. Öylesine ağır ve oylumluydu ki kımıldatabilmek için birlikte itmek zorunda kaldık. İçeride, tuhaf bir ışıklandırma. Dışardan gelen ışık bir katedral havası yaratarak süzülüyordu. Kulenin içbükey duvarlarına beyazlık veren kireç tabakası hâlâ duruyordu. Ve nihayet, kayaya bitişik merdiven sarmal bir biçimde yükseliyordu. Gördüğümüz kadarıyla bu alt kısım, çok sayıda alet edevatın ve yedek parçanın konulduğu bir depo olarak kullanılıyordu.

Kaptan alçak sesle, anlayamadığım bir şeyler mırıldandı. Kararlı bir biçimde yukarı çıkmaya başladı. Doksan altı basamak üst katın tabanını oluşturan ahşap zemine çıkıyordu. Kare kapağı itip içeri girdik. Gerçekten de orada, kusursuz bir şekilde düzenlenmiş, sıcak bir odacık vardı. Dirsekli borusu olan bir soba, yuvarlak denebilecek bir mekânın ortasındaydı. Kapının bulunduğu duvar, odanın yuvarlaklığını bozuyordu. Bu kapının gerisinde belki de bir mutfak vardı. Başka bir dar merdiven yeni bir kata, kuşkusuz fenerin makine dairesine çıkıyordu. Buraya dek her şey mükemmeldi; tutarsızlık düzendeydi, evin düzenleniş biçimindeydi.

Eşyalar, duvarlar boyunca özenle zemine yerleştirilmişti. Masaların üzerine ya da etajerlere koymaya alışık olduğumuz eşyalar yere sıralanmıştı. Ve kapaklı olsun olmasın her kutunun üstünde bir ağırlık vardı. Bir örnek: Bir ayakkabı kutusu, üstünde bir kömür topağı. Bir diğeri: Silindirik, yarım metre yüksekliğinde, içi kirli çamaşır dolu bir benzin bidonu. Üstünde, çamaşırları bastıran bir tahta parçası. Eğer amaç buysa, kömür topağı kadar tahta parçası da pis kokuyu gizlemeye uygun değildi. Ev sahibinin, içindekilerin yer çekiminden kurtulup, küçük kuşlar gibi kaçıp gideceklerinden korktuğu, ufak tefek eşyalarını sağlam ağırlıklarla güvenceye aldığı söylenebilirdi.

Son olarak, karyola. İnce demir çubuklu bir başlığıyla eski bir mobilya. Ve kalın üç battaniyeye sarınmış bir adam.

Kuşkusuz adamı uykusunun ortasında yakalamıştık. İçeri girdiğimizde göz kapakları açıktı. Ama tepkisizdi. Küçük köstebek gözleriyle bakıyordu bize. Battaniyeler bir ayı postu gibi burnuna dek örtüyordu adamı. Oda çok temiz görünse de adam için aynı şeyi söylemek zordu. Savunmasızlıktan, yorgunluğa ve yabansılığa gidip gelen bir görünüşü vardı. Yatağın altında soğuk idrarla ağzına kadar dolu bir lazımlık.

"İyi günler deniz işaret teknikeri. Komşunuz, meteoroloji uzmanının yerine geldik," dedi kaptan lafı evirip çevirmeden, bir yandan da eliyle evi işaret ediyordu. "Kendisi nerelerde, biliyor musunuz?"

Kaptanın sözleri, çıktığımız kumsaldan itibaren bir buçuk kilometre ilerlediğimizi anımsattı bana. Bu mesafe Avrupa ile ada arasındaki yolun tümünden daha uzunmuş gibi geldi. Kaptanın çok geçmeden buradan gideceğini hatırladım.

Siyah kıllı bir el, yatakta belli belirsiz kımıldadı. Ama yarı yolda vazgeçti. Adamın hareketsizliği kaptanı çileden çıkarıyordu.

"Beni anlamıyor musunuz? Dilimi anlamıyor musunuz? Fransızca biliyor musunuz? Ya da Hollandaca?"

Ama adamın tek yaptığı kımıldamadan ona bakmaktı. Yüzünü örten battaniyeleri açma zahmetine bile girmiyordu.

"Tanrı aşkına!" diye kükredi kaptan yumruğunu sıkarak. "Önemli bir ticari sefere devam etmek zorundayım. Buradan transit geçiyorum. Denizcilik şirketinin isteği üzerine bu adamı buraya bırakıp selefini götürmek için yolumu değiştirdim. Anlıyor musunuz? Ama eski meteoroloji uzmanı yok ortalarda. Yok. Onu nerede bulabileceğimi söyler misiniz?"

Fener görevlisi bir kaptana bir bana bakıyordu. Hepsi o kadar. Öfkeden yüzü kıpkırmızı kesilen kaptan ısrar etti:

"Ben kaptanım, insanların ve malların korunması için gerekli bilgileri benden esirgerseniz sizi mahkemeye verme

yetkim var. Son kez yineliyorum: Bu adaya atanan meteoroloji uzmanı nerede?"

"Ne yazık ki sorunuzu yanıtlayamam."

Bir sessizlik oldu. Tam adama derdimizi anlatmaktan vazgeçecektik ki Avusturyalı topçu aksanıyla bizi şaşkına çevirivermişti. Kaptan ses tonunu değiştirdi ve daha sakin bir şekilde devam etti:

"Pekâlâ, bu daha iyi. Niçin soruma yanıt veremiyorsunuz? Meteoroloji uzmanının nerede olduğunu biliyor musunuz? Onu son kez ne zaman gördünüz?"

Ama adam yeniden sessizliğe gömüldü.

"Ayağa kalk!" diye emretti kaptan aniden.

Öteki acele etmeden emre uydu. Battaniyeleri kaldırdı ve ayaklarını dışarı çıkardı. Hiç de küçümsenmeyecek bir cüssesi vardı. Yürümeyi yavaş yavaş öğrenen, kökünden sökülmüş bir ağaç gibi hareket ediyordu. Yatağında oturup kaldı, yere bakıyordu. Çıplaktı. Bunu hiç umursamıyordu. Ama fenercinin nasibini almadığı utanma duygusuyla kaptan bakışlarını bu bedenden kaçırdı. Yabani bitkiler gibi omuzlarını saran kıllardan oluşan bir halı örtüyordu göğsünü. Göbeğinin altındaki kıllar bir orman sıklığındaydı. Sarkık ama kocaman bir organ gördüm. Nerdeyse sünnet derisine dek kıllarla kaplı olması beni korkuttu: "Ne arıyor gözlerin orada?" dedim kendi kendime ve bakışlarımı karşımızda duran adamın yüzüne çevirdim. Hiç de bakımlı olmayan, klasik bir sakalı vardı. Gür kaşlarının iki santim üstünden yine kesinlikle gür olan saçları başlayan adamlardan biriydi kuşkusuz. Kolları birbirine paralel, elleri diz kapaklarına dayalı, şiltenin üstünde oturuyordu. Gözleri ve burnu yüzünün ortasında toplanmış, mongol elmacık kemikli yanaklarına bol bol yer bırakmışlardı. Sorgulanmaya aldırdığı yoktu. Karakteri mi böyleydi yoksa uyurgezerdi de ondan mı böyle davranıyordu, pek bilemiyorum. Dikkatle baktım, bir tik, gerginliğini

ele veriyordu. Dudaklarını yarasa gibi açıp kapıyordu. Bu sayede ayrık dişlerini gördüm. Kaptan, yüzü adamın kulağına birkaç santim kalana dek eğildi:

"Çıldırdınız mı? Sorumluluğunuzdan haberdar mısınız? Uluslararası antlaşmalarla güvenceye alınmış bir görevi sabote etmektesiniz. Adınız ne?"

Adam kaptana baktı:

"Kimin?"

"Sizin. Ben sizinle konuşuyorum. Resmî soyadınız ne?"

"Batís. Batís Caffó."

Kaptan hecelerin üstüne basarak konuştu:

"Son kez soruyorum, deniz işaret teknikeri Caffó, sizi uyarıyorum: Meteoroloji uzmanı nerede?"

Bir süre duraksadıktan sonra kaptanın yüzüne bakmadan "Bu soruyu yanıtlamam olanaksız," dedi adam.

"Siz delisiniz, deli," dedi kaptan kararlı bir sesle, kafese kapatılmış bir hayvan gibi volta atıyordu. Şimdi adamımızı bir kenara bırakmıştı ve olayları bir polisin kafasıyla tartıyordu. Kaptan yandaki küçük salona geçtiğinde yatağın yanında, yerde bir kitap gördüm. Üstünde yine bir taş vardı. Üstten bir göz attım. Daha akıcı bir konuşma başlatmak amacıyla şu yorumu yaptım:

"Hakkında kesin bir fikrim olmasa da, Doktor Frazer'ın yapıtlarını ben de okudum. *Altın Dal* bir deha düşüncesi mi, yoksa şahane bir saçmalık mı emin değilim."

"Kitap benim değil ve okumadım."

Nasıl tuhaf bir mantık. İki olay arasında bir ilişki olması gerekirmiş gibi söylüyordu bunu. Tekrar sessizliğe gömüldü. Konuşmayı sürdürmesini sağlayamadım. Bıkkın bir hayalet tavrıyla bakıyordu bana, ellerini diz kapaklarından çekmiyordu bile.

"Bırak onu, lütfen!" diye araya girdi kaptan umut verici herhangi bir işaret olmadığını görerek. "Bu şahıs işiyle ilgili yönetmeliği bile okumamış. Sinirime dokunuyor."

Meteoroloji uzmanının evine gitmekten başka çıkar yol yoktu. Kaptan yarı yolda, daha ormandayken kolumdan yakalayarak durdurdu beni.

"En yakın kara parçası, Norveçlilerin üzerinde hak iddia ettikleri, buradan altı yüz deniz mili güneybatıda bulunan Bouvet Adası," dedi ve bir nedeni olduğu çok açık uzun bir duraklamadan sonra devam etti, "kalmak istediğinizden emin misiniz? Benim hoşuma gitmiyor. Burası yeryüzünün pek insan ayağı değmemiş, okyanusta yitip gitmiş bir köşesi, Patagonya çölleriyle aynı enlemde. Yetkili herhangi bir kurul önünde, buranın asgari koşulları bile içermediğine şahitlik edebilirim. Kimse sizi suçlayamaz. Size söz veriyorum."

Buradan gitmeli miydim? Her şey "evet" yanıtını işaret ediyordu. Ama böyle durumlarda insan kendisini anlaşılmaz bir mantığa teslim ediyor. Bana kalırsa gülünç duruma düşme korkusu beni yönlendirdi: Dünyanın yarısını, görev yerime ulaşır ulaşmaz vazgeçmek için katetmemiştim.

"Meteoroloji uzmanının evi iyi durumda, bütün yıl için gerekli yiyecek içeceğim var ve günlük işlerimi yerine getirmeme hiçbir engel yok. Üstelik selefimin başına saçma ve ölümcül bir kaza geldiği ortada. Belki de bir intihar, kim bilir? Ama fenerdeki adamın sorumlu olduğunu sanmıyorum. Bence, yalnızca kendisi için tehlike oluşturan biri. Yalnızlık aklını başından almış ve eminim meslektaşımın ortadan kayboluşundan onu sorumlu tutmalarından korkuyor. Davranışı ancak bu biçimde açıklanabilir."

Söylediklerim bunlardı, durumu mükemmelen özetleyebilmeme ben bile şaşırmıştım. Yalnızca iki şeyi atlamıştım: Duygularımı ve önsezilerimi. Kaptan bir kobranın gözleriyle bana baktı. Ellerini kabanının arkasında kavuşturmuştu, sırayla bir sağ ayağına bir sol ayağına ağırlığını verdiği bedeni hafifçe sallanıyordu.

"Beni merak etmeyin," diye direttim.

"Bir hayal kırıklığı sizi buraya sürükledi, bundan eminim," dedi kaptan.

Bir an duraksadıktan sonra, "Kim bilir," dedim. Kaptan, "Evet," diye yanıtladı "evet, çok açık, sizi buraya umutsuzluk getirdi."

Hileye başvurmadığını gösteren bir sihirbaz gibi kollarını açtı, oyundan çekilen oyuncunun ya da başarısız bir doktorun jesti. Bana, elimden fazlası gelmez, yapabileceğim bu kadar diyen bir jest.

Kıyıya vardık. Sekiz denizci, sabırsızlıkla gemiye dönme emrini bekliyordu. Belli bir nedeni olmasa da huzursuzdular. Senegalli Sow beni cesaretlendirmek için hafifçe sırtıma vurdu. Dazlak, bembeyaz sakallı bir zenciydi. Bana göz kırptı ve şöyle dedi:

"Bizim çocuklara aldırmayın. Hepsi denize yeni açılan, İskoçya'nın tepelerinden gelen denizciler. Bir Yucatán kaktüsü, denizin gizemini ve efsanelerini bunlardan daha iyi bilir. Beyaz bile değiller, kızıllar. Ve herkesin bildiği gibi bu ırk, taverna hurafelerinin etkisinde yaşar. İyi yiyin, çok çalışın, kendinizi anımsamak için aynaya bakın, konuşma alışkanlığını yitirmemek için yüksek sesle konuşun, zihninizi basit konularla meşgul edin. Hepsi bu. Aslına bakarsanız, Tanrı'nın sabrıyla karşılaştırıldığında, insan yaşamının bir yılı nedir ki?"

Sonra botlara binip küreklere asıldılar. Acıma ve şaşkınlık karışımı bir duyguyla bakıyorlardı bana. Bir devekuşunu ilk kez gören çocuklar ya da savaştan dönen yaralı kafilesiyle karşılaşan barışsever vatandaşlar gibi bakakalmışlardı bana. Gemi, tek direkli bir teknenin yavaşlığıyla uzaklaştı. Ufukta ufacık bir noktaya dönüşene dek gözlerimi ondan ayırmadım. Yavaş yavaş yitip giden o noktada telafi edilemez bir kayıp vardı. Sanki kafatasımı demir bir halka sıkıştırıyordu. Uygar yaşama duyulan özlemin belirtisi miydi, bir mahkûmun telaşı mı, yoksa yalnızca korku muydu, anlayamadım.

Uzun bir süre daha deniz kıyısında kaldım. Küçük koy, sınırları iyice belirgin bir yarım ay biçimindeydi. Sağ ve soldaki volkanik kayalar koyu çevreliyordu; oyuk oyuk, peynir gibi delikli ve oylumundan beklenenden çok daha hafif sivri taşlar. Gri ve sertleşmiş kum, tütsü külüne benziyordu. Yuvarlak, küçük delikler deniz kabuklularının sığınaklarını işaret ediyordu. Sığ kayalıklar yüzünden dalgalar kıyıya vurduklarında ölgündü, beyaz köpüklerden ince bir şerit deniz ile kara arasındaki sınırı belirliyordu. Kayalara çarpıp geri dönen dalgalar, temiz, pırıl pırıl düzinelerce ağaç kütüğünü kıyıya yığmıştı. Bazıları devrilmiş yaşlı ağaçların kökleriydi. Gelgitler bir sanatçı titizliğiyle bunları işlemişti, onlardaki labirenti andıran az bulunur güzelliğin yontusu hayranlık uyandırabilirdi. Gökyüzü parça parça kararmış gümüşün ya da ondan daha koyu, paslı bir zırhın hüzünlü rengine çalıyordu. Güneş, ışığın zorlukla süzüldüğü bulutların hiç eksik olmadığı gökyüzünün beline asılı, küçük bir portakaldan başka bir şey değildi. Enlem nedeniyle asla tepe noktasına ulaşamayacak olan bir güneş. Bu betimlemeye pek güvenmemek gerek. Bunlar benim görebildiklerim. Bir insanın gözleriyle gördüğü bir manzaranın, iç gözde gizlenenlerin yansıması oluşuna sık rastlanır.

II

Geçmişimize bakarak geleceğimizi kestirmeye çalıştığımız anlar vardır. İnsan ücra yerde bir kayanın üstünde oturur ve büyük bozgunların dökümü geçmiş ile koyu bir karanlıktan ibaret gelecek arasında uyum yakalamaya çabalar. Bu anlamda zamanın, tefekkürün ve uzaklığın bir araya geldiğinde mucizeler yaratacağına inanıyordum. Beni bu adaya getiren sadece buydu.

Böylesi gerçek dışı o sabahtan artakalan zamanımı, laik rahip kafasıyla valizlerimi açmak, eşyalarımı ayırmak ve düzene koymakla geçirdim. Çünkü aslına bakılırsa, adadaki yaşamım ampirik bir keşişin maceralarından başka ne olabilirdi ki? Kitapların büyük bölümü, akıbeti bilinmeyen meslektaşımın bıraktığı etajerlere sığıyordu. Sonra sıra un çuvalları, konserveler, tuzlanmış et, beklenmedik ağrılar için eter kapsülleri, iskorbütle savaşmak için gerekli binlerce C vitamini hapındaydı. Ölçüm aletleri neyse ki iyi durumdaydı; ısı kayıtları, iki adet cıvalı barometre, üç diyakronik modül ve eksiksiz bir ecza dolabı. Mektup ve dilekçeleri muhafaza ettiğim 22-E numaralı valizdeki sadece meraklısını ilgilendirecek şeylere gelince; içlerinde, farklı bilimsel ve toplumsal alanlarda yapılmış birçok araştırmanın olduğu söylenebilir.

Pek güvenli olmayan bir yerde kalacak olmamı fırsat bilen Kiev Üniversitesi'nden Ruslar, benden biyolojik bir deney yapmamı istiyorlardı. Bir türlü anlayamadığım nedenlerle bu ada, küçük kemirgenlerin üremeleri için ideal koordinatlardaydı. Bana, buranın iklimine uyum gösterebilen tüylü,

cüce Sibirya tavşanları yetiştirmeyi önermişlerdi. Başarırsam adaya uğrayan gemiler taze et bulabileceklerdi. Tüylü tavşancıklarla ilgili olarak uzmanları bilgilendirmek amacıyla hazırlanmış, içinde katlanmış grafikler bulunan iki kitap vermişlerdi bana. Ama yanımda ne kafes vardı ne de tüylü olsun olmasın tavşancıklar. Evet, anımsıyorum, kaptanla ben mönüde "Kiev salçalı Rus tavşanı" adıyla geçen yahniden ne zaman söz etsek geminin aşçısı kıkır kıkır gülüyordu.

Berlin Coğrafya Derneği on beş şişe dolusu formol vermişti. Ekte gönderdikleri açıklamada, bunları, "bulabileceğim her tür ilginç türle ve ayrıca sucul Hydrometridae halobates ve Chironomidae Pontomyia cinsinden böceklerle" bir zahmet doldurmamı rica ediyorlardı. Tipik Alman titizliğiyle not defteri su geçirmez ipek kumaşla kaplanmıştı. Hangi dillere hâkim olduğumu bilmediklerinden, açıklamalar Fince ve Türkçe dâhil sekiz dilde kaleme alınmıştı. Büyük gotik harflerle bana, formol şişelerinin Alman devletine ait olduğu ve "şişelerden birinin ya da birkaçının kısmen bozulması ya da kırılması" durumunda gerekli idari soruşturmanın yapılacağı uyarısında bulunuluyordu. Son anda yapılan bir ekle, beni rahatlatmak için, bilimsel yardımcı sıfatım nedeniyle cezadan muaf olduğum belirtiliyordu. Ne yazık ki hiçbir yerde Hydrometridae halobetes ve Chironomidae Pontomyia'nın bir kelebek mi yoksa bir bok böceği mi olduğu ve hangi böceklerle, hangi amaçlarla ilgilendiklerine dair en ufak bir bilgi verilmiyordu.

Denizcilik şirketinin ortaklarından Lyon'daki ticari bir kurum mineroloji konusunda benden yardım istiyordu. Küçük bir analiz ve araştırma ekipmanı, tıpkı bir kullanma kılavuzu gibi, taleplerine eşlik ediyordu. Yüzde altmış beşten daha saf altın yatağı bulacak olursam, ama sadece bu koşullarda, "mümkün olan çabuklukta" kendilerine bildirdiğim takdirde bana minnettar kalacaklardı. Kuşkusuz. Bir altın

madeni bulduğum takdirde yapacağım ilk işin, mülkiyet tapusu çıkarmaları için Lyon bürolarından birisine gitmek olacağını söylemeye gerek yok. Son olarak da bir Katolik misyoner, saray biçemi el yazısıyla, yerlilerin yanıtlamaları gereken anketi "dikkatlice ve bir aziz sabrıyla" doldurmamı istiyordu. "Eğer adanın Bantu prensleri konuşmak istemezse, umutsuzluğa düşmememi" tavsiye ediyordu bana. "Örnekler göstererek vaaz verin ve diz çöküp tespih çekerek dua edin. Bu onların imana gelmelerini sağlar." Kuşkusuz misyonerin, gitmeye hazırlandığım yerle ilgili bilgileri ciddi bir biçimde eksikti, bırakın Bantu cumhuriyetini, krallık bile bulmak güçtü. Ve açılmayan yalnızca iki sandık kaldığında, ortaya o zarf, o mektup çıkıverdi.

Mektubu okumadan yırttığımı söylemek isterdim. Yapamadım. Günler sonra olayların sırasını anımsadım. Peki ama niçin? Çünkü o saçma mektup beni, iki kapalı sandığı unutmama neden olacak denli germişti. Mektubun içeriğine hiç bakmamıştım ve bu az kalsın ölümüme yol açacaktı.

Mektup eski dostlardan geliyordu. Beni kızdıran, mektubun hiçbir şey söylemiyor olmasıydı. Kaleme alanlar, gerçeğe ulaştıracak herhangi bir ipucunu vermemeye, fazla saygısızlık etmemeye çabalamışlardı. Bu tutumlarından dolayı daha fazla çileden çıkacağımı hesaba katmamışlar, beni öfkelendirecek bilgiler vermek istememişlerdi. Ama en kötü yanı, ısrarla ve kibarca benden susmamı istemeleriydi. Geçmişte birlikte yaptıklarımız ve gelecekte de onlar aleyhine yapacaklarımdan başka bir şeyle ilgilenmiyorlardı. Dönekçe kararımdan yakınan her zamanki tutumlarında direniyorlardı. Hatta yuvaya dönmeye karar verirsem, bana rehabilitasyon olanakları sunuyorlardı. İnanmak güç olsa da, öfkemin kişisel bir hırs sorunu olduğu kanısındaydılar hâlâ. Bir mektuptan çok, bir zavallılıklar manzumesi okudum. Dokuz bin kilometre öteden küfrettim onlara, evet. Ama ben aptal

değildim. Köpürsem de insanlara lanet okumuyordum, beni geçmişe bağlayan duygularımdan başka bir şey hâlâ yoktu. Salt ıssız adacığıma değil, anılarıma da çekilmiştim. Eğer bir adada bulunuyorsam bu, tuhaf bir biçimde bir mektupla başlayan ve şimdi nihayetinde başka bir mektupla bitecek olan politik militanlığım yüzündendi.

* * *

İrlandalı yetimler arasında en şanslı olanlar Blacktorne Yetimhanesi'ne alınırlardı. İngiltere, İrlandalı yetimleri, potansiyel bir tehlike, isyankârların ete kemiğe bürünmüş namlusu olarak görüyordu. Blacktorne'un görevi, bizleri kendini savunamayan, itaatkâr proleterlere dönüştürmekti. Özellikle de denizciye. Uygun bir görev çünkü böylece hem doğuştan şüpheliler denize sürülmüş oluyor hem de yüzen bir hapishane olan İngiliz donanmasına asker olarak alınıyorlardı. Daha yetenekli olduğunu kanıtlayan Blacktorne öğrencilerine ortaöğrenim imkânı veriliyordu. Ben de onlardan biriydim ve deniz lojistik teknisyeni oldum, yeteneklerinin sınırsızlığı su götürmeyen bir DLT. Evet, bu kesin, majestelerinin verdiği diplomaya göre *first class*. Doğrusu, Blacktorne'daki eğitmenlerin hiç de kötü olmadıklarını kabul etmek gerek. Bize oşinografi ve meteoroloji kavramlarını öğrettiler. Bir de iletişimle ilgili bilgiler. Bu, İngiliz işgalinin tek avantajı oldu. Kendimi koyu bir Katolik olarak kabul etsem de, Latince yerine mors alfabesini tercih ederdim. Ama İngiliz gururu sınır tanımıyordu. İngiltere, sömürgelerinde yaşayanlara köpek gibi davranabileceğini sanıyor. Bu kalleşlikle yetinmiyor, masasındaki ekmek kırıntılarını yiyen köpeklerden bağlılık da istiyordu. Tüm İrlanda batarken bizleri denizci olarak gemiye almak istiyorlardı. Çağımızı ve topraklarımızı çalarlarken rasatçılar gibi gökyüzüne bakmamızı bekliyorlardı.

Blacktorne'dan, Keltçe kurslarına yazıldığım kente haftada iki kez iniyordum. Gerçekte kurslar beni pek ilgilendirmiyordu. Cumhuriyetçiler için kuryelik yapmamı kolaylaştırmanın bir yoluydu. Birinci kurdan öteye gidemedim. Tom adında bir çocuk da geliyordu benimle. Onulmaz bir hastalığı vardı, ama bu onun, yetimler yurdunun en şen şakrak çocuğu olmasını engellemiyordu.

"Ben bütün İrlanda'daki en yurtsever veremliyim," diyordu sık sık. Ve sonra gülüyordu.

Talimatları götürüyorduk. Bisikletle gidiyorduk ve neysek öyle görünüyorduk biz folklor ekibinin provalarına giden Blacktorne'un genç, yetim öğrencileri. Kimi zaman, kaz kakası renginde üniformalarıyla manzaranın yeşilini bozan bir nöbetçi asker bizi durduruyordu. Öküz gibi bakan bir çavuşu çok iyi anımsıyorum.

"Dur! Sayılarak geçilir! Lanet olası İrlandalılar, kaç kişisiniz?" diye bağırıyordu, ikiye kadar saymayı bilmiyormuş gibi.

"Yalnızca biziz," diye yanıtlıyordu Tom her zamanki gibi.

Öğrenci çantalarımızı, Keltçe defterlerimizi, yün berelerimizi, ayakkabılarımızı, upuzun çoraplarımızı bile arıyorlardı. Asla bir şey bulamıyorlardı. Ama bizi biri ihbar etmiş olmalı. Bir gün kontrol noktasına geldik ve değişik bir koku aldım. Askerlerden ve öküz suratlı çavuştan başka bir İngiliz subayı daha vardı. O saydam gri gözleri, ipek gibi sesinin gizlediği taş yürekliliğiyle bir odundan sertti. Bütün İngiliz subayları gibi bir İngiliz subayı, canı cehenneme!

"Dur! Sayılarak geçilir! Lanet olası İrlandalılar, kaç kişisiniz?" diye sordu her zamanki çavuş.

"Yalnızca biziz," dedi Tom.

"Hayır," dedi subay. "Siz ikiniz ve bisikletler."

Hemen oracıkta bisikletleri parçalara ayırdılar. Benim bisikletimin demir borularından birinin içinde mektubu buldular. Cumhuriyetçilerin gizli bir toplantısının ertelendiğini bildiren bir iç yazışmadan ibaretti mektup.

Duruşma görülecek şeydi. Yargıcın peruğu, nar kırmızısı kadifeler, maun kürsü; bütün bunlar iki velet için. Verdiği hükmü bizzat geçersizleştiren bir şaşaa. Şansım yaver gitti, haksız bir şans. Ücreti Blacktorne tarafından ödenen avukat iki bisikletin, ama yalnızca bir notun olduğunu ileri sürdü. Bu nedenle iki sanıktan biri istemeyerek katıldığından suçsuz olması gerekirdi. Savunmadan çok bir rica, yargıcın iyi kalpliliğine seslenmekti yaptığı. Ama bayağı etkisi oldu. O dönemde Blacktorne, İngiliz işbirlikçiliğinin örnek kurumu olarak görülüyordu. Çocuklarını mahkûm ederek kurumu gözden düşürmek istemiyorlardı. Yargıç, sonunda, benimle ilgili kararı verirken, herkesin içinde beni aşağılamakla yetindi; İrlanda sorunuyla ilgili ne düşündüğümü sordu. Böylece beni politik fikirlerimi inkâra zorladı.

"Aynı eş basınç eğrilerinde bulunmaları nedeniyle İrlanda ile İngiltere'nin sonuna dek birlikte olacakları inancındayım."

"Beyler, görüyor musunuz," diye araya girdi avukat. "İyi bir Blacktorne öğrencisi, geleceğin deniz lojistik teknisyeni. Gençliğin verdiği atılganlık yüzünden mesleğini yarıda bırakmasına izin vermemeliyiz."

Tom daha vurucuydu:

"Bence, Sayın Yargıç, eşbasınç eğrileri bile İrlanda'yı İngiltere'ye bağlamaya yetmeyecektir."

Avukatın cezayı birazcık hafifletmek için, Tom'un hasta olduğunu söylemekten başka çaresi yoktu. Salt gözümü korkutmak için beni para cezasına, Tom'uysa muhtemelen akciğer komplikasyonundan öleceği Deburgh Cezaevi'nde iki yıl geçirmeye mahkûm ettiler. Bu, uygar zalimliğin tipik bir örneğidir. Önce iki masum insanı kurşuna dizmekle tehdit ediyorlar, sonra da birisini özgür bırakıyorlar; bağışlamış gibi yapıyorlar, aslında böyle bir şey yok. Fakat o yargılamadan her zaman anımsayacağım şey, Tom'un davranışıdır. Bisikletin kendisine ait olduğunu söyledi, yani suçlu olduğunu;

cezaevinin ölümüne yol açacağını bile bile yaptı bunu. Duruşmadan sonra bana çok kızmıştı. Peki niçin? Çünkü budalaca yanıtımla, yargıcı çileden çıkararak kendimi tehlikeye atmış ve onun özverisini anlamsızlaştırmıştım.

"Ben bütün İrlanda'nın ağır veremli yurtseveriyim," dedi duruşmadan bir gün önce, her zamanki cümlesini değiştirmişti. Kronik hastaydı ve ben davaya ondan daha çok yararlı olabilirdim. Bu ampirik uslamlama tartışma götürmezdi. Bedeni, davanın koçbaşından başka bir şey değildi ve bu yüzden feda edilebilirdi. Pek çokları gibi Tom da kendini bir silah olarak görüyordu, yapılacak tek şey iyi nişan almaktı. Ve bizim çağımızda yüreklilik, fazladan bir mermi demekti. Geriye bakıyorum ve gözleri hâlâ tüylü iki civciv görüyorum. Ama iyi eylemciler, yeni yetmelerin kusurlarıyla donanmalıdır. On dokuz yaşındaydık.

Blacktorne'dan ayrıldığımda henüz reşit değildim ve bana bir vasi tayin ettiler. Genel olarak vasiler, yetişkin oluncaya dek çocuğa kalacak yer sağlamalarının karşılığında hükümetten ödenek alan yoksul ailelerden insanlardı. Bir kez daha şans yüzüme güldü. DLT unvanıyla yaşamı göğüsleyebilirdim, evet bu doğru, ama o vasi olmasaydı bir Blacktorne çocuğu olmaktan asla kurtulamazdım.

Oldukça ilginç bir adamdı; farmasondu, gökbilimciydi, iyi bir Rusça çevirmeni ve kötü bir ozandı. Daha ilk günden, isyankârlığın ruhumu ele geçirdiğinin ayrımına vardı. Ve bir gün cumhuriyet ordusuna katılmamı engelleme yolunda gücünü akıllıca kullandı. İşbirlikçi miydi? Hayır. Sessiz yurtseverlerden biriydi, üstelik şiddeti temel değerlere saldırı olarak gören bir insandı.

Onun hazırladığı eğitim programını tamamlayana dek iş aramama karşı çıktı. Yapmamı istediği ödevlerden bazıları ilginç, bazıları ise daha da ilginçti. Siyasal konulu kompozisyonlarda tekrar tekrar şu başlıklar yer alırdı: "Sezarların,

çarların, kayzerlerin ve İngiliz parlamenter sisteminin politik iktidarını meşrulaştıran insani aptallığın kökleri" ya da "Belçikalıların bir devletlerinin olmasını hak etmeyişlerinin altı nedeni ve Quebeclilerin bir devlete sahip olmayı hak ettiklerini gösteren altı neden veya tersi" ya da "Monomotapa Krallığı'nın tarihi ile bir kestaneyi karşılaştırın" gibi. Ama asla doğrudan İrlanda'dan söz etmezdi.

Tümü yazılı olan sınavların büyük bölümü tek başıma yaptığım uygulamalardı. Örneğin biri, tam altı dakika otuz saniye çimlerin ortasına oturmamdan ibaretti. Bu kısa sürede yapmam gereken tek şey kurdele ve ipliklerle sınırları özenle belirtilmiş küçük, dikdörtgen bir alanda var olan bütün yaşam biçimlerini not etmekti. Başlangıçta yalnızca otları görüyordum, fakat yavaş yavaş şaşırtıcı derecede çok sayıda tırmanan, uçan ve yeraltında yaşayan böcek ortaya çıktı. Her şey yaşıyordu, rüzgâr da; hepsi sözcüklerle çok iyi betimlenemeyecek bir uyum sergiliyordu. O gün vasimin sözcükleri şunlar oldu: "Altı dakika otuz saniye oldu, otuz bir saniyeyi yazıya dökün." Yazının başlığı: "Gözlemlenen dikdörtgenin olası öğeleri." Hiç kırık not vermiyor, eğer başaramazsam tek yaptığı beni egzersizi yinelemeye zorlamak oluyordu. Evet, bunu yapıyordu, gerekirse sonsuza dek. Bu kompozisyon üç ayımı aldı benim. Yineledim, günlerden bir gün şöyle yazıncaya dek birçok kez yineledim: "Dikdörtgenin tek olası öğesi dikdörtgendir."

Daha sonra dikdörtgenin zararlı otları. Özenle temizlemem gerekiyordu onu. Zararlı otları yararlı otlardan ayırmamı buyurdu. Hiçbirisini tanımadığım için onları koparmadan ona danışmak gereğini duyuyordum. Bazıları için "Bu kötü bir ot değil," diyordu, "yaprakları kaynatılıp şurup yapılabilir. Şunlar da öyle," diyordu, "yabani kuşkonmaz bunlar, demek ki yenebilir, üstelik çok lezzetli. Şu da mayısta güzel güzel çiçek açtığına göre zararlı bir ot olabilir mi?"

En sona tek bir bitki kalıyordu. Hiçbir yararı yoktu, hiçbir gizi yoktu. Koyu, sivri ve zehirli yaprakları, sert ve çirkin bir gövdesi vardı. İçini çekti: "Tamam, berbat bir bitki, ama kökünden söküp atarsak ötekilerin ne anlamı kalır?"

"Hiç," dedim.

"Peki öyleyse, nasıl bir sonuca vardık?"

"Zararlı ot yoktur. Sınavı geçtim kabul edin."

Başka bir sınav da, öğrencinin, seçtiği herhangi bir insanı tam iki gün boyunca izlemesi ve her şeyi not etmesiydi; her sözünü, düşüncesini, duruşunu, davranışını, dostlarını vb. Çocukça bir hınzırlıkla onu seçtim, karşı çıkmadı ve sonunda benden o insanı eleştirel açıdan değerlendirmemi istedi. Bir insanı çok yakından tanıdığında onu yargılamanın olanaksız olduğunu söyledim. "Ödevini başarıyla yaptığını düşünebilirsin," diye yanıtladı.

Bana sonuçta bu dünyada iki tür davranışın olduğunu öğretti: Yaşamı seçmek ya da ölümü seçmek. Biri, kömür işçilerinin en sefili olsa da yaşamı seçebilirdi; öteki yurdunun ve çağının en tanınmış yazarı olsa da ölümü seçebilirdi. Önemli değildi. Yasa önünde yetişkin biri kabul edilişimden üç gün sonra öldüğünü anımsıyorum. Yararlı bir işten emekli olmuş bir insanın soğukkanlılığıyla ölüm döşeğinde bana veda etti. Onu yiyip bitiren hastalığından, garip sanat yapıtlarını yorumlayan bir eleştirmen gibi söz etti.

"Gelecekteki tasarılarınızdan söz edin bana biraz dostum," dedi sonunda.

"Ölürken bana nasıl böyle şeylerden söz edebiliyorsunuz?" diye karşılık verdim hüngür hüngür ağlarken.

"Benim gibi bir insanın ölmesi size neler düşündürüyor?" diye sordu.

Bir bakıma bu adamın çabaları işe yaramamıştı. Amacı beni dünyanın acımasızlığından korumak olan egzersizler eşliğinde okuttuğu bütün kitaplar, zaten aşırı hassas olan bir

tene bir de duygusallık ekledi. Bu onun suçu değildi. Sayesinde Blacktorne'dan ayrılan delikanlı değildim artık. Ama müdahale edemediği İrlanda aynı İrlanda'ydı hâlâ. İnsan soyunun en açık fikirlisinin gece güneşi işaret etmesi neye yarar? Onun pedagojik yöntemleri gerçeğe ters düşüyordu. Böylece cumhuriyet davasında Tom'un boşluğunu büyük bir aşkla doldurmaya çabaladım.

Cumhuriyetçi hareketin gereğinden fazla askeri vardı, ama komutanı eksikti. Ne denli genç olsam da eğitimim ve de sıra dışı bir hümanist kültürüm vardı. Yönetim, benim doğrudan çatışmalara katılmam yerine lojistiğe yönelmemi yeğledi. Ben her zaman, ironinin en dramatik yazgıları yazdığına inandım: Blacktorne'un Deniz Lojistik Teknisyeni, DLT first class, hiç de fena olmayan bir İLT'ye, İsyancı Lojistik Teknisyeni'ne dönüşmüştü. Çabucak yeraltı dünyasına girdim. Bunu izleyen yıllarda İngilizler, tutuklanmamı sağlayabilecek herhangi bir ipucunu bulana ödül vâdettiler. Bana önce on İngiliz sterlini değer biçtiler. Sonra on beş. Daha sonra tamı tamına otuz beş İngiliz sterlini ve on beş şilin, –İngilizlerin para işinde kılı kırk yarması insanı öldürür– en son olarak da kırk beş sterlin. Ne yazık. Elli İngiliz sterlininden fazla eden şefler kulübüne hiç giremedim. Sanırım fazla etmiyordum. Ne ideologdum ne de general. Yalnızca, yöneticiler ile ülkeye dağılmış savaşçılar arasındaki yolda bir aracı. Ama bu mevkide çok tehlikeli bir konumdaydım. Kimi zaman, İngilizler gelmeden bir dakika önce, samanlığın penceresinden büyük bir hızla atlayarak çiftlikten kaçıyorduk. Hatta bir akşam ufka karanlık çökerken bizi yaylım ateşine tuttular. Bütün gece izlediler bizi. Arkalarına sığındığım, labirentlerinde yitip gittiğim, ülkenin her yanını dolduran taştan surları inşa eden eski İrlandalı atalarıma şükürler olsun. Bu da gösteriyor ki savaşlarda günümüzün ve geçmişin güçleri çarpışıyor.

İyi İrlandalılar olarak her bozgundan sonra, bir sonraki bozguna coşkuyla hazırlanmaya veriyorduk kendimizi. Ve yine sonunda düşmanın soluğunu kesen, karıncaların bu direnci oldu. Mutlu bir gündü. Bir gün Dublin'de dolaşırken, artık sırtımda kamuflaj değil de, yalnızca günlük giysiler taşıdığımın ayırdına vardım. Farklılık giysiden çok artık korkmayışımdaydı. İngilizler çekiliyorlardı.

Mutlu bir gündü dedim, ama yalnızca bir gün. Hemen sonra dünya başıma yıkılıyor sandım. Yöneticilerimiz İngilizlerinkine benzer bir despotizmle yönetiyorlardı bizi. Bu eğilimler birdenbire patlak vermiyordu; biz ayak diretiyorduk, onlar da hissettirmeden dayatıyordu. Ama sonuç olarak Buckingham Sarayı ile yeni hükümetin toplantıları arasında ne fark vardı? Bir İngiliz generali gibi despotça ve insanlık dışı, o ölçüde de işe yarar ölçütlerle yönetiyorlardı. Bir zamanlar yadsıdıkları düzeni sürdürmekten başka yaptıkları bir şey yoktu. Onlar için İrlanda amaç değildi, iktidarı ele geçirmek için bir araçtı. Ama burada ciddi bir inkârla, Tom'un, Tom'un ve bütün Tomların özverisinin inkârıyla karşı karşıya kalmıştık.

Yurdumuz bir coğrafya değildi, gelecek düşüncesiydi. Bizim yurtseverliğimiz İrlandalı kadınların ve erkeklerin, İngiliz kadınlardan ve erkeklerden daha iyi olduğuna inanmıyordu. Ya da İrlanda patateslerinin İngiliz patateslerinden daha iyi olduğuna. Hayır. İngiliz imparatorluğunun ahlaki çöküntüsünün karşısına, sınır tanımayan bir iyilik koymuştuk. Düşman askerleri, gezegenin en karanlık çıkarlarının yönlendirdiği insandan birer mermiydi. Üstün bir özgürlük bilinciyle savaş veriyorduk. Yine de İngilizlerin püskürtülmesi, daha güzel, daha hakça olan farklı bir dünyanın başlangıcı olmalıydı. Buna karşılık yeni İrlanda'nın yöneticileri, işgalcilerin adlarını kendi adlarıyla değiştirmekle yetinmişlerdi. Yalnızca baskının renklerini değiştirdiler, o kadar. Açık

seçik bir çılgınlıktı; İngilizler, İrlanda'yı boşaltır boşaltmaz, yeni hükümet eski yoldaşlarına ateş açmıştı.

"Nasıl olabilir" diye soruyordum kendi kendime, on yıllardır, yüzyıllardır İngiltere'yle savaştıktan sonra aldığımız ilk özgürlük soluğunu, birbirimizi öldürmek için mi kullanacaktık? En temel ilkelere ihanet eden bu sınır tanımayan insani yetenek bugüne kadar nerede saklanmıştı? Yeni yönetimde küçük bir görev almayı reddettim. İngiliz imparatorluğu denen bu kadiri mutlak varlıkla, küçük bir kopyası onun yerine geçsin diye savaşmamıştım. Yeniden başkaldıranların saflarında da yer alamazdım. İç savaş bir dava değil, bir felakettir. Ne denli inanılmaz görünse de İngiltere ülkeyi terk ettikten bir yıl sonra, son savaşta ölenlerden daha çok İrlandalı ölmüştü.

Hiç kimse barışın keyfini çıkarmayı düşünmüyordu, ne yeni hükümet ne eski isyancılar. Uğruna canımı verebileceğim kişiler, birdenbire tanınmaz insanlar olup çıkmıştı. Eskiden insanlar silahları saklarlardı, şimdi silahlar insanları saklıyordu. En dayanılmazı, kendime çok yakın bulduğum insanlarla aramda büyük bir uçurum olduğunu görmekti. Onlara kin besleyemiyordum. Daha da kötüsü, onları anlayamıyordum. Aydaki insanlarla konuşuyor gibiydim. Yurdum asla benim olmamıştı. Ve benim olduğunda da, orada kendimi bir yabancı gibi hissediyordum. Uykusuz kaldığım bir gece Tom'u anımsadım. O olsa ne yapardı? Benim gibi mi düşünürdü? Başkaldırmayı sürdürür müydü, yoksa yeni yönetime mi katılırdı? Ancak sabahleyin bir sonuca ulaşabildim: Tom ölmüştü.

Ben davayı bırakmamıştım, ancak davanın beni bıraktığı söylenebilir. İçimde bir inançtan daha çok şey ölmüştü. Umut sözcüğünün tüm anlamlarını yitirmiştim. Gerçekte İrlanda tarihi, hep başkaldırıların, haklılığı tartışılmaz başkaldırıların tarihi olmuştur. Ve eğer böylesine temiz İrlanda

davası bile başarısızlığa uğradıysa hiçbiri başarıya ulaşamaz. Her şey, insanoğlunun kendini yeniden üretmeye ayarlanmış, görünmeyen bir mekanizmanın tutsağı olduğunu gösteriyor.

Bundan sonra yanıtlamam gereken tek soru kalıyordu geriye: İnsanoğlunun mutsuzluğunu süreklileştiren şiddet sarmallarının yönettiği bir dünyada kalmak istiyor muydum? Yanıtım, *hayır, asla ve hiçbir yerde*'ydi ve bu yüzden insansız bir dünyaya kaçmayı seçtim. Artık yasalardan kaçan biri değildim. Şimdi daha büyük, çok daha büyük bir şeyden kaçıyordum.

* * *

İrlanda'dan ana karaya geçtim. Nereye gittiğimi pek bilmiyordum, yalnızca nereden geldiğimi biliyordum. Bir amacım ya da hedefim olmadan sonsuza kadar avarelik etmek gibi karmakarışık düşüncelerle Fransa'dan Belçika'ya, oradan Hollanda'ya geçtim. DLT unvanımın bir işe yarayabileceğini hiç düşünmemiştim.

Uluslararası bir denizcilik şirketinin Amsterdam'da bir şubesi vardı. Her tür uzak deniz seferi için tayfa aranıyordu. Çok uzun bir listeye yazıldım, ama DLT unvanım ve az sayıdaki aday bekleme süremi kısalttı.

Personel sorumlusu tombul, kızıl yanaklarından ince, mor damarlar pırtlayan bir Hollandalıydı. Boş bir meteoroloji uzmanı kadrosunu ivedilikle doldurmaları gerekiyordu. Nerede? Başlangıçta adam soruyu duymazlıktan geldi. Ve konuşma ilerledikçe, bu işe uygun olduğumu göstermem gerekmediğini, muhatabımın bu işi bana kakalamaya çalıştığını fark ettim. Sonunda adayı, parmak etine iyice batmış pembe, camsı bir tırnakla gösterdi. Tırnağın hata yaptığını sandım; hiçbir şey görmüyordum, ufacık bile olsa çizilmiş ne bir yüzey ne bir leke. Ama bu ellerindeki en büyük ölçekli Güney

Atlantik haritasıydı. Daha dikkatli baktım. Ada, koordinatların çakıştığı yerde bulunuyordu. Bunun için göremiyordum; öylesine küçüktü ki enlem ve boylam çizgileri, boyalı kesişme noktasında gizliyorlardı adayı.

"Orada bulunan teknik ekip kalabalık mı?" diye sordum.

"Hareketli bir sosyal yaşam olmasa gerek," dedi personel sorumlusu.

Tek talebim, adımın hiçbir kayıtta yer almamasıydı. Daha sözümü bitirmeden kabul etti. Sözleşmede damganın üstünde imzamı görünce sevincini gizleyemedi. Beni aldattığını sanıyordu.

III

Mektubu okuduktan sonra valizleri açmaya halim kalmamıştı. Sanki uzun bir yoldan gelmişim gibi tahta tabureye oturdum. Ne yapabilirdim? Yılgınlığa düşmenin hiç sırası değildi. Hüznü dinlenerek dağıtamayacağımdan çaba harcamayı seçtim. Fenere doğru gitmenin iyi olabileceğini düşündüm. Görevliyle iletişim kurmanın bir yolunu bulamasam bile, en azından hareket etmiş olur ve anıları kafamdan atabilirdim. Soğukluğu, adamın bir anlık şaşkınlığından kaynaklanabilirdi. Olup biteni unutmaya hazırdım. Kaptan evine saygısızca ve horozlanarak girmişti. Onu uykuda yakalamıştık. Ama dikkatli bir fenerci gündüzleri uyur, geceleri ışıkların sönmemesi için tetikte durarak çalışır. Bizler gemideki karmaşık ve bir hayli kaba insan ilişkilerine alışıktık. O değildi. Orada, dünyanın bir ucunda, karşısında pat diye tanımadığı iki insan görünce geçirdiği şaşkınlığı düşünün.

Adadaki canlılık belirtisi ormandan ibaretti. Ama bu bitki örtüsünün derinliklerine doğru ilerledikçe, bu canlılığı gizli, rastlantısal, ürkütücü ve kısır bir yaşam türüyle bağdaştırıyordum. Örneğin fundalıkların dalları, kalın ve sağlam izlenimi veriyordu. Büküldüğünde ise havuç gibi kırılıyordu. Bir gün kış gelecek ve kar, balta girmişçesine ağaçları darmaduman edecekti. Bu orman, savaş bitmeden yenilgiyi kabul eden bir orduyu akla getiriyordu. Yolun yarısında, içinden basit, bronz bir boru çıkan büyük, mermer bir plaka görünce durdum elbette. Mermer, siyah yosunla kaplanmış doğal bir duvardaydı. Yeri iyiydi, pek yüksek de olmadığından küçük

bir su birikintisi oluşmuştu. Borudan durmadan su fışkırıyordu. Akan su demirden büyük bir kovaya dökülüyor, taşıyordu. Yanında boş bir kova daha vardı. Fenerin içme suyu çeşmesinin karşısında durduğumu anladım.

Görüş alanımızdaki nesneler arasında nasıl seçim yaptığımız ilginç bir konudur. Kaptanla çıktığım ilk gezintide gözüme çarpmamıştı bu çeşme. Daha önemli işaretler aradığımız için buna dikkat etmemiştik. Ama şimdi yalnızdım, büsbütün yalnızdım ve su kusan bronz bir boru ilgimin nesnesiydi. Yanaştım ve borunun üstünde düzgün olmayan harflerle yazılmış bir levha gördüm. Şunlar yazılıydı:

BATİS CAFFÓ BURADA YAŞIYOR.
BATİS CAFFÓ BU ÇEŞMEYİ YAPTI.
BATİS CAFFÓ BUNU YAZDI.
BATİS CAFFÓ KENDİSİNİ SAVUNMAYI BİLİYOR.
BATİS CAFFÓ OKYANUSLARA EGEMEN.
BATİS CAFFÓ İSTEDİĞİNE SAHİP VE YALNIZCA SAHİP OLDUĞUNU İSTİYOR.
BATİS CAFFÓ, BATİS CAFFÓ'DUR VE BATİS CAFFÓ BATİS CAFFÓ'DUR.

Üzüldüm. Elveda anlaşma umutları. Bu taş bana onarılamayacak denli parçalanmış bir düşünce yapısını haber veriyordu. Ama yapacağım daha iyi bir şey yoktu ve beni fenere götüren yolu izledim. Yapıya iyice yaklaştığımda kapının kapalı olduğunu gördüm. Kaptana öykünerek "Merhaba, merhaba" diye bağırdım.

Yanıt veren olmadı, kıyıya çarpan dalgaların uğultusu dışında bir şey duymadım. Çeşmedeki yazıları düşündüm. Kendini beğenmiş bir adam olsa gerekti çünkü bütün cümlelere adıyla başlamıştı. Nedeni ister çarpık bir kişilik, ister kendisine karşı duyduğu büyük hayranlık olsun yönlendirmeye

açık bozukluklarda sorun, kimliğini tekrar tekrar onaylamaya duyduğu gereksinimdi. Adını defalarca yineleyince seslenişim daha stratejik oldu:

"Batís! Batís!" diye bağırdım, elimi ağzıma götürerek. "Batís! Batís! Selam Batís! Lütfen kapıyı açın. Meteoroloji uzmanıyım ben."

Yanıt yok. Balkon, kapının altı yedi metre üstündeydi. Yüzünün belireceği umuduyla oraya bakıyordum. Belirmedi ama sürekli oraya bakınca dikkatimi başka şeyler çekmeye başladı. Örneğin, balkonun altına tahtalar eklendiğini gördüm. Önceki ziyaretimde bir tür ilkel payanda diye düşünmüştüm. Yanılmışım. Duvar ile balkonun zemini arasında üçgen oluşturan özgün demir desteklerle biçimleri aynı değildi. Sipsivri kazıklardı bunlar. Böylece bütün balkon, bu donanımla el yapımı bir kirpiye dönüşmüştü. Rüzgâr esiyordu ve demirin sürtünmesine benzer bir ses duydum. Fenerin yere yakın kısmı, iri çivilerle duvara tutturulmuş sicimlerle kaplıydı. Duvarda sık aralıklarla dizili sicimlerin ucunda sallanan boş teneke kutuları. Tenekeler rüzgârla birbirlerine çarpıyor, duvara çarpıyor, inek çanına benzer sesler çıkarıyordu. Anlaşılmayan daha bir sürü ayrıntı: Taşların araları, uçları dışa dönük çivilerle doldurulmuştu. Çiviler ve kırık cam parçaları, sayısız cam. Güneşimizin mavi ve kırmızı yansımalarıyla ışıl ışıldılar. Daha yukarıda cam parçaları da çiviler de kayboluyordu. Bir insanın orta boy bir merdivenle ulaşabileceği yükseklikte duvarın taşları özensiz bir harçla birbirlerine birleştirilmişti, taşlar öylesine tıka basa doldurulmuştu ki İnka duvarı dayanıklılığına erişilmişti. Bir bebek tırnağı bile giremezdi. Fenerin çevresini dolaştım; bütün yapı, bu saçma engellerle korunmuştu. Kapının önüne döndüğümde balkonda Batís Caffóyu gördüm. Bir çifteyle bana nişan alıyordu. Gafil avlandığım halde yılmadım:

"Selam Batís! Beni anımsadınız mı?" diye sordum. "Sizinle konuşmak isterdim. Nihayetinde komşuyuz. Tuhaf bir komşuluk, sizce de öyle, değil mi?"

"Yaklaşırsanız ateş ederim."

Deneylerime göre öldürmek isteyen tehdit etmez, tehdit eden ise öldürmek istemez.

"Rahat olun, Batís!" diye direttim. Dostça bir sözcük... Yanıt vermedi, yalnızca kımıldamadan balkondan nişan alıyordu.

"Sözleşmeniz ne zamana dek?" diye sordum bir şey söylemiş olmak için. "Yakında yerinize gelecek birini bekliyor muydunuz?"

"Defolup gidin yoksa öldürürüm sizi."

Aynı biçimde bir insan konuşmak istemezse ancak işkenceyle zorlanabileceği kanısındayım. Ama ben işkenceci değildim. Omuz silktim ve hiç acele etmeden uzaklaştım. Yine ormana girerken arkamı döndüm; bacakları ayrık, Alpler'deki avcılara özgü bir duruşla, balkondaydı. Sol gözü de kapalıydı.

* * *

Günün geri kalan kısmında önemli bir şey olmadı. Evi düzenledim. Tuhaf bir coşku kaplamıştı içimi. Yaptığımın ayrımına varmadan kanatıncaya dek alt dudağımı ısırmıştım. Yarı sarhoş, yarı ayık, yarı üzgün, yarı sevinçli bir ruh haliyle şömineyi yaktım. Sigara içiyor, izmaritleri ateşe atıyordum. Pek çok ozan yurt özleminden söz eder. Ben şiir sanatına hiç değer veremedim. Acının dili öncelediğini ve bu yönde herhangi bir çabanın yararsız olduğunu düşünürüm. Hem zaten benim bir yurdum da yok.

Karanlık basınca hüzünlü düşünceler yoğunlaşıyordu. Dünyanın bu bölgelerinde gece haber vermeden, birdenbire

ortalığı kaplıyordu. Ani bir irkilme: Evimin loşluğu birdenbire, bembeyaz bir ışıkla aydınlandı, sonra yitip gitti. Fenerdi. Batís yakmıştı onu, ışık dönmeye başlamıştı, belli aralıklarla pencerelerimden giriyordu. Anlayamıyordum bir türlü. Fener doğrudan doğruya bana odaklanmıştı. Bundan, açının çok alçakta olduğu, uzaktaki gemilerin pek işine yaramayacağı anlaşılıyordu. Ne yabani, diye düşündüm. Adaya yalnızlığı aramak için gelmiş olabileceği aklımdan geçti. Ama bu durumda onun yalnızlık anlayışı çok farklıydı. Benim açımdan gerçek yalnızlık içseldi ve komşularla dostça yakınlaşma fırsatlarını bir kenara itmeyi gerektirmezdi. Oysa o, bütün insanlara cüzzamlılarmış gibi davranmayı yeğliyordu. Ne olursa olsun şu sıra Batís'in acayiplikleri beni pek ilgilendirmiyordu.

Gaz lambasını yaktığımı anımsıyorum. Masaya oturdum ve günlük programımı tasarladım. Böyleydi işte. Dipte şömine, odanın diğer tarafında masa ve ben. Sağımda evin kapısı ve geminin kamarasındakine çok benzeyen yatağım. Öteki duvarda bavullar ve kutular, hepsi çok sade. Az sonra uzaktan gelen hoş bir gürültü duydum. Sanki uzaklarda, küçük bir keçi sürüsünün koşuşturmasını işitiyormuşum gibiydi. İlkin yağmur gürültüsüyle, yağmur damlalarının iri ve seyrek tıp tıplarıyla karıştırdım. Kalktım, en yakın pencereden baktım. Yağmur yağmıyordu. Dolunay, denizin yüzeyini mora boyamıştı. Işık, kıyıya çivilenmiş ağaç gövdelerine vuruyordu. Onları devinimsiz insan organları gibi düşlemek çok kolaydı, bir taş ormanını anımsatıyordu. Ama yağmur yağmıyordu. Ne olduğunu anlayamadım ve yeniden oturdum. İşte o zaman onu gördüm. *Onu*. Delilik gözlerimi benden çaldı diye düşündüğümü anımsıyorum.

Kapının alt kısmında bir tür kedi kapısı vardı. Hareketli bir kapağın örttüğü yuvarlak bir delik. Kol oradan içeri giriyordu. Çıplak, upuzun bir kolun tümü. Sara nöbetine tutul-

muşçasına içerde bir şey arıyordu. Acaba kapı kolunu mu? Bir insan kolu değildi. Gaz lambasının ve ateşin yaydığı pek az ışığa karşın dirseğinde çok küçük ve bizimkinden daha sivri üç kemik görülüyordu. Bir gram yağ yok, salt kaslar, köpekbalığı derisi. Ama en kötüsü eldi. Parmaklar, neredeyse tırnaklara dek uzanan bir perdeyle birbirlerine bağlıydı.

Şaşkınlığımı bir panik dalgası izledi. İskemleden atlarken korkuyla çığlık attım. Çığlığıma bir koro yanıt verdi. Her yandan. Evin çevresini dolaşıyorlardı ve duyulmamış seslerle bağırıyorlardı, su aygırının böğürtüsüne karışan sırtlan çığlıkları. Öylesine korktum ki, korkum benim için bile inanılır olmaktan çıktı. Aptallaşmış bir halde öteki pencereden baktım.

Onları görmüyor, daha çok sezebiliyordum. Benden bir karış uzun ve daha zayıftılar. Evin çevresinde koşuyorlardı. Dişi bir ceylan kadar çeviktiler. Dolunay siluetlerini ortaya çıkartıyordu. Gözlerim onları seçer seçmez, pencereyle sınırlanmış görüş alanımdan kaçıyorlardı. İçlerinden biri duruyor, sinekkuşu çevikliğiyle başını sallıyor, çığlık atıyor, koşuyor, geri geliyor, iki kişi daha ona katılıyor; hiç nedensiz yön değiştiriyorlar ve bütün bunlar bir şimşek hızıyla oluyordu. Arkamda bir patlama duydum, karşı pencerenin camlarını kırmışlardı. Aziz Patrik aşkına! Eve giriyorlardı. Beni kurtaran yalnızca onların dizginsiz içgüdüleriydi. Pencere küçük bir dikdörtgen biçimindeydi, ama birazcık becerikli bir beden oradan geçebilirdi. Buna karşın, sabırsızlık onları telaşa sürüklüyor, hepsi birden içeri atlamak istiyor ve pencereden geçişlerini iyice zorlaştırıyorlardı. Fener sahneyi aydınlattı. Kısacık bir an, mutlak bir korku. Dokunaçlar gibi hareket eden altı yedi kol; bunların arkasında, yumurta gözlü, kirpikleri çam yapraklarına benzeyen, burun deliklerinin yerinde oyuklar bulunan; kaşsız, dudaksız kocaman ağızlı, kurbağalar dünyasından yüzler haykırıyorlardı.

Aklımdan çok içgüdümle davrandım. Şömineden büyük bir odun aldım, pencereye doğru gittim ve çığlık atarak sallanan o kollara indirdim. Etrafa kıvılcımlar, mavi kan, acı dolu inlemeler ve yanmış odun parçacıkları saçıldı. Son kol da geri çekilirken odunu dışarı fırlattım. Pencerelerin kepenkleri vardı. Kapatıp demirlemek istedim, ama son pençe boynumu yakalamak için bunu fırsat bildi. Gösterdiğim cesarete ben bile şaşırdım. Tepkim, canavarın bileklerine karşı koymak yerine, bir parmağını yakalamak oldu. Kemiğini kırıncaya dek büktüm.

Birden geriye sıçradım. Boş bir torbayla şöminedeki korları topladım ve pencereye doğru fırlattım. Bu ateş yağmurunun yol açtığı görülmedik dehşeti ve duraklamayı fırsat bilip içteki tahta kepengi olabildiğince hızla kapattım.

Üç pencere daha vardı, hepsinin de kepenkleri açık. Bu noktada ölüm kalım koşusu başladı. Bir pencereden ötekine koşuyor, kepenkleri kapatıyor ve demirlerini takıyordum. Onlar ise bir şekilde durumu anlıyorlar ve bir sonraki pencereye dek evin etrafında dört dönüyorlardı. Her zamankinden daha coşkulu gelen sesleri sayesinde nereye gittiklerini izleyebiliyordum. Neyse ki ben daha önce varıyordum. Sonuncu kepengi de kapatınca, titrek ve uzun bir inilti, on-on bir, sayısını bilmiyorum, –korku hesap yapmayı olanaksızlaştırıyor, düş kırıklığını somutlaştırıyor– belki de on iki gırtlaktan aynı anda bir uluma çıktı.

Hâlâ dışarıdaydılar. Umutsuzca ne yapmam gerektiğini düşünürken bir silah aradım. Balta, balta, balta, diyordu beynim. Fakat göremiyordum baltayı, arayacak zamanım da yoktu ve bir küreğe razı oldum. Şimdi canavarlar pencerelerden birini hep birden tekmeliyordu. Tahta titriyordu, ama demir sağlamdı. Hiçbir özel taktik izlemiyor, rastgele ve uyumsuz bir biçimde saldırıyorlardı. Bu koşullarda kendimi savunamazdım bile, ne olduğunu bilemeden yalnızca

bekleyebilirdim. Kedi kapısındaki kolu anımsadım, hâlâ oradaydı. Beni sinir krizinin eşiğine sürükleyen bir görüntü. Birikmiş bütün gerginlikle ve aklımın almayacağı kadar büyük bir öfkeyle o korkunç organa yöneldim. Küreği önce bir cop gibi kullandım, sonra da kesmek için keskin tarafıyla saldırdım, ama bu halde bile direniyordu. Sonunda kalın bir damarını kesmek zorunda kaldım, kan fışkırarak akınca bir kertenkele çabukluğuyla kol geri çekildi.

Yarı sakat canavarın iniltilerini duydum. Arkadaşları da ağlıyordu. Pencereye indirdikleri tekmeler kesildi. Bir sessizlik. Bugüne kadarki sessizliklerin en korkuncu. Dışarıda, oracıkta olduklarını biliyordum, farkındaydım. Birdenbire hep birlikte, uyum içinde ulumaya başladılar. Miyavlıyorlardı, tıpkı annelerini çağıran yavru kediler gibi. Kesik kesik, tatlı, hüzünlü, terk edilmiş kedi miyavlamaları. Bana dışarı çık, her şey bir yanlış anlamaydı, sana kötülük yapmak istemiyoruz diyorlarmış gibi. İnandırıcı olmak umurlarında bile değildi, tek amaçları korku uyandırmaktı. Sesleri ile niyetleri arasında bundan daha büyük bir karşıtlık olamazdı. Öylesine nazlı nazlı miyavlıyorlardı ki, buna, kapı ve demirli pencereler önünde çıkarttıkları gelişigüzel patırtıyla kurdukları tuzak eşlik ediyordu. "Dinleme onları, Tanrı aşkına, dinleme onları," dedim kendi kendime. Bavullarla kapıyı sağlamlaştırdım. Akıllarına şömineyi zorlamak gelirse diye içine daha çok kütük attım. Tedirginlikle tavana bakıyordum. Taş plakalarla kaplıydı. Düşünecek olsalar yıkıp içeri girebilirlerdi. Ama hiçbirini yapmadılar. Fenerin tekdüze ışığı, her dönüşünde evin yarıklarından içeri süzülerek, bütün gece yanık kaldı. Bir saat mekanizmasının dakikliğiyle gidip gelen zayıf ve uzun ışık huzmeleri. Gece boyunca kâh pencereye kâh kapıya saldırıp durdular ve her yeni saldırıda bu girişlerden birisinin düşmesini umuyorlardı. Sonra uzun bir sessizlik.

Fener sönmüştü. Önlem üstüne önlem alarak bir pencere açtım. Yoklardı. Ufukta mor ve turuncu renklerde ince bir çizgi uzanıyordu. Elimde kürek, bir külçe gibi yere yığıldım. İçimde yeni, hiç tanımadığım iki üç duygu çarpışıyordu. Kısa bir süre sonra, suların üstünde dalgalanan küçük bir güneş belirdi.

Karanlıktaki bir mum, bulutlardan bir tülle kapatılmış bu yıldızdan daha çok ısıtırdı. Ama o, güneşti. Bu güney enlemlerinde, yaz geceleri olağanüstü kısaydı. Kuşkusuz yaşamımın en kısa gecesi olmuştu. Bana en uzunuymuş gibi gelse de.

IV

Militanlık günlerimde bir yöntem öğrenmiştim: Duygusallık ve umutsuzlukla mücadele etmenin en iyi yolu, hiç kuşku yok, soruna teknik açılardan odaklanmaktır. Ben şöyle bir mantık yürüttüm: Ölüsün sen. Herhangi bir yardımı imkânsız kılacak denli uzak, soğuk ve ıssız küçük bir adacıkta bulunuyorsun. Sen öldün, sen öldün diye yineledim yüksek sesle bir sigara sararken. Mevcut durumun: Ölüsün sen. O halde, bu durumdan sıyrılamazsan yitireceğin bir şey yok. Ama eğer kurtulmayı başarırsan her şeyi kazanmış olacaksın: yaşamını.

Tefekkürün gücünü küçümsememeliydik. İçtiğim sigara, büyü sanatının elinde, dünyanın en iyi tütününe dönüştü. Ve benim ciğerlerimden çıkan şu duman, Termofil'de savaşmaya razı olan kişinin imzasıydı. Bitkindim, doğru, ama yorgunluk gücünü yitirmişti. Artık yorgunluk çekmiyordum, ben yorgunluğun sırtına binmiştim. Kendimi bitkin hissettiğim, göz kapaklarım birer kurşun gibi kapandığı sürece, canlıyım demekti. Bu belirsizliğin hükmettiği köşeye beni sürükleyen değişkenler artık umurumda değildi. Geçmişim yoktu, geleceğim yoktu. Dünyanın sonunda, hiçliğin ortasındaydım, her şeyden uzakta. İçtiğim o sigaradan sonra, kendimden sonsuz bir uzaklıktaydım.

Nesnel duruma gelince, düş kurmuyordum. Bir yerden başlamak gerekliydi, ama canavarlarla ilgili hiçbir şey bilmiyordum. Askerî eğitim kitaplarının önerdiği gibi, savaşı, en kötü olasılıkları hesaba katarak planlamalıydım. Gece mi

gündüz mü saldıracaklardı? Hiç ara vermeden mi? Sürü halinde mi örgütlenmişlerdi? Yoksa anarşizme özgü bir direnişle mi? Sınırlı olanaklarımla böylesi kalabalığa, tek başıma ne kadar zaman dayanabilirdim? Belli ki çok az. Batís sağ kalmayı başarmıştı, bu doğru. Ama bende eksik olan deneyimlerine dayanıyordu. Ve doğal bir istihkâm olan fenerle karşılaştırıldığında, kulübe gözüme daha sefil görünüyordu. Beni kesin yargılara zorluyordu: Selefimin yazgısıyla ilgili soruları bir kenara bırakmalıydım.

Ne olursa olsun, planlı bir savunma yapmaktan başka çarem yoktu. Eğer Batís'in dik bir tabyası varsa, ben de evi bir hendekle çevirirdim. Bu, girişlere yaklaşmalarını engellerdi. Ama benim sorunum zaman ve enerjiydi, tek başına bir insanın bu alanı kazması epey bir kol gücü isterdi. Öte yandan canavarlar panter gibi çevikti –bunu görmüştüm– hendeğin hem geniş hem de derin olması gerekecekti. Ben ise bitmiştim, adaya geldiğimden beri bir saat bile uykunun tadını çıkaramamıştım. Üstelik hem sürekli çalışmak hem de kendimi savunmak durumunda kalırsam, ufacık bir dinlenme fırsatı bile bulamayacaktım. Çok basit bir ikilemle karşı karşıyaydım, ya canavarların eline düşerek ya da tinsel ve bedensel yorgunluktan çıldırarak ölecektim. Her iki yolun bir noktada birleşeceklerini görmek için dâhi olmaya gerek yoktu. İşleri olabildiğince basitleştirmeye karar verdim. Şimdilik kapının ve pencerelerin altlarına geniş çukurlar kazmakla yetinecektim. Bunun yeteceğine güvenmeliydim. Birkaç tane yarım daire kazdım ve sonra diplerine bıçakla sivriltilmiş üç kazık çaktım. Bu kütüklerin büyük bir kısmını kıyıda bulmuştum. Onları suya yakın yerlerden toplarken, bir mantık yürüttüm. Biçimlerine, perdeli ellerine bakılırsa her şey, canavarların okyanusun derinliklerinden geldiğini gösteriyordu. Bu durumda, dedim kendi kendime, ateş çok ilkel, ama çok yararlı bir silah olacak. Sonuç olarak, karşıtlar kuramı. Ve yabanıl

hayvanların ateşe karşı içgüdüsel tepkisi bilindiğine göre, bu amfibyumlara karşı da neden etkili olmasındı ki!

Savunmamı güçlendirmek için odunları şömineye yığdım, kitaplarımı da. Kâğıdın alevi daha kısa süreli, ama daha yoğun. Belki de böylece, dedim kendi kendime, alevli bir sürprizle onları şaşırtmayı başarabilirim. Elveda Chateaubriand! Elveda Goethe! Elveda Aristoteles! Rilke ve Stevenson! Elveda Marx, Lafargue ve Saint Simon! Elveda Milton, Voltaire, Rousseau, Góngora ve Cervantes! Değerli dostlar, taparcasına saygı gösteriliyor sizlere, ama hayranlık ihtiyacı karşılamıyor; sizin payınıza düşen de bu. Dramatik olaylar başladığından beri ilk kez gülümsedim, çünkü yığınları oluştururken, bunları gazla ıslatırken ve ateşe verilecek yığınların alevini birleştirmek için aralarına gazdan bir çizgi çekerken, bütün bunları gerçekleştirirken, tek bir yaşamın, bu durumda benimkinin, insanlığın tüm dâhi, düşünür ve yazarlarının yapıtlarından daha değerli olduğunu anladım.

Son olarak, kapı. Girişi kazar ve kazık döşersem apaçık bir sorunla karşılaşacaktım, yani geçişimi kapatmış olacaktım. Bu yüzden ve her şeyden önce, hendeğin üstünde, bana köprü görevi yapacak tahta bir levha hazırlamaya koyuldum. Ama şu anda daha fazla bir şey yapamazdım, gücümün sınırına gelmiştim. Pencerelerin altındaki açıklıkta delikler açmış, dallar toplayıp mızrak haline getirmiş ve onları çukurlara çakmıştım. Daha uzaktaki ikinci savunma hattına odun ve kitap yığmış, onları gazlı fitille bağlamıştım. Güneş batıyordu. Bunları gerçekleştirirken ölçütlerim eleştirilebilir ama içgüdüm asla: Gece bastırıyordu ve ben soyaçekimle ilgili kaynaklardan, karanlığın, etobur hayvanların imparatorluğu olduğunu öğrenmiştim. Uyan, uyan, diyordum yüksek sesle, uyuma. Fazla suyum olmadığı için yüzümü soğuk cinle ıslattım. Sonra, ölü bir zaman dilimi. Hiçbir şey olmuyordu; kor parçalarını alırken ellerimde oluşan kabarcıkları, katil

pençelerin eseri olan boynumdaki tırmık yaralarını tedavi ettim. Kapının önündeki hendek bitmemişti. Yine de diğerleri kadar kafamı meşgul etmiyordu. Bavullarla sağlam bir barikat oluşturdum.

Üstlerimden gelen mektubun beni az kaldı öldüreceğini daha önce belirtmiştim. Böyle de bakılabilir. İki sandığı açmamamın nedeni bu mektuptu. Ama bu işi hemen yaptım, çünkü kendimi bırakırsam daha ziyade gücümü kuvvetimi yitirmekten korkuyordum. Dikdörtgen bir sandığı açmaktan benim kadar sevinç duyacak birinin herhangi bir yerde asla var olamayacağı kanısına vardım. Kapağı kaldırdım, mukavvayı yırttım; içinde, samanla korunmuş Remington marka iki silah vardı. İkinci sandıktan iki bin mermi çıktı. Bir çocuk gibi diz çöküp ağlamaya başladım. Söylemeye gerek yok, kaptanın hediyesiydi. Yolculuk sırasında görüş ayrılığına düşmüştük; o, benim askerlerden ve militarizmden nefret ettiğimi düşünüyordu. "Bunlar gerekli kötülükler," demişti. "Askerlerin en kötü yanı, çocuklar gibi olmaları," diye yanıtlamıştım, "savaşlardan kazandıkları tüm saygınlığın yegâne özeti: Onları açıklayabilmek."

Gece çökerken epey söyleşmiştik ve o, bana ateşli silah verecek olsa kabul etmeyeceğimi iyi biliyordu; büyük bir gizlilikle, son anda sandıkları eşyalarımın arasına eklemişti. Sonuç olarak, eğer bana kaptan gibi elli kişi verilseydi, yeni bir ülke, herkese açık bir vatan kurardım ve ona *Umut* adını verirdim.

Karanlık iyice bastırdı. Fener yandı. Batís'e, Batís Caffó'ya lanetler okudum. O ve alçaklık hep birlikte anılacak. Delinin teki olması umurumda değildi, beni ilgilendiren tek şey canavarların varlığından haberdar olması ve beni bilinmezliğe sürgün etmesiydi, güçsüzlerin çaresizliğiyle nefret ediyordum ondan. Hâlâ pencerelere küçük bir mazgal deliği, namluyu dışarı çıkarabileceğim yuvarlak delikler açacak zamanım

vardı. Ve mazgalların üstüne uzun ve dar gözetleme delikleri. Böylece kepenkleri açmak zorunda kalmadan dışarıyı görebilecektim. Ama bir şey olduğu yoktu. Ne bir hareket, ne de kuşku uyandırıcı bir gürültü. Denize bakan pencereden kıyıyı görebiliyordum. Okyanus dingindi, dalgalar kumları cezalandırmaktan çok okşuyorlardı. Tuhaf bir sabırsızlık kapladı içimi. Geleceklerse gelsinlerdi. Eve saldıran yüzlerce canavar görmek istiyordum. Onlara ateş açmak ve tek tek öldürmek istiyordum hepsini. Yani insanı çileden çıkaran bu beklemenin dışında herhangi bir şey. Paltomun cepleri bir yığın mermiyle şişmişti. Ağırlıkları beni rahatlatıyor ve canlandırıyordu. Sol cepte bakır renkli mermiler, sağ cepte mermiler, göğüs ceplerinde mermiler. Mermileri aklımdan geçiriyordum. Tüfeği öyle güçlü sıkıyordum ki, elimin damarları, mavi ırmaklara dönüşüyordu. Paltomun üstüne taktığım kemerde bir bıçak ve bir balta. Elbette, sonunda geldiler.

Önce, kıyıya yanaşan birkaç kafa göründü. Köpekbalığınınkine benzeyen yüzgeçlerle ilerleyen, hareketli küçük şamandıralar gibi. On-yirmi kadar olmalıydılar, ne bileyim ben, tam bir güruh. Kumlara ayak basınca sürüngene dönüşüyorlardı. Islak derileri, zeytinyağıyla yağlanmış, sanat eseri bir çeliğe benziyordu. Birkaç metre sürünüyorlar, sonra ayağa kalkıyorlardı; mükemmel iki ayaklılar. Çok şiddetli bir rüzgârla mücadele eden insanlar gibi sırtları biraz öne eğik ilerliyorlardı. Bir gece önceki yağmur gürültüsünü anımsadım. Bu ördek ayaklıların, yaşam alanlarının dışına çıktıkları her hallerinden belliydi. Yumuşak kar üstünde yürüyorlarmış gibi büyük oyuklar açarak kuma ve oraya buraya dağılmış çakıl taşlarına basıyorlardı. Hep birlikte gırtlaklarından komplo mırıltıları çıkarıyorlardı. Bu bana yetmişti. Pencereyi açtım, gazı, odunu ve kitap yığınlarını tutuşturacak yanan kütüğü fırlattım ve pencereyi kapattım. Nişan almadan mazgal deliğinden rastgele ateş ediyordum. Yaratıklar, vahşi

çığlıklar atarak, bir çekirge sürüsü gibi sıçrayarak dağıldılar. Hiçbir şey seçemiyordum. Yalnızca bağırıyordum, ilkin çok yüksek olan alevler; alevlerin gerisinde Şaman rahibi enerjisiyle sıçrayan ya da dans eden bedenlerinin yarısı görünen yaratıklar. Sıçrıyorlar, diz çöküyorlar, toplanıyorlar ve dağılıyorlar; pencerelere yaklaşmaya yelteniyorlar, sonra geri çekiliyorlardı. Canavarlar, canavarlar, canavar sürüleri. Burada, şurada; şurada, burada. Ben bir pencereden ötekine gidiyordum. Namluyu dayıyor, rastgele ateş ediyordum, bir, iki, üç, dört atış; Roma'ya saldıran bir barbar gibi söverek mermileri dolduruyor, ateş ediyordum; sonra yine dolduruyordum ve böylece uzun saatler ya da belki de kısacık dakikalar geçti, bilmiyorum.

Ateş eskisi kadar harlı değildi. Ateşin moralimi yüksek tutmamı sağladığını fark ettim. Ama sönmüştü. İlkin farkına varmadım. Bir kovan silahın mekanizmasına sıkışana dek ateş ettim. Panikle kolu çektim. Boşuna. Öteki Remington nerede? Ayaklarımın dibine saçılan silindir kovanlar, kayıp sendelememe yol açtı. Ceplerimdeki mermiler dökülüp yuvarlanıyordu. Onları toplamak istedikçe mermiler ile boş kovanlar birbirlerine karışıyordu. Cephane sandığına dek sürünerek gittim, elimi içine daldırdım. Ve bir avuç, buz gibi fişek aldım. Bunları yaparken zaman altüst oldu. Büyük bir şaşkınlıkla canavar kükremelerinin artık duyulmadığını fark ettim. Dayak yemiş bir köpek gibi soluk alıyordum. Gözetleme deliklerinden bakıyordum. Görüş açımda tek düşman bile yok. Kırmızıdan çok maviye çalarak sönmeye yüz tutan alevler ancak bir karış yükseliyor. Çıtırdıyorlar. Fener belli aralıklarla görüntüyü silip götürüyor. Nasıl bir kalleşlik düşünmekteydiler acaba? Bunlara kafa yormaya değmezdi. Gece, dışarıda karanlığı iyice koyulaştırmıştı.

Uzakta, büyük bir gümbürtü hava katmanlarını deldi. Bu da nesi? Batıs ateş ediyordu. Fenere saldırıyorlardı. Kulak

kesildim. Çatışmanın gürültüsü rüzgârdan ara ara ulaşıyordu bana. Canavarlar, orada, adanın öteki ucunda, kasırga hırsıyla uluyorlardı. Batís, hedef gözeterek ateş ediyormuş gibi aralıklarla tetiği çekiyordu. Hayvansı iniltiler her atışla daha da yükseliyordu. Ancak Batís'in silah kullanırken gösterdiği ölçülülük, dingin bir kişiliği, uçurumun kıyısında dans eden birinden çok, yaşlı bir aslan eğiticisinin kişiliğini yansıtıyordu. Gülüyor muydu? Belki de, ama bunun için yemin edemem.

Sonra, buz gibi bir rüzgâr, savaş gümbürtüsünün yerini aldı. Rüzgâr yakındaki ağaçların tepelerini sallıyordu. Dalların ve titreşen yaprakların ıslığı, o kadar. Şaşkınlığım gitgide büyüyordu. İş bitti gibi görünüyordu, ama nöbeti bırakamıyordum. Eve yeniden saldırmayacaklarını kim garanti edebilirdi? Ama böyle olmadı.

* * *

İlkin, beyaz bir tülden süzülüyormuş gibi görünen ışık. Bandajladığım ve merhem sürdüğüm halde ellerimdeki su kabarcıkları sızlıyordu. Sanırım silahı sürekli var gücümle sıkmam yüzündendi. Soluğum kuru tütün kokuyordu, ağzıma yanmış şeker tadında safra getiriyordu. Acınacak haldeydim. Dizlerim dermansız. Boyun kaslarım gergin. Sarı noktalarla dolu bir görüş. Kendime acıyabilirdim, ama canavarlar bunu affetmezlerdi. Kütük ve kitap yığınları hâlâ tütüyordu. Kapının dibini kazma işini sürdürdüm. Ve kuşluk vakti, sürpriz bir ziyaret.

Batís iriyarı, sert, Sibiryalı avcıların kusursuz bir örneğiydi. Başında kulaklıklı, keçeden bir bere vardı, üstünde ise çok çok kalın bir iplikle dikilmiş, çengelli iğnelerle dolu bir palto. Göğsünde çapraz bir kayış, tüfeğini ve sırtından sarkan zıpkına benzer bir şeyi tutuyordu. Yavaş ama kendinden emin, fil gibi tembel ve sert adımlarla ilerliyordu. Açıkçası

onu gördüğüme sevindiğimi söyleyemem. Yarı belime kadar çukurun içindeydim. Kazmayı bıraktım.

"Çok hoş, değil mi? Kurbağa suratlılardan söz ediyorum," dedi, neredeyse sevecendi. Birdenbire ses tonunu değiştirdi, ifadesizce ekledi:

"Seni ölmüş bulacağımı sanıyordum."

Saldırgan bir tepki vermemek için kendimi frenledim. Bu adama ihtiyacım vardı, salt hırsla davranırsam diplomatik yolları tıkayabilirdim.

"Alın," dedi, içinde küçük bir torba fasulye bulunan kovayı bana uzatarak. "Çeşmeyi de kullanabilirsiniz."

Çaresiz biriyle konuşur gibiydi, gerçekten başka bir şeyi esirgemeyen birinin üslubuyla.

"Fasulye torbalarının dışında başka şeylere de ihtiyacım var Batís," dedim hâlâ çukurun içindeyken. "Fenere, Batís, fenere. Fenerin dışında ölü bir insanım ben."

"Bu gece yağmur yağacak," dedi gökyüzüne bakarak. "Berbat bir şey. Yağmur kurbağa suratlıları çıldırtır."

"Mantıklı olun," diye itiraz ettim dudaklarım titreyerek. "Ayrı ayrı savaşmamızın ne anlamı var? Çapulcular tarafından sarıldığında insanın yapacağı tek şey vardır."

"İstediğiniz kadar su alın, su sizin, gerçekten. Ve de fasulyeler. Kahvem de var. Ya kahve? Kahve ister misiniz? Mutlaka kahve istersiniz. Kahveye ihtiyacınız var, hem de çok kahveye."

"Neden teklifimi kabul etmiyorsunuz? Varlığımı bırakın, amaçlarıma bakın."

"Varlığınız, amaçlarınızla ilgili bir fikir veriyor. Siz bunu anlayamazsınız. Asla anlamayacaksınız da."

"Sorun," dedim, "anlaşacak mıyız anlaşamayacak mıyız?"

"Sorun," dedi, "sizden daha güçlü oluşum."

Buna inanamıyordum. Bir çığlık attım:

"Öldürmek ile bir insanı ölüme terk etmek arasında fark yok! Siz bir katilsiniz!" diyerek son noktayı koydum. "Bir katil! Dünyadaki tüm mahkemeler katili mahkûm eder. Ha fiilen beni aslanların önüne atmışsınız ha göz yumarak. Siz fenerinizde korunuyorsunuz ve tiyatrodaki bir soylu gibi eğlenceyi seyrediyorsunuz. Mutlu musunuz Batís?" diye homurdandım gittikçe artan bir öfkeyle.

Çömeldi. Böylece başlarımız aynı hizaya geldi. Parmaklarını birbirine kenetledi ve boğazını temizledi. İtirazlarımdan etkilenmemişti.

"Fenere bir insan daha sığmaz. Bu bir gerçek. Bunu anlamanızdan çok, kabul etmenizi bekliyorum." Küçük çekik gözleriyle bana bakma yürekliliğini gösteremeden uzun bir süre bekledi.

Sonra, "Dün ateş edildiğini duydum," dedi, "aklıma silahlarımızın çapının aynı olabileceği geldi."

Bitirmediği tümcesinin devamını tahminime bıraktı. Daha uzun bir zamandır adada direniyordu ve kuşkusuz fişekleri azalmaya başlamıştı. Bu, ahlaksızlığın zirvesiydi artık. Hem yaşamıma değer vermiyor hem de yaşamını korumak için benden cephane istiyordu. Karşılığında da küçük bir torba fasulye. Suratına bir kürek toprak attım.

"Alın! Aynı mıymış bari? Cani!"

Çukurdan çıktım. Bir tekmede kovayı ve fasulyeleri havaya fırlattım. Bu hareketim onu ikna etmek yerine şaşırttı.

"Ben şiddet yanlısı değilim! İnanmasanız da size kötülük gelsin istemem. Ben bir katil değilim," diyerek zıpkınını sırtından indirdi. Beni açıkça tehdit etmese de iki eliyle tuttuğu zıpkın aramızdaydı.

"Defol buradan, defol buradan," diye bağırdım lüks bir restorandan yoksulları kovar gibi kolumu uzatarak. Ama yerinden kıpırdamıyordu. Bir an amacından vazgeçmeden

savunmaya geçti. "Defol buradan, kaplumbağa herif, defol," diye küfrediyordum ona doğru kararlı adımlarla ilerlerken. Batís bana arkasını dönmeden yavaşça geri geri yürüyordu. Ben onun gözünde mermilerle arasındaki engelden başka bir şey değildim. Elde edemeyeceğini anlamıştı. Döndü ve mutlak bir kayıtsızlıkla çekip gitti.

"Bir gün bunu ödeyeceksin! Hepsini ödeyeceksin, Caffó!" diyerek lanetler okudum, henüz ormanda gözden yitip gitmemişti. Ama yanıt verme zahmetine bile katlanmadı.

Sadece geceleri saldırdıklarından artık emindim. Batís silahlı gelmişti, doğru, ama canavarlardan değil benden korunmak amacıyla. Yoksa adada böylesine pervasızca dolaşamazdı. Ne yazık ki bütün bu gerçeklerin farkına çok geç vardım. İlk dinlenmemin son uykum olmasından korkuyordum. Gece bastırırken uyanacağıma kim güvence verebilirdi ki? Bir kez olsun kendimi bırakırsam ölüm uykusuna dalmayacağımı kim söyleyebilirdi? Savunmasız kalmak beni canavarlardan daha çok korkutuyordu. Yine de gücümün tükendiği anlar gün boyu yakamı bırakmadı. Uyuduğum söylenemez. Daha çok narkotik bir uyuşukluktu. Uykudan çok, delirium tremens'e benziyordu. Bilinçsizliğin eşiğinde, karmakarışık görüntüler, anılar, düşler, anlamsız hayaller gözümün önüne geldi. Bilmiyorum, ya Amsterdam'ın ya da Dublin'in limanından bir kesit gördüm. Ahşap mendireklere çarpan, boşluğu gürültüyle dolduran suyun yüzeyinde zift kalıntıları yüzüyordu. Adadaki evde olduğumu gördüm. Portatif yatağımda insan biçiminde bir şeytan uyuyordu, elimi uzattım, parmaklarımın ucuyla değiyordum neredeyse. Uyanmak üzereydim. Ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum. Bana ne yapacaklar? Bana ne yapacaklar?

* * *

Uykusuz üçüncü gece. Bir insan uyumadan ne kadar süre yaşayabilir? Batís'in tahmin ettiği gibi, bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı. Gök gürültüsü ve şimşek. İlk bulut katmanı epey aşağılardaydı. Bu katmanın üstünde, göl genişliğinde, beyaz, kibrit alevi gibi sönüveren patlamalar. Gök gürültüleri, çekiç darbeleriyle paramparça edilen binlerce tabağın gürültüsüyle gürlüyordu. Gözetleme deliklerinden denizin yüzeyinin kaynadığını görebiliyordum. Gecenin çöktüğü ufuk, sanki deniz savaşlarına girişen kruvazörlerin fişekleriyle aydınlanıyordu. Işık huzmeleri gökyüzünü deliyor; kırılgan, bozuluveren bir diklikle iniyordu.

Sonra yağmurdan karanlık bir perde oluştu. Dışarıyı görme mesafesi birkaç metreye hatta santimetreye indi. Yağmur arduvaz çatıya çarpıyordu. Oluklar suyu kenarlara taşıyor, oradan da çağlayan gümbürtüsüyle dökülüyordu. Bu kez geldiklerini görmedim. Birdenbire kapı, öfkeli on iki yumruğun vurduğu bir davula dönüştü. Öylesine gümbürdedi ki, kapıya içerden barikat yaptığım bavullar devrildi. Tabii ben de... Dizlerimin üstüne düştüm. Uğursuz bir büyü beni yıkıp teslim aldı. Deprem hem kapıyı hem de benim savaşma isteğimi sarsıyordu.

Dünyanın laneti sarsılan kapıda yoğunlaşmıştı. Teslim olma fikrini aşmıştım, deliliği arkamda bırakmıştım; ama boyun eğme düşüncesinin ve gevşeme ihtimalinin üstesinden henüz gelememiştim. Canavarların sesini işitmiyordum. Yalnızca yağmurun şiddetini ve üst üste inen tekmeleri. Yanağımdan gözyaşları süzülüyordu ve ağlarken, yumruğumu ısırıyor, tanrısal hiçbir gücün beni bu adadan çıkaramayacağını biliyordum, bundan emindim. Kapı bel veriyordu; tencerede kaynayan defne yaprağı gibi titriyordu, paramparça olması an meselesiydi. Felç olmuş, hipnotize olmuştum sanki, gözlerimi kapıdan ayıramıyordum. Son anda tam bir mucize oldu, ama beklenen değil.

Artık kurtulmam gerekmiyordu, yararı yoktu. Kısa bir süre sonra leşe dönüşecektim. Mucize, ölüme artık aldırmayışımdı. Ölmüştüm, gerçekten. Ölmüştüm; bunu kabullendiğimde cenin pozisyonunda bir köşede durmam bana anlamsız göründü, dahası gülünç. Ölüydüm ama titremiyordum. Ölüydüm, ölmeden önce uçurumun ne olduğunu anlama fırsatı veriliyordu bana. Çünkü şu sarsılan kapı, dehşetin mutlak düşüncesi değilse neydi? Öylesine güçsüzdüm ki yerde süründüm. Son isteğim, parmaklarımın ucuyla kapıya dokunabilmekti. Sanki dokunmak, evrensel bilgeliğin kaynağına, her yana yayılmış ama yalnızca cennette huzura kabul edilenlerin erişebilecekleri bilgiye ulaşmamı sağlayacaktı. Beni kapıdan yalnızca birkaç santimetrelik bir mesafe ayırıyordu. Elimin ayası, cam bir duvar gibi duran kapıya uzanıyordu. Ancak tam bu sırada, canavarlardan biri yumruğuyla, gözetleme deliği işlevi gören yarığı genişletti. Kol delikten girdi ve bir akrep kuyruğu gibi inip topuğumu yakaladı.

"Hayır!"

Göz açıp kapayıncaya dek, en üst düzey tinsellikten en ilkel hayvanlığa geçtim. Hayır, ölmek istemiyordum. Köpek dişlerimi geçirdim, azılar dâhil bütün dişlerimle eli ısırdım, küçük kemiklerini kırdım, başparmağını işaret parmağına bağlayan perdeyi parçaladım. Elin sahibi uzun, çok uzun, bitip tükenmeyen acı bir çığlık attı ama üstüme atlamıyordu. Bir şey koparıncaya kadar, topuklarımdan da destek alarak, çenemle asıldım. Sarf ettiğim gücün karşısında direnç kalmayınca kafamı yere çarptım. Yüzüm ve saçlarım mavi kana bulandı; çenemden süzülüyor, dirseklerimden akıyordu. Yarı sarhoş gibi ayağa kalkmadan döndüm. Gıcırdayan dişlerle tüyler ürpertici sesler çıkaranın ben olduğumu sonra, çok sonra anladım. Tesadüfen, elim silahlardan birine değdi. Hiçbir tarafa bakmadan, kör bir insan gibi silahı doldurdum. Mermiler kapıyı aşıp gidiyordu. Mermiler delik açıyorlardı.

Krem rengi yongalar havada uçuşuyordu. Canavarlar, yenilgiye uğramış köpek sürüsü gibi uluyordu. Kapı delik deşik olmuştu. Çekip gitmişlerdi, ama ben hâlâ ateş etmeyi sürdürüyordum. Fırtına uzaklaşıyordu. Gün doğarken yağmur, çisentiye dönüşmüştü. Ortalık aydınlanana dek ağzımın gerilmiş, kaskatı ve dolu olduğunu fark etmedim. Yarım bir parmak ve Brezilya kelebeklerinden daha büyük bir perde parçası kustum.

O gecenin son şimşeği zihnimi aydınlattı. Karşımda bir milyar canavar vardı. Ama gerçekte onlar düşmanım değildi; tıpkı depremlerin, binaların düşmanı olmaktan çok sadece deprem olması gibi.

Tek düşmanım vardı ve adı Batís'ti, Batís Caffó. Fener, fener, fener.

V

Keskin nişancı değildim. Militan geçmişim de işe yaramıyordu, silahla hiç ateş etmemiştim. Geçmişim şimdi gözüme acıklı bir komedi gibi görünüyordu; yüzlerce silah almış, saklamış ve dağıtmıştım; ama onları çok az kullanmıştım. Ne olursa olsun denemeye karar vermiştim ve bilindiği gibi gerektiğinde çabucak öğrenilir. Remington'un mesafe ayarı vardır. Elli, yetmiş beş, yüz metreye ayarlıyor ve boş ıspanak kutularını vurmaya çabalıyordum. Benim için ilk engel burada çıktı. Bütün sabah ortanın üstünde başarılı atışlar yaptım. Bedenin güçsüzlüğünü beyin telafi ediyordu. Tepeden tırnağa tükenmek, duyuları köreltiyordu. Hedefe nişan alıyordum, bir gözümü kapıyordum ve çift görüyordum. Tüm sinir sistemim hızla çöküyordu. Ölümcül ve kesin tehdide, eski bir işkence olan uykusuzluk ekleniyordu. Fizyolojik ritimler bozulmakla kalmamış, yitip gitmişti. Bedenime, bir albayın alayına verdiği komutları veriyordum. Ye! İç! Hareket et! İşe! Uyuma! Evet, uyku ihtiyacı ve uyuma korkusu. Uykusuzluk ile uyurgezerliğin birbirine karıştığı tinsel bir alanda yaşıyordum. Kimi zaman kendime şunu yap, bunu yap diyordum. Silahını doldur ya da bir sigara yak. Mermi basamıyordum çünkü şarjör doluydu ve doldurduğumu anımsamıyordum. Dudaklarıma bir sigara götürüyordum, oysa o sırada zaten sigara içmekteydim.

Ama şimdi bir görevim vardı. Şu ana dek ufukta hiçbir umut ışığı olmadan, salt dayanmak için dayanmakla yetinmiştim. Şimdi ilk kez, bir bakıma inisiyatifi ele almıştım.

Kararımı verdikten sonra ormanda, gerillalara özgü hafif bir ruh haliyle hareket eder oldum. Göze çarpmayan giysiler giyiyordum, giysilerimi mat tonlarda ve mümkün olduğunca saklanacağım bitkilerin renginde seçiyordum. Deri eldivenler sayesinde soğuğa ve su toplamış yaralarıma dayanabiliyordum. Fenerden aşağı yukarı seksen metre uzakta durdum. Herhangi bir keskin nişancı da bu özel konumu seçerdi. Siluetimi ortaya çıkaracak açık alanlardan sakınmak için arkamda oldukça yoğun bir bitki örtüsü vardı. Önde, beni kamufle eden ama kapıyı ve balkonu tümüyle görmemi engellemeyen ağaçların son sırası. Yüksek ve sağlam bir dala çıktım. Tüfeğin konumunu güvenceye alabilecek şekilde eğik duruyordum. Kapıya nişan aldım. Oradan kim çıkarsa çıksın öldü demekti. Ama orada biri olduğuna dair hiçbir belirti yoktu, bütün gün ortaya kimse çıkmadı ve akşam karanlığı çökerken canavarlardan korktuğum için geri çekilmekten başka çarem kalmamıştı.

Neyse ki dingin bir geceydi, böyle denebilirse tabii. Eve saldırmadılar. Sanırım birkaçı fenerin yakınlarında dolaşıp durdu çünkü seslerini duydum; bir de Batís'in tek el ateş ettiğini, ama o kadar. Bir kanıya varmakta zorlanıyordum. Belki onlara iyi bir ders vermiştim. Kapıdan attığım kurşunlar birkaçını yaralamış olmalıydı. Açıkçası belki de bu gece çok aç değillerdi. Bunu kim bilebilirdi ki? İzledikleri bir mantık yoktu, askerî bir kuşatma stratejisinden ise söz bile edilemezdi. Hatta son saatte, dinlenir gibi yaparken gözlerimi kapama lüksü tanıdım kendime, uyduruk bir dinlenme, yine de hoş. Günün ilk ışıklarıyla yine ağaçta yerimi aldım.

Bu kez uzun süre beklemek zorunda kalmadım. Gözetlemeye başlayalı daha yarım saat bile olmamıştı ki Batís balkona çıktı. Yarı çıplaktı, dünyaya bir boksör eskisinin gövdesini sergiliyordu. Kollarını açarak paslı parmaklıklara dayanmıştı; çenesini kaldırmış, hareketsiz, gözleri kapalı, hüzünlü güneşimizle

yüzünü besliyordu. Mumya müzesinden bir heykeli anımsatıyordu. Mükemmel bir hedefti. Dipçiği omzuma dayadım, sol gözümü kapadım. Göğsü, hemen namlunun ucundaydı. Ama duraksadım. Ya ıskalarsam? Ya ağır yaralarsam? Veya hafif? Eğer içeriye sığınabilirse her şeyi yitirirdim. Uzun bir süre can çekiştikten sonra ölse bile Batís, balkonun çelik zırhını kapamış olurdu. Bir sicim ve bir kancayla tırmanabilirdim, evet ama demir levhaları, balkonun penceresine üst üste takılmış kepenkleri zorlayamazdım. Bütün bunları kendime söyledikten sonra "Hayır, hayır," dedim, "bu olmaz, sen de biliyorsun."

Açıkçası öldüremezdim onu. Her ne kadar koşullar beni buna itse de ben cani değildim. Bir adama ateş açmak, namluyu bir bedene doğru çevirmeye benzemiyordu; yaşadığı zamanı öldürmekti bu. Batís hedefti ve ona gününü gösterebilirdim. Fenerden önceki günlerini düşünüyordum. Farkında olmadan, onu adaya getiren yolculuktan çok çok önceki çocuk Batís'in şaşkınlığını kafamda canlandırıyordum; gençlik başarılarını, aldatılışlarını, seçmediği bir dünyada yaşadığı başarısızlıkları. Onu sevmek gibi kutsal bir görevi olan ellerden kim bilir kaç kez tokat yemişti? Şimdi savunmasız bir hedef durumuna düşmüş, tüm zavallılığı su yüzüne çıkmıştı. Niçin o fenere gitmişti? Acımasız mıydı, yoksa yalnızca acımasızlığı yeniden üreten biri miydi? Batís yarı çıplak, güneş banyosu yapan birinden ibaretti. Kurşunu hak eden bir üniforma yoktu üstünde. Bir insanın, bir varlığın yaşamını çalmak zaten yeterince acı verici bir edimken, güneşlenmekten başka bir şey yapmayan birini öldürmek bana –nereden bakarsan bak– çok daha iğrenç geliyordu.

Derin bir alçalmışlık duygusuyla indim ağaçtan. Kulübeye dönüyordum ve yolda kafamı yumruklayarak kendimi cezalandırıyordum. "Aptal, aptal," diyordum kendime, "sen aptalsın."

Canavarların gözünde bir azizi yutmakla bir ahlaksızı yutmak arasında fark yoktu, ikisi de etti. Adadasın, alçaklığın adasında. Burada ne derin bir aşk var artık ne felsefe; ne şair ne de cömert biri, sadece Batís Caffó. Evin yolunu tutmuş gidiyordum, bir ara kaynakta durdum. Gemiden indiğimden beri yalnızca cin içmiştim. Batís'in hâlâ orada duran kovasına eğildim. Ama içmeden önce sudaki yansımama baktım.

Gözlerime inanamıyordum, gördüğüm kişi ben miydim? Dört günlük uykusuzluk ve savaş beni mahvetmişti. Sakalım epeyce uzamıştı, solgundum, ölülere has bir solgunluk. Özellikle gözlerim iflah olmaz bir delinin gözleriydi. Mavi gözbebeklerim koyu kırmızı adacıklarla çevriliydi. Gözkapaklarımda ve çevresinde yarışırcasına mosmor halkalar. Soğuk ve korku dudaklarımı kavurmuştu. Boynumda kaşkol gibi duran kalın sargıda, kanlı, kurumuş yara kabukları, hafif nemli ve irinli kan pıhtıları vardı. Bedenim artık yaraları kapatma sanatını anımsamıyordu. Kırık tırnaklar. Saçlarım katrana benzer bir tabakayla kaplıydı. Kulağımın üstünden bir tutam saç aldım ve büyük bir şaşkınlıkla saçımın gri beyaz bir renk aldığını gördüm. Kafamı kovanın içine daldırdım ve bir sineğin telaşıyla kafamı ovuşturdum. Ama bu yetmiyordu bana. Bedenim günahkâr bir kirliliğe gömülüydü. Silahımı, teçhizatımı, bıçaklarımı bir yana koydum; paltomu, yün kazağımı, gömleklerimi, botlarımı, çoraplarımı ve pantolonumu çıkardım, bulaşıcı bir hastalık, beni koruyan giysilerin her tarafına mikrop bulaştırmış gibi çırılçıplak kaldım. Sonra kaynağın çıktığı duvara tırmandım.

Geceki yağmur orada bir tür gölcük oluşturmuştu. Su ancak diz kapaklarıma geliyordu. Kendimi bıraktım. Soğuk, hoş bir etki yaratıyordu. Duyularımı canlandırdığı için iyi geliyor, dinçleştiriyor, güç kazandırıyordu. Doğal olarak Batís aklıma geldi. Kaynak iyi bir tuzak olabilirdi. Er ya da geç su almaya gelecekti. Bir pusu. Savunmasız ve hazırlıksız yakalayıp,

cinayete gerek kalmadan tüfekle onu ele geçirebilirdim. Teslim alıp tutsak edebilirdim. Onu fenere zincirlerdim. Ve ufukta ilk gemi göründüğünde mors alfabesiyle fenerin ışığını yakar söndürürdüm. Batís'i mahkemeye mi verirlerdi, yoksa yaşam boyu bir tımarhaneye mi tıkarlardı, bu sonraki konuydu.

Bulutların arasından ince, göz alıcı ışık sütunları süzülüyordu. Gökyüzü bana bir ışık operası sunuyordu. Gölcüğün kıyıları yosunla kaplıydı, yumuşak ve hoş bir dokunuş. Ama çıkmak için acelem yoktu. Organlarım suyun derecesine alışmıştı. Gökyüzüne bakarak debeleniyordum, gemiden ayrıldığımdan beri ilk kez keyfimce hareket ediyordum.

Yaklaşan adımları duyduğumda işte bu durumdaydım. Görünmemek için enseme kadar suya gömüldüm. Bulunduğum yerden onu görmek olanaksızdı, ama Batís'in kaynağa gitmek için tam da bu anı seçtiğini anlamak zor değildi. Çıkan metal gürültülerine bakılırsa yeni kovalarla geliyordu. Şansıma küfrettim. Ne yapabilirdim? Giysilerimi, daha da kötüsü silahımı her an bulabilirdi. Ne tepki göstereceği bilinmezdi. Kim bilir belki de sadece kaynağı paylaşırdı. Ama delilerin algıları çok hassastır, niyetimi sezdiğine inanıyordum. Ve ben silahsızdım. Yıldırım hızıyla düşündüm. Doğrusu fazla seçeneğim yoktu. Eğer bir mucize olur da Batís giysilerimi görmeden çekip giderse, kaynağa ancak birkaç gün sonra dönerdi. Bu sürede canavarların beni yok etmek için bir sürü fırsatı olacaktı. Kulak verdim. Tam borunun önünde, bir kovayı alıp diğerini yerleştirişini duyuyordum. Duruyor. Fırlatılmış giysileri görüyor. Sonunda bir başkasının varlığını fark ediyor. Tek bir panter sıçrayışı ve iki beden birlikte yuvarlanıyor. Altımda kalıyor, bacaklarımla kavrıyorum onu. Bir yumruk atıyorum, hiç ara vermeden. Batís değil. Bir canavar.

Tekrar sıçrıyorum, bu kez olabildiğince uzağa. Ama bu sıçrayış ikircikli bir sıçrayıştı. Canavarlar ölüm makineleriydi. Ve ben hafif bir ağırlığı, kırılgan bir şeyi devirmiştim. Kovalar metal gıcırtılar çıkararak birbirlerine çarpıp yuvarlanıyordu. Merak yüzünden kaçamayan kediler gibi sakınarak, belli bir mesafeden gözledim.

Düştüğü yerde kımıldamadan yatıyordu... Yaralı bir kuşun çıkardığı acıklı seslere benzer sesler çıkarıyordu. Pis bir balık kokusu geliyordu burnuma. Yerde süründüm ve onu daha iyi görebilmek için yüzünü korunmak için yüzünü kapattığı kollarını açtım. Kuşkusuz canavarlardan biriydi. Ama yüz hatları, şaşılacak derecede tatlıydı. Yuvarlak bir yüz, saçsız bir baş. Kaşlar, Sümerli hattatların elinden çıkmış gibi çizgiseldi. Masmavi gözler, Tanrım, ne gözler, nasıl bir mavi! Afrika göğünün mavisi, hayır, daha açık, daha saf, daha yoğun, daha parlak. Direği, kanatlardan daha aşağıda olan, ince, sivri, ölçülü bir burun. Bizimkilere oranla çok daha küçük, balık kuyruğu biçiminde, her birinde dört küçük perde olan kulaklar. Hiç de çıkıntılı olmayan elmacık kemikleri. Çok uzun bir boyun ve bütün beden, yeşile çalan, beyazımtırak gri bir deriyle kaplı. Hâlâ güvenemediğimden parmaklarımın ucuyla ona dokundum. Bir ceset soğukluğundaydı, yılana dokunur gibiydi. Bir elini tuttum. Öteki canavarların elleri gibi değildi. Parmaklarının arasındaki perde daha kısa, nerdeyse birinci boğum hizasındaydı. Paniğe kapılıp çığlık attı. Beni acımadan onu dövmeye iten nedeni hiç sormayın, işte o çığlıktı. Bağırıyordu ve inliyordu. Üstünde bir tek kazak vardı, elbise görevi de görüyordu. Sol topuğundan yakaladım. Daha iyi görebilmek için, yeni doğmuş bir bebek gibi bedenini havaya kaldırdım. Dişiydi, evet. Cinsel organında tüy diye bir şey yoktu. Umutsuzca patilerini hareket ettiriyordu. Remington'u elime aldım ve kabzasıyla, özellikle kasığına öyle acımasızca vurdum ki

solucan gibi kıvrıldı. Kollarıyla yüzünü kapıyor ve yanakları yere yapışık inleyip duruyordu.

Kazak ve kovalar, Batís'in bu hayvanla arasında bir ilişkinin varlığının işaretiydi. Nereden bulmuştu bunu ve onun için değeri neydi? Bunu saptamak benim için olanaksızdı. Şu var ki, Saint Bernard köpekleri gibi kimi hünerler öğretmişti ona. Örneğin kovaları taşıyordu. Giysiye de itiraz etmemişti. Türk dilencilerin bile burun kıvıracağı bir kazak. Böylesine kirli ve delik deşik bir kazakla okyanustan doğmuş bir bedenin birlikteliği, İngiliz hanımların birinci kalite yünlü giysiler giydirdikleri gülünç finolardan daha grotesk bir zevksizlik örneği olmuştu sonuçta. Ama eğer Caffó bu zahmete katlanmışsa, ona saygı duyduğundan olsa gerekti. Kuşkulardan kurtulmanın en iyi yolu onu rehin almaktı. Caffó onunla ilgileniyorsa peşine düşerdi. Dirseğinden çekerek ayağa kaldırdım. Göremesin diye kafasına bir kova geçirdim. Titriyordu. Kovaların bağlandığı iple ellerini bağladım. Batís'in fark etmesi ve beni izlemesi için boğuşma izlerini gizlemedim. Bir dipçik darbesi, sonrasında eve doğru yola koyulduk.

Onu bir tabureye oturttum. Kafasından kovayı çıkardım ve uzun süre karşısında oturdum. Dudağının kenarlarında mavi kan lekeleri vardı. Yüreği tavşan yüreği gibi çarpıyordu. Akciğerlerinin yalnızca üst bölümüyle soluk alıyordu. Bakışları yitip gitmişti ve hipnoz parmağımı gözlerinin önünden geçirdim. Belli belirsiz izliyordu parmağımı. Tabureye çişini yaptı. Ormandaki patikayı gören pencereden baktım.

Batís gelmiyor. Öfkeleniyorum. Çok şiddetli bir tokatla yere düşüyor. Bu kez hiç çığlık atmıyor. Kenetlenmiş elleriyle başını örtmüş, dertop olmuş bir köşede kalakalıyor.

Öğleyi epey geçmişti. Işık azalıyordu. Batís görünmüyordu. Kuşkusuz dişi yaratığı alıkoymaya hiç niyetim yoktu. Ortada bir şey yokken bu kadar korkunç olan canavarlar, dişi kokusu aldıklarında neler yapmazlardı ki? Yunuslarınki

kadar ince, keman yayı gibi gergin, bir derisi vardı. Genç ve üretken görünüyordu. Bununla üremeyi kastediyorum, bu konuda doğanın yelpazesi bir hayli geniş. Belki de, insan gözünün göremeyeceği mekanizmalar sayesinde türdeşleriyle iletişim kurabiliyordu. Bir kurşunla işini bitirmek üzereydim.

Ama güneş batarken bir tüfek sesi pencereyi delip geçti.

"Hırsız piç!" diye bağırdı nereden geldiği belli olmayan bir ses. "Niçin bana savaş ilan ediyorsun? Kurbağa suratlarla savaşmak yetmiyor mu sana?"

"Ya siz, Caffó?" diye bağırdım boşluğa doğru. "Elde kalan azıcık cephaneyi de benim için mi harcayacaksınız?"

"Hırsız! Sie beschissenes Arschloch!"

Yeni bir patlama. Mermi pencere pervazına saplandı, talaş yağmuruna tutuldum. Hayvanı pencereye yaklaştırdım:

"Şimdi ateş et, Caffó! Belki vurursunuz!"

"Bırak onu!"

Yanıt olarak kolunu büktüm. Hayvan çığlık attı. Karşılığında ormanın bir köşesinden öfkeli çığlıklar yükseldi. Tam aradığım şeydi. Güldüm.

"Size ne oluyor, Caffó? Hoşunuza gitmiyor mu? Öyleyse dinleyin şunu."

Botla çıplak ayağına bastım, acı ulumalar ormanda yankılandı.

"Durun! Hayır, öldürmeyin onu! Ne istiyorsunuz? Ne istiyorsunuz?"

"Konuşmak. Yüz yüze!"

"Çıkın da konuşalım!"

Yanıtı beklemediğim kadar çabuktu ve bu yüzden de samimi değildi.

"Siz aklınızı mı kaçırdınız? Yoksa beni aptal yerine mi koyuyorsunuz. Çıkacak olan sizsiniz. Hemen şimdi!"

Yanıt vermedi. Batís'in çekip gitmesinden korkuyordum. Niçin çekilmiyordu? Hayvana bu kadar değer vermesini

anlayamıyordum. İrlanda köylülerinin birçoğu bir inek uğruna komşusunu öldürebilirdi. Ama hiçbiri bir kurt için yaşamını tehlikeye atmazdı. Değerini bilmediğim bir şey vardı elimde.

Dallar sallanıyor gibi geldi bana.

"Caffó, çıkın," diye bağırdım. "Hemen şimdi!"

Bunu söylemek için canavar oyuncağını pencereden çekmiştim. Tüfeğinin namlusunu ve bunları aydınlatan sarı ışığı gördüm pencereden. Batís'in mermileri parça tesirliydi. Bir karış öteden geçti. Üst pervaz parçalanıp havaya uçtu. Yongalardan biri kaşıma saplandı. Önemsiz bir yaraydı ama öfkeden kudurttu beni. Botumla bastırarak tuttuğum hayvanı, oracıkta halı gibi yere serdim. Böylece hem silahı tutmak hem de kurşunları doldurmak için iki elim de serbest kaldı. Dört bir yanı kolaçan ederek göğüs hizasına ateş ediyordum. Nerede olursa olsun böylece onu eğilmeye zorlayacaktım. Sonra bir şeyler söyledim, yanıtlamadı. Amacı neydi? Üstüme atılıp beni teslim almak mı? Kuşatmacılara özgü bir taktikti bu. Bana nereden saldıracağını bilmeden, bir pencereden diğerine atılmaktan başka çarem kalmamıştı. Batís dış duvara ulaşırsa savunmasız kalacaktım. Arka pencerede gördüm onu, beni arkadan kuşatmak için kıyıdan evin çevresini dolaşıyordu. Ateş açsam da kıyıdaki toprak dolgu onu koruyordu.

"Sizi öldüreceğim," diye tehdit etti beni eğilirken. "Aziz Hristoforos aşkına sizi öldüreceğim."

Söylediği pratikte mümkün değildi. Batís sıkışıp kalmıştı. Kumlara uzanırsa postu deldirebilirdi. Ama er ya da geç, kıyıdan sağdan ya da soldan çıkmak zorunda kalacaktı ve bu sırada mükemmel bir hedef olacaktı. Çıkmazsa daha da kötüydü; gece olunca canavarlar onu orada, kıyıda uzanmış bulunca kuşkusuz çok sevineceklerdi.

"Teslim olmak zorundasınız!" dedim. "Teslim olun, yoksa ikinizi de öldürürüm!"

Beklediğimden çabuk karar vererek, tehlikeyi göze alıp sağ taraftan fırladı Batís. Eğilerek koşuyor ve bir soprano gibi bağırıyordu. Yalnızca iki kez ateş edebildim. Kurşunlar suda, o da bitkilerin arasında yitip gitti.

Çatışma bitti.

Tekrar fenere mi dönmüştü? Kim bilir, belki böyle sanmamı istiyordu. Ne olursa olsun, gösterdiği erdemli sabrı ona yakıştıramıyordum. Rehinenin boynuna bir ip bağladım. İpin öteki ucunu da karyolanın ayağına. Sonra kapıyı açtım ve bir tekmeyle dışarı fırlattım. Batís'in bu görüntü karşısında çok acı çekeceğinden ve belki bir tedbirsizlik yapacağından emindim. Hayvan kuşkulandı. Sonra, ip gerilinceye dek kendisini özgür sanarak birkaç metre koştu ve ip gerilince düştü. Aptal.

Birkaç dakika hiçbir karşılık gelmedi. Pencereden gözetliyordum, bağlı ve şaşkın hayvan yerdeydi. Zaman zaman, sahibine dönmek isteyen bağlı bir köpeğin davranışlarını sergiliyordu. Vazgeçiyordu, dinleniyordu ve yeniden çabalıyordu. Ama birdenbire iyi nişan alınmış bir kurşun ipi kopardı. Bundan sonra olanların tek açıklaması toplu delilikti: Birbirimize ateş açmak yerine, rehineyi yakalamak için çılgın bir yarışa girdik. Ben evden çıktım, o ise ormanın bir köşesinden. Ama Batís daha uzaktaydı. Tek elimle, tepki göstermeyen hayvanın boynundan yakaladım, ötekiyle silahı tutuyordum. Kolum, tüfeği bir tabanca gibi kullanamayacak denli zayıftı ve ıskaladım. Caffó âdeta uçuyordu, rüzgârda bir kıl ve saç tomarı ve daima sırtında bir zıpkın. Kurtarmak istediği kişiyi yaralamaktan korktuğu için bana ateş edemiyordu.

"Teslim olun!" diye bağırdım. "İşiniz bitti!"

Bana tükürdü ve çevik zikzaklar çizerek ormana doğru koştu. Bu olayı eski bir sözün kanıtı olarak gösterebilirim, hareket eden birini vurmak kolay değildir. Remington'da mermi kalmamıştı, şaşı milis nişancılığım yüzünden başarısız olmuştum, rehineyi dipçikle dürterek sığınağıma döndüm.

* * *

Akşam karanlığı yeryüzüne şemsiye gibi iniyordu. Ormanda kaçağıyla, canavarların kuşattığı bir adada, elimde tüfek, bir semenderle yan yana olduğumu gözümün önüne getiriyordum; her şey inanılmayacak denli fantastikti. Bir ticaret gemisi kaptanıyla İrlanda sorunu hakkında konuşalı dört gün bile olmamıştı. Kendi kendime, "Bütün bunlar gerçek değil," dedim. "Evet, aynen böyle," dedim. Dünyayla sağduyu üzerine zihnî bir tartışmaya giriştiğim sırada bir kurşun beni uyandırdı. İki ışık arasındaydım ve artık Caffó'dan çok canavarları düşünmeye başlamışken güçlü bir ses duydum:

"Bana ateş etmeyeceğinizi nereden bileyim?"

"Çünkü çoktan işinizi bitirebilirdim, ama yapmadım!" diye yanıtladım hemen. "Güneş banyosu hoşunuza gider, değil mi, Caffó? Sabah erkenden, yarı çıplak balkona çıkmayı seversiniz, değil mi? Size nişan aldım. Tek yapmam gereken, tetiğe basıp kafanızı uçurmaktı." Ve çavuşlara özgü bir ruhla emrettim: "Artık çıkın, kendinizi gösterin, lanet olası! Çıkın ortaya!"

Bir anlık kuşku ve nihayet ormandan çıktı.

"Atın silahınızı," diye emrettim. "Ve de diz çökün."

Onun için zordu, ama buyruğa uydu. Diz çöktü buradayım der gibi kaygısız bir halde kollarını açtı.

"Şimdi siz çıkın!" dedi, ellerini ensesinde kavuşturmuştu. "Onunla, onunla birlikte!" diye de ekledi.

Canavarı kalkan yaptım. Birbirimize yaklaşınca Batís'e doğru ittim. İkisine nişan aldım. Caffó, hasta bir keçiyi muayene eden bir veteriner gibi onu dikkatle inceledi.

"Bu mavi sıvının onun kanı olduğunu anlamadın mı?" diye çıkıştı kirli bir mendille dudağını ve burnunu silerken. "Yaralı!"

"Bir cumhuriyetçiden başka ne beklenir ki?" dedim acımasız bir alayla. Batís sağına soluna baktı ve sonra bana döndü.

"Tamam, uzatmayın, hava kararıyor. Ne istiyorsunuz?"

"Biliyorsunuz ya."

Tüfeğimi dizlerime çapraz koyup oturdum. Birden ortama sükûnet hâkim oldu. Az önce birbirimizin kellesini koparmak istiyorduk, şimdi ise fikirlerden söz ediyorduk. Hayli teatral bir pazarlıkta bütün enerjisini yitiren iki Finikeli gibiydik. Ada, tuhaf bir yerdi.

"Hemen şimdi öldürmeliydim sizi, ama bunu yapmayı düşünmüyorum," diyerek barışçıl bir ses tonuyla konuşmaya başladım. "Gerçekten de bu şeytan adasında olup bitenler hiç umurumda değil. Bilmediğim nedenlerle adayı terk etmek istemiyorsunuz. Ben gemiden indiğimde böyle bir fırsat geçmişti elinize, ama ağzınızı açmadınız. Öyleyse tamam, istediğiniz buysa, kalın. Ama ben buradan canlı ve sağlıklı çıkmak istiyorum."

Fener yönünü işaret ettim:

"Sizinle ya da sizsiz oraya girmek istiyorum. Girmeyi ve orada yaşamayı düşünüyorum. Yakında bir gemi geçecek. Fenerin ışığını kullanarak mors alfabesiyle ona haber veririz. Ben daha huzurlu bir yere gitmek istiyorum. Hepsi bu. Kuşkusuz, erzakım size kalır. Ve de silahlarım. İki Remington'um ve binlerce kurşunum var. Sizin çok işinize yarayacağından eminim."

Çürük dişlerini gördüm, anlamsız bir gülüşle ağzı yarım yamalak açılıyordu. Küçük bir alüminyum matara çıkardı ve bir yudum içti. Bana ikram etmedi.

"Siz şunu anlamıyorsunuz. Bu küçük ada bütün ticaret yollarının dışında. Yeni bir meteoroloji uzmanı atanıncaya dek hiç gemi geçmeyecek buradan. Bir yıl boyunca."

"Niçin beni kandırıyorsunuz?" diye atıldım. "Bir fener var! Ve fenerler gemilerin geçiş yollarına konur."

Hayır anlamında başını salladı. Konuşurken sigarası ağzındaydı, biraz sonra attı sigarayı.

"Bu güzergâhı yıllar önce bıraktılar sanırım. Bu adayı, Boer yöneticileri için cezaevine dönüştürmek istiyorlardı. Bunun gibi bir şey, bilmiyorum. Ama sektörün deniz haritaları eski ve adanın boyutları konusunda yanılmışlar. Buraya cezaevi garnizonu bile sığmaz. Daha büyük olduğunu sanıyorlardı." Bir kol hareketiyle her şeyi özetlemeye çalıştı. "İşi özel bir şirkete vermişler. Adayı inceleyen topoğraflar, projenin imkânsız olduğunu fark etmişler kuşkusuz ve bir general çıkıp da iptal etmeden önce ödeneği almışlar. Fener, cezaevi planına dâhilmiş ve böylece, ordu maliyesini dolandırmakla suçlanmamak için de feneri inşa etmeye karar vermişler. Kitabına uydurma meselesi işte. Feneri inşa etmişler ve çekip gitmişler." İç çekti, acı acı alay ederek. "Lanet olası fenerden vazgeçebilirlerdi, buraya hiçbir bayındırlık denetçisi gelmez. Özellikle de İngilizler fenerin yönetimini uluslararası konseye devrettiğinden beri. Bunun pratik sonucu nedir? Madem eskiden ordununduz, şimdi hiç kimsenin."

Yine oturdum. Sonuç olarak hiçbir şey anlamıyordum.

"İnanmıyorum buna! Eğer böyleyse sizin işiniz ne burada? Hiçbir rotaya hizmet vermeyen bir fenerden sorumlu olmak mı?"

Keyfi yerine gelmişti, hayvan konusunda fena korkmuştu ve onu geri aldığı için pamuk gibi yumuşak davranıyordu. Güldü ve evet, artık matarasını uzattı bana. Soğuk ve ekşi bir likördü. Jesti içkiden daha değerliydi.

"Ben fenere atanmadım. Bir önceki meteoroloji uzmanıyım. Pekâlâ, bir unvanım yok ama şirket yetkilileri, buraya yolladıkları personelin niteliği konusunda fazla müşkülpesent değildir." Bir an durdu. "Fenerin hikâyesini, beni adaya getiren gemideki bir denizci, tarihi iyi bilen bir Güney Afrikalı anlattı bana."

Eliyle matarayı istedi benden, bir yudum içti ve ekledi: "*Hallo, Kollege.* Niçin geldin? Başarılı biri böyle bir yere uğramaz. Asla. Namuslu ve dürüst insanlar da. Peki siz? Karınız bir demiryolu mühendisiyle mi kaçtı yoksa? Yabancı bir lejyona katılacak kadar cesaretiniz yok muydu? Çalıştığınız bankayı mı soydunuz? Yoksa varınızı yoğunuzu kumarda mı yitirdiniz? Susun. Benim için hepsi bir. Kaybedenler cehennemine hoş geldiniz, yitikler cennetine hoş geldiniz." Ses tonunu değiştirdi, "Öteki Remington nerede?"

Gücüm kuvvetim kesilmişti, bıraktım istediğini yapsın. Batís'in hayvanı ilgisiz, boş gözlerle yere bakıyordu. İki parmağıyla çamuru karıştırıyordu. Çiğnemeden bir solucan yuttu. Batís eve girdi. Mermi sandığının önüne diz çökmüştü, hazinesinin keyfini çıkartan bir korsana benziyordu. İkinci Remington'u ve cephaneyi görmekten mutlu oldu. "İyi malzeme, evet, iyi malzeme," diyordu eliyle silahın kabzasına dokunarak, bir yandan da tefecinin altınlarını karıştırması gibi mermileri yokluyordu.

"Bana yardım edin," dedi birdenbire. "Hava kararıyor. Bu ne demek biliyorsunuz, değil mi?"

Batís çiftesini götürüyordu, öteki Remington da sırtındaydı. İki tarafından tutup cephane sandığını kaldırdık. Evet, gece bastırıyordu. Maskotu dürttü ve üçümüz çılgın bir yarışa başladık. "Çabuk, çabuk!" diyerek beni dürtüklüyordu ormandan geçerken; "Fenere, fenere!" Ve aynı anlama gelen Almanca sözcükler: "*Zum leuchtturm, zum leuchtturm!*" Ama dört bacaklının hareketlerine uyum sağlamak zordu, bir ara ayağım bir köke takıldı ve cephane yere saçıldı.

"Ne halt ediyorsunuz?" diyerek azarladı beni mermileri avuç avuç toplarken. "Sarhoş musunuz? Sandığın içindeki mermiler yosunlara ve çamura bulandı, daha hızlı koşalım, gece oldu. Ah Tanrım!" diyordu fısıltıyla Batís. "Ah Tanrım!" Ve Almanca ekliyordu: "Zum leuchtturm!"

Fenere yalnızca yirmi metre kalmıştı. Kapının önünde uzanan granite güç bela tırmanıyorduk. Birden bağırdı: "Ateş et, ateş et!" Ne olduğunu anlamıyordum. "Aptal, fenerin arkasında!" Karmakarışık gölgeler gördüm, biri sola doğru atlıyordu, ikisi sağa doğru, üç, dört. Rastgele ateş ettim. Canavarlar ateşli silahların etkisini biliyorlardı ve hep birden sıçrayarak geri çekildiler. Batís sandığı yüklenmişti. Kapıyı ittim, açıktı, gıcırdayabileceği kadar gıcırdadı.

Kapıyı kapatıp demirledikten bir saniye sonra canavarlar kudurgan bir öfkeyle demiri tekmelemeye başladılar. Caffó cephaneye doğru atıldı, ama mermi sandığıyla arasına girdim.

"Yine ne oldun?" diye çıkıştı. "Fenere saldırıyorlar, mermi gerek bana!"

"Gözlerime bakın."

"Niçin?"

"Gözlerime bakın."

"Ne istiyorsunuz?"

"Gözlerime bakmanızı."

Baktı. Silahını aldım ve göğsüme dayadım.

"Beni öldürmek mi istiyorsunuz? Hemen öldürün. Uykumun ortasında öldürülme ihtimali sinir bozucu. Beni öldürmeyi düşünüyorsanız hemen öldürün. Bu bir cinayet olacak, ama hiç olmazsa sizi hain olma zahmetinden kurtaracağım."

Soluklandı ve örtülü bir hakareti yanıtlamak için doğru sözcükleri bulamayan birinin öfkesiyle iç çekti. Ani bir hareketle silahı elimden çekip aldı. Şakağıma dayadı. Çok soğuktu.

"Sonsuza dek yaşamak isteyenlerdensiniz siz. Saygıdeğer pederler size İsa'nın sözlerini okumazlar mıydı? Bir gün mutlaka öleceğimizi size defalarca söylemediler mi?"

Silahı indirdi. Bakışlarını kaçırdı.

"Hepimiz ölmek zorundayız. Bugün, yarın, Tanrı ne zaman isterse. İkimizin de silahı var. İsterseniz kendinizi öldürün."

Aşırı sert yüz hatlarının bir gülümsemeye dönüşmesini beklemiyordum. Durumun vahametine karşın bir an durdu ve sessizlik. Dışarıdaki ulumaları dinlerken, hangi ölçüte göre bilinmez, beni değerlendiriyordu. Sonunda:

"Fenerde saklanmak istiyordunuz, işte şimdi buradasınız. Sizi kutlamamı ister misiniz? Hiçbir şey anlamıyorsunuz."

"Siz, cezaevinin demir parmaklıklarına yaklaştıkça özgürleştiğini sanan insanlardansınız." Sertçe elini oynattı. "Evet, şimdi mermiler. Kurbağa suratlar kapıya vuruyorlar."

Ne istediğini anlayıp geri çekildim. Silahını, Remington'lardan birini ve mermi sandığını yüklendiği halde merdivenleri kuş gibi çıktı Batís. İki boş çuval gördüm. Şilte yerine kullandım. Canavarlar uluyordu. Batís yüksek bir yerden ateş ediyordu. Tek düşüncem uyumaktı; artık uyu.

Uyu.

Uyu.

Uyu.

VI

Uyandığımda gerçekdışı bir sükûnet egemendi evrene. O gecenin bir anında, yaşamsal işlevlerim, Lazarus'un ruhunun ilahi bir buyrukla bedenine dönüşü gibi bana dönmüşlerdi. Orada, dışarıda dalgalar en yakındaki kayalara tatlı tatlı vuruyor ve denizin sesi sağaltıcı bir etki yaratıyordu. Uzanmıştım, fenerin içi bende hem sert hem de konuksever bir izlenim bırakıyordu. Sarmal merdiven boyunca sıralanan mazgallardan farklı düzeylerde ışık huzmeleri iniyordu. En yakın olanın düştüğü yerde, saçma ve hüzünlü bir ritimle, çok yavaş, hafif hafif dalgalanan tozdan bir iplik gördüm. Ağzım kupkuruydu. Hafifçe doğruldum ve sürahiyi aldım. Soğuk sirke vardı içinde. Fark etmezdi. Kaynayan katran bile olsa içerdim. Hareket edince, kan dolaşımım duralı uzun yıllar olmuş gibi acı veren iğnelenmeler; bütün bedenimde binlerce iğne batması duyumsadım. Ancak oturunca önemli değişiklikler gözlemledim. Fenerin bodrumu yine depo görevi görüyordu ama şimdi daha doluydu; sandıklarla, çuvallarla ve bavullarla tıklım tıklım olduğunu görüyordum. Dikkatlice baktım. Benim eşyalarımdı. Batís fenere girdi.

"Gün doğana dek bunca eşyayı hangi şeytana taşıttınız?" diye sordum anesteziden uyanıp kendine gelen bir insanın sesiyle.

"Elli saattir uyuyorsunuz," diye yanıtladı omzundaki un çuvalını yere bırakırken. Aptal aptal ellerime baktım.

"Acıkmışım."

"İnanırım."

Başka hiçbir şey söylemedi, ama onun peşi sıra merdivenden çıktım. Sırtı bana dönük yürürken bir yandan da konuşuyordu.

"Kurbağa suratlar hakkında bir şey bilmiyor musunuz? Gerçekten hiç, hiçbir şey duymadınız mı? Dün gece beni epey rahatsız ettiler. Son zamanlarda her zamankinden gürültücüler." Ve sesini daha da alçalttı. "Denizin süprüntüsü, süprüntüsü..."

Kapağı kaldırdı ve kata girdik. "Oturun," diye emretti bana bir iskemle ile bir masa göstererek. Dediğini yaptım. O, balkondan bakarak piposunu dolduruyordu. Ben, dirseklerim masaya dayalı, yüzümü ovuşturuyordum. Önüme bir tabak kondu. Tabağı koyan eller, onlardan birinin elleriydi, perdeyle birbirine bağlanmış, zayıf parmaklar. İçgüdüsel bir hareketle, keskin bir korku çığlığı atarak iskemleden fırladım. Yüreğim top gümbürtüsü gibi atıyordu. Yeniden adaya dönüyordum.

"Bağırmanıza gerek yok," dedi Batís. "Yalnızca bezelye çorbası..."

Caffó, köylülerin katırlarını durdururken yaptıkları gibi dilini şaklattı. Hayvancık yerdeki kapağın altına hayal gibi kaydı. Tabağımdakileri bitirinceye dek konuşmadık.

"Çorba için teşekkürler."

"Çorba sizindi."

"Bana verdiğiniz için."

"O getirdi."

Ne zincir vardı ne ip onu tutan.

"Fenerden kaçmaya kalkışmıyor mu?" diye sordum.

"Rahibin köpeği kaçıyor mu?"

Bir sessizlik oldu ve kendimi tutamadım.

"Tabak ve kova taşımaktan başka hüneri var mı? Ona Latince de öğrettiniz mi?"

Sertçe baktı bana. Kavga etmek istemese de karşılık vermeye hazırdı.

"Hayır," dedi. "Ne Latince ne de Yunanca. Ona yalnızca şunu öğrettim." Ve Remington'un kabzasını gösterdi bana. "Latincenin de Yunancanın da tümüne bedel."

"Evet, kuşkusuz," dedim başımı ovuşturarak. Korkunç bir migren ağrısından konuşamıyordum.

"Sorunuzu yanıtlamak zorundaysam size evet diyeceğim, onu çok değerli kılan bazı becerileri var. Kurbağa suratlar yakınlaşınca şarkı söyler."

"Şarkı mı söyler?"

"Evet, şarkı söyler. Kanaryalar gibi." Derin, ürkütücü, çok çirkin bir kahkahanın gölgesine sığınarak ekledi. "Sanırım ona sahip olmak şans getirir. Ne bileyim, çevrede rastlanabilecek en iyi maskottur."

Başka bir şey konuşmadık. İskemleden kımıldayamıyordum. Kafam çok yavaş çalışıyordu. İmgeler ile onları betimleyecek sözcükleri bir araya getirmekte zorlanıyordum. Çığ altında kaldığı halde hâlâ yaşayan birinin şaşkınlığıyla ve üzüntüsüyle odaya, yatağa, balkona, kıpırdamayan Batís'e, mazgal deliklerinden birine bakıyordum ve hiçbirinin belli bir anlamı yoktu.

"Belki size bu durumla ilgili bilgi vermem gerekirdi," dedi Batís bendeki bezginliği görüp. "Beni izleyin."

Odayı üst kata bağlayan demir merdiveni çıktık. Orada, tam fenerin kubbesinin altında ışığın makine dairesi vardı. Karmaşık bir saat dişlisi; demircilikle ilgili parçalar, aletler. Salonun ortasında da iki projektörü besleyen jeneratör. Madenî eksenler, jeneratörü ve projektörleri birbirlerine bağlıyordu. Hareketli kısım, odayı dıştan çeviren bir tür küçük rayın üzerine oturtulmuştu. Batís üç palangayı çalıştırdı, hepsi birden fil homurtularıyla durağanlığı alt ederek harekete geçti.

"Gördüğünüz gibi, fenerin çevresini taraması için projektörlerin açısını derecelendirdim. Böylece yaklaştıklarında onları tespit edebiliyorum. Her dönüşte projektörler eğimlerini değiştiriyor. Biri fenerin yakınına belli bir mesafeye odaklanıyor. Bütün ormanı tarayabilir. Gerektiğinde adanın öteki ucundaki meteoroloji uzmanının evi bile ışığa boğulur."

"Evet bunu biliyorum."

Sözcüklerimde suçlama mı vardı, yoksa basit bir saptama mıydı, ben bile farkında değildim. Batís her iki anlamın da farkında değildi.

"Işığı kapıya sabit olarak odaklayabilirim. Ama ne işime yarar ki? Projektörlerden kaçınabilirler. Sürekli hareket ettirerek, onları ışıktan kaçmaya zorluyorum. Ve bütün cehennem canavarları gibi ilahi ya da insancıl her tür ışıktan nefret ederler."

Burası, küçük adanın en yüksek noktasıydı ve bize şahane bir görüntü sunuyordu. Kara parçası, çorap biçiminde yayılıyordu. Evin arduvaz çatısı her şeyin ucunda, çorabın topuk kısmındaydı. Kıyıyı her taraftan çevreleyen irili ufaklı kayalar okyanusta lekeler oluşturuyordu. Kuzeyde, adadan aşağı yukarı yüz, yüz elli metre uzaklıkta, diğerlerine oranla daha yüksek bir kaya vardı. Daha dikkatlice baktım ve kıyıda küçük bir geminin pruvasını gördüm.

"Portekizliler," dedi Batís ben daha hiçbir şey sormadan. "Çok eski bir kaza değil. Mozambik sömürgesinden, Güney Şili'deki bir limana gidiyorlarmış. Kaçak mal götürüyorlarmış ve bunun için ticari yoldan bir hayli uzak bir rota izliyorlarmış. Küçük tonajlı bir gemiymiş, sorun çıkmış ve Bouvet Adası'na yanaşmak istemişler. Ama kayalara çarpmışlar," diyerek bitirdi konuşmasını. Çocukluğundan bir öykü anımsayan birinin ilgisizliğiyle anlatmıştı.

"Sanırım her zamanki kibarlığınız ve becerikliliğinizle hemen onların yardımına koşmuş, barınak ve yiyecek sağlamışsınızdır," dedim zehir yüklü bir kinizmle.

"Ne yaparsam yapayım elimden bir şey gelmezdi," diye yarım yamalak savundu kendisini. "Kaza, kayaların daha da tehlikeli olduğu gece vakti meydana geldi. Mürettebat, pruvaya çarpan kayaya tırmanmış. Görüyor musunuz onu? Şu küçük yüzey, evet. Kuşkusuz, güneş doğmadan deniz onları yutmuştu."

"Peki, ama Portekizlilerin izledikleri yolu, gidecekleri yeri, nereli olduklarını bu kadar ayrıntılı nasıl biliyorsunuz?"

"Sabah, içlerinden biri hâlâ yaşıyordu. Nasıl başardı, bilmiyorum, ama pruvadaki bir kabine, suyun üstünde kalabilen küçücük bir kamaraya sığınabilmiş. Tepedeki mazgal deliğinden yüzünü görebildim. Kıyıdan bağıra çağıra konuştum onunla. Başlangıçta anlaşamamıştık, cam çok kalındı ve yalnızca dudak hareketlerini görebiliyordum. Kabinden çıktı, güverteye gitti ve bir süre konuştuk. Zavallı adamcağız çıldırmıştı, tümüyle çıldırmıştı. Sonunda tabancasını üstüme boşalttı." Batís çirkin çirkin güldü. "Beni kurbağa surat zannetmiş. Umurumda değildi, çok kötü nişancıydı. Sonra kabinine döndü ve orada gece olmasını bekledi. Mazgal deliğiyle çevrelenen yüzü hâlâ gözümün önünde. Zavallı aptal. Birazcık sağduyusu olsaydı son kurşunu kendine saklardı."

Pek çok açıdan Batís'e kızabilirdim. Ama tarzı anlattıklarından daha vahimdi. O talihsiz Portekizlilerin yazgısından, insanı ürküten bir soğuklukla söz ediyordu. Yorum yapmadan. Özellikle de en ufak bir duygu emaresi göstermeden. Yine odaya döndük. Bana sığınağın durumu ve savunma taktikleri üzerine bilgi verdi. Gücünü daha çok küçük balkona odaklıyordu. Ortaçağ tarzı mazgal delikleri hem gözetleme noktaları hem de ateş etme yerleriydi, bu deliklerden fenerin üç yüz altmış derece çevresi korunuyordu. Kurbağa suratların geçemeyeceği bir mazgalın olabileceğini düşünmüyordu, taş ise delemeyecekleri kadar sağlamdı. Eğer girmeye kalkışacak olurlarsa kuşkusuz girecekleri yer balkon olurdu. Sivri

kazıkların ve payandaların açıklaması buydu. Asgari beceriye sahip tek nişancı, ne denli yoğun ne denli kitlesel olursa olsun bir saldırıyı püskürtebilirdi.

"Bu koşullarda, savunma durumundaki kişinin balkonda görünmesi işin tehlikeli yanı," yorumunu yaptım. "Sizin eklediğiniz bu demir levhalarla pencereleri kapatmak daha iyi olmaz mı?"

"Uzun vadede yararı olmaz," dedi. "Kurbağa suratların insanüstü güçleri var. Er ya da geç zırhı tahrip edeceklerdir, adada onların yerine yenilerini koyacak malzeme yok. İçeriye kapanırsam savunmamın tutsağı durumuna düşebilirim. Bir mazgal deliği açsam bile ateş edecek açım olmayacak. Hayır. Tek yol onları tüfek atışlarıyla yaklaştırmamak."

Bütün bu söylediklerinden sonra sözlerinin doğruluğunu kabul etmekten başka çarem yoktu. Daha sonra aşağı kata indik. Çok sağlam olan kapıya kalın ağaçtan üç sürgü eklemişti. Enine konmuşlardı. Bu sürgüleri yan taraftaki taşa oyulmuş deliklere doğru çekmek, kapıyı açmak için yeterliydi. Fenerin dışında ise artık benim de bildiğim savunmayı tasarlamıştı Batís.

"Maymun gibi tırmanıyorlar, inanılacak gibi değil," dedi gizleyemediği bir hayranlıkla.

Yapabileceği tek şey, geldiklerini duymak için boş teneke kutularıyla ve iplerle bir örümcek ağı örmek, kaynamış kâğıt hamuru ve kum karışımı bir harçla taşları birbirine tutturmak, çivi ve kırık cam parçalarını çakmaktı.

"Sakın paslı bir çiviyi ya da boş bir şişeyi atmayın," diye uyardı beni bir lejyonerin ses tonuyla. "Kurbağa suratların krallığında resmî paranın adı camdır, çivi de en değerli nesnedir."

Bana söyleyeceği başka bir şey yoktu. Öğleden sonra meteoroloji uzmanının evine kadar gittim. Fenerle karşılaştırıldığında ev gözüme kibrit kutusu gibi görünüyordu; derme

çatma, savunmasız ve sefil mi sefil. Batís, yatağım dışında her şeyi alıp götürmüştü. Önlem olsun diye maskotun benimle gelmesini sağlamıştım. Dönüşte fenerin kapısını açık bulacağımdan emin değildim. Ama sorun çıkarmadı. Cermen ırkı böyle işte. Şiddet olayları onları doksan derece dönmeye zorlayıncaya dek, düz bir çizgide ilerleyen uzun ve dar zekâ. En azından görünüşte, yaşanılan olayların zoruyla varlığım kabul görmüştü.

Fenere varır varmaz yatağı aşağı katta bir köşeye serdim. Orada uyuyabilirdim. Denize en yakın duvarın dibinde. Fırtınalı gecelerde dalgalar kayalara çarpabilir, yapıyı dövebilirdi ve beni kudurmuş denizden yalnızca taş ayırırdı. Ama fener sağlam bir yapıydı; kendimi kabarmış dalgalara bu denli yakın duyumsamak ve aynı zamanda duvarlar sayesinde iyi korunduğumu bilmek, bizi dehşet verici korkulardan uzaklaştıran, çocukluk sığınağımız çarşafın verdiği mutluluğu tattırıyordu bana.

Batís beni çağırdığında az miktarda dolgu malzemesi hazırlama işini bitirmiştim. Yukarıdaki açık kapaktan, yarı bedenine kadar sarkmıştı:

"Kollege! Kapıyı iyi kapattınız mı? Yukarı çıkın. Kurbağa suratlar ziyarete geliyor."

Yukarıda savaş havası esiyordu. Batís oraya buraya gidip geliyor, şöyle bir mazgal deliklerinden bakıyor, benden aldığı donanımları, çeşitli mühimmatı ve aydınlatma fişeklerini bir araya topluyordu.

"Ne bekliyorsunuz? Silahınızı alın!" dedi bana bakmadan. Düşmanım Batís, birdenbire silah arkadaşım oluvermişti.

"Bugün saldıracaklarından emin misiniz?"

"Papa'nın Roma'da olduğundan emin olduğum kadar." Küçük balkonda yerimizi aldık, o sağda, ben solda, ikimiz de diz çöktük. Aramızda bir buçuk metre ya vardı ya yoktu ve eşik ile korkuluğun arası o denli dardı ki üç karış bile değildi.

Üstelik hem yanlarda hem de aşağıda, tek boynuzluların boynuzlarına benzeyen, değişik boylarda düzinelerce kazık her yöne dizilmişti. Kimilerinde kurumuş mavi kan lekeleri vardı. Batís silahını göğsüne bastırmıştı. Yerde, yanında Remington ve üç adet aydınlatma fişeği. Feneri yakmıştı.

Makinelerin sesi hafifleyerek geliyordu bize, saat tik takları gibi; projektörler tam üstümüzde dolaşırlarken daha kuvvetli, uzaklaştığında daha hafif geliyordu bu sesler. Işık, granitin altını ve az ötedeki orman sınırını tarayarak yalıyordu. Görünürde hiçbiri yoktu. Dondurucu rüzgâr küçük dalları sürüklüyordu. Rüzgâr, uyandırdığı heyecandan habersiz ıslık çalıyor ve böğürüyordu. Projektörler fenerin arkasına dolandığında, görüntü neredeyse zifiri karanlığa boğuluyordu.

"Buradan geleceklerini nereden biliyorsunuz? Deniz arkamızda. Eğer sudan çıkacak olurlarsa fenerin diğer tarafına tırmanırlar," dedim.

"Her yan deniz, burası küçük bir ada. Ve hayvan da olsalar bu, kapı nedir bilmedikleri anlamına gelmez. Bir kapının ardında et vardır." Batís üstümden atamadığım bitkinliğin ve sinirin ayrımına vardı ve ekledi. "İsterseniz bırakın siz. Bana cephane sağlayın ya da kendinizi roma vurun, nasıl isterseniz. Tek başıma o kadar çok saldırıya karşı koydum ki, kimsenin yardımına ihtiyacım yok."

"Hayır, gitmiyorum," dedim ve ekledim: "Çok korkuyorum."

Duvarlarda asılı duran teneke kutular tıngırdıyordu. Rüzgâr, yalnızca rüzgâr, sakin dokunuşuyla beni rahatlattı. Görünmeden bir nesneye ateş etmeliydim. Batís bir kertenkele gibi başını salladı ve bir aydınlatma fişeği fırlattı. Kırmızı ışık yukarı doğru uçtu, bir kavis çizdi ve yavaş yavaş düştü. Geniş bir alan nar kırmızısı bir renkle aydınlandı. Ama ortalarda yoklardı. İkinci aydınlatma fişeği, bu kez yeşil. Hiç. Işıltı sönüyordu ve yalnızca taşları, rüzgârla sallanan ağaçları aydınlatıyordu.

"Mein Gott, mein Gott..." diye mırıldandı Batís birdenbire, kurbağa suratlar her zamankinden daha kalabalık.

"Neredeler? Ben hiçbir şey görmüyorum."

Ama Batís yanıt vermiyordu. Oracıkta, benim yanımda olmasına karşın benden uzaktaydı. Dudakları bir budalanın dudakları gibi nemli ve açık, fenerin dışında olan bitene değil de ruhunun derinliklerine bakıyor gibiydi.

"Hiçbir şey görmüyorum. Caffó! Hiçbir şey görmüyorum. Çok olduklarından nasıl emin oluyorsunuz?"

"Çünkü çok şarkı söylüyor," diye yanıtladı mekanik bir ses tonuyla.

Maskot, yüksek bir tonda, karmakarışık bir hırıltı çıkarmaya başlamıştı, tanımlanması işe yaramayacak bir melodi, herhangi bir nota portresine sığmayacak bir müzik. Acaba kaç kişi bu şarkıyı dinlemişti? Tarihin başlangıcından, insanın insan olmasından beri acaba kaç insan bu müziği dinleme ayrıcalığına sahip olmuştu? Yalnızca Caffó ile ben mi? Son savaşta bir ara karşı karşıya gelenlerin hepsi mi? Korkunç bir ilahiydi, barbarlara özgü dinsel bir şarkıydı ve dâhiyane muzipliğiyle güzeldi, çok güzeldi. Bir bıçak keskinliğiyle duygularımızın tellerine tek tek dokunuyor; bunları karıştırıyor, değiştiriyor ve üç kez yadsıyordu. Müzik, yorumcusundan yayılıyordu. Doğanın, uçurumlu derinliklerde kendini ifade etmek için yarattığı ses telleri şarkı söylüyordu; maskot da Batís gibi, ortaya çıkmayan canavarlar gibi, sahnenin dışında bağdaş kurup oturmuştu. Benim bu gece fenerde yaşadığım yalnızlığı insan ancak doğarken ya da ölürken yaşayabilir.

"İşte oradalar," diye bildirdi Batís.

Küçük ada, uzak bir noktadan istilaya uğramıştı. Ormandan çıkıyorlardı. Canavar sürüsünün tümü yolun iki yanında. Onları görmüyor, seziyordum. Seslerini duyuyordum; aynı anda yüz, iki yüz, belki de beş yüz ağızdan çıkan bir gargara hırıltısı. Yavaş yavaş yaklaştılar, düzensiz bir ordu. Gölgeler

görüyordum, gittikçe yaklaşan gargara sesleri işitiyordum. Tanrım, bu gırtlak gürültüsü, asit kusan birini düşündürüyordu. Arkamızdaki maskot ilahilerini kesti. Ve hayvanların bir anlığına fenerden vazgeçtikleri söylenebilirdi. Tam projektörün çerçevelediği sınırda durdular. Ama birdenbire, hep birden saldırdılar. Koşuyorlardı, başları farklı farklı yüksekliklere erişiyordu. Kalabalık ilerliyordu ve kaçınılmaz olarak, canavarların çoğunluğunun yüzü projektörle ortaya çıktı. Her yana çılgınca ateş ettim. Kimi düşüyor, bir sürüsü geri çekiliyordu, ama o kadar kalabalıklardı ki pek çoğu ilerlemeye devam ediyordu. Bir mitralyöz gerekiyordu. Batís namlusundan yakalayıp silahı elimden alıncaya dek deli gibi ateş ettim. Eli yanmıştı, ayalarının derisi bana mısın demiyordu.

"Çıldırdınız mı? Aklınızı mı kaçırdınız? Cephaneyi böyle hovardaca harcarsanız kaç gece daha direnebiliriz? Havai fişek gösterisi istemiyorum. Ben ateş edene dek siz de etmeyin!"

Bunu ölümcül bir ders izledi. Canavar sürüsü kapıda fır dönüyordu. Kapıyı zorlayamazlar ve duvara tırmanamazlardı. Ama çabucak bedenden kuleler yapmaya sayıları yeterliydi. Bu, çıplak kol, bacak ve gövdeden oluşan bir magmaydı. Düzensiz ve karmakarışık biçimde, birbirlerini itiyorlar, birbirlerinin üstüne çıkıyorlar ve dağ gibi metrelerce yükseliyorlardı. Batís, korku verici bir soğukkanlılıkla hâlâ kendini tutuyordu. En üstteki canavar pençesiyle ilk direklere dokunur dokunmaz Batís parmaklıklardan tüfeğinin namlusunu çıkardı. Kurşun canavarın beynini patlattı, kafatası parçaları misket gibi havada uçuştu. Hayvan yığıldı ve kule de onunla birlikte yıkıldı.

"İşte böyle yapılır!" diye kükredi Batís, "Sola!"

Benzer bir kule yanımda yükseliyordu. Onu yıkmak için canavarlardan ikisini devirmek zorunda kaldım. Yaralı sırtlanlar gibi uluyorlardı, geri dönüyorlar ve küçük kalabalıklar cesetleri götürüyordu.

"Kaçanlara ateş etmeyin, mermileri tutumlu kullanın," diye uyardı beni Batís. "Eğer onlara yeterli leş verirsek birbirlerini yutmaya başlarlar."

Gerçekten de haklıydı. Bir kule çökünce canavarlar, ezilmiş bir karınca yuvasını akla getiriyordu. Beşi ya da altısı, yedisi ya da sekizi cesetleri yüklenip, çekip gidiyordu. Dayanma gibi erdemleri yoktu ve az sonra çözüldüler. Bir yaban ördeği sürüsünün cırtlak sesleriyle karanlık dünyalarına geri dönüyorlardı. Gar, gar, gar. Alay ederek Batís de aynı sesi çıkartıyordu: Gar, gar, gar...

"Hep aynı," dedi kendi kendine konuşur gibi. "Batís Caffó'nun mülküne girmek istiyorlar ve sonunda kendi ölülerini yemek zorunda kalıyorlar. Süprüntüler, deniz süprüntüleri... Kiminle aşık attıklarını sanıyor bunlar? Gar, gar, gar! Gar, gar, gar!"

Bu sırada Batís gözüme olağanüstü güçlü bir insan gibi gözüktü. Bence ada korkunç bir yerdi. O ise ellerini koltukaltlarına sokup, kollarını kanat gibi çırparak, şaka yapabilen biriydi.

Bu utku, saldırılar için kırılma noktası oldu. Ertesi gece sadece iki tane fark ettik, yaklaşamadılar bile. Daha sonraki gece, hafif gürültüler. Fenerdeki üçüncü gecem, tek bir canavarın bile ortaya çıkmadığı ilk gecem oldu. Tuhaftır, en dingin gecem olmadı, çünkü tan ağarana dek dinlenmedik. Batís canavarların düzensiz davranışlar sergilediğini, herhangi bir anda bize saldırabileceklerini deneyimleriyle biliyordu. "Bu, Prusya demiryolları tarifesi değil," diye beni uyardı.

* * *

Fenerin zemin katına yerleşmiştim. Akşam olurken merdivenleri çıkıyor ve küçük balkondaki mevzime giriyordum. Günler geceler birbirini kovaladı ve zamanla, ortak yaşamaya

benzer bir durum ortaya çıktı. Kimdi bu adam? Eski meteoroloji uzmanından geriye, bir deniz kazasının geride bıraktığı izden daha fazlası kalmamıştı. Yabanıl bir kedi gibi bencil ve insanlardan kaçan biriydi; asosyalliği, ortama uyum sağlamaktan çok doğal eğilimlerini yüceltmenin bir yoluydu. Ama barbarca tavırlarına, yadsınamaz kabalığına karşın, arada bir, malını mülkünü yitirmiş soylu özellikleri ortaya koyuyordu. Kaba, ama kendince dürüst ve sözcük kulağa tuhaf gelse de, doğru, canlı bir zekâsı vardı. Caffó, piposuna tütün doldururken daha zeki görünüyordu: Piposunun haznesini sıkıştırırken sürekli dışarıya yabanıl bir gözle dikkat kesiliyordu. Bu anlarda imgelemini zorlayan ve barikatlar kuran şu Voltairecilerden birine benziyordu. Kuvvetli, biricik ama temel bir gerçekle sınırlanmış insanın modeliydi. Sorunları yalınlaştırma yeteneği vardı. Öylesine çok ve iyi yalınlaştırıyordu ki sorunun temelini anlama yeteneği olduğu bile söylenebilirdi. Örneğin teknik konuları ele aldığı zaman dingin ve açık bir zekâsı vardı. Bu alanda üstüne yoktu ve sanırım yaşamını sürdürmeyi buna borçluydu. Buna karşın başka zamanlarda, seviyesi düştükçe düşüyor, Kazak asker kaçağı estetiğine kadar iniyordu. Kaslar konusunda bir filozofken, hijyen konusunda bayağıdan da öteydi; yemek yerken tam anlamıyla geviş getirenlere benziyordu. Soluması kesik kesik ve hırıltılıydı, metrelerce uzaktan duyulabilirdi. Ayrıca, kendi mitleriyle yaşayan bir üstün insan halleri vardı. Her hareketiyle, her küçümsemesiyle onun dünya için değil, dünyanın onun için yaratıldığını ilan ediyordu. Görünmez atların nal seslerini dinleyen ve binlerce insanın kellesini uçuran çılgın bir Roma hükümdarı gibi.

Ama ne korku duyuyordu ne de güvensizlik. Tam bir dayanışma göstereceğini kısa sürede anladım. İster soylu bir kökenden gelsin, isterse küçük adanın yarattığı ilkellik örtüsünden, ihanet edeceğine hiç ihtimal vermiyordum.

"Gelecek" sözcüğü onun için yalnızca yarın anlamına gelse de, Batís yüzü geleceğe dönük yaşıyordu, asla geçmişe dönük değil. Fenere girdikten sonra bunu somut bir gerçek olarak kabul ettim. Varlığım, aramızdaki husumeti, alçaklığı, kin beslemeyi ve şantajı ortadan kaldırıyordu.

İstisnai bir süreç yaşıyordum, sağ kalma uğruna kabul etmeyeceğim şey yoktu. Beni rahatsız eden kişilikler arasındaki büyük farklılık değildi, buna katlanabiliyordum. Ama tıpkı evliliklerdeki gibi, acıların en dayanılmazına küçük şeyler neden oluyordu. Örneğin mizah anlayışının hemen hemen hiç olmayışı. Batís sadece yalnızken gülüyordu, yanında biri varken gülmüyordu. Ona şaka yaptığım, basit fıkralar anlattığımda şaşkın şaşkın bana bakıyordu, sanki nükteyi algılamasını engelleyen ruh zayıflığının bilincindeymiş gibi.

Bir sabahı anımsıyorum. Hem yağmur çiseliyordu hem de şahane bir güneş vardı. Batís'in söylediğine göre, kendisine değil de fenere ait olan Frazer'ın kitabını okuyordum. Yani inşaatçılardan birisi unutmuş olmalıydı kitabı. Fazla ilgi duymadan, uyuşuk uyuşuk okuyordum; Batís önümden geçti. Yarım yamalak, kendini tutmaya çalışarak, başı önünde gülüyor, gülüyordu. Bu hareketiyle bana bir şey mi anlatmak istiyordu, yoksa sadece oradan mı geçiyordu, hiç bilemedim. Dudaklarında fıkra gibi bir şeyin son cümlesi, gülüyor, gülüyordu:

"... Sodomlu değil, İtalyan'dı."

Kerameti kendinden menkul, ölüler dünyasından çıkıp gelmiş bir gülümseme. "Sodomlu değil, İtalyan'dı," diye yineliyordu. Merdivenleri gülerek ve o bilinmeyen hikâyenin sonunu yineleyerek çıktı.

İkinci kez güldüğünde, hikâyeden başka şeyler de vardı. Oldukça sert bir saldırıdan sonra yatağıma çekilmiştim. Ortalık ağarıyordu ve tehlike azalıyordu. Gürültüyle yatağımdan fırladığımda uyumak üzereydim. Önce maskotun inlemeleri.

Kamçı darbeleri mi? Az sonra maskotun sesini, Batís'in mahrem sesleri bastırdı. Kulaklarıma inanamıyordum, hatta bir işitme sanrısı sandım. Hayır, değildi. İnlemeydi, evet, ama zevkten. Orada, yukarıdaki karyola, yer döşemesini düzenli bir biçimde sallayacak kadar hareket ediyordu. Fenerin içinde kar yağıyormuş gibi, ufak talaş parçaları tavandan kopup üstüme dökülüyordu. Az sonra omuzlarımın ve saçlarımın talaşla kaplandığını gördüm. Fenerin yuvarlak yapısı sesleri yankılandırarak yayıyordu ve hayal gücüm inanılması zor görüntüler yaratıyordu. Birleşme, gürültü ve hareketlerin kreşendosu birdenbire kesilene dek –bir iki saat boyunca– sürdü.

Nasıl olur da bu canavarlardan, hem de bizi kuşatan canavarlardan biriyle çiftleşebilirdi? Uygarlığın ve doğanın engellerini aşmak için zihni nasıl bir yol izlemişti? Bu, çaresizliğin zorladığı anlaşılabilir yamyamlıktan daha kötüydü. Batís'in cinsel açıdan kendine hâkim olamaması klinik bir araştırma gerektirirdi.

Kuşkusuz, mesafem ve ahlak anlayışım, Batís'in cinsel açıdan zoofiliye olan düşkünlüğünü yorumlamama uygun değil. Buna karşın, yapılanın farkında olduğum çok açıktı ve eğer bundan söz etmezse nedeni utancından çok tembelliğindendi. Bir gün konuya şöyle bir değinip geçen bizzat Batís oldu. Beni hiç mi hiç ilgilendirmese de klinik bir yorum yaptım:

"Dispareunia'nız mı var?"

"Ne dediniz, ne dediniz?"

"Dispareunia, acı veren cinsel ilişki."

Onun kattaki masada yemek yiyorduk. Kaşığı açık ağzına götürmek üzereydi. Yemeğini bitiremedi. Öylesine gülüyordu ki alt çenesi yerinden çıkacak sandım. Midesi, göğsü ve boynu kasılarak gülüyordu. Bacaklarına vuruyordu ve dengesini yitirecek gibiydi. İri iri gözyaşları döküyordu,

gözyaşlarını silmek için bir an duruyor, sonra yine gülüyordu. Güldü de güldü; silahını silmeye girişti, ama kendini tutamıyordu. Karanlık bastırana dek gülmeyi sürdürdü, gece ise çok dikkatli olmamızı gerektiriyordu.

Buna karşın, bir başka gün tesadüfen maskot konusu açılıp, ben, bu saçma bostan korkuluğu kıyafetinin, lime lime olmuş kirli kazağın nedenini sorduğumda yanıtı bıçak gibi keskindi:

"Dürüstlükten."

İşte böyleydi bu adam.

VII

11 Ocak

Japon düşünüre göre, çok az insan savaş sanatına değer verir. Caffó bunlardan biriydi. Gece boyunca savaşıyor, bütün bir gündüz ise sevişiyor. Bu iki eylemden hangisinin ona daha çok heyecan verdiğini anlamak güç. Eşyalarımın arasında bir çift kurt kapanı buldum. Köpek balığı çenesi gibi acımasız demir çubuklar. Coşkuyla, tuzakları atış mesafesine yerleştirdi. Hafif gece saldırısı. İki canavar yakalandı, ateş açarak öldürdü onları. Elimizdekileri tutumlu kullanmak ilkesini harfiyen izleyeceksek bu gereksizdi. Sabah tuzaklara kadar gitti. İtiraf edemediği bir ganimet bulma isteği ona yol gösteriyordu. Buna karşın canavarlar etoburlara özgü bir canlılıkla cesetleri ve tuzakları alıp götürmüşlerdi.

Bunda başarısız olmuştu.

13 Ocak

Musaşi'nin özdeyişini genişletirsek: İyi bir savaşçı, savunduğu davayla tanımlanmaz, savaştan çıkarabildiği anlamla tanımlanır. Ne yazık ki özdeyişin fenerde hiçbir anlamı yok.

14 Ocak

Gece, ilk saatler: Gökyüzü alışılmadık ölçüde bulutsuz. Yıldızların ve kayan yıldızların şahane görüntüsü. Gözlerimi yaşartacak denli heyecanlandırıyor beni bu görüntü.

Yıldız sisteminin alanı ve düzeniyle ilgili düşünceler. Avrupa'dan öylesine uzağım ki takımyıldızlar gök kubbedeki

yerlerini değiştiriyor ve ben onları tanımıyorum. Ama itiraf edelim, hepsi yerli yerinde; düzensizlik yalnızca düzeni ve farklı durumları kabul etme kapasitemiz olmadığı ölçüde var. Evren düzensizlikten etkilenmiyor; biz etkileniyoruz.

16 Ocak
Hiç. Hiçbir saldırı yok.

17 Ocak
Hiç.

18 Ocak
Hiç. Neredeler?

19 Ocak - 25 Ocak
Güney yazı utangaçça, ama havarilere özgü bir utangaçlıkla tükeniyor. Bugün bir kelebek gördüm. Burada, fenerde. Bizim cehennem azabımıza aldırmadan, avare avare uçuyor. Caffó pek ısrar etmeden geniş bir el hareketiyle kelebeği ezmeye yeltendi. Bir cinayet olacaktı, soğuklar geliyor, bir daha kelebek göremeyeceğimizi biliyorum. Ama onun gibi biriyle bunu tartışmak olanaksızdı. Bu duyguya, bu kadar felsefi olmayan ancak daha tedirgin edici bir düşünce ekleyebilirdik. Yazın geceler çok kısaydı. Şimdi acımasızca kışa doğru, yani karanlığa doğru ilerliyor günler. Saldırılar daima geceleri olduğuna ve karanlık da her gün biraz daha uzadığına göre, geceler yirmi saat, yirmi saatten fazla sürünce acaba neler olacak?

26 Ocak
Adamızın küçücük boyutlarında bakışlar nesneleri erozyona uğratıyor. Bütün yüzeyleri binlerce kez taradım. Fenerden ve görebildiğimiz yerlerden, bir eyaletten söz eder gibi

söz ediyoruz. Her köşenin, her ağacın, her taşın bir adı var. Özel biçimi olan bir dala hemen ad takılıyor. Ve böylece mesafelerin esası biçim değiştiriyor. Ve biri bizi duyacak olsa, uzak yerlerden söz ettiğimizi sanır, ama var olan her yer bir adım uzaklıkta.

Zaman da göreceli bir kavrama dönüşüyor. Örümcek ağının ipliğinde asılı kalan bir damlanın düşmesi yüzyıllarca gecikebiliyor; bazen de tersine, göz açıp kapayana kadar bir hafta geçmiş.

27 Ocak

Fenerin özel akustiğinin bana erotik fısıltılar getirmesini engelleyemiyorum. Genellikle Batís başlamak için gecenin son saatini, benim balkondan ve onun bulunduğu kattan ayrıldığım saati seçiyor. İşini iki, üç, hatta dört saat uzatabiliyor. İnlemeleri stenografik bir düzenle birbirini izliyor. Çölden geçen susuz kalmış bir adam gibi inliyor, tekdüze bir can çekişme. Kimi zaman, aksak ritmini günlerce sürdürebileceği fikrine kapılıyorum.

Maskotun art arda gelen orgazmları. Hiç kesilmeyen uyarılmayı, hızlanan spazmları ve işi doruğuna ulaştıran derece derece yükselişi izleyebiliyorum. Coşku, her bir buçuk dakikada bir, uzun, upuzun volkanik çığlıklarla patlıyor, haz yirmi saniye sürüyor ve bitecek yerde, yeniden başlıyor. Tüm bunlara kayıtsız olan Batís, hazzı, bir küfür eşliğinde tükenene kadar bir daha bir daha saldırıyor.

28 Ocak

Yemek listemiz yengeçleri de içeriyor. Avrupa'da bunlar sevilmez. Kabukları çok kalın, altında kalın bir yağ tabakası ve biraz et. Ama biz razıyız, hem de büyük bir zevkle, başka çaremiz var mı? Başlangıçta ada benim, kıyıdaki kayalarda gülünç bir biçimde oradan oraya atladığımı gördü. Yengeçler

yarıkların arasına saklanarak benden kolayca kurtuluyorlardı. Dalgalar tok bir gürültüyle kayaların oyuklarına çarpıyor ve köpükler beni ıslatıyordu. Bu iş eğlenceli olmaktan çok tehlikeliydi. Ben yalnızca fenerin yiyecek deposuna katkıda bulunmak istiyordum, ama soğuk su parmaklarımı donduruyordu. Epeydir bu kadar çok küfretmemiştim. Neyse ki o sırada Batís oradan geçti ve bana: "Topal bir keçiye benziyorsunuz, Kollege," dedi. Omzunda baltayla ormana doğru ilerliyordu. Maskot da arkasından gidiyordu. Bir dudak şapırdatmasıyla ona emir verdi. Hemen bir yılan gibi taşların arasına kaydı. Yengeçleri insanın onuruna dokunan bir kolaylıkla avlıyordu. Taşlara iyice yapışık olduklarından, bir keski ile bir çekiç gerekeceğinden emin olduğum için almaya bile yeltenmediğim bir cins midye de topluyordu. Tırnakları yetiyordu ona. Benim sepeti tutmam yeterliydi. Maskot bir yengeci sepete atmadan önce bazen bir bacağını koparıyor ve tümüyle yutuyordu.

Fenerdeki mönüye benim katkım, ormanda bulduğum, zehirsiz bir mantar türü oldu. Kayalardaki midyeler gibi bunlar da ağaçların kabuklarına sarılıyor, onları çekip çıkarmak için çakı gerekiyor. Çok fazla besin değeri olmasa gerek, ama yine de koparıp topluyorum. Ormandaki kimi bitkilerin köklerini, vitamin içeren bir bulamaca dönüşene dek eziyorum.

Batís gibi çok sessiz ve içine kapanık bir adamla yaptığım şu diyaloğu nakletmek yerinde olur.

"Peki zararlı ot olmadıklarını nereden biliyorsunuz?" diye sordu bulamacı cinle karıştırdıktan sonra köklerden yapılan şuruba kuşkuyla bakıyordu.

"Otlar da insanlar gibi ne iyidirler ne kötü; sadece farklıdırlar," diye yanıtladım bir yudum içerek. "Onları tanırız ya da tanımayız, hepsi bu."

"Dünya kötü insanlarla, çok kötü insanlarla dolu. Ancak saf bir adam, insanların iyi olduğuna inanabilir."

"İnsanların doğuştan daha iyi ya da daha kötü oldukları kesinlikle ileri sürülemez. Sorun, bir kez bir araya gelince oluşturdukları toplumun iyi ya da kötü olmasıdır. İnsanların bir bütün olarak değerlendirilmesi, kişisel eğilimlere bağlı değildir. Deniz kazasına uğramış iki insan düşünün, özellikle iğrenç iki kişi. Ayrı ayrı nefret uyandırıcı olabilirler. Ama bir araya gelince ortak bir çözüm yolunu seçerler: Yaşamaya en uygun yeri yaratmak üzere birleşmek. Kişisel kusurlarından kime ne?"

Ama beni dinledi mi bilmiyorum. Karışımdan bir yudum içti.

"Biz Avusturya'da *schnaps* içeriz. Cinden daha güzeldir," dedi.

Balık da avlıyoruz. Ben gelmeden çok önce Caffó güney kıyısında, üç yanı suyla çevrili küçük kıstaklar gibi uzanan kayalara bir olta galerisi yapmıştı. Tahminin tersine sorun az değil çok balık tutmamızdı. Bu enlemlerdeki balıklar kesinlikle aptal oluyor, belki de olta iğnesiyle daha önce hiç karşılaşmadıkları için. Ama öylesine büyük ve güçlüler ki oltanın kamışını yerinden sökebiliyorlardı. Bunu engellemek için Batís, kamışları taşların arasına bir kazık gibi sabitledi. Sağlam bir olta ipi ve tavuk ayağına benzeyen üç çengelli olta iğneleri tasarladı ve yaptı. Buna rağmen arada bir olta yok oluyor. Ertesi gün, akıntıda hâlâ sürüklenirken oltayı görebiliyoruz. Bu malzemeyi yitirince kime yönelteceğimizi bilmediğimiz bir öfke nöbetine tutuluyorduk. Ne olursa olsun adanın beslenme açısından kendine yettiğini kabul etmeliyiz. Getirdiğim erzak, öğünlerimizi tamamlıyor ve çeşni katıyor, ama ona muhtaç değiliz.

29 Ocak

Günlük programım. Gün doğarken balkondaki nöbeti bırakıyorum. Silahları bırakıyor ve çoğunlukla giysilerimle

yatağa uzanıyorum. Bilincim, gaz lambası gibi, bir üflemede sönüyor ve doğanın istediği süre kadar uyuyorum. Fenere geldiğimden beri düş gördüğümü hiç anımsamıyorum.

Genellikle öğle üzeri ya da biraz daha geç uyanıyorum. Mahkûmlarınkine benzer alüminyum bir tabakta yemek yiyorum. Hava çok güzelse tabağımla dışarıya çıkıyorum. İçeri dönüyorum: Tuvalet. Bu, benim için günün en güzel anı. Her günkü bakım sırasında saçlarımın, en azından ensemdeki saçlarımın kesinlikle renk değiştirdikleri sonucuna varıyorum. İlk günlerdeki korku yüzünden saçlarım ağarmaya başladı ve ağarmaya devam ediyor. İkinci iş olarak, giyiniyorum. Giysilerime dair: En çok giydiğim pantolon kaba kumaştan, en ağır işlere bile uygun. Gömleklerin üzerine balıkçı yakalı denizci kazağı. Bir de ilk günlerde, uzunluğu belime kadar gelen, göğsünde, şeker gibi şeyler koyduğum iki derin cebi olan, haki bir ceket giyiyordum. Ve işte parodiyi andıran yazgının bir cilvesi: Her nasılsa, Batís bana söyleyene dek bu ceketin, İngiliz ordusundan kalma eski bir parka olduğu gözümden kaçmıştı. Biri fenerin bir köşesine atıp gitmişti. Kim bilir belki de askerî bir depoya, hiç inşa edilmemiş bir garnizonun levazım deposuna aitti. İşe yaramasına karşın ceketi denize attım. Batís deli olduğumu söyledi.

Yağmur yağsa bile, ki genellikle yağıyor, haftada iki kez jimnastik yapıyorum. Burada berber olmadığı için saçlarımı Ortaçağ uşakları stilinde kendim kesiyorum. Tıraşa gelince, aksatıyorum. Sinekkaydı tıraşlı yanaklarla benim ne işim olabilir? Hijyen açısından mı? Bu yolla kendimi günlük disipline sokmak için mi? Hiç sanmıyorum. Yanıtı, kimi durumlarda barbarlık ile uygarlık arasındaki sınırın, iyi tıraş gibi ufak tefek eylemlere bağlanması. Caffó'nun gür sakalı beni ürkütüyor. Çok az özen gösteriyor. Boş vermiş denebilir. En kötüsü, dışarıda, fenerin duvarına sırtını dayayarak yere oturup güneş banyosu yaptığı anlar. Maskot, alışkın hareketlerle

sakalıyla oynarken, Batís bir timsah gibi taş kesiliyor. Bir gün, sakalında bulduğu bitleri yediğini fark ettim.

Tuvaletten sonra Batís'le birlikte yaptığımız işlere başlıyorum. Odun topluyorum. Kuruması zaman alacağından yakmadan çok önce, fenerin korunaklı bir yerine istif etmemiz gerekiyor. Belki gereksiz bir iş bu, ama bir geleceğimiz olduğunu sanmamızı sağlıyor. Fenerde sakladığım balık oltalarını topluyorum. Fenerin ahşap atkılarını onarıyor ve güçlendiriyorum, paslı çivi arıyorum ve taşlar arasındaki yarıkları –cam kırıklarıyla doldurarak– daha da tehlikeli hale getirmek için şişeleri kırıyorum. Burada, fenerde yaşamamış biri, iki çivi ya da cam arasındaki bir santimetrelik bir açıklığın yarattığı tedirginliği asla anlayamaz. Yeni yeni kazıklar da dikiyorum, elimizde kalan cephaneyi hesaplıyorum, öğün miktarlarını ayarlıyorum. Batís, genel olarak, önerilerime karşı çıkmıyor, örneğin parça tesirli hale getirmek için mermi çekirdeğini çizmek ya da fener binasını çeviren graniti delmek gibi. Canavarların ayaklarına batması için deliklere bir karış boyunda ve sipsivri sürüyle kazık yerleştiriyoruz. Bu bir Roma karargâhı fikridir. Açıkçası bu, canavarların yaklaşmalarını engellemese de güçleştiriyor. Orası öyle de, bu yenilik yüzünden çevremiz daha da iç karartıcı oldu.

Karanlık basana dek boş zamanım var, tabii bu deyimin burada, fenerde bir anlamı varsa.

1 Şubat

Güzel bir akşamüstü. Gün, ufuk sanki büyük bir sahnenin dekoruymuş gibi geri çekiliyor, ışığı emiyor, onu gömüyor ve karanlığı istifliyor. Dev bir fırçanın, birer yıldız olan küçük kıvılcımlar çıkararak, siyah bir gökyüzü çizmesi gibi. Nöbet tutarken erkenci bir canavarın, küçücük bir canavarın bizi gözetlediğini fark ediyorum. Öylesine iyi gizlenmişti ki göremeyebilirdim. Batís'i öldürmek niyetiyle çıktığım

ağaca tırmanıyor. Kolları olan bir baykuş gibi beni gözetliyor. Bir tabureye oturmuş, sigara içiyorum. Sigarayı parmaklığa bırakıyorum ve usulca nişan alıyorum. Canavar duruşumu, kapısını çalan ölümle ilişkilendirmiyor. Bana bakarak, bir şey anlamadan ağaçta duruyor. Kalbine nişan alıyorum. Tek atış. Bedeni yapraklarla birlikte düşüyor, bir anlığına onu gözden kaybediyorum. Ama yere varamadan bacakları dallara takılıyor. Kolları sallanıyor, ölüyor. Mermi göğsüne saplanmış.

Batís bana kızıyor, boşa harcanan bir mermi. Tuzak olayını anımsatıyorum ona.

"Ne o, hareket etmeyen ya da saldırmayan canavarlara ateş etmek gereksiz mi yoksa?"

"Tutumlu olmak zorundayız," diyor, "cephane hayat demektir."

"Cephaneyi ben getirdim," diye yanıt veriyorum, "ne zaman istersem o zaman harcarım."

İki çocuk gibi bütün gece tartışıyoruz.

2 Şubat

Çok tuhaf, bugün canavarlar geceyi bize saldırmadan, gece karanlığında bağırarak geçirdiler. Batís'le, Avrupa'daki yaşamlarımız üzerine boşu boşuna konuşmaya çalışıyorum.

Bu adamla, hiç ortak noktamız yok. Bunun nedeni ne konuşkan olmaması ne de benden bir şey gizlemesi. Tek nedeni basit ve havadan sudan sohbete ilgi duymaması. Ona kendimle ilgili bir şeyler anlattığımda başını sallıyor. Onunla ilgili bir şeyler sorduğumda, feneri çevreleyen karanlığa pürdikkat bakarak, hep tek heceli yanıtlar veriyor. Ve ben vazgeçinceye dek bu hep böyle sürüyor. Aynı odada uyuyan ve rüyasında konuşan iki insan düşünelim; diyaloğumuz tam öyle.

5 Şubat - 20 Şubat

Hiç. Bu hiç, maskotun şarkı söylememesini de kapsıyor, bu iyi. Onunla ilişkim yok denecek kadar az. Ya Batís'le çiftleşiyor ya çok basit işlerle uğraşıyor ya da benden kaçıyor, çünkü dayak yemiş bir köpek belleğiyle ilk karşılaşmamızı anımsıyor. Örneğin, fenerden çıkınca mecburen benimle karşılaşıyor. Adımlarını hızlandırıyor ve küçük bir serçe gibi hep aramızda bir mesafe bırakıyor.

Kimi zaman maskota bakınca tüylerim diken diken oluyor. Şöyle bir göz atıldığında, dört elli, sabit ısılı, renk körü, öd renkli ve istençsiz bir varlık olduğu sonucuna varılıyor. Ama o kadar çok insana benziyor ve öylesine insansı davranışlar gösteriyor ki, insan onunla konuşmamak için kendisini zor tutar; ta ki bize bakmayan, bizi dinlemeyen, bizi görmeyen, bizi duymayan sinek zekâsıyla karşılaşıncaya dek. Issız bir yörüngede yaşıyor. Orada Batís'le bir ilişkisi var.

22 Şubat

Batís sarhoş oldu, çok sık olan bir durum değil. Bir elinde şişe, öteki elinde silah, cin içerken gördüm onu. Fenerin üstünde yükseldiği granitte bir Zulu gibi dans ediyordu. Sonra ormanda gözden kayboldu ve son ana dek dönmedi. Bu arada onun yokluğundan yararlanarak maskotu yakaladım, direnmesine karşın bir köşeye çektim. Ölesiye korktuğundan, sadece başını okşamak istediğimi anlamadı.

Kafatası mükemmel. Mükemmellikten kastım, pürüzsüz bir düzlüğe sahip olması. Girintisiz, çıkıntısız, göz alıcı yuvarlaklıkta bir kafatası. Derin sulardaki basınca dayanabilmek için olabilir mi acaba? Ne doğuştan suçlu olanların eğri büğrülükleri var onda ne de erken doğmuş yaratıkların çıkıntıları. Frenojik sürpriz, ne ön ne de arka kafa bölgesinde özel bir gelişme var. Oylumu Slav kadınların başlarından birazcık küçük ve Breton keçisinin başından altıda bir oranında

daha geniş. Yanaklarından tutuyorum ve ağzını açması için zorluyorum. Bademcikleri yok, onun yerine, suyun girmesini engellemek için olsa gerek, ikinci bir damak görünüyor. Anosmiden muzdarip, koku alamıyor. Buna karşılık kulakları, köpeklerinki gibi, işitemediğim sesleri dahi duyuyor. Sık sık kendinden geçiyor, bayıldığında hangi seslerin, melodilerin ya da yakarışların kimin yararına olduğunu biliyor, aklı başından gidiyor. Maskot ne duyuyor? Kestirmek olanaksız. El ve ayaklarında, erkeklerinkinden daha dar ve kısa perdeler. Başparmağını ve serçe parmağını, insanlar için olanaksız bir açıyla ayırabiliyor. Bunu, canavarların suda hızlı yüzebilmek için yaptıklarını sanıyorum. Soyabilmek için ona tokat atmak zorunda kalıyorum çünkü karşı koyuyor. Bedeninin şahane bir yapısı var. Avrupalı gençler siluetini görecek olsalar bayılır, evet, doğru, salonlarda defile yapmak için ipek eldivenler gerekecek.

Meteoroloji uzmanı olarak, küçük adanın, sıcak akıntıların sıkça uğradığı özel bir bölgede bulunduğunu saptıyorum. Bu birçok şeyi açıklıyor: Yüksek bitki örtüsünün yoğunluğunu, kışın ilk karının gecikmesini, –şimdiye yağmış olmalıydı– çevrede bu hayvanların varlığını. Eğer bütün deniz ve okyanuslarda çoğalacak olsalardı, insanoğlu onlarla ilgili efsanelere sahip olmakla kalmaz, tarihsel kaynaklara da sahip olurdu. Kutup balıklarının kanlarında antifriz işlevi gören bir madde olduğunu okumuştum. Bu durumda, sanırım, mavi renkli kan da bunu kanıtlıyor. Yoksa soğuk okyanuslarda yaşayan organizmaların yağ tabakası oluşturması nasıl açıklanabilir? Mermer kaslar, yumuşak bir deri, semender yeşili hoş pırıltılar. Yılan derili orman perisini düşleyelim. Göğüsler düğme gibi küçük ve siyah. Göğüslerinin altına koyduğum kalem, görünmez bir ip göğüsleri yukarı çekiyormuş gibi düşüyor. Newton, bu elmalardan hareket etmiş olsaydı, kuramını oluşturmakta bir hayli zorlanırdı. Burada, Fransızların,

kusursuz göğüslerin bir şampanya kadehine sığması gerektiği yönündeki yargılarına hak vermek gerekiyor. Bedenin bütün kaslarından sağlık ve enerji fışkırıyor, korselere elveda. Balerin kalçaları, düz, dümdüz bir karın. Kaba etleri, adanın granitinden daha sıkı. İnsanlarda genellikle yanakların derisi, bedenin geri kalan kısmından farklılık gösterirken, bunda aynı. Maskotta, ince bir zar, en küçük gözeneği bile gizliyor. Ne kasıklarda ne kafatasında ne de cinsel bölgede kıl köklerinden iz var. Butlar sütunsu birer mucize ve kalçalarla, hiçbir yontucunun yapamayacağı kadar mükemmel bir uyum sağlıyor. Yüze gelince, Mısır profili. Burun, kafatasının ve gözlerin yuvarlaklığıyla çelişki yaratan bir iğne. Alın, hoş, çok hoş bir kaya gibi yavaş yavaş yükseliyor, hiçbir Romalı büstü onunla karşılaştırılamaz. Boyun, Rönesans resimlerindeki stilize edilmiş genç kızların boynunu anımsatıyor.

Karanlık bir köşeye götürüyorum onu, korkudan titriyor; aptal şey, bir inek de veterinerin yaptıklarının nedenini anlamaz. Bir mum yaktım ve gözlerine bir yaklaştırdım bir uzaklaştırdım. Aşırı ışık, göz bebeklerini öylesine küçültüyor ki, kedigillerde olduğu gibi ince bir çizgiye dönüşüyorlar. Ona bakınca ürpermekten kendimi alamadım; gözleri insanın aklını başından alacak birer mavi ayna, ama oval olmaktan çok yuvarlak. Kehribar pırıltısı, cıva yoğunluğunda göz suyu. Onlara bakarken, yani kendime bakarken, içlerinde kendimi gördüm. Caymak üzereydim. İnsan yansısını canavarın gözlerinde görünce gülünç ama o ölçüde güçlü bir biçimde başının döndüğünü hissediyor, böyle bir şeye kalkıştığım için yalnızca kendimi suçluyorum.

Ona bakmak ve kayıtsız kalmak mümkün değil. Ona dokununca ürperiyorum. Elimin ayası yanağına dokunuyor. Ve elektrik çarpmış gibi korkup elimi çekiyorum. En ilkel içgüdülerimizden biri, insanın sıcaklığa dokunmasıyla ilgili olandır;

soğuk beden yoktur. Isısı rahatsız ediyor. Yaşamın artık terk ettiği bir cesedin soğukluğunu anımsatıyor.

25 Şubat

Göründüler. Çok kalabalıklar. Günlük cephane istihkakımız altı mermi, ama sekiz mermi atmak zorunda kaldık.

26 Şubat

Batís ile ben toplam on dokuz mermi harcadık.

27 Şubat

Otuz üç.

28 Şubat

Otuz yedi.

1 Mart - 16 Mart

Hayatta kalma savaşıyla o kadar meşgulüm ki, yazmaya vakit kalmıyor. Ve yazabileceğim bütün o şeyler hatırlanmasa da olur.

18 Mart

Saldırılar yavaş yavaş şiddetini yitiriyor. Feneri ve balkonu, uzun bir süre ormandan seyrettim. Yaptığım Batís'e de çekici geldi ve tek kelime etmeden bana katıldı. Yanımdaydı, omuzlarımız hafifçe birbirine değiyordu. Bir durum merakımı uyandırıyordu; fenere canavarların perspektifinden bakmak, onların beni nasıl gördüklerini öğrenmek için etobur beyinlerinin karanlıklarına girmek. Bir süre sonra Batís, "Savunmada hiçbir boşluk görmüyorum," dedi.

Ve çekip gitti.

20 Mart - 21 Mart

Saldırmadan bizi gözetliyorlar. Başlangıçta tedirginlik verdi ama sonra yalnızca merak uyandırdı. Genellikle bir

görünüp bir kaybolan silüetler. Arada bir onları ya ağaçların arasında ya da iki suyun arasında görebiliyoruz. Projektörler yerlerini saptayınca yitip gidiyorlar.

Gece hükmettiği zamanı uzatıyor. Şimdi bize yalnızca üç saatlik bir ışık kalıyor. Gerisi gecenin payına düşen. Güneş, daha doğmadan bize veda ediyor. Bunun verdiği korku kâğıt üzerinde nasıl anlatılabilir? Normal koşullarda burada, ada-da bulunmak muhteşem ve hüzün dolu bir deneyim olurdu. Oysa şimdi, çevremizde dolanan canavarlardan ötürü, algılama gücümüzün sınırlarını aşıyor. Çoğu kez, tuhaf görünse de, saldırılar arasındaki duraklamalar bizzat saldırılardan daha kötü oluyor. Fenerdeyken, gaz lambalarının loş karanlığında rüzgârın, yağmurun ve denizin birbirine karışan sesleri bize kadar geliyor; yeni günü bekliyoruz ve beklemeyi sürdürüyoruz; ışığın mı yoksa ölümün mü daha önce geleceğini bilemiyoruz. Cehennemin akrepsiz ve yelkovansız bir saat kadar basit olabileceğini hiç düşünmemiştim.

Mart sonları

Batís'in satranç oynamayı bildiğini keşfettim. Çok önemsiz görünen bu olay, böylesi bir çılgınlıkta küçük bir uygarlık adasına dönüşüyor. Üç el. İki pat ve bir mat. Oyunu kimin kazandığını neden belirtmek zorunda olayım?

4 Nisan

Öğle vakti. Satranç oynuyoruz. Gece olurken peş peşe dalgalar halinde altı kez saldırıyorlar bize. O kadar çok ateş ediyorum ki tüfeğimin namlusu yanıyor. Bu gerekliydi ve Batís mermileri boşu boşuna harcadığıma dair tek laf etmedi.

8 Nisan

Caffó'nun savunmalarına karşı, tehlikeyi göze alan maceracı hamleler yapıyorum. Savunmada çok başarılı. Rok yapıyor

ve benim saldırım giderek anlamsızlaşıyor. İnsan Batís ile satranç oyuncusu Batís arasındaki ortak yönler dikkati çekecek denli açık. Her yanda Batís ya da Caffó mantığı, artık nasıl isterseniz.

Canavarlar, projektörlerin aydınlattığı alanın çok uzağında, karanlıkta bağırdılar. Sesleri kavga eden leş kargalarınınkine benziyor. Daha sonra acayip bir biçimde bize saldırdılar, ama biz onlara daha ateş açmadan dağıldılar. Gizem. En kötüsü canavarların bir mantık yürütmemesi. Bu yüzden ne yapacakları kestirilemiyor.

10 Nisan - 22 Nisan

Beni adaya getiren tutkuları düşünüyorum. Hiçliğin huzurunu arıyordum. Ve sessizlik yerine canavarlarla tıka basa dolu bir cehennem buldum. Böyle olmasaydı gözlerim ne tür yeni anlamlar keşfedecekti acaba? Vasimin yorumu ne olurdu? Onu çok düşünüyorum. Bunu kendime ne kadar sorsam da, kendimi ne denli sorgulasam da, her şeye hükmeden saptayabildiğim tek korkunç gerçek: Canavarlar, canavarlar ve bir sürü canavar... Görülecek bir şey yok, yargılanacak bir şey yok, düşünülecek bir şey yok.

23 ve 24 Nisan

Göğüs göğüse korkunç çatışmalar. Çok yakından açılan ateş, balkona iç organları, külrengi madde ve mavi renkli kan saçılmasına neden oluyor. Canavarlar peş peşe iki gece öyle yükseğe tırmandılar ki onları tekmelerle baltalarla püskürtmek zorunda kaldık. Bu durumlarda Batís en yabanıl yanını sergiliyor. Çok fazla yaklaştıklarında, kollar ve ayaklar parmaklıklı son mazgallara saldırdığında Batís bir savaş çığlığıyla mevziden fırlıyor. Ben, bir adım gerisinden onu koruyarak ateş etmeyi sürdürüyorum, Batís bir eline zıpkını, öteki eline baltayı alıyor. Aletin biriyle deşiyor, ötekiyle parçalıyor.

Korkunç bir enerjiyle yaralıyor, parçalıyor ve öldürüyor; kolları ve bacakları katil bir pervaneye dönüşüyor. Gerçek bir şeytan, inanılmaz bir Kuzeyli Viking, borda etmiş bir Barbaros, bütün bunlar ve daha başka şeyler. Gerçekten korkutuyor, onun gibi bir düşmanım olsun istemezdim. Bunlar gerçek sahneler, bunları yaşıyorum, evet, ben, hemen şuracıkta ve şu anda, ama halüsinojen bir maddenin etkisi altındaymışım gibi yaşıyorum bunları ve güneş doğunca ruhsal sağlığımla ilgili ciddi kuşkular duymaya başlıyorum. Fenerdeki yaşamımız inanılacak gibi değil, fenerdeki yaşamımız destanların en saçması. Anlamdan yoksun.

Yazılarımı gözden geçiriyorum. İçimi kaplayan umutsuzluğu hiçbir zaman yansıtamayacaklar; herhangi bir anlatı sanatı, sözcüklerle vermeye çalıştığım felaketin soluk bir yansıması olabilir. Kuşkusuz buradan sağ çıkamayacağız. İlk karın düşüşünü görebileceğimizi bile sanmıyorum.

2 Mayıs

Batís'te bir minnettarlık belirtisi sezinliyorum. Hiç açıklamasa da, ağzından sevecen tek bir sözcük kaçmasa da varlığımın, yaşamını sürdürmesini sağladığını anlıyor. Maruz kaldığımız saldırıların, burada, fenerde onun tek başına yaşadıklarının çok ötesine geçtiğini itiraf ediyor bana. Tek başına bir adam, tımarhane kaçkını bu böcek sürüsüne karşı koyamazdı. Hatta o bile.

Ama böyle sürdüremezdik. Bir gün sayıları bizi alt edecek.

3, 4 ve 5 Mayıs

Batís'i anlamıyorum. Bizi tehdit eden tehlikeler ile onun ruhsal durumu arasında büyük bir çelişki var. Geceler ne denli umutsuz geçerse gündüzleride o denli mutlu görünüyor. Bir tür savaşa dayanıklılık, yıkım isteği. Fenerin bir

satranç roku olmadığını ve gece partilerinden bir tanesini bile yitirmenin sonumuz olacağını anlamak istemiyor.

6 Mayıs

Gece: Batís'in bir kurşunu kolumu yalayıp geçiyor. Giysimin kolunu parçalıyor ve hafifçe beni yaralıyor. Ama yanıma yaklaşan bir canavara ateş açmıştı, bana da başka bir çaresi olmadığını kabul etmek ve alkışlamak düşüyor.

7, 8, 9, 10 ve 11 Mayıs

Hiç olmadığı kadar şiddetli saldırılar. Bazı canavarlar, fenerin karşı tarafındaki duvara tırmanabiliyor ve kazıkların pek sık olmadığı üst taraftan saldırıyorlar bize. Sözcüğün tam anlamıyla üstümüze geliyorlar. Namluları bir yukarıya bir aşağıya çevirip geldikleri yöne ateş ediyoruz. Şimdi her gece ortalama elli mermi harcıyoruz. Canavarların sayısı bir karabasanı aşıyor.

Sonra, Batís'le tatsız bir tartışma. Çivi ve cam tahkimlerini onarmakta yeterince çaba göstermemekle suçluyor beni, bu sayede tırmanabildiklerini söylüyor. Deli gibi itiraz ediyorum. Salt sıkıntıdan da olsa onun iki katı çalışıyorum. Karşılıklı küfürleşiyoruz. İlkel bir zampara, bir şehvet düşkünü olduğunu söylüyorum ona. Caffó başıma kakıyor, uğursuz bir davetsiz misafir olduğumu söylüyor bana, bu sözcüğü hiç kullanmamıştı. Giderek daha fazla batıyoruz.

12 Mayıs

Bir canavar Batís'in sağ ayağını yakalıyor. Hemen ateş ediyorum, ama botuyla bir parmağını alıp götürüyor. Birazcık bile sızlanmadan yarayı tedavi ediyor.

Ama böyle sürdüremeyiz.

VIII

Saldırıların artışı, bizi yavaş yavaş, ama sistemli bir biçimde yıpratmıştı. Çok yükseklere tırmanan, oksijensiz kalmış iki dağcı gibiydik. Her şeyi mekanik hareketlerle yapıyorduk. Konuşsak da bu, can sıkıcı bir metni okuyan, oldukça kötü tiyatro sanatçılarının devinimsizliğiyle oluyordu. Bu yorgunluk, ilk günlerde acısını çektiğim yorgunluktan çok farklıydı, uzun süren, daha az hissedilen, daha umutvari ama çok daha acımasız bir yorgunluktu. Çok az konuşuyorduk. Birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz yoktu, idama mahkûm iki insanın infazı beklemesi gibi. Günlerdir Caffó'nun ağzından çıkan birkaç sözcük: Acele bir şeye ihtiyacı varsa "Kollege," ya da gece olurken uyarı olarak "Zum leuchtturm."

Gözümün önünde, burada, bu dönemin alışılmış bir sahnesi var. Artık uyanığım, fenerin güvenliği için çok gerekli bir iş yapıyorum. Bunu bitirince ve başka uğraşlarım da yoksa projektör odasına yöneliyorum. En yüksek nokta olduğu için ufkun en uzak yerlerini bile görebiliyorum. Yitip giden bir geminin görünmesi için paramparça bir umutla denizi gözlemliyorum. Kuşkusuz görünmüyor. Konik ucu yükselen fenerin çatısında çok basit, demirden bir rüzgârgülü var. Bulunduğum yerden onu göremiyorum, yalnızca duyuyorum. Gülünç bir can çekişmeyle, bitkin bir yakınmayla gıcırdıyor. Nereyi işaret ettiğinin bir önemi yok.

Öğleden hemen sonra pembe ve güçlü bir ışık adacığımızı yıkıyor, denizden ayırıyor ve burada, dünyanın en hüzünlü okyanusunun ortasında, küçücük boyutları belirginleştiriyor.

Ağaçların tepeleri, ölgün bir ışıkla aydınlanıyor. Sıcağı özlüyoruz, ama ısıdan çok, canlı bir hareketten gelecek sıcaklığı. Çırpınışıyla bana zevk verecek tek bir kuş yok. Güney kıyısında suyu yalayan bir küme ağacımız var. Dallar ve yapraklar, tropikal bir ırmağın kıyısındaki gibi, ağır bir perde halinde deniz yüzeyine dek iniyor. Garip bir görüntü. Daha öteye bakarsam buradaki ilk evimi görebiliyorum. Bin metre ya var ya yok. Ama bir dönem beni evimden ayırıyor sanki. Şimdi orayı asker mantığıyla seyrediyorum. Orayı, terk edilmiş, bizzat Büyük İskender'in komutasındaki bir ordunun bile geri alamayacağı sahipsiz bir toprak gibi görüyorum.

Balkondayım. Batís aşağıda. Yürüyor. Daha doğrusu hareket ediyor. Bekleyen işlerin çokluğu şaşırtıyor onu. Burada, fenerde. Tükenen bedenine, buz kesmiş ruhuna karşın her zaman yapacak bir iş buluyor. Uyuyor, çiftleşiyor, savaşıyor ve geri kalan zamanını saçma sapan ufak tefek işlerle doldurmayı biliyor; örneğin bir çivi çakmak için bir Asyalı gayretkeşliğiyle saatler harcıyor. Olmadı, gömleğinin önü açık, gözleri kapalı güneşe uzanıyor. Ağzını açacak olsa sanki gerçek bir timsah. Başka bir şeyin önemi yok onun için. "Öleceğiz," diye itiraf ettim ona bir gün. "Ölüp gideceğiz, hepsi bu," diye yanıtladı bir Bedevi kaderciliğiyle. Zaman zaman granite oturuyor ve bakıyor. Hepsi bu. Hiçbir şeyin önemi olmadığı için, bu gerçekten önemli; bir uyurgezer nasıl bakarsa öyle bakıyor ve zamanın hükmünden kaçıyor. Eskiden yerleştirdiğim küçük kazıklar yerden ve dört bir yandan fırlıyor, bir tehdit, ama stratejik bir kayanın üstüne oturuyor ve bakıyor, bakıyor, bakıyor. Taşla bütünleşiyor ve bir pagan totemine dönüşüyor. Batís bir bakıma sürekli ölümde yaşıyor. Gece bastırırken hiç değişmeyen alarmı duyuluyor:

"Zum leuchtturm! Doğru fenere!"

Gevşekliğimiz, tesadüfen Batís'in projektörlere çıktığı bir gün sona erdi. Işıklar iyi çalışıyor mu çalışmıyor mu kontrol

etmek istiyordu. Ben küçük Portekiz gemisine doğru bakıyordum. Batís makine dairesinde çalışıyordu. Bir şey söylemiş olmak için, geminin ne taşıdığını sordum ona.

"Patlayıcı madde," dedi. Diz çökmüş, projektörlerle uğraşıyordu.

"Emin misiniz?" diye sordum fazla ilgilenmeden, sırf laf olsun diye.

"Dinamit. Kaçak dinamit," diye açıkladı her zamanki sözcük tutumluluğuyla.

Konuşma burada kesildi. Daha sonra patlayıcı konusunu tekrar açtım. Hayatta kalan denizcinin ona anlattığına göre gemi kaçak dinamit taşıyordu. İşten ayrılan Güney Afrikalı maden işçilerinden neredeyse bedavaya almışlardı ve bilmem hangi devrim teşebbüsünde kullanılmak üzere Şili ya da Arjantin'de astronomik fiyatlarla satmayı düşünüyorlardı. Fenerin mahzeninde eksiksiz bir dalgıç ekipmanı görmüştüm. Beynimin bu fikri biçimlendirmesi için iki gün geçti. Ama aklımdan geçenleri düşünmek bile, deliler gibi gülme isteği uyandırıyordu bende. O gece korkunçtu. Canavarlar kapıya yığıldı. Batís ateş ediyordu, kendinden geçmişçesine ateş ediyordu, başa çıkamıyordu ve benden girişin savunmasını güçlendirmeye, aşağıya inmemi istedi. Dediğini yaptım. Merdivenleri iniyordum ve fenerin iç akustiği, ulumaları dev bir org gibi yayıyordu. Neredeyse yan yoldan dönecektim. Her nasılsa kapıya gelebildim. Sağlamlığına karşın, demir levha içe doğru bükülmüştü. Ahşap kalaslar yarı yarıya kırılmıştı, her itişlerinde gıcırdıyordu. Gerçekte yararlı bir şey yapamıyordum. İçeri girselerdi sürü bizi yutardı ve ölmüş olurduk. Batís ya birçoğunu öldürdüğünden ya da tembelliklerinden çekip gittiler.

Ertesi gün Caffó benimle konuşmak istedi, önemli bir şey söylemek istiyordu bana. Bu tür bir girişim ona pek uymadığından gerçekten büyük bir merakla kabul ettim.

"Yemekten sonra," dedi.

"Yemekten sonra," diye onayladım. Ve gözden kayboldu. Ormanın bir köşesine saklanmış olabileceğini sanıyorum. Tefekküre çekildiğine göre, önemli bir şey olmalıydı.

Ben de feneri çevreleyen ip ve çıngırakları güçlendirmeye çalıştım. Bu işleri yaparken maskot fenerden çıktı. Batís'le cinsel ilişkiye girdikten sonra o hep giydiği kazağını giymemişti. Çıplaktı. Beni görmedi. Kıyının en yüksek ve en sivri kayalarının toplandığı bir yere, dar kum şeridine doğru ilerliyordu. Bu sıkıntı veren işten yoruldum ve maskotun peşine düştüm.

Suyun yüzüne çıkan kayalardan atlaya atlaya yaklaştım. Pek çok kaya vardı. Çok zaman, kumdan dişetlerini ve taştan dişlerini göstererek toprak altında uyuyan bir devin ağzını anımsatıyordu bana. Kayaların arasında dalgalardan ve rüzgârdan korunan küçük kum dilleri uzanıyordu. Maskotu aradım. Bu deliklerden birinde, bir kertenkele gibi öylesine hareketsiz yatmıştı ki, kudurmuş denizden onu koruyan taşlarla karıştırılabilirdi. Kimi zaman dalgalar kayaların arasından süzülüyor ve bedenini suya gömüyordu. Ama suyla ilişkisi bir deniz kabuklusununkinden farksızdı. Benden habersiz olduğu gibi dalgaların kabarmasından da habersiz olabilirdi; ben, iki karış yukarıda, bir kayanın üstüne oturmuştum ve varlığımdan habersiz olması olanaksızdı.

Onu görünce Batís'in niye yenildiği daha iyi anlaşılıyordu. Bu kez merakım o denli bilimsel değildi. Bir biçimde bunu sezmişti, çünkü benden ne kaçıyor ne de korkuyordu. Bir elimle sırtını sıvazladım. Nemli derisi zeytinyağı tabakasıyla kaplı gibi kaygandı. Maskot kımıldamadı. Tuhaf olan, bu temasın onu coşkulandırmaması bende acayip bir tedirginlik yarattı. Bedenini çekiştirirken, onu köpüklerle örten bir dalga geldi; bu beyaz çarşaf beni hem baştan çıkarıyor hem de utandırıyordu. Kendi kendime kızıp uzaklaştım.

Karşılık veremeyeceğimiz, sahibi belli olmayan bir ses bana küfrediyormuş gibi geldi.

Gerçekten de Batís yemekten sonra benimle konuştu. Bir gezinti yapmak bahanesiyle fenerden çıktık. Bir konuşmadan çok vasiyette bulunmak istiyordu. Ormanda yürüdük ve felaketten hiç söz etmeden, stoacı bir tavırla durumu şöyle anlattı:

"İsterseniz çekip gidin. Bir botumuz olduğunu bilmeyebilirsiniz. Beni adaya getiren gemi onu burada bıraktı. Biraz kuzeyde, meteoroloji uzmanının evine bitişik küçük bir koyda duruyor. Ağaçlar gizliyor onu. Epeydir oraya hiç yaklaşmıyorum, ama onu parçaladıklarını sanmam, insanların yalnızca eti ilgilendirir onları. Yükleyebileceğiniz kadar erzakı ve içme suyunu götürün."

Bir sigara yakmak için konuşmasına ara verdi. Daha sonra kollarıyla beden hareketleri yaptı ve geleceği küçümsediğini kanıtlamak ister gibi sigarası dudaklarının arasında devam etti:

"Açıkçası, hiç işinize yaramayacak. Bir yere varmak olanaksız ve hiçbir gemiye rastlayamazsınız. Açlıktan ve susuzluktan ölürsünüz. Elbette bir fırtına bu fındık kabuğunu batırmazsa. Ya da daha önce kurbağa suratlar haberdar olmazsa. Ama seçme hakkını sizden esirgeyen olmayacağım."

Yanıt vermek yerine ben de bir sigara yaktım ve karşısında bir aptal gibi kalakaldım. Hava her zamankinden daha soğuktu. Ağzımızdan çıkan buhar, sigara dumanıyla karışıyordu. Batís önemli bir şey söylemek üzere olduğumun ayrımına vardı, ama mantığımın seyrini kestiremiyordu.

"Tehlikelere karşı koymak için çaba göstermemiz gerektiğini düşünüyorum," dedim sonunda. "Gerçekte, artık her şey yitip gitti. Eğer canavarlar kapıya saldırmakta direnirlerse hiçbir şey onları engelleyemez. Oksijen tüpü dahil bir dalgıç ekipmanımız olduğunu gördüm. Onu bota yükleyip Portekiz gemisine kadar yaklaşmamıza ne dersiniz?"

Batís beni duymuyordu. Kaşlarını çattı.

"Dinamit, dinamit," dedim sigarayı tuttuğum elimle gemiyi göstererek.

Batís, hazır ola geçer gibi bütün bedeniyle devindi:

"Geminin olduğu kayaya dek botla gitmek istiyorsunuz. Dalgıç ekipmanını giymek, inmek ve dinamiti almak. Benim yardımımla kurbağa suratların karasularına dek inmek ve patlayıcı maddeyi çıkarmak için burunlarının dibine kadar dalmak istiyorsunuz. Değil mi?"

"Çok iyi özetlediniz."

Ensesini kaşıyarak bana baktı. Kaşları şimdi ters bir V harfi çiziyordu. Acıma ve ilgisizlik karışımı bir duyguyla bakıyordu bana.

"Bakın Caffó, belki de göründüğü gibi bir intihar girişimi olmaz. Bilinen bütün yağmacılar gibi canavarlar da bize yalnızca geceleri saldırıyorlar. Yani bu, gündüzleri dinleniyorlar demektir. Zamanını iyi ayarlarsak oraya ulaşabiliriz. Kurbağa suratların nerede yaşadıklarını kim biliyor? Sığınakları adanın öte yanında, kıyıdan on kilometre açıkta mı değil mi kim bilebilir? Sizin anlattığınıza göre gemide onları ilgilendiren hiçbir şey yok ve oraya yaklaşmaları için de bir neden bulunmuyor."

Hayır anlamında başını sallıyor, saçmalıkları dinliyordu. Ben ısrar ettim.

"Ne kaybederiz. Gerçekte biz hâlâ konuşabilen iki kadavrayız, o kadar. Yolun sonuna geldiğimizi siz de kabul ettiniz Batís," diye direttim. "İzin verin de size bir İrlanda öyküsü anlatayım. Bir defasında, bir İngiliz komiser bir delikanlıyı tutuklamak ister. Delikanlı direniş hareketinin adı hemen hemen hiç bilinmeyen komutanlarından biridir. Delikanlı izlenir, sürekli izlenir. Komiser, bir gece, sorgu ve itiraflarla geçen zor bir günün sonunda evine döner. Mutludur. Ertesi gün genci yakalayacaktır."

"Sonra?" diyerek ilgilendi Batís utanarak.

"Delikanlının arkadaşları komiserin evinde, yemek salonunda onu bekliyormuş."

"Şimdi izin verin de ben de size bir Alman öyküsü anlatayım," diye kükredi Batís. "Bir zamanlar yoksul bir çocuk varmış, yoksul köylülerin evinde yoksul bir çocuk. Ağaçların tepesinde, mobilyaların altında gizlenirmiş ve oradan dışarı çıktığı veya aşağı indiği zaman yermiş sopayı. Öykünün sonu."

"Yardımınıza ihtiyacım var. Birinin hava pompasını çalıştırması ve patlayıcı sandıklarını yukarı çekmesi gerek. Ben tek başıma bunu yapamam."

O zamana dek, yaramaz çocuklara ve çok yaşlı ihtiyarlara gösterilen bir sabırla beni dinlemişti, ama fikrimde ısrar ettiğim için arkasını döndü bana.

"Durun!" diye bağırdım kolundan çekiştirerek. Beklenmedik sert bir hareketle kurtuldu, muhtemelen Goethe'nin hiç yazmadığı bir dizi laneti Almanca olarak bir çırpıda söyledi ve kendi kendine konuşarak çekip gitti. Belli bir mesafeden izledim onu. Fenere girince kapıyla uğraşmaya başladı. Benim varlığımdan tümüyle habersiz, bozulan yerleri onarıyordu. Ama bu sonucu yalnızca geciktirecekti, engelleyemeyecekti. "Roklarınızı düşünün Batís," diyordum, "kalenin savunması olmazsa şah beş para etmez." Ve neredeyse kulağına, itirafta bulunur gibi fısıldadım:

"Yüz ölü. Bir bombayla paramparça olmuş iki yüz, üç yüz canavar, Batís. Hiç unutamayacakları ve bizim de yaşamımızı kurtaracak bir ders. Size bağlı."

Bir sinek vızıltısına daha çok kulak kesilirdi. Nasıl olsa fikrimi söylemiştim. Bunları sindirmesi için ona zaman tanımak bana uygun geldi. Kuşkusuz, yaptığım önerinin aptalca olduğunun bilincindeydim. Ama öteki seçenekler daha da kötüydü. Bota binmek mi? Nereye kadar? Dayanmak mı?

Ne zamana kadar? Caffó duruma, fanatik ve anlayışı kıt bir savaşçı açısından bakıyordu. Ben tersine, son parasını kumarda pey olarak sürmüş bir kumarbazın umutsuzluğu içindeydim; kalanı elinde tutması ne işine yarardı ki.

Birkaç alet edevat, soğuktan donmuş pılı pırtı, katran kovaları ve boş çuvallar yüklendim. Batís'in sözünü ettiği bota yaklaşmak, durumunu gözden geçirmek ve eğer gerekiyorsa kalafatlamak istiyordum. Daha sonra, bol bol çivi ve özellikle zımpara almak üzere meteoroloji uzmanının evine gidecektim. Fenerde çok işe yarayacağından emindim. Yüküm oldukça ağırdı. Giderken maskotla karşılaştım. Yükün bir kısmını ona yükledim ve hiç de nazik olmayan bir biçimde iterek yeni bir yola doğru yürüttüm.

Gerçekten de bot, Batís'in gösterdiği yerdeydi. Ağaçlarla, deri hastalığı gibi tahtaya yapışan bir yığın yosunla gizlenmiş, çok gizli küçük bir koy. Botun içi su doluydu. Ama kısaca, şöyle bir gözden geçirince bunun sızıntıdan değil, yağmurdan olduğunu anladım. Kısa köklü yosunlar, botu bir zift tabakası gibi koruyarak tahtanın çürümesini engellemişti. Suyu boşaltmak ve bitki tabakasını söküp atmak benim için pek zor olmadı.

İşte böylece serüven için gereken her şey elimin altındaydı. Yeter ki Batís bana eşlik etsin ve cesurca bir intiharı göze alsın, son engel buydu. Ben zaten kararımı vermiştim. O anda pek alışık olmadığım ruhsal bir dinginlik duydum.

Küçük koy nal biçimindeydi ve ufak bir ahır kadardı ancak. Ufku kapatıyordu ve açık denizi güçlükle görebiliyordum. Kuşkusuz ölecektim ama bu seçilmiş bir ölüm olacaktı. O günlerde bunu bir ayrıcalık olarak algılayabiliyordum. Uzun bir süre rahat rahat el ve ayak tırnaklarımı temizlemekten başka bir şey yapmadım. Bir yandan manikür yapıyor, bir yandan geçmişi düşünüyordum.

Yaşam öyle matah bir şey değil. Buna karşın, insanoğlu dünyayı dolaşırken, tefekküre büyük bir eğilim gösteriyor. İlk çocukluk anımı ve uygar yaşamımın son anısını düşündüm. İlk anım, bir liman görüntüsüydü. Belki üç yaşındaydım, ya da daha küçük. Birkaç düzine çocukla birlikte Blackthorne'da yüksek bir sırada oturuyordum. Ama dünyanın en kül renkli limanının hayal meyal görüldüğü bir pencerenin yanındaydım. Son anım da bir limana aitti: Beni Avrupa'dan adaya getiren geminin pupasından gördüğüm liman. Gerçekten de yaşam pek matah bir şey değil.

Maskot, bağdaş kurmuş, elleri topuklarında, omzu meşe ağacından duvarlara dayalı, yosun bir tahtta oturuyordu. Sanal bir sonsuzluğa bakıyordu. Öylesine uygun, öylesine doğal bir kompozisyon sergiliyordu ki dilenci giysileri insanın gözünü rahatsız ediyordu. Safdil olmayalım, kazağını çıkarmadan önce ne istediğimi zaten biliyordum. Yakında ölecektim ve etik bütünlük ölüm karşısında sokak tozundan başka bir şey değildir. Kuşkusuz ölecektim ve yanımda bir kadına çok benzeyen bir oyuncak bebek vardı. Ölecektim; günlerce, aylarca bu bedenin iniltileri benim ahlaki sınırlara verdiğim önemi zayıflatmıştı.

Buna karşın sürprizlerin en büyüğü oldu. Kısa, pis ve kaba bir cinsel ilişki bekliyordum. Bunun yerine bir vahaya girdim. Başlangıçta teninin aşırı soğukluğu beni titretti. Ama birbirimize dokunuşumuz, ısılarımızın bilinmedik bir noktada, soğuk ile sıcak gibi düşüncelerin hiçbir şey ifade etmedikleri bir yerde dengelenmesini sağladı. Bedeni canlı bir süngerdi, afyon yayıyordu, insan olarak beni yok ediyordu. Ah, Tanrım, nasıl bir şeydi bu! Bütün namuslu kadınlar ya da pavyon kadınları ancak, hiçbir zaman içinde dolaşamayacakları bir sarayın uşaklarıydılar, henüz ortaya çıkarılmamış bir topluluğun çıraklarıydılar. Bu temas, gizemli bir kapıyı açabilir miydi? Hayır. Tam tersiydi. Biri onunla, bu

adsız maskotla cinsel ilişkiye giriyordu ve gülünç, etkileyici, aynı zamanda çocuksu bir gerçeğin farkına varıyordu: Avrupa sürekli iğdiş edilmiş bir hayat yaşadığını bilmiyor. Onun cinselliğinde herhangi bir engel yoktu. Onda, aşkla ilgili özel bir titizlikten de söz edilemezdi. Tüm vücuduyla sadece çiftleşiyor, çiftleşiyordu ve bunda ne sevecenlik ne tatlılık, ne kin ne acı, ne genelev ücreti ve ne de sevgililerin teslimiyeti vardı. Bedenleri özgün ve tekil boyutuna getiriyordu, hayvanlaştıkça zevk alıyordu. Benim bilmediğim, tam anlamıyla fiziksel bir zevk.

Bir yerlerde benimle yaşıt ve oldukça dencyimli bir adam aşkı tanıdı ve kini öğrendi. Hüzün dolu günler yaşadı ve güzellik kırıntılarından nasibini aldı. Hasımlığı, kardeşliği ve düşmanlığı tanıdı. Bir tür başarı kazandı ve pek çok yıkımla karşılaştı. Bizzat orada, fenerde, uçurumun ve can çekişmenin en berbat görüntülerini gördü. Ama insanlara her zaman en uç tutkuları yaşama fırsatı tanınmamıştır. Arzuyu arzu etseler de, arzunun, yakında ya da uzakta var olduğu şüphesini taşısalar da, milyonlarca insan, bu yaratıkta böylesine doğal ve kendiliğinden oluşan bu yetiyi barındıran bir varoluşu keşfetmeden yaşadı, öldü ve yaşayacak. Şu ana dek bedenim, iyi bir burjuvanın sermaye yatırırken aldığı hazza benzer hazlar yaşamıştı. Maskot, canlıymış gibi algıladığım zevk ile kişiliğim arasındaki ilişkiyi ne türden olursa olsun yıkarak, benden uzaklaştırarak zevk yoluyla bedenimin bilincine varmamı sağlıyordu. Ama zevk de dahil her şey bitiyor. Zevkin sonuna geldiğimizde, zevkin de ötesine, insan deneyiminin doruklarından birine ulaştığım duygusuna kapıldım.

Kişiliğim yavaş yavaş benliğime döndü. Normalleşmeye geçişimi kolaylaştırıyormuş gibi gözlerimi kırpıyordum. Beni çevreleyen ısıyı, kokuları, renkleri algılamam birkaç dakikamı aldı. O ise, yosundan yatağında kımıldamıyordu. Gökyüzüne bakıyor, tembel tembel geriniyordu. "Yanlış nerede?" diye

kendime sordum, ne soruyu ne de niçin sorduğumu anlamadan. Yeniden kendim oluyordum, biri oluyordum; gülünç bir duygu belli belirsiz benliğimi kapladı. Saçma bir biçimde utandığımı fark ettim. Nereye koyacağımı bilemediğim bir deneyim yaşıyordum, o ise kedi gibi kollarıyla, ayaklarıyla gerinmekle yetiniyordu. Her şeyi aldım ve yeniden fenerin yolunu tuttum. Gittiğimi gördü ve belli bir mesafeden beni takip etti. Ondan nefret etmek istedim.

Fenere geldiğimde Batís tutumunu değiştirmişti. Her zamanki gibi içine kapanık olan Batís, düşüncelerindeki kaymayı ifade etmeye cesaret edemiyordu. Kimi açıdan çok gururluydu ve daha önce karşı çıktığı düşüncelere ikna olduğunu kabul edemiyordu. Ama bana yaklaşıp konuşmayı başlatmaya çalışması bile anlamlı sayılırdı: Patlayıcılardan ve onları çıkarmaya uğraşmaktan söz etmek istiyordu. Ben hâlâ bitkindim ve uzun bir süre duymazdan geldim. Sonunda şöyle dedim:

"Sizin Alman öykünüzle bir noktada benzeşen eski bir İrlanda öyküsü var. Bir İrlandalı karanlık bir odadadır. El yordamıyla gaz lambasını arıyor. Buluyor, bir kibritle yakıyor ve karşı duvarda bir kapı olduğunu görüyor. Çabucak kapıdan geçiyor ve gaz lambasını unutuyor, arkasından kapıyı kapatıyor, yeniden ışıksız bir odada olduğunu fark ediyor. Dik kafalı İrlandalının gaz lambalarını aradığı, yaktığı; kapıları geçtiği, kapıları arkasından kapadığı, her zaman gaz lambasını unuttuğu, daima ileriye, yeni bir karanlığa doğru gittiği öykü sonsuza dek yinelenebilir. Sonunda dik kafalı İrlandalı kendisini kapısız bir odada, fare gibi kafese kapatılmış buluyor. Ve ne diyor, biliyor musunuz? 'Tanrı'ma şükürler olsun, bu son kibritimdi,' diyor." Sesimi daha da yükselttim. "O kişi ben değilim, Batís, ben o değilim. Toptan ortadan kaldırılmış beş yüz hayvan, belki altı yüz. Ya da yedi yüz. Niçin bin olmasın?" deyip soluk aldım. "Siz ne dersiniz?"

Hâlâ itirazları varmış gibi davranmayı sürdürüyordu. Buna karşın, bir avcının açgözlülüğü vardı üzerinde.

"Hiç kaygılanmayın," diye takıldım, ne güldüm ne de yüzüne baktım. Eğer işler kötü gider de bizi parçalarlarsa bütün sorumluluğu üstleneceğim.

Maskot bir köşede oturmuş, cinsel organını kaşıyordu.

IX

Gözlemlerimiz, canavarların günün ilk saatlerinde, diğer zamanlara göre daha uyuşuk olduklarını ortaya koymuştu. Günlük programımızın onlarınkinin yansıması olduğunu düşünerek şu sonuca vardık: Zorladıkları düzene uyan biz olmuştuk, onlar bize uymamıştı; bu yüzden bir simetri olmalıydı.

Daha öncekiler gibi çalkantılı bir gecenin ardından bota yöneldik. Hayatta kalmak, bir kez daha pamuk ipliğine bağlıydı. Savunma önlemi olarak, öğleden sonra graniti kevgir gibi delmiş ve tam girişin önüne kazıklardan bir halı yapmıştık. Daha fazlasını yapamazdık. Ve gerçekte bunun caydırıcı mı olacağını yoksa çekici bir etki mi yapacağını bilmiyorduk. Geceleyin böğüren, yapışkan bir sürü, kayıplarını önemsemeden, sanki bunun son saldırı olacağı sezgisinin güdümündeymiş gibi, sayısal üstünlüğünün gücüyle kazıkları parçalayarak kapıya tekrar yüklendi; tekme ve yumruklarla kapıyı dövdü. Hâlâ sakladığımız, çok az sayıdaki şişeyi muhafaza etmekten başka çaremiz yoktu. Elimizdeki son yanıcı maddelerle; rom, katran ve gaz yağı karışımıyla doluydular. Şişelerin boğazına alkol emdirilmiş pamuk bağlamıştık. Batís bunları yakıp bana uzatıyordu. Ben de şişeleri canavarlara fırlatıyordum. Sırtlarında kırılınca küçük yangınlar çıkıyordu. Bedenleri ıslaktı, kolay kolay ateş almıyordu, ama en azından o gece geri çekilmelerine yetecek kadar şaşırdılar.

Gerçi uyumamıştık ama kafamız her zamankinden daha dinçti. Bir oksijen tüpü, kauçuk giysiler, bronz dalma aygıtı, kurşun tabanlı özel ayakkabılar, ipler, portatif bir bocurgat, alet edevat ve donanım içeren ekipmanı yüklemek için bota iki kez gidip gelmemiz gerekti. Geminin bulunduğu pasta biçimli kayalığa geri geri kürek çekiyorduk. Arada başımı çeviriyordum. Bu koşullarda hedefe yaklaşmak yerine ondan uzaklaştığı duygusuna kapılıyor insan. Yalnızca yüz metre, yalnızca bir sonsuzluk. Gelgitin oluşturduğu her kabarma bir gizlenme yeriydi, her dalga dağının arkası bir tuzak. Her an, şurada burada suyun yüzüne çıkan yuvarlak kafalar görüyordum sanki. Akıntıda yüzen, dalgaların üzerinde inip kalkan ağaç gövdeleri hayvanların kollarını ve bacaklarını aklıma getiriyordu. Yalnızca dilin müzikalitesi beni yatıştırsın diye pek inanmasam da İtalyan coşkusuyla *Va bene, Va bene, Va bene* şarkısını söylüyordum.

"Şu lanet olası ağzınızı kapatın," dedi benim yanımda bir forsa gibi kürek çeken Batís. Bir mezar taşı griliği okyanusun yüzeyini kaplamıştı. Yandan aldığımız bir darbe bizi ıslattı. Dudaklarım tuz içinde kaldı. Korkudan ve telaştan gücümüzü ölçülü kullanamıyorduk; kayaya öylesine hızlı çıktık ki, felaketi, ancak botun dayandığı, eğik bir platform sayesinde önledik. Erozyona uğramış sert bir kayanın üstüne gelmiştik. Gülünç derecede küçük ama yarı yarıya donmuş suyun biriktiği çukurlarla dolu, labirent gibi bir alan. Sık sık ayağımız kayıyor, ellerimizle, kollarımızla birbirimize yardım etmemiz gerekiyordu.

Bu bizim planımızdı; şöyle bir bakıldığında, kayanın yumuşak bir eğimle indiği, epey elverişli, tutunulacak yerlerle dolu olduğu görülüyordu. Gemiye en yakın yüzeyden bir su dağcısı gibi inebilirdim. Batís, taş platformdan bana hava sağlayacaktı, ben de bağladıkça sandıkları çekip kaldıracaktım.

Tehlikeyi ve işi paylaşacaktık: Ben, cehennemi ziyaret edecek olan alıktım; onun ise oksijen dolaşımını sağlamak ve patlayıcıları çekip almak gibi hiç de küçümsenmeyecek bir görevi vardı. Pompanın sürekli ve düzenli bir biçimde elle çalıştırılması gerekiyordu. Eğer yeteri kadar hava almazsam boğulurdum; fazla hava verecek olursa, aşırı basınç ciğerlerimi patlatabilirdi. Ve bunu Batís'in tek elle yapması gerekiyordu. Dinamitleri bağlayınca, öteki eliyle bocurgatı çalıştıracaktı. İşini kolaylaştırmak için pompayı ve bocurgatı birbirine çok yakın yerleştirdik. Batís'in iki işi aynı anda yapabileceğine inanmam gerekiyordu. Bir iç çekiş.

Gemi, pruvadan denizin içindeki kayaya çakılmıştı, sancağa otuz derece eğimle gökyüzünü işaret ediyordu. Geminin gövdesi kurşunla perçinlenmiş gibi, kayalara sıkı sıkıya yapışmıştı. Kuşkusuz yük, sulara gömülmüş olan arka bölümde bulunuyordu. Batís kazaya tanık olmuştu. Teneke bir kutu gibi geminin pupa tarafında büyük bir gedik olduğundan emindi. Deliğin içeri girebileceğimiz kadar büyük olduğu kanaatindeydik. Kuşkusuz işi basitleştirmeyi düşünmüştük. Yani, dalgıç güverteden inecek ve mahzeni buluncaya dek su altında kalmış koridorlardan süzülecekti. Ama geçilebilir gibi değildi. Büyük bir olasılıkla iç bölmeler suyun etkisiyle tıkanmış ve paslanmıştı. Oradan geçilemezdi. Üstelik bu engebeli ve dar ortam hava hortumunun kopmasına yol açabilirdi. Dinamitlerin bulunduğu düşünülen pupaya dek gemiyi baştan başa katetmekten başka yol yoktu.

Dalgıç giysilerini ve kurşun ayakkabıları giydim. Botun kenarına oturdum. Batís önce göğüs kurşununu giymeme yardım etti, göğsün ve sırtın büyük bölümünü örten bir parça. Sonra başlığı. Ama tam onu takacaktı ki Batís'i tuttum.

"Bak," dedim.

Kar yağıyordu. Önce küçücük tanecikler halinde. Bir dakikada yuvarlak ve büyük yumaklara dönüşecek denli irileştiler. Kar yağıyordu ve suya dokununca eriyordu. Denizin üstüne yağıyordu ve bu çok basit ve adi olay bende garip bir duygu uyandırdı. Kar, sessizliği zorunlu kılıyordu. O zamana dek hafif çalkantılı olan deniz, görünmeyen emirlere boyun eğip dinginleşmişti. Belki de bu benim dünyayı son görüşümdü ve dünya karşımda hüzünlü ve sıradan güzelliğini sergiliyordu. Bir avucumu açtım. İri kar taneleri eldivenimin üstüne düşüyor ve hemen yok olup gidiyordu. İrlanda'yı düşündüm. Gerçekte İrlanda neydi? Belki bir müzik. Vasimi anımsadım. Ve de tanıdık olmayan birini. Yıllar önce bir gün, İngilizler benim peşimdeyken, hiçbir şey sormadan, tehlikeyi göze alarak beni tavan arasında saklayan çok sevimli ve çok yaşlı bir adam. Bu adam İrlanda'ydı. Dünya bu adamı ne yapmıştı acaba? Yanaklarımda gözyaşlarından önceki kasılmanın acısını duydum. Batís elinde başlık, gökyüzüne baktı. Yüzünü ekşitti.

"Yalnızca kar," dedi.

"Evet, yalnızca kar," dedim ben de duygularımı gizleyerek. "Yalnızca kar. Başlığımı takın bana, önümüzde koca bir gün yok."

Başlığı vidaladı ve hava hortumunu ense vanasına bağladı. İki ip vardı üstümde. Birini Batís'le iletişim kurmakta kullanacaktım. Ötekiyle patlayıcıları yukarı çıkaracaktık.

"Artık biliyorsunuz," diye anımsattım ona, "kılavuz ipi bir kez çekersem her şey yolunda gidiyor demektir. İki kez çekersem, sandığı ipe bağladım demektir. Eğer art arda üç kez çekersem hortumu bir baltayla koparın ve kaçın."

Başlığın yuvarlak üç camını ayarladım. Birisi ön kısımdaydı, öteki ikisi yanlarda. Hava hortumu çalışıyor mu çalışmıyor mu, kontrol ettik ve ben inmeye başladım. Su bir üşüme titremesiyle yuttu beni. Ayrımına vardığım zaman su

yüzeyinin altındaydım. Kayada bana basamak işi gören yarıklar vardı. Böylece kolaylıkla mesafe kazanabilirdim. Arada bir başımı çeviriyordum, ama yandaki camlar yüzünden kayda değer hiçbir değerlendirme yapamıyordum. Arkamda sonsuz okyanus. Önümde, burnumun birkaç santimetre ötesinde ölü ve çıplak bir kaya.

Öyle bir an geldi ki ayaklarımı basacağım yer kalmadı. Önemli değildi. Boşluğa atlamam gerektiğinde, yavaş yavaş gelsin diye, Batís ve ben hortumu açarak sarmıştık. Batís'i rahatlatmak için yanıma aldığım ipi bir kez çektikten sonra, kendimi aşağıya bıraktım. Ayakkabılarımdaki kurşun, dizlerim bükük yere ininceye kadar, dengelenmiş bir yerçekimiyle yavaş yavaş beni sürükledi. Bir toz bulutu yavaş yavaş belime dek yükseldi. Ama yüzeyi bir tek, çok ince kumdan bir katman örtüyordu. Zemin rahatça hareket edilebilecek denli düzdü. Orada çimlerin üzerindeymişim gibi yürüyebiliyordum. Evet, her şeyi ve tek tek hareketlerimi daha da ağırlaştıran elementin yoğunluğunu hissediyordum.

Sessizliğin egemen olduğu bir dünyadayım. Başlığın içinde yalnızca soluğumu, gırtlağımdan çıkan hırıltıyı ve endişe dolu iniltiyi duyabiliyorum. Kendimi tutuyorum ama sesimin, korkularımı kışkırttığının ayrımına varıyorum. Sol elimde iki ip, sağ elimde de bir bıçak tutuyorum. Her yöne bakıyorum. Tek canavar bile yok, hiçbir şey yok. Görüş alanı, aşağı yukarı otuz kırkla sınırlı, belki daha az. Sağımda geminin karnı var. Bir balina ölüsünü anımsatıyor. Karşıda, sonsuzluk. Ne olduğu anlaşılmayan zerrecikler siyah kar tanecikleri gibi rastgele uçuşuyor. Yılan biçimli yosun iplikçikleri, hemen hemen hareketsiz. Bu koskoca açık alan hiçbir kapıya açılmıyor, karanlıkların somut bir sınırı yok. Katolik eğitim bunun tersini söylüyor: Cehennnem, birden girilen bir yer değildir; oraya, küçük adımlarla farkında olmadan girilirdi.

Tümüyle bulanık bir alanda ilerliyordum, mavinin siyahta eridiği bir geçiş; buradan itibaren denizin çöpleri bile göze çarpmıyordu. Görüntü güzelleşiyordu. Her an, her yerden ortaya çıkabilirlerdi. "Bunu düşünme," dedim kendi kendime, "canavarları düşünme, çalış, hepsi bu." Bu, stratejilerin pek gerçekçi olmasa da en doğru olanıydı.

Pupaya yöneldim. Gerçekten çarpma çeliği biçmişti ve iskeleyi yapay bir mağaraya çevirmişti. Gemi hafifçe sancağa doğru yatmıştı. Felaket yükün yerini değiştirmişti ve büyük bir kısmı yarıktan çıkmıştı. Büyük bir şans eseri, mahzene girmeme gerek kalmamıştı. Metal, küçük, dikdörtgen konteynırlar, geminin aldığı yaranın çevresine yayılmışlardı. Eldivenimle en yakındakinin üstünü süpürdüm. Temizlendikten sonra büyük harflerle yazılmış DİKKAT! ÇOK TEHLİKELİ! sözcükleri okunabildi. Yapmam gereken tek şey, bocurgat ipine bağlamak, kılavuz ipini iki kez çekmekti, Batís de Alman çalışkanlığıyla paketleri yukarı çıkaracaktı. Kasalar başımın üstünde gözden kayboluyorlardı. Batís onları alıyor, sonra ipi bana iade ediyordu. Ağırlık olması için ipin ucuna bir kurşun bağlamıştık. Yanımda bir yere düşüyordu ve işime devam ediyordum.

Batís iki dünyayı bağlayan ipi titretinceye dek bir madenci tutkusuyla çalıştım. Başlangıçta onu anlamıyordum. Tehlikeli bir iş mi yapıyorduk? Canavarlardan hiçbir iz göremiyordum. Hayır, bu değildi. Kuşkusuz epey kutu toplamıştık. Ama ben, altın arayıcısının hırsına kapılmıştım. Bir tane daha Batís, yalnızca bir, içimden ona yalvarıyordum. İpin titreşimlerine aldırmadan başka bir sandık daha aldım. Batís çekti onu, evet, ama bu kez ip, kurşunun kenarında bir düğümle geri geldi; bu benim ipi bağlamamı engelliyordu ve istediği de buydu. Kalan bütün sağduyumu toplayarak onu dikkate aldım.

Çelişkili görünse de, suya dalmanın en kötü dakikaları bu dakikalar oldu. Savaşta hiçbir askerin en son ölen asker olmak istemeyeceğini söylerler. Bu düşünce biraz muğlak, ama çok insancıl bir gerçeği içerir. Derinlere indikten ve kesin bir başarıdan sonra, beni öldürmeleri açıkçası çok acı bir son olacaktı. Birdenbire göğüs kurşununda dayanılmaz bir ağırlık hissettim. O ana dek, çeliğin sürtünmesinin boynumda bir yara oluşturduğunu fark etmemiştim. Kayadan duvara doğru ilerliyordum, hareketlerim, karabasan gören bir çocuğun, umutsuzluktan ağırlaşmış hareketleriydi. Gizli bir dinamo tetikliyormuş gibi soluk alıyordum. Oradan çıkmak istiyordum. Ama çıkamıyordum. Eşgüdümlü iki zekâ bu apaçık aptallığı önceden görememişti: Boşluğa bir daha atılacak olursam tekrar aynı yoldan dönmem olanaksızlaşacaktı. Kaya, çürümüş, dev bir değirmen gibi önümde yükseliyordu. Ona tırmanamazdım ve oksijen pompasıyla fazlasıyla meşgul olan Batís, tek eliyle ağırlığımı kaldıramazdı. Acaba ortaya çıkmalarına ne kadar zaman vardı? Dehşet ve hayal gücü işbirliği halindeydi. Bu sonsuz sıvı, görünmeyen güçlü bir düşmandı. Batís orada, yukarıda, hava hortumunun garip hareketlerini anlayamıyordu. Uygun bir yer ararken oradan oraya gidip geliyordu. Sonunda tek çıkış yolunun gemi gövdesinin çok yakınında olduğunu gördüm. Ama meslekten tırmanıcılara göre bir yoldu. Kimi taşlar en ufacık bir dokunmayla kopuyordu. Ayağım kaydı ve Dantevari bir inişle beş on metrelik irtifa kaybettim.

Yeniden zemindeydim. Sağımdaki duvar içbükey biçimdeydi; orada kımıldayan bir şey, bir şekil görür gibi oldum. "Hayır, hayır, onlar değil," dedim kendimi rahatlatmak için, iyimserlikle girdiğim hiçbir bahsi kaybetmemiştim çünkü. Bunu, zorlu bir konsantrasyon çabası izledi. Gözlerimi çevirmeden, bir kolun ya da bir bacağın bana saldıracağını düşünmeden her karışı tırmanmam gerekiyordu. Bir sonraki

hareketi yapmadan önce, dört uzvumdan üçünü sabitleyerek, ip merdivenden tırmanan denizciler gibi çıkmaya başladım. Yukarıda, deniz yüzeyini, boş eliyle beni yüreklendiren Batís'in yarı saydam yüzünü görebiliyordum. Dalgıç giysimin pantolonuna işediğimi fark ettim.

Caffó atıldı ve beni koltuk altlarımdan çekti. Başlığı çıkarırken bana yardım etmek istedi ama iterek reddettim.

"Bota dinamit yükleyin! Çabuk!"

Ekipmanı çıkarınca kasaları kayığa yerleştirmeye yardım ettim. Yükümüz öylesine ağırdı ki borda ancak bir karış suyun üstündeydi. Şaşılacak şey, birkaç dakika sonra sağ salim ve zafer kazanmış olarak adaya dönmüştük. Kayığı, fenere çok yakın, köşeli kayaların bulunduğu küçük bir kumsala bıraktık. Hemen orada Caffó, baltasıyla kanırtarak birkaç sandığı açtı. Her birinde, kuru ve işe yarar gibi görünen yetmişer dinamit lokumu vardı.

Ama içimizde anlatılamaz bir çılgınlık oğul veriyordu. Birbirimize baktık. Kar hızlanmıştı. Başımız beyaz bir tabakayla kaplanıyordu. Birbirimize bakıyorduk; lokumlara bakıyorduk, birbirimizin düşüncelerini okuyorduk. Sözcükler olmadan birbirimize söylediklerimize inanmak benim için zordu. Aşağı yukarı elli kutu dinamitimiz vardı. Bu malzemeyle yıkıma neden olabilirdim. Peki ya altmış olsaydı? Niçin seksen ya da yüz olmasın? Düşmanlarımız kin beslenebilecek yaratıklar değildi. Doğaya aittiler, kasırga ya da siklon türünden bir güç. Ve yine de her şeye karşın, şimdi elimizin altında bir güç vardı, şimdi onları kanlı bir bozguna uğratabilirdik, gerçek bir acımasızlık dalgasıyla sarılıyorduk. Sanırım yine çıldırmıştık, öylesine çıldırmıştık ki çıldırdığımızı biz bile biliyorduk. Konuşup duruyordum ve söylediklerime ben de inanamıyordum:

"Öldürelim onları! İşlerini bitirelim! Yapalım bunu."

"Evet, öldürelim onları! Hepsini öldürelim!" diye onayladı Caffó ve baştan beri bu ikinci seferi zaten düşünmüşüz de yerimize başkalarını gönderiyormuşuz gibi bota döndük.

Kayaya geri geldik, dalgıç elbisemi giydim ve deneyimle kazanılmış en hızlı, en sağlam manevralarla suya daldım. Hiç affetmiyordum. Portekiz gemisinin pupasındaydım, canavarlar ülkesine savunmasız yürüyordum. Biraz önce yerini bulduğum kasalar inciye dönüşüyorlardı gözümde. Üç, dört, beş... Çıkardıkça çıkardık. On, yirmi. Daha sonra gizli olanları bulmak için yeri biraz karıştırdım, ama mal bitmişe benziyordu. Kılavuz ipe bir kez vurdum: Her şey yolunda.

Bir titan geminin gövdesini ısırmış gibi levhalardan biri açıktı. Fazla zorluk çekmeden girdim. Fakat arkamdaki hortum, demirde açılmış bir tür kanalı, hortumu yırtabilecek çapakların olmadığı uygun bir geçişi izlemezse diye kaygı duyuyordum. Burası kasalarla tıka basa dolu bir ambardı. Birini alıyor, ipe bağlıyor ve gemiden dışarı itiyordum. Yükü çekip çıkarması için Batís'e işaret vermek üzere ipi iki kez çekiyor ve işime devam ediyordum.

Aşağı yukarı on beş, yirmi, belki de daha çok kasayı halletmiş olmalıydım. Yorulmuştum, bütün bu otomatik hareketlere ara verdim. Mahzen pek az bir ışıkla aydınlanıyordu. Demirin yoğunluğu kapalı yer korkusu yaratıyordu. Gemideydim, göğüs kurşununun içindeydim, farelere özgü kahramanca bir tavırla beni oralara dek sürükleyen korkularıma hapsedilmiştim. Eğer buna suyun yoğunluğunu da eklersek, bir daha asla adım atmayacağım kapkaranlık bir yer ortaya çıkar. Metalurji endüstrisinin duvarları, kimlikleri pas tarafından yok edilen, suyun yarı yarıya aşındırdığı aletler. Bunlardan hiçbirinin insanın mutluluğu göz önüne alınarak tasarlanmadığını düşündüm. Kurşun ayaklar, çeliğe temas ediyor ve yeni gürültüler, bozuk tınılar çıkarıyordu. Bu salon,

yumurta biçimli bir kapının bulunduğu duvarla bitiyordu. Ve orada, kapının öte yanındaydılar.

Kaygısızca beni gözetleyerek başlarını uzatıyorlardı. Belki de suya indiğim andan itibaren hareketlerimi kontrol ediyorlardı. Başlığın içinden bağırdım. Kaçamıyordum. Burası onların dünyasıydı, rahat hareket ediyorlardı. Her yandan üstüme atladılar. Onları belli bir mesafede tutabilmek amacıyla acınası bir çabayla suya bıçak salladım.

Artık öleceğimc inanmıştım ki bir yeniden doğuş. Başlığın camları boyutları büyütüyordu. Gerçekte canavarlar yarım metre bile değildi. Sırtlarında, yetişkin olanlardaki gibi koyulaşması yıllar alacak, pırıl pırıl, gümüş parlaklığında gri saçaklar olan zayıf ve küçük bedenler. Kafatasları insanlardaki gibi anatomilerinin en az gelişen bölümüydü. Kelimenin tam anlamıyla bu, onları gerçek bücür kurbağa yavrularına dönüştürüyordu. Sırıtmaları, yunusların gülümsemesinden çok farklıydı. Kuş sürüsü gibi, büyük bir hızla hareket ediyorlardı. Beceriksizce kendimi savunmaya çalışmam onları uzak tutuyordu, giysime, başlığın yuvarlak kısmına dokunuyorlar ve benden kaçıyorlardı. Giysimin ve göğüs kurşununun onlara uzak bir akrabalarını anımsatması muhtemel. Ah, Tanrım! Sonunda anladım, yalnızca oyun oynuyorlardı. Oynuyorlardı, evet. Hurda demiri bahçeye çevirmişlerdi ve ben, oraya girmeye hakkı olmayan acayip biriydim. Seslerinin coşkusunu bir biçimde betimlemek gerekirse, cıvıl cıvıldı. Benim varlığım, olağanüstü bir yenilikti herhalde. Etoburları beklerken bir deniz altı balesiyle karşılaşmıştım.

Onlarla birlikte ne kadar zaman geçirdim, bilmiyorum. Bütün tahminlerin tersine, varlıkları bu gömütü iyilik dolu bir ışıkla dolduruyordu. Adaya geldiğimden beri korkudan kurtulduğum ilk anı yaşıyordum. Ağır bir safrayı atmış gibi kendimi dehşetten kurtulmuş hissediyordum. Sürekli ve sis-

tematik korkunun omuzlarımdaki ağırlığının ben bile bilincinde değildim. Aylar boyunca gece ve gündüz, gündüz ve gece çekilen korku, korkunun her türlüsü, daima yanı başımdaki korku. Niçin, diye soruyordum kendi kendime, niçin tam da şimdi, sen cehennemin bağırsaklarındayken, dehşet niçin terk ediyor seni? Ufaklıklardan birini kolundan tutuncaya dek yanıt bulamadım, o da korkmuyordu. Bir canavardı ya da potansiyel bir canavardı ve omurgasını kıracak kadar onu kıvırıp bükmemi hak ediyordu. Ama o korkmuyordu. Yalnızca gıdıklanma. Güldü. Bir su altı gülüşü, evet. Ağzıyla ve kaslarıyla, gözleriyle ve elleriyle gülüyordu. Gülüşü, su altında, otel zilleri gibi ses çıkarıyordu. Ben gülmeyeli acaba ne kadar zaman olmuştu? Bıraktım onu, ama kaçmak yerine, orada, benim önümde, yersiz yurtsuz bir kelebek gibi gülerek kalakaldı. Cenin parmaklarıyla cama hafifçe dokundu. Cama dokundu ve bu küçücük parmakların anısı, günlerce peşimi bırakmadı.

Gemiden çıktım. Yukarı çıkarken arkadaşlık ettiler bana. Bedenimin çevresinde dolanıp duruyorlardı ve tatlı bir yaramazlıkla beni çimdikliyorlardı. Aşağı yukarı, oyun düşkünü yavru kedilerin ısırmaları gibi. Deniz yüzeyine yaklaştıkça sayıları azalıyordu. Başımı çıkarınca Batís atıldı:

"Orada kalıp yerleşeceğini sandım bir ara. Mein Gott, aşağıda bir aksilik mi oldu?"

Ayaklarım tutmuyordu. Başlığımı çıkardı ve sanrılı bir ifade gördü, son soluğunda iletisini unutan çok bitkin bir ulak gördü.

"Kurbağa surat mı?" diye sordu iyice sinirlenmiş bir halde.

"Hayır," diye bağırdım. "Yunuslar!"

Batís geriye doğru bir adım attı. Akıl sağlığımı değerlendirmeye çalışıyormuş gibi beni izliyordu.

"Derinlik sarhoşluğu," dedi, "yakında düzelirsiniz."

Ama birdenbire delilik ona da sirayet etti. Çığlığını tuttu ve omzundan sarkan tüfeğini çıkardı. Yakımızda bir baş suyun yüzüne çıkıyordu. Kayaya yanaşıp kolumu uzattım:

"Ateş etmeyin! Tanrı aşkına Batís! Ateş etmeyin!"

Batís bir an bana baktı, sonra kıpırdamadan duran canavara ve yine bana.

"Ateş açmayın!" diye direttim bulunduğum yerden. "Yalnızca bir yaratık."

Batís çok ağır davrandı. Tam silaha sarılacakken deniz yeniden boş bir yüzeye dönüştü.

X

Adaya ayak bastığımızda manzara tümüyle değişmişti. Kar ağaçları örtmüştü, dallar beyaz bir ağırlığın altındaydı. Ormanı bir baştan bir başa kateden yol silinmişti. Ayaklarımız, bu el değmemiş halıya tecavüz eden ilk ayaklardı. Tanıdık, uğursuz atmosferin yerine, o düşman toprağın yerine, fildişi bir tabaka, konutumuza akla hayale sığmaz güzellikler vermişti. Kar, savaş kalıntılarını gömüyor, graniti ve fenerin konik kubbesini örtüyordu. Dışarıda, aşağı yukarı elli metre öteye yığdığımız çöp tepecikleri, bir şeker örtüsü altında kaybolmuştu. En yakın olanlar da dahil, kayaların her birinin tepesinde, dalgaların yalamaya çalıştığı beyaz yığınlar vardı. Bundan sarhoş olmuştum. Henüz canavar yavrularının görüntüsünün etkisinden kurtulamamıştım; şimdi ise kar, insanın içini titreten bir güzellik oluşturuyordu. Patlayıcıları boşaltıyorduk ve benliğimin yokluğunda, bu işleri bedenim yapıyordu.

Batís dinlenme nedir bilmiyordu. Savaşçı ruhu, yapılacak ilk işleri düzenliyordu. Lokumları sıraya dizdik ve saydık. Londra'nın yarısını havaya uçuracak kadar dinamitimiz vardı. Depoda birkaç yüz metre su geçirmez fitil, üç patlatıcı ve T biçiminde uygun bir manyeto ile kare kutular vardı. Bunlar, yönetmeliğin yapıya ek olarak verdiği malzemenin bir bölümünü oluşturuyordu. Yönetmelik savaş durumunda, feneri yıkmak için kullanılacaklarını hükme bağlıyordu.

Feneri inşa edenler, ya ihmalden ya da bilgisizlikten fitilleri ve patlatıcıları, bu bir köşeye atılmış nesneleri unutmuşlardı.

Batís'in girişkenliği burada bitiyordu ve benim militan hayal gücüm sahneye çıkıyordu. Ne zaman istesek, lokumları el bombası gibi kullanabilirdik. Ama ben daha fazlasını istiyordum. Fitil ve patlatıcılar bize ek avantaj sağlıyordu. Benim düşüncem, yıkıcı üç hat oluşturmaktı.

İlk malzemeleri doğrudan doğruya granit temelin önüne dizecektik. Bu, savunmamızın bize en yakın bölümü ve güvenlik nedeniyle tahrip gücü asgari olacaktı: İşin uzmanı değildik, dinamitin tahrip gücünü tam olarak bilmiyorduk ve eğer aşırıya kaçarsak bütün fener havaya uçabilirdi.

İkinci hat, aşağı yukarı yirmi metre öteye, ormanın başladığı yere yerleştirilecekti. Kara gömülmüş ve birbirlerine fitille bağlı olan bir dizi dinamit lokumu. Bu noktaya asıl patlayıcıyı yerleştirecektik. Çok mantıklı bir öngörü, çünkü orası, canavarların çoğunun –granit ile orman arasında– toplanmalarını beklediğimiz yerdi. Cephaneyi küçük oyuklara yerleştirerek, bu alanı bir kıyıdan diğerine tutacaktık.

Üçüncü hat daha da uzakta olacaktı: Ormanın tam ortasında, ağaçlarla kamufle edilecekti. Taktiksel bir amacı olacaktı. Gerekli gördüğümüzde bu hattı patlatabilirdik. Canavar sürüsünü ikinci hatta kadar sürecek bir kaçışı sağlamak istersek, ikinci hattan önce bunu yapabilirdik. Ya da sonra, yalnızca, geri çekilen, hayatta kalmış az sayıdaki canavarı öldürmek gerektiğinde. Her patlayıcı hattı, uygun koşullar oluştuğu zaman sırasıyla etkinleştireceğimiz farklı fünyelere bağlıydı.

Bütün gün çalıştık. Onluk lokum demetlerini birleştiriyor, hepsini tek bir fitile bağlıyorduk, toprağa gömüyorduk. Duvara çiviliyor, fünyelerin bulunduğu balkona kadar taş üzerinden uzatıyorduk. Maskot da ne yaptığını bilmeden bize yardım ediyordu. Çuvalları plaj kumuyla tıka basa dolduruyordu ve sonra biz de barikat yapmak amacıyla bu çuvalları balkonun parmaklıklarına bağlıyorduk. Bu, muhtemel

şarapnel yağmuruna karşı sığınağımız olacaktı. Köle gibi çalışıyorduk ve gece bastırmadan az önce, istihkâmcılara taş çıkartacak şahane bir yapıtı tamamlamıştık.

"Bugün pek çokları yetim kalacak," diye düşündüm yüksek sesle.

"Öyle olacak," dedi Batís.

Kısa bir süre sonra gece çöktü. Ama onlar görünmüyorlardı. Onca gün, ölmek için ısrar ettikten sonra, açıklanamaz biçimde, bu gece görünmüyorlardı. Saatler geçtikçe sabırsızlığım öfkeye dönüşüyordu. "Neredeler? Neredeler? Nerede bu kör olası şeytanlar?" diye boşluğa soruyordum. Batís daha soğukkanlı bir gözcüydü. Remington'un namlusuyla projektörlerin izdüşümünü takiple yetiniyordu. Işık, karanlığı deliyor, tembel kar tanecikleri dışında bir şeyi aydınlatmıyordu. Hiçbir yüz, botlarımızın bıraktığı izler dışında hiçbir iz, karlı görüntüyü lekelemiyordu. Ellerim ter içindeydi. Sürekli eldivenlerimi giyip çıkarıyordum ya da bıyıklarımdaki karı temizliyordum. Acaba kar alışkanlıklarını mı değiştirmişti?

Ertesi gece, pek de önemli olmayan bir yenilik getirdi. Birkaçını gördük, daha doğrusu onları duyduk. Karanlığın bir bu yanında bir öteki yanında, somut bir amaçları olmadan kurbağa gibi vıraklıyorlardı. Güneşin ilk ışınları belirince onları fark edebildik: İki, üç, dört ya da beş, ancak o kadardılar. Belli belirsiz bir yol izleyerek orman kıyısında kımıldıyorlar, bize yaklaşmıyorlardı bile. Tek bir kurşun harcamaya değmezdi, hele dinamite hiç. Bunu izleyen geceler de aynı. Oradaydılar ama orada değillerdi.

İş uzuyor ve en saçma düşünceler, kafamda bok sinekleri gibi uçuşuyordu. Sık sık patlayıcıların bulunduğu üç hatta doğru, kendi aralarında birbirlerine bağlanmış ve kara gömülmüş dinamit demetlerine dek gidiyordum. Onlara kılavuzluk eden leş yiyici mantıklarını çözmeye çalışarak; bir araştırmacı tavrıyla, diz çöküp izlerini inceliyordum. Acaba

dinamitin kokusunu mu almışlardı? Bu hayvan sürüsü, önceden bildikleri silahların daha korkutucusundan, yeni bir tehlikeden mi kuşkulanıyordu? Kimi kez, ağzımdan buharlar çıkararak, canavar izlerinin labirentine bir anlam vermeye çalışırken, sorularımla kendimi gafil avlıyordum. Ya tilkiden daha kurnazlarsa? Ama patlayıcılara dokunulmamıştı. Gömmeden önce fitili, mümkün olduğu kadar, fenerdeki artık hortumların ve su borularının içinden geçirmiştik. Hiçbiri tahrip edilmemişti.

Bu fasılada maskotla yeniden çiftleştim. Onu yanımda götürme mazeretim hep aynıydı: Metal parçaları taşırken bana yardım etmesi. Gün boyunca, fazla işim olmadığından, hurda demir, çivi ve taşla elimizin altındaki küçük ama delici her nesneyle dinamit lokumlarının tahrip gücünü artırıyordum. Meteoroloji uzmanının evi çok işe yarıyordu. Malzeme ararken onu kelimenin tam anlamıyla söküyorduk. Çuvalları doldurduktan sonra ya da doldurmadan önce yatağın üstüne yatırıyor ve ona sahip oluyordum.

Felsefe ve aşk, görünmeyen evrenlerde birbirlerine kılıç çekmiş bekliyor. Ama savaş ve cinsellik yekvücuttur. Maskotla çiftleşmemiz şefkat dolu bir tecavüze benziyordu. Tüm bedenine, bu donmuş deriye sarılmakta kollarım yetersiz kalıyordu. İşe yaramaz bir hayvanı öldürürcesine davranıyordum ona. Her birleşmenin sonunda, ona karşı, bu dehşet sefiresine karşı haklı bir kin duyuyordum.

Bu aşkın zevki benim için yeni değildi. Ama bu önemini azaltmıyordu. İki kez, üç kez, belki dört kez yaptım. Daha sonra benzersiz bir üzüntü, çocuksu bir terk edilmişlik duyuyordum. Sevgilisiz bir âşık, çölde zikzaklar çizen, yitip gitmiş biriydim. Odanın acınacak durumu, kızağa çekilmişlik duygusunu büyütüyordu. Ev, binlerce yıl barbar istilalarının bitirip tükettiği bir tür küçük Roma gibiydi. Maskotun yanında, kirli ve soğuk, mukavvadan daha sert örtülerin altında

yatıyordum, yarı yarıya yıkılıp dökülmüş ev bana, bir büyüteçten karıncaya bakıldığı gibi bakıyordu. Tavandan sızan damlalar, buz parçalarına dönüşmüştü. Nemden duvarın tahtaları günebakanmış gibi bükülüyordu. Burada, içeride zaman yavaşlıyordu; yaşam, kurtçukların perspektifinden gözlemleniyordu. O günler, orada, içerde yaşamdan ölüme uzanan yolun ortasındaydım. Orada her şey iki itkiye indirgeniyordu, öldürmek ve sevmek; her ikisi de beni reddediyordu. Onlar gelmiyorlardı ve maskot onlardan biriydi.

"Bugün gelecekler," diyordu arada bir Batís, hava tahmininde bulunan bir köylü edasıyla. Ama hep yanılıyordu. Kısacası, yok olmuşlardı. Tavırları bir önlemden çok küçümsemeydi. Onları görmemiz yalnızca rastlantıydı. Projektörlerin taradığı alanın dışında kımıldayan küçük sürüleri duyuyorduk. Gece kar taneciklerinin altında uluyorlardı ya da sessizce bizi gözetliyorlardı, ama hiç feneri hedef almıyorlardı. Tahmini bir hat izledikleri, adanın karasal karanlığını aştıkları, somut bir noktaya yöneldikleri, en kısa yolun da ormandan geçtiği söylenebilirdi. Hepsi buydu. Bir gün, onları çekeceğimiz umuduyla, seslere doğru, değişik renkte aydınlatma fişekleri fırlattık. Sonuç yok.

* * *

Bir canavar sürüsünün bize saldırmasını isteyebileceğimi hiç düşünmemiştim. Gerçek şuydu ki şimdi burada olmamaları, beni çıldırma derecesine getiriyordu. Bir gün Batís'i dışarda, bir iskemleye oturmuş buldum. Ona öykünerek ben de bir iskemle çıkardım. Benimki biraz aksaktı, dengesizliği çok gülünç bir biçimde düşmeme yol açtı. İskemlemiz azdı ve onu kolayca onarabilirdim. Ama onarmak yerine iskemleyi fenerin duvarına çarptım. Ayaklarını ve arkalığını kırdım, daha sonra geriye bir mobilya olduğunu anımsatacak hiçbir

şey kalmayıncaya dek üstünde tepindim. Batís hem bana bakıyor hem de şişeden rom yudumluyordu. Ağzını açmadı. Bir başka gün az kalsın maskotu öldürüyordum. Nasıl oldu anımsayamıyorum, aslında hiç önemi yok. Sanırım odun parçaları getiriyordu. Üç tane getiriyordu, biri düştü. Onu yerden almak isterken beceriksizliğinden bir tanesi daha düştü. Bu ikinci odunu almak için eğildi, üçüncü de düştü. Olay bütün saçmalığıyla yineleniyordu. Yaklaştım. "Odunları al," dedim ona. Sıkıştırmam onu korkuttu. "Odunları al!" Yardım istemek için bir çığlık attı, bu da beni öfkelendirdi. Evet, Batís ortaya çıkmamış olsaydı onu öldürürdüm.

"Kollege! O yalnızca bir kurbağa surat."

Acımadan çok, sahiplenme ifadesiydi. Başarısızlığım, kabullenmekte zorlandığım zihni süreçlere boyun eğiyordu. İlk önce, apaçık bir konu: Yaşamımın varını yoğunu deniz altındaki bir serüvene yatırmıştım, Portekiz gemisinde kellemi ortaya koymuştum. Ve göze aldığım tehlikeler anlaşılmaz bir rastlantıyla, düşmanın duygusuzluğuyla çakışmıştı. Bu beni başarısızlığa sürüklüyordu. Bu karşılaşmadan sonra, emeklerine ödül bekleyen iyi bir burjuva gibi duyumsamıştım kendimi. Dahası da var: Bir katliamın, beni saran tehlikeleri bir seferde, tümüyle yok edeceğine ve böylece cehennemi tümüyle ortadan kaldıracağına inanıyordum ya da inanmak istiyordum. Öte yandan, sözcüklerle bile anlatamayacağım bir tedirginlik içimi kemiriyordu: Canavarlar. Dalgıç başlığımın camındaki o küçücük el. Ve de maskotun cinselliği. Gün boyu, düzgün çalışmayan beynim yüzünden afyonkeşlere özgü imgeler görür gibi oluyordum. Batís önümdeydi ve tek heceli bir şeyler geveliyordu, ben de az çok yanıt veriyordum ona. Ama kulak asmıyordu. Bizi ayıran boşluk, sisli imgelerle doluyordu.

Denizin altındaki küçük eli görüyordum. Cama dokunan, öylesine emin ve öylesine kırılgan, o küçücük parmaklar. Ve

maskotun bedenini görüyordum. Mimiklerini görüyordum ve anısı, boşluk sanki bir sinema perdesiymiş gibi üstüme üstüme geliyordu. O sapıklığın her perspektiften görüntüsü. Hepsi hem çok korkunç hem de çok muhtemel.

En büyük çelişki de, maskottan zevk aldığım ölçüde tiksinmemdi. Türdeşlerini temsil ediyordu ve şu bir gerçek ki, onların bu denli korku salmaları ve onun da bu denli zevk vermesi, belki de yakalandığım sinir krizlerinin nedeniydi. Yumruğumu alnıma vurarak "Düşün, düşün," diyordum kendime. Ama benim için o günlerde düşünmek, akıl yürütmekle eş anlamlı değildi, yalnızca plan yapmak demekti. Eylem, düşünceyle yer değiştiriyordu; olayları kafamdan geçirmek istediğimde beynim direniyordu, tıpkı paslanmış menteşeler gibi gıcırdıyordu. Saldırı alanına yerleşmiştik ve orayı bırakmak istemiyordum.

"Batís," dedim bir gün, "cesaretimizi yitirmeyelim. Onlara bir şeyler sunalım ve kendimize çekelim. Kapıyı açık bırakmamız gerek..."

O karşı çıkmadan önce de aceleyle ekledim:

"Göründüğü kadar tehlikeli değil. Gerçekte döner merdiveni sadece tek tek çıkabilirler. Ara kapağına yerleşen bir nişancı onları kolayca yere serer. Ama bu hiçbir zaman olmayacak. Fenerin yakınında toplanmalarını istiyoruz. Hepsi bir arada olduklarında havaya uçacaklar."

Batís bana, iğfal edilmek üzere olan bir bakire gibi bakıyordu. Sürekli olarak, tek başına ya da birlikte, canavarları kutsal topraklarına ayak bastırmadan feneri savunmuştu. Ben ise şimdi ona kapıyı, fenerin kapısını açık bırakmayı öneriyordum.

"Ölmüş bin canavar, Batís," dedim, bu sayıyla adamın sınırlı fantezisini harekete geçirmek amacındaydım.

"Fünyeleri kim ateşleyecek?"

Bu soruda Batís'in en çocuksu yönü ortaya çıkıyordu. İki tür savaşçı vardır. Stratejileri planlayanlar ve de nesneleri kırıp dökecek çocuksu eğilimlerinden hiç kurtulmamış olanlar. Ben ilk grupta kabul ediyordum kendimi. Caffó ise ikinci gruptandı...

"Bizzat siz," diyerek rahatlattım onu. "Eğer uygun görürseniz, siz canavarları cehenneme yollarken, ben ara kapağı savunurum."

Böyle kararlaştırdık. Karanlık bastırınca kapıyı açtım. Yirmi basamakta bir gaz lambası koydum. Böylece girecek olurlarsa onları görmem ve durdurmam kolay olacaktı. Açık kapaktan Remington'u çıkarmam yeterliydi. Dünyanın en kötü atıcısı bile hedefi şaşırmazdı. Batís balkondaydı, arkasını kolluyordum, merdiven kontrol altındaydı.

"Peki ne oldu? Onları görüyor musunuz?" diye soruyordum ona.

"Hayır."

Bir süre sonra:

"Ya şimdi? Şimdi, Batís?"

"Hayır, hiç. Hiçbir şey."

Bizzat görmek istiyordum, sabırsızlığıma yenilip balkona yaklaştım.

"Ara kapağa dönün!" diye gürledi Batís. "Dönün, lanet olası! Bizi öldürmelerini mi istiyorsunuz?"

Haklıydı. Projektörlerin aydınlattığı alanı savuşturmakta ve bizi şaşırtmakta çok başarılıydılar. Ama ben de bir şey görmüyordum. Döner merdivene yerleştirilen gaz lambalarının kısık ışığından başka hiçbir şey yoktu. Bütün alevler, hafif hava akımına boyun eğiyor, titriyorlardı.

"İki tane," dedi Batís.

"Nerede? Nerede?" diye bağırdım bulunduğum yerden.

"Batıda. Şimdi geliyorlar. Dört, beş... Saymıyorum onları."

"Ateş açmayın. Bırakın, yaklaşsınlar; özellikle açık kapıyı görsünler."

Bu telgraf diyalogları sinirlerimi altüst ediyordu. Caffó geceyi kolaçan ederek küçük balkonda bir uçtan diğer uca gidip geliyordu. Ben Remington'la boşluğa nişan almıştım, ama Batís'e bakıyor, kendi zorunluluklarımı unutarak, ikide bir dışarıdaki görüntüde bir yenilik var mı yok mu diye ona soruyordum. Ölümcül bir hata yapılmış olabilirdi. Kırılan cam sesleri dikkatimi çekti. Baştaki gaz lambaları sönmüştü.

"Caffó, işte buradalar!" diye uyardım onu.

Orada, aşağıdan gelen ulumaları duyabiliyordum. Üçüncü gaz lambasına saldıran pençeyi zar zor seçebildim. Böylece merdivenin tüm katları gözden yitti. Alt kat simsiyah bir kuyu, kurbağaların konserlerinin yükseldiği bir delikti. Ama birdenbire bir canavar, dört ayak üstünde kayan bir yıldız gibi merdivenleri çıktı. Artık lambaları söndürmek zahmetine girmiyordu ve ben sürünen bedenini çok net görebiliyordum. Hâlâ yanan gaz lambaları karnını aydınlatıyordu, o alttan gelen ışık şeytansı görüntüsünü daha da vurguluyordu. Bana doğru geliyor, silahıma atılıyordu. Ateş açmam gerekir miydi? Bunu yaparsam dışarıdaki arkadaşları vazgeçebilirlerdi, biz bir katliam peşindeydik."Kollege, Kollege," dediğini duydum Batís'in. Düşüncelerimi ona açıklayacak zamanım yoktu, canavar kertenkele hızıyla basamakları yutuyordu. Bizi ayıran yalnızca on basamak, dokuz, sekiz... derken duruverdi. Son gaz lambası yüzüne çok yakındı. Bakıştık. Ben ara kapağın mazgalındaydım, o ise namludan sekiz basamak ötedeydi. Aramızda yalnızca bir lamba vardı. Birbirimizin gözlerine baktık, evet, tonlarca kin bu küçücük arayı doldurdu. Aziz Antonio görüntülerinden biri gibi geldi bana; sözcüğün tam anlamıyla birbirimizi kokluyorduk, karşımızdakinin gücünü ve olanaklarını ölçüyorduk. Açık kollarını bir sonraki basamağa dayamıştı. Bu, ortaya çıkan bir ayrıntıyı görmemi

sağladı: Perdenin bir parçası ve yarım parmağı eksikti. Siyah bir irin ve kesik izleri tiksindirici bir yarada birbirine karışıyordu. Oydu. O zamandan beri çok şey değişmişti. Ben artık savunmasız bir av değildim. İki eşit varlık nasıl birbirlerine kin beslerlerse, biz de şimdi öyle birbirimize kin besliyorduk. İçgüdüm, kinimi hemen orada kusmaya zorluyordu beni. Çıkarım ise onu öldürmememi, arkadaşlarına kapı açık, açık, hepiniz gelin demesine izin vermemi rica ediyordu benden. İstencim ile duygularım arasında bir uzlaşma sağladım: Bir basamak daha ilerlerse şarjörü üstüne boşaltacaktım.

"Kımılda, orospunun piçi," diye mırıldandım ona nişan alırken. "Biraz kımılda."

Uludu. Ama bir karara varamadan Caffó'nun atışı bizi durdurdu. Onun türdeşlerine ateş ediyordu. Benim canavarım ağzını açtı ve dilini çıkarıp çekti, küfrü ve çaresizliği özetleyen bir yüz ifadesi. Geriledi. Arkasını bana dönmeden yavaş yavaş çekildi. Her basamağı eyaletlerini bırakıp giden bir imparatorun üzüntüsüyle geride bırakıyordu. Tümüyle gözden yitip gidince Batís'ten açıklamasını istedim.

"Peki ya dinamit? Hangi şeytana uyup patlayıcıları kullanmadığınızı öğrenebilir miyim?"

Ses tonumdaki şiddet, dingin tavrını etkilemedi. Bilimsel bir hesapla açıkladı:

"Girmelerine izin verilemeyecek kadar çoktular, dinamit kullanılmayacak kadar da az."

Ve bu sözcüklerle konuyu özetledi. Ama iyi yapmıştı. Gemiye inildiğinden beri istediğimiz her şey, günlerce, gecelerce beklediğimiz her şey bize ertesi gün verildi.

* * *

Bütün gün, kuzeyli bir ruhla yağdı kar. Yarım metre kalınlığında bir kar tabakası adayı örtüyordu. Akşama doğru

güneş, dünyaya veda etmek için acelesi varmış gibi ufka gömülmüştü bile. Şaşırtıcı bir hızla batıyordu, beraberinde alacakaranlığı da sürüklüyordu, tanıklığını bizden esirgeyerek kaçıyordu. Gece bastırmaya başladığından beri maskot, gözleri kapalı, durmadan, dinlenmeden şarkı söylüyordu. Hiç işitmediğimiz yürek paralayan bir melodi. Batís'i ve kendimi, mutlak bir sessizlikte demir tabaklarda yemek yerken anımsıyorum. Arada bir birbirimize ya da ona bakıyorduk. Bizi her zamankinden daha çok tedirgin ediyordu. Ama susmasını emredecek iradeye sahip değildik. Bunlar ve daha küçük kehanetler kesin olayları haber veriyordu.

Akşam yemeğinden sonra sigara içtik. Batís sakalını sıvazlıyor ve yere bakıyordu. Birdenbire kendimizi, bir tren istasyonunda karşılaşmış iki yabancı gibi hissettik.

"Batís," dedim, "hiç savaşa katıldınız mı?"

"Kim, ben mi?" diye sordu Caffó pek fazla ilgilenmeden. "Hayır. Ama bir süre ormancı olarak çalıştım. Avcılara, özellikle varsıl İtalyan avcılara eşlik ediyordum. Geyik, yaban domuzu, kimi zaman da ayı avlıyorduk. Hepsi bu. Ya siz? Askerlik deneyiminiz var mı?"

"Evet, bir bakıma var."

"Gerçekten mi? Bundan hiç söz etmemiştiniz. Büyük Savaş'a* katıldınız mı? Siperde bulundunuz mu?"

"Hayır."

Fazla duraklamadan sordu Batís:

"Öyleyse hangi savaşa katıldınız?"

"Vatan uğrunda bir savaşa." Kendi adıma bir an düşündüm. "Vatan için savaşıyordum, sanırım. Aslında uğrunda savaştığım vatan da bir adaydı."

Batís ensesini kaşıdı:

"Ha, öyle mi?"

---

* Birinci Dünya Savaşı. –y.n.

"Latincede vatanın, baba yurdu anlamını taşıdığını biliyor muydunuz?" Güldüm. "İşin en hoş yanı ise benim yetim olmam."

"Ne babam için ne de onun çiftliği için savaşmazdım," dedi ve mırıldandı: "Pislik, pislik, pislik..."

Onunla tartışma zahmetine girmedim. Her zaman aynı şey oluyordu. Görünüşte karşılıklı konuşuyorduk, ama gerçekte monologa dönüşüyordu. Bir an sustuk. İskemleden kalkmadan gökyüzüne baktım. Kar yağışı yok denecek kadar hafiflemişti. Dolunay olacaktı. Ay çıkmadan, mor alaca karanlıkta, kayan yıldızlar, kibrit alevi gibi bir görünüp bir kayboldular, öylesine hızlıydılar ki bize dilek dileyecek zaman bile bırakmadılar. Batís, çocuksu bir tedirginlikle sordu:

"Peki, savaşı kim kazandı?"

Düşüncelerimde kaybolmuştum, neden söz ettiğini bile bilmiyordum.

"Hangi savaşı?"

"Sizinkini," diyerek yardımcı oldu bana şaşırtıcı bir sevecenlikle. "Kim kazandı? Adanın yurtseverleri mi, yoksa ötekiler mi?"

"Savaş henüz bitmedi."

Remington'u doldurarak ara kapağa yöneldim. "Patlayıcıları ateşlemeden önce manyetonun kolunu üç kez çevireceğinizi unutmayın. Eğer yeteri kadar enerji sağlamazsak temas olmaz."

Elde kalan gaz lambalarını merdiven basamaklarına dağıttım. Sonra kattaki ara kapakta yerimi aldım. Kapak açık, elde silah, yere uzandım. Belli aralıklarla Batís'ten bilgi alıyordum. "Yok kurbağa surat, yok kurbağa surat" diyordu, söz dizimine işkence yaparak. Yarım saat geçti. Orada, aşağıda bir kar serpintisi açık kapıdan girdi. Ama sadece kardı.

"Görüyor musunuz onları, Batís? Onları görüyor musunuz?"

Yanıt vermiyordu bana. Önceki gece yaptığım hatayı anlamıştım ve başımı çevirmeye cesaret edemiyordum. Aşağı katı ve açık kapıyı gözden kaçırmak istemiyordum.

"Batís!"

Çabucak ona bir göz attım. Balkonda, barikat çuvallarının arkasına sinmiş, sırtı bana dönük duruyordu. Tuzdan bir yontuya benzeyen yüzünü bir şeyler felç etmiş gibiydi.

"Batís," diye bağırdım onu kendine getirmek için. "Geliyorlar mı Batís?"

Kıpırdamıyordu. İstemememe karşın konumumu değiştirmem için zorluyordu beni. Dirseğinden yakaladım:

"Hava çok mu soğuk? Bir süre nöbete benim geçmemi ister misiniz?"

"Mein Gott, mein Gott..."

Tıkanmış borulardan, devasa bir pis su kanalından gelen gürültüye benzer sesler duydum. Balkondan dışarıya baktım.

Sayıları, en hastalıklı fantezileri aşıyordu. Güney enleminin görkem kattığı dolunay, onları tiyatro ışıklarıyla aydınlatıyor, gözlerimizin önüne seriyordu. Öylesine çoktular ki görüş alanımı tümüyle kaplıyorlardı, ormanda bir yumağı andırıyorlar ve kar katmanlarının lapa lapa döküldüğü ağaçları sallıyorlardı. Öylesine çoktular ki dallara tırmanıp sallanıyorlar, birbirlerinin üstüne çıkıyorlardı. Öylesine çoktular ki, birçoğunun seyirci rolü oynamaktan başka çaresi yoktu; kuzey ve güney kıyılarındaki küçük kayaların üstüne, güneşlenen sürüngenler gibi yığılmışlardı. Öfkeli, çılgın kollarını ve kuyruklarını oynatacak yerleri bile yoktu; hepsi bir arada, kurtçuklarla dolu büyük bir balıkçı tavasına benziyordu. En güçlüleri, en uyuşukların üstüne, yaralamaktan çekinmeyerek sıçrıyorlar, çıplak kafalarının üstüne atlıyorlardı. Granitin önünde duran kül rengi ve yeşil, yumuşak et yığını, adsız bir liderin emirlerini bekler gibi kararsız geri çekiliyordu.

"Batís!" diye bağırdım. "Patlayıcıları ateşleyin!"

Ama beni duymuyordu. Alt dudağı, bir küpeyle çekilmiş gibi sarkıktı. Hiçbir hedefe nişan almadan iki eliyle silahını sıkıyordu. "Batís, Batís, Batís," diyerek omuzlarından tutup salladım. Remington'unu biraz daha indirdi. Tanımadan bakıyordu bana.

"Siz kimsiniz?" diye fısıldadı.

Konuşan adamın gerçeklikten tümüyle kopmuş olması üzerimde korkunç bir etki yarattı. Ona güvenemezdim. Ama ona yardım etmek için zamanım yoktu. "Yere çökün," demekle yetindim ensesinden tutarak. Batis, çevremizdeki felaketten uzakta, telaşsız göğsüne ve ellerine bakıyordu. Bir bakıma imrendim ona.

Üç patlayıcı da hazırdı. Birincisi granitin yakınına yığılmış malzemeyi ateşleyecekti. Manyetonun kolu dibe kadar geldi. Bitkin Batís ve ben bir saniye iki aptal gibi birbirimize baktık, çalışmıyordu. Ama birdenbire gürleyen bir patlamayla kendimizi yere, barikatın arkasına atmak ve başımızı kollarımızla korumak zorunda kaldık. Büyük alevler volkanik patlamalar gibi yükseliyordu, granit parçaları, her tür şarapnel çuvallara, duvarlara çakılıyor, parmaklıkları ince bir tel gibi ikiye ayırıyordu. Bütün bina sarsılıyordu. Pisa Kulesi gibi yan yattığı izlenimine kapıldım. Gözlerimi açtığımda, tepeden tırnağa kül ve toz tabakasıyla kaplanmıştık. Odaya yoğun bir toz tabakası yayılıyordu; kıvılcımlı kurum parçacıkları, odada uçuşuyordu. Haykırıp duran, korkmuş maskotun yüzü bir yerlerden görünüyordu sanki.

Çuvalların üstüne eğildim. Düzinelerce, yüzlerce canavar yok olmuştu. Cesetler dağılmıştı, can çekişenler ölülerin arasında sürünüyordu. Yanaklarımı ve alnımı temizleyip kendimi yokladım ve bağırdım:

"Batís, bana yardım edin!"

Sağ kalanlar ölenleri umursamıyordu. Uluyarak açık kapıya yükleniyorlardı. Biraz olsun iyileşmiş ya da çıldırmış

olan Batís silahını kalabalığa doğru ateşledi. Ben de aynısını yaptım. Her atışta kovan fırlıyordu, makineli tüfek hızıyla. Iskalamak olanaksızdı. Fanatikler gibi ölüyorlar, düşüyorlardı ve düşenler arkadan gelenlerin ayağına dolaşıyordu.

"Ateşi sürdürün!" dedim ateşe ara vererek. "Kapıya yaklaşmalarına izin vermeyin!"

Amacım ikinci hattı ateşlemekti, ama savaş gürültüsü yanılmama neden oldu: İkinci hattaki dinamit yerine, daha arkadaki üçüncüyü patlattım. Ormanın yarısı havaya uçtu.

Siyah ve nar rengi bir mantar yirmi beş elli metre yükseldi. Kar tabakasına karşın ağaçlar kibrit gibi yanıyor, birçoğu göğe fırlıyor, köklerinin etrafında dönüyor ve üstümüze düşüyordu. Beden parçaları kazıklara çakılıp kalıyorlardı. Top gülleleri gibi bombardımana tutuyorlardı bizi. Genişleyen dalga tam bize doğru geliyordu ki, bir kafatası, küçük balkonun siperinde patladı. Bu dalga, çuvalların çoğunu ve beni tropikal bir kasırga hızıyla itti. Birdenbire kendimi odanın içinde buldum. Beni zehirleyen siyah bir duman bulutunun ortasında, dirseklerimin üstünde sürünüyordum. Zemin, savrulup duran toprak ve kıvılcımla doluydu. Orada, dışarıda, herhangi bir yerde dinamit demetleri gecikerek sevimli bir biçimde patlıyordu. Nefesim kükürtlüydü. Öksürdüm, tükürdüm ve maskotu evin bir köşesinde zavallı bir halde gördüm. Bir saniye boyunca anlamsızca bakıştık. Hiçbir şey anlamıyordu. Ben de. Ne oluyordu? Patlayıcının gücü, en iyimser hesapları bile aşmıştı. Batís neredeydi? Gemiden düşen bir gemici gibi, fenerden mi düşmüştü? Batís, evet. Ben, son günlerde malzemeleri gözden geçirip metal parçaları toplarken Caffó'nun, yeni dinamit lokumu eklemek gibi şeytanca bir fikre direnemediğini tahmin ettim. Önlem olarak dinamitin bir kısmını harcamamaya karar vermiştik. Ama o, gizli gizli, kuşkusuz neyimiz var neyimiz yoksa çukurlara doldurmuştu. Birinci ve üçüncü dinamit hatları

neredeyse bizi öldürecekti, ya bu ikisinin toplamı kadar güçlü olan ikinciyi ateşleseydik ne olurdu?

"Batís!"

Yaşıyordu ve kir pas içinde balkondaydı. Londra'ya özgü bir sis, bir hayalet havası vererek onu silikleştiriyordu. İnsani her türlü sağduyuyu geride bırakıp, Valkyrielerin ruhu tarafından ele geçirilmiş Golyat'a dönüşmüş bir halde canavarlara bakıyordu. Saçlarının büyük bir bölümü yanmıştı ve dumanlar çıkıyordu. Remington'u tabanca gibi tutarak tek eliyle sağa sola ateş ediyor ve yumruğu sıkılı öteki elini havaya kaldırıp küfürler ediyordu. Birdenbire bir canavar kazıklar arasından yarı parçalanmış korkuluklara tırmanmayı başardı. Caffó kafatasını dipçikle ezdi, vura vura bir karpuz gibi parçaladı, beş darbe, altı, yedi darbe... Peşinden yabanıl hareketlerle ve tek bir tekmeyle fırlattı kafatasını. Daha sonra dikkatini son patlayıcı hattına yöneltti.

"Batís, bunu yapmayın, bunu yapmayın, kendinizi tutun, yapmayın bunu!" diye diz çökmüş kemerinden tutarak bağırıyordum. "Hepimiz havaya uçarız!"

Bir süre, bir derebeyinin bağışlayıcı gözleriyle baktı bana. Sonra da "Çekilin!" dedi.

Ve iterek beni çuvalların üstüne fırlattı. Bizim altımızda canavarlar kımıldıyor, çıkış yolu olmayan bir tuzakta tükeniyorlardı. Denizi arıyorlar ve yalnızca ateşten perdeler buluyorlardı. Çoğu hâlâ canlıydı, alevlerin arasında koşuşturuyordu. Yangınlar adanın yarısından çoğunu yakmıştı. Dehşete kapılmış canavarlardan ve kırmızı ışıklardan oluşan gece, Çin gölge tiyatrosuna benzer aldatıcı bir efekt yaratıyordu. Granitin üçte ikisi yok olmuştu. Çılgın sesler balkona dek geliyordu. Batís manyeto kolunu indirdi.

Adanın topa tutulmuş bir gemi gibi battığını sandım. Kuzeyden güneye ateşten bir kubbe yükseldi. Bu olay karşısında fenerimiz, fırtınadaki bir mumdan daha dayanıksız, gülünç

bir saçmalıktı. Bir moloz ve siyah çamur dalgası, ufku kaplayarak gökyüzüne yükseliyordu. Canavarların, Caffó'nun ulumaları ile benimkiler birbirine karışıvermişti. Sağır olmuştum. Yapay bir sessizliğin ortasında Batís'in kımıldayan dudaklarını görüyordum. İnanılmayacak kadar yükseklerde uçan parçalanmış bedenler görüyordum. Caffó'nun medet umduğu, canlı bir varlığa benzeyen patlamayı görüyordum. Kıyamete aldırmayan Batís, kötücül bir iksirin etkisi altındaymış gibi alkışlıyordu, dans ediyordu ve küfrediyordu. Son bir çığ, bizi soğuk magmayla örten volkanik kül seli, balkondan içeri girdi. Bu, dünyanın sonunun ikinci sahnesiydi.

Daha sonra olanlar pek önemli değil. Caffó ve ben birbirimizden uzakta oturduk. Uğradığımız şaşkınlık sonrasında birbirimizden kaçıyorduk. Eğer bu bir zaferse, hiç kimse ne o mezbahadan söz etmek ister ne de kutlamak. İki saat sonra uzaktan bir lokomotif düdüğü duymaya başladım. Kulaklarım, yavaş yavaş, kapılarını seslerin dünyasına açıyordu. Gündüz çıkagelmeden biraz önce neredeyse iyileşmiştim.

İşlerin en ürkütücüsüne hazırlandık. Atkılarımız ve mendillerimiz burnumuzu tıkamaya yarayabilirdi. İlk ışıklar zayıf bir mum ışığıyla araziyi aydınlatırken dışarı çıktık. Korkunçtu. Ateşin dili, feneri siyaha boyamıştı. Şarapnellerin delikleri, feneri korkunç bir çiçek hastalığının eşelediği bir yüze çevirmişti. Delik deşik olmuş siper çuvalları kum saatleri gibi akıyordu.

Son malzemenin patladığı yerde devasa bir krater açılmıştı. Canavarlara gelince, ölüm meleği onları yere sermiş gibi her yana yayılmışlardı. Cesetleri saymak olanaksızdı. Her yana dağılmışlardı. Çoğu denizin üzerinde yüzüyordu. Ateş yüzünden mumya gibi olmuş kol ve bacaklar paramparça ve simsiyahtı. Kuklalar gibi kıvrılmış, sertleşmiş pençeler ve açık bir ağız. Yanmış et kokusunu, kaynamış sirke kokusuna şaşılacak derecede benzeyen o kokuyu hiç unutmayacağım.

Kimi cesetler o kadar çok et kaybetmişti ki kömürleşen kaburgalar siyah çubuklara benziyordu. Kimileri hâlâ kımıldıyordu. Onları bir kez daha öldürmemiz, her şeyden çok, merhamet olarak anlaşılmalı. Cesetler arasında yürüyorduk ve bir kımıltı gördük mü Batís zıpkını, ben bıçağı enselerine saplıyorduk. Ama bu eğlence Batís'in en sadist tarafını su yüzüne çıkarmıştı.

Yaratıklardan biri, bir bacağının tümünü, öteki bacağının ise dize kadar olan kısmını yitirmişti. Yalnızca beyaz bir duman yayan ve dirseklerinin üstünde sürünen bir bedendi. Batís onu öldürmek yerine geçeceği yolu kapadı. Canavar, yolunu kesen o botları gördü. Kasılarak yönünü değiştirdi. Batís her defasında onunla hiçliğin arasına girdi. Ama canavar teslim olmadı, bir salyangozun hareketleriyle ve katır inadıyla denizi arıyordu.

"Artık işini bitir, kahrolasıca!" diye bağırdım yüzümden mendili çekip alırken. Biraz daha eğlendi. Sonra zıpkını boynuna sapladı.

Ne kadar sürdü bilmiyorum, cesetleri denize attık. Maskotu balkonda gördüğümde, bitirmemize çok az kalmıştı. Ayaklarını kıvırmış oturuyordu. Onu zincire bağlayacaklarmış gibi parmaklıklara tutunuyordu. "Tanrım!" diye bağırdım.

"Tanrım, Batís şuna bakın!"

"Yine ne var?" diye sordu Batís.

"Tanrım. Ağlıyor."

XI

Felaket, beklenmedik bir şiddette üstümüze çöktü. Can pazarının üstünden daha kırk sekiz saat bile geçmemişti. İki gün bize saldırmadılar, yalnızca iki gün. Ormanın bir köşesindeydim. Yeni bir takvim düzenlemek üzere elimde bir kalem, bir bloknotla dolaşıyordum. Tarihi epey bir süre önce unutmuştum. Caffó bu konuda hiç zahmete girmiyordu, ben ise takibi ara ara bırakmıştım. Tehdidin en yoğun olduğu dönemlerde, bir sonraki günü görebileceğime inanmadığımdan olacak, biten günün üzerine çarpı koymamıştım. Ama takvimin kimi sayfalarını iki kez işaretlemişim, bu da karışıklığı artırıyordu. Bir defasında, bir ay boyunca yanlışlıkla bütün günleri yinelemişim; siyah kalem yerine kırmızı kalem kullanarak sinirli sinirli çizip durmuş olmalıyım, yanlışın nedeni bu. Siyah kalem, tek çizgide günleri kurşuna dizerek siliyordu. Ama sanki kırmızı, günlerin siyahla yok edilmesini dikkate almıyor, günü gününe aynı ayı yeniden başlatıyordu. Geometrik bir saçmalıkla, kırmızı kalem, özenle rakamları süsleyerek, her tarih üzerinde inceden inceye oyalanıyordu. Şubatın biri, nöbette bir canavar; iki şubat, atlamadan önce büzülen bir canavar; sekiz şubat, fenere tırmanan bedenlerden bir dağ; on bir şubat, sütun halinde bir grup. Böylesi bir zihinle bocaladığımı anımsamıyorum ve bunun kendi ürünüm olduğunu kabul etmiyorum. Doğal olarak başlangıçta sevinçliydim; bile bile yanlışlık yaparak zamanı uzatmıştım, böylece beni alacak gemi beklediğimden daha önce gelecekti. Yanlışlarımın, iki kez sildiğim günlerin hesabı, sevincin

tam karşıtı bir sonuç çıkarıyordu ortaya; takvim bana, gemimin iki hafta önce gelmesi gerektiğini gösteriyordu.

Ne olabilirdi? Düşmanlıklar sona erinceye dek, deniz seferlerinin durdurulmasını gerektirecek yeni bir dünya savaşı mı çıkmıştı? Belki. Ama biz insanlar, birey olarak önemimizi arttırdığı için acılarımızın suçunu büyük katliamların üstüne atmaya eğilimliyizdir; gerçek, her zaman küçük harflerle yazılıyor. Avrupa denilen bu sonsuz plajın en son kum tanesiydim. Fazla açılmış bir unsur, tek kişilik bir devriye, kralsız bir uyruk. Büyük bir olasılıkla yeteneksiz bir bürokrat, dosyaların karışması ya da anlamsız herhangi bir olay, şu an içinde bulunduğum görevin düzensiz bir arşivde yitip gitmesine yol açmıştı. Emir komuta zinciri bir yerde kopmuştu, olan biten buydu. Antarktika yakınlarında kaybolmuş bir meteoroloji uzmanı; uluslararası düzeyde bir denizcilik şirketi için böylesi ne de büyük bir kayıp, ah ne yazgı! Kuşkusuz yönetim kurulu, toplantılarının hiçbirinin gündemine beni almayacak.

Her tür aritmetik işleminin doğruladığı feci hesapları yeniden yapmaya çalışarak sayfaları öfkeyle çevirdiğimi anımsıyorum. Sanki ciddi bir muhasebeciymişim gibi, siyah tırnaklı işaret parmağımın aşağı yukarı gidip geldiğini anımsıyorum. Hiç. İçime umutsuzluğun nasıl dolduğunu, midemdeki bir şatonun nasıl çöktüğünü duyumsuyordum. Takvim bana, mahkeme kararını da hesaba katarak ömür boyu hapse mahkûm olduğumu tebliğ ediyordu. Ölmek istiyordum. Yine de kötü bir haberi unutmanın en iyi yolu, daha kötü bir haber duymak. Bundan daha kötü bir haber olabilir miydi? Evet.

Açıkçası, bu sese, balkondan beni uyaran "Zum leuchtturm!" sözlerine aldıracak durumda değildim. Batís'in alarmını ve soğuk havayı delen atış seslerini duydum ve içimde çok nazik bir nesne parçalandı. Başlangıçta bunun bilincine

varmadım. Kalemi, kâğıdı attım ve yaşamımı kurtarmak için koştum.

Geceyi bile bekleyememişlerdi. Akşam karanlığı çöker çökmez yanmış ve şarapnellerle delik deşik olmuş feneri kuşatarak ortaya çıkmışlardı, yaklaştıkları görülüyordu. Batís her yana ateş açarken "Kollege, Kollege," diye uyarıyordu beni. Granitin basamakları patlayıcılarla paramparça olmuştu. Kapıya varmak için tırmanmak gerekiyordu. Batís beni ateş ederek koruyordu. Bana doğru yaklaşan canavarları hedef seçiyordu. Her atışta bir yaklaşıyorlar bir gözden kayboluyorlardı. Sığınağa iki metre kalınca korku öfkeye dönüştü. Niçin geri geliyorlardı? Yüzlercesini öldürmüştük. Ve işte bir kez daha karşımızdaydılar. Gizlenmek yerine en yakında olanı taşa tutmayı yeğledim. Granit parçalarını alıyor, yüzlerine fırlatıyordum, bir, iki, üç. Ona bağırdığımı anımsıyorum. Canavar kollarıyla koruyordu kendini. Biraz geri çekildi. Ve sonra, görülmedik bir şey, o da bana taş attı. Bütün bunlar hem tüyler ürpertici hem de korkunçtu. Caffó, hedefini bulan bir kurşunla işini bitirdi.

"Kollege, artık girin içeri! Ne bekliyorsunuz?" Balkonda, onun yanında yerimi aldım. Bir ya da iki mermi attım. Kalabalık değillerdi. Ama, işte yine oradaydılar.

Silahı indirdim. Orada olmaları, çabalamanın yararsız olduğunu kanıtlıyordu. Ne yaparsak yapalım daima geleceklerdi, daha kalabalık, hepsi. Karıncalar için doğal bir felaket olan ama dirençlerini değil de sayılarını etkileyen yağmur ne ise, onlar için de mermi ve patlayıcılar oydu. Teslim oluyor, beyaz bayrağı çekiyordum.

"Şimdi nereye gidiyorsunuz, Tanrı'nın cezası?" diyerek bana çıkıştı Batís. Yanıt verecek gücüm bile yoktu. Silah çapraz bir biçimde, dizlerimin üstünde, başım ellerimin arasında bir iskemleye oturdum. Bir çocuk gibi ağlamaya başladım. Maskot karşımdaydı. Her zamankinden farklı olarak bu kez

bir iskemleye oturmuştu. Bedeninin yarısı masaya dayalı, tembel tembel oturuyordu. Ama her zamanki gibi balkondaki Batís'e, atışlara, benim ağlayışıma, fener baskınına; savaş konulu bir tablonun bir müze ziyaretçisinde uyandırdığı ilgisizlikle bakıyordu.

Yürekliliği, enerjiyi ve zekâyı her tür sınırın ötesine taşımıştım. Onlarla silahlı ve silahsız, denizde ve karada, korunaklı bir yerde ve açıkta savaşmıştım. Ve her gece, gittikçe sayıları artarak, yıkımlara aldırmadan, istedikleri zaman dönüyorlardı. Batís ateş etmeyi sürdürüyordu. Ama artık bu savaş benim savaşım değildi. "Ah Tanrım!" dedim gözyaşlarımı silerek; benim durumumda, aklı başında bir adam, daha ne yapabilirdi, daha başka ne yapabilirdi? İnsanların en kararlısı, en sağduyulusu, henüz yapmadığım neyi yapabilirdi?

Gözyaşlarımla ıslanan avuçlarıma baktım, maskota baktım; bir maskota, bir avuçlarıma... İki gün önce o ağlıyordu, şimdi ise ben. Ağlamak, içimdeki daha başka şeyleri de gevşetmişti. Anılar, doludizgin üstüme geliyordu. Ağladıktan sonra, hiç olmadığı kadar özgür düşünürüz. Ve anılar beni eski bir sahneye, vasimle ilgili bir sahneye sürükledi.

Bir defasında, ergenlik çağındakilerin o gizemli memnuniyetiyle, aynanın karşısında dalgın dalgın duruyordum. Vasim kimi gördüğümü sordu. "Kendimi," dedim, "bir delikanlıyı." "Tamam," diye yanıtladı. Başıma, kim bilir nereden bulduğu bir İngiliz asker şapkası geçirdi. "Peki, şimdi kimi görüyorsun?" diye sordu. "Bir İngiliz subayını," derken güldüm. "Hayır," diye sözümü kesti, "ben sana ne gördüğünü değil, kimi gördüğünü soruyorum." "Büyük bir İngiliz şapkasıyla kendimi," dedim. "Hiç doğru değil," diye diretti. Tüm bunlar sahneyi, kimi zaman çok can sıkıcı olabilen derslerimizden birine dönüştürüyordu. Bütün öğleden sonrayı, kafamda o iğrenç şapkayla geçirdim. Kısacası, "Beni, kendimi görüyorum," diye yanıtlayıncaya dek başımdan çıkarmama izin vermedi.

Maskot ile ben bütün gece birbirimize bakıp durduk. Caffó savaşıyordu ve biz, birimiz masanın bir ucunda diğeri öbür ucunda birbirimize bakıyorduk ve ben kimi gördüğümü, kimin bana baktığını bilmiyordum.

Gece bittiğinde Batís asker kaçaklarına duyulan küçümsemeyle baktı bana. Sabahleyin dolaşmak için ya da başka bir iş için çıktı. Hemen sonra ben odasına çıktım. Maskot, yatağın bir köşesinde büzülmüş uyuyordu. Çıplaktı ama çorapları vardı ayaklarında. Çenesinden tuttum ve masanın üzerine oturmaya zorladım.

Öğleden sonra, geç vakitte Caffó karşısında heyecanlı bir adam buldu:

"Batís," dedim, büyük bir coşkuyla. "Bugün ne yaptım, tahmin edin."

"Zaman öldürdünüz. Kapıyı tek başıma sağlamlaştırmak zorunda kaldım."

"Benimle gelin."

Maskotu dirseğinden tutarak götürdüm, Batís bir adım geriden beni izledi. Fenerin dışına çıkınca onu yere oturttum. Batís ayakta, yanımda kayıtsızca duruyordu.

"Şuna bakın," dedim.

Koltuğumun altına bir, iki, üç, dört odun koydum. Ama dördüncüyü özellikle düşürdüm. Kuşkusuz, rol yapıyordum. Odunu yeniden elime alıyordum, öteki kollarımın arasından kayıyordu. Oyun yineleniyor, yineleniyordu. Batís, anlamadan, ama araya da girmeden kendine has bakışıyla bakıyordu. "Hadi ama hadi," diye söyleniyordum içimden. Sabahleyin, Batís'in yokluğunda bu denemeyi yapmıştım. Ama şimdi sonuç alamıyordum. Batís bana bakıyordu, ben maskota, maskot da odunlara bakıyordu.

Maskot sonunda güldü. Gerçek şu ki, bunu gülme olarak yorumlamak için biraz hayal gücüne ihtiyaç vardı. Ama öyleydi. Önce göğsü hırıldıyordu. Hâlâ ağzı kapalıydı, ama

artık cırtlak sesini duyuyorduk. Gırtlağının içinde bir şey ona ihanet ediyordu ve bize sesler geliyordu. Sonra dudaklarını araladı. Gerçekten gülüyordu. Bağdaş kurmuş oturuyordu ve kafasını bir o yana bir bu yana sallıyordu. Bacaklarının iç kısımlarına elinin ayasıyla vuruyordu. Gövdesini öne doğru eğiyor ve sonunda gözlerini gökyüzüne çeviriyordu. Göğüsleri, kahkahaların eşliğinde dans ediyordu.

"Onu görüyor musunuz?" dedim bir tür zafer sevinciyle. "Onu görüyor musunuz? Peki, şimdi ne düşünüyorsunuz?"

"Arkadaşımın aynı anda dört odunu tutabilecek yetenekte olmadığını."

"Batís! Gülüyor o!" Bir tepki umarak durdum, ama hiçbir tepki göstermedi. Ekledim: "Ağlıyor. Gülüyor. Bundan nasıl bir sonuç çıkarıyorsunuz?"

"Sonuç mu?" diye bağırdı. "Nasıl bir sonuç çıkardığımı size söyleyeyim. Sanıyorum, yakında, çok yakında parça parça edileceğiz. Sanırım bok böcekleri gibi ürüyorlar. Sanıyorum işe koyulmak için yine gelecekler ve son gecelerde olduğu gibi değil, binlercesi gelecek. Yeryüzünde son gecemiz olacak. Siz ise bir panayır palyaçosu gibi dört odunla oynayarak eğleniyorsunuz..."

Ama ben yalnızca maskotu düşünüyordum. Orada, fenerde kaçık bir mağara adamının yanında ne yapıyordu? Gerçekten de, onun yaşamına ilişkin bildiğim tek şey bir anekdot gibiydi. Bir gün Batís bana, zaman zaman kıyılarımıza ölmek üzere gelen denizanaları gibi, onu kumların üstüne uzanmış olarak bulduğunu söylemişti.

"Hiç kaçmaya yeltenmedi mi? Adadan hiç uzaklaşmadı mı?" diye sordum. Batís umursamıyordu. Direttim. "Siz, sık sık onu dövüyorsunuz. Sizden korkuyordur. Ama kaçmıyor. Oysa çoktan kaçabilirdi."

"Son zamanlarda acayip düşünceleriniz var."

"Evet. Ve saçma bir düşünceden kendimi alamıyorum," dedim, "deniz altı canavarlarından öte bir şey oldukları hiç aklınıza geldi mi?"

"Deniz altı canavarlarından da öte..." dedi beni dinlemeden; her gün eksilen mermileri sayıyordu bu arada.

"Niçin olmasın? Belki bu dazlak kafataslarının altında, basit içgüdüden daha fazlası var. Eğer öyleyse," diye direttim, "onlarla anlaşabilirdik."

"Ben de sizin fantezilerinizi frenlemeniz gerektiğine inanıyorum," diyerek sözümü kesti, bir yandan da özellikle şakırtı çıkararak silahını dolduruyordu.

Tartışarak hiçbir şey elde edemiyorduk ve ben de bir öğleden sonrayı polemikle harcamayı tercih etmedim.

* * *

Elbette çok sık saldırmıyorlardı. Maskot şarkı söylemiyordu ve bu bize bir ölçüde güvenlik sağlıyordu. Ama kendimizi aldatamazdık. Duygularımız bilenmişti ve fener savaşları bizi, somut olduğu kadar görünmez bilgiler edinmede uzman yapmıştı. Dalgalı bir deniz, patlıcan renginde dalgalar; havada öylesine yoğun nem vardı ki balinalar gökyüzünde yüzebilirdi. Mantıklı bir nedeni olmasa da, neden ile sonucu birleştiremesek de hiçbir anlam taşımayan şeyler bize kıyametin yaklaştığını işaret ediyordu. Ordu dalgaların altında toplanıyordu, bu kez azalan cephane stokumuz onları tutamayacaktı.

Bütün belirtiler bizi ölüme götürüyordu. Ve belki yalnızca bunun için maskotla aynı suçu bir kez daha işledim, çünkü her şey önemini yitirmişti. Batís'ten gizlenmek için fazladan önlem almam gerekmemişti. Ölüm, bizim ölümümüz, adamıza ayak basmak üzereydi ve bu adamın iç dünyasına kapanması için yeterdi. Hiçbir yararı olmayan, ama oyalayıcı

işlerle zaman öldürüyordu. Kapıyı onararak ya da elimizde az sayıda kalan dinamit lokumlarını sayarak gerçeklerden kaçıyordu. Dinamitleri, köylülerin ineklerini tanıdıkları gibi tek tek tanıyor ve hatta her birine bir ad takıyordu. Kendisine daha güzel görünen mermileri, bilmiyorum mermileri hangi ölçüte göre birbirinden ayırıyordu, ipek bir mendile sarıp bir kenara ayırıyordu. Mendilin düğümünü çözüyor ve onları yeniden sayıyordu. Tam sayısından hiç emin olamayacakmış gibi, gözlerini kısarak, bir parmağıyla onları işaret ederek. Onun bu titizliğinin beni çıldırttığını biliyordu ve bu yüzden, gerginliği önlemek adına bile olsa fenerden uzaklaşmam çok doğaldı. Bu uzun zaman dilimlerinde maskotla ilişkiye giriyordum. Batís birdenbire bizi yakalar diye, meteoroloji uzmanının evinde ama genellikle de ormanda yapıyordum bunu.

Böylece, bu sıkıcı, uzun günler boyunca Batís'le ilişkimiz pek öyle sıkı değildi. Hatta daha da kötüsü, fenerin ortamı, sözle pek anlatılamayacak bir biçimde acayipleşmişti. Sorun, birbirimize söylediklerimiz değildi, söylemediklerimizdi. Henüz bizi öldürmeye karar vermemişlerdi ve kafamı çalıştırmam gerekiyordu. Frazer'ın kitabını anımsadım.

"Frazer'ın kitabı nerede, biliyor musunuz? İki gündür arıyorum ama bulamıyorum."

"Kitap mı? Hangi kitap? Ben kitap okumam. Bu rahiplerin işidir."

Bana söylediklerinin tek sözcüğüne bile inanmıyordum. Niçin bana yalan söylüyordu? Felsefe okumaya başlamamı bile engelleyecek ölçüde öfkeye mi kapılmıştı? Kendince çok diplomatik olabilen Batís, oturduğu iskemleden şöyle bir tepeden baktı:

"Kitap mı istiyorsunuz. Niçin? Eğlenceye mi gereksinme duyuyorsunuz? Siz gençsiniz. Belki size bir maskot aramamız gerekecek."

Son derece çirkin, alaycı bir ifadeyle yüzünü ekşitti. Bir şeyden mi kuşkulanıyordu? Hayır. Yalnızca duygusallığıma hakaret etmek istiyordu. Aynı zamanda benim çekilmemi, odadan çıkmamı, maskotla ilişkide bulunmak istediğini ima ediyordu. Ama ben gitmek istemiyordum.

"Bu adayla ilgili olarak söylenebilecek en son şey çok sıkıcı bir yer olduğudur," dedim. "Niçin onu değerlendirmeye çalışmıyorsunuz? Büyük bir olasılıkla, şanssızlığımızın çözümü, burnumuzun dibindedir."

Acı bir alaydan sakınmak için kendini tuttu ve kollarını kavuşturup büyük bir dikkatle yanıt verdi bana:

"Gerçekten mi? Öyleyse açıklayın bana. Gücü kuvveti mi gelişiyor? Tam olarak hangi marifetleri öğretiyorsunuz ona? Fransız mutfağını mı? Çin alfabesini mi? Yoksa dört odunla hokkabazlık yapmak yetiyor mu size?"

Yanılıyordu. Sorun, ona ne öğretebileceğimiz değil ondan ne öğrenebileceğimizdi. Bütün bunların en acı yanı, gerçekten hiçbir şeyin değişmemiş olmasıydı. Arkası ufka dönük fırtına resmi çizen peyzaj ressamları olmuştuk. Yalnızca başımızı çevirmemiz gerekiyordu, o kadar.

Bütün gözler bakar, bazısı gözler, pek azı görür. Şimdi insanca bir yan arayarak ona bakıyordu ve bir kadın buluyordu. Ne çok ne az, ne az ne çok. Engelleri yıkan, anlamsızlıklardı; maskot gülümsüyordu, istediğinde solak olabiliyordu; onu izleyip peşinden gittiğimde beni bağışlamıyordu ve çişini yapmak için çömeliyordu. Sonuçta, gülünç olan ötekinin fazla Avrupalı olan düşüncesini uygulayan bir kadın. Benim komikliğim, onu hâlâ, ergenlerin hiçbir normunu tanımayan bir çocuğun ölçütüyle değerlendirmemdi. Öncelikle bir hayvanla birlikte yaşıyordum ve uygar bir davranış, evcilleşmeyle aynı anlama geliyordu. Onun yanında geçen her yeni gün, dikkatle gözlem yapılan her saat, aradaki mesafeleri şaşırtıcı bir hızla yok ediyordu. Yalnızca bir arada olmak, birlikte ya-

şamaya dönüşüyordu. Onunla ne kadar çok temas edersem, günlük yaşamın rahatlığında, bu birlikteliği sıradan ve olağan bir şey olarak yaşamaya zorluyordu beni. Duygular kuvvetli bir ifade aracına dönüşüyordu ve kesin olan, bunu yaptıkça, bir biçimde, sanki o hayvan değilmiş gibi algıladıkça, yaşananlar bir büyüye dönüşüyordu. Ve o bir dünyaya aitti. O, onlardı.

Bütün gözler bakar, bazısı gözler, pek azı görür. Yağan kardan yarı yarıya korunarak, bir gece yine balkondayız. Daha önce mermerden dağlar görmemiştim, şimdi ufukta kumdan granitlerin olduğunun ayrımına varıyordum. Bu günlerdeki pek hafif saldırılarından birinde, son savunmalarda gücümüzü anlamaya çalışırlarken Batís, canavarlardan birini, küçük olanı yaraladı. Dördü birden yardımına koştular. Ah Tanrım! Tanrım! Yamyam öfkesi sandığımız o şey, düşman ateşi altında silah arkadaşlarını kurtarmak için tehlikeye atılanların gücüydü yalnızca. Ben, bu sözde yamyamlıktan, özellikle de beden daha ölmeden, leşi yiyip yutma çabasından özellikle nefret ediyordum. Yalnızca kardeşlerini kurtarmak isteyen bireylere karşı kaç kez ateş açmıştık?

XII

Kimdi o? Orada, fenerde binlerce kez kendi kendime sordum bu soruyu. Arzu beni yakıp tutuşturduktan ve ona sahip olduktan hemen sonra. Her saldırıdan önce ve sonra, güneş doğarken ve batarken. Ne zaman yorgun bir dalga kıyımıza gelse kendime bunu soruyordum; balkondan denizi, her zaman boş sandığımız bu geniş alanı görüyordum ve benim imgelemim kendisine sorarken bütün gücünü kullanıyordu: Kimsin sen? Burada ne yapıyorsun?

Asla onun hakkında bir şey öğrenemeyecektim. Bu başat bilgisizliğe mahkûmdum. Onunla aramda akla hayale sığmayacak bir mesafe vardı. O, okyanusların altında yaşayan bir varlıklar topluluğunun parçasıydı. Onun dünyasını, günlük yaşamını ve bayağılıklarını, varlığını yöneten ilkeleri algılama saati geldiğinde, hayal gücüm yetersiz kalıyordu. Hemcinsleriyle onu karşı karşıya getiren anlaşmazlıkları nasıl anlayacaktım? Başarısızlıklarını, yıkımlarını nasıl anlayacaktım? Fenere gizlenmesine neyin neden olduğunu asla bilemeyecektim. İrlandalı bir asker kaçağını oraya kadar sürükleyen nedenleri o nasıl anlayamayacaksa, bunu da benim anlamam olanaksızdı. Fenere gelmeden önce ruhum, dolambaçlı patikalardan geçmişti. Ve eğer onun eşitim olabileceğini kabul ediyorsam, onun yaşamının da aynı yollardan, evet, ama benimkine hiç benzemeyen yollardan geçtiğini varsaymam gerekiyordu. Onların arasında "aşk" sözcüğünün bir anlamı var mıydı, bilmiyordum. Maskota şimdiye dek hiç göstermediğim bir sevecenlikle davranıyordum. İlk kez

ona sahip olmam, umutsuzluk yüzünden, salt rastlantısal bir olaydı. Ona dokunmadan önce kokusu tiksindiriyordu beni. Tüylerinin olmayışı, ıslak, her zaman buz gibi olan derisinin dokunuşu ve kokusu. Şimdi bu iticiliklerin hiç var olmadığına inanıyordum. Benim bile duygularımı kontrol edemediğim anlar oldu. Başlarda bunları düşündüğüm yadsınamaz; ona sevgi göstererek, herhangi bir kadını sevdiğim gibi onu severek, karşılıklı bir yakınlaşmanın başlayacağını sanıyordum. Ufacık bir duygusal yanı varsa, beni Batís Caffó'dan ayıran muazzam farkı sezeceğini sanıyordum. Böylece, diye düşünüyordum, daha insancıl yanı, bir kelebeğin kozasından çıkarken ışığı gördüğü gibi görecektir. Böyle olmadı. İstemeden, ben ona gittikçe daha içten bir tutkuyla bağlanıyordum ama o duygulanmıyordu. İçimde yeni bir aşkın, fenerin ortaya çıkardığı bir aşkın büyüdüğünün farkındaydım. Ama ona yaklaştıkça, bu öncülü olmayan aşk daha büyük bir dirençle karşılaşıyordu. Sevişmeden önce asla gözlerime bakmıyordu. Bir de, okşayışlar gibi gülümsemeye de pek yüz vermiyordu. Zevk almayı bir saat dakikliğinde ayarlıyordu. Ve de aynı soğuklukla.

Fenerin dışında bedenime katlanıyor, içinde ise onu bir hayalete dönüştürüyordu. Benden kaçıyordu. Onun dikkatini çekmeye çalışmak boşunaydı. Bir etken daha vardı: bizzat Caffó. O oradaysa, eğer böyle nitelenebilirse, daha anti-sosyal oluyordu. Onu, kendime ait bir varlık, özel bir tiranlığa boyun eğen bir varlık olarak düşünmek istiyordum. Buna karşın, fenere girdikten sonra, silahlar ile efendisi arasında, yumuşak başlı bir köpekle hırçın bir kedi karışımı, her zamanki aptal bedenden oluşan bir varlığa dönüşüyordu. Gördüğümü sandığım her şey, bir seraba dönüşüyordu.

O günler hangi tarafın haklı olduğunu bilmiyordum. Kim bilir belki de yalnızca arzuma saygı göstermek istiyordum.

Ölümün beni yabanıllığa sürükleyeceği korkusuyla onu kendi düzeyime yükseltmek istiyordum. Öte yandan dünyadan, bütün insanlardan vazgeçmiştim. Bana inanılmaz gibi görünse de içimde, Avrupa'dan kaçtığımdan beri sürekli aradığım sığınağın o olduğu düşüncesi farkında olmadan beliriyordu. Yalnızca ona baktığımda, ama yalnızca o anda, yalnızca ona dokunduğumda, yalnızca o zaman fenerin acımasızlıkları yoktu. Kendi kendime şaşarak, onun az çok insan olmasının, az çok kadın olmasının bile beni ilgilendirmediğini düşünüyordum. Yalan, yedinci gün iyi yürekli Tanrı dinlenmedi. Yedinci gün onu yarattı ve onu dalgaların altında bizden sakladı.

Ne olursa olsun eylemlerim düşüncelerimden bağımsızlaşıyordu. Şimdi, Batís'ten uzakta ona sahip olmak için aşırı bir çaba gösteriyordum. Bir fırsatını bulup onu ormana götürdüm ve sonra birlikte yosunların üstünde uyuyakaldık. O gün grotesk biçimde gayrimeşru bir aşkın sakıncaları apaçık ortaya çıktı. Ve daha başka şeyler.

İpsiz bir kuklayım ben; bedenimin var mı, yok mu onu bile bilemediğim kaslarını tükettim. Ölgün dünyalarda avare dolaşan bir bilinçle yosun yatağın üstünde kımıldanıp duruyorum. Ama hafifçe esneyecek olsam eliyle ağzımı kapadığını görüyorum ve etten bir vantuzun sıkılığı ile susmaya zorluyor beni. Gözlerimi açıyorum. Ne yapıyor?

Almanca kaba bir şarkı duyuyorum. Yakınlarımızda Batís'in deri botları yeşilliklerde dolaşıyor. Fenerin onarım işleri için kütük arıyor. Uygun bir kurban bulduğunda hiç acımadan baltayı indiriyor. Her bulduğunu eliyle yokluyor, kendi gücüne hayran kalıyor ve tek başına gülüyor. Bulunduğum yerden yalnızca ayaklarını ve az ötedeki dört ağacı görebiliyorum. Biraz daha yaklaşıyor ve o kadar ki balta darbeleri bedenlerimizin üstüne yonga yağdırıyor. Maskot hayran

kalınacak dinginliğini koruyor. Ne soluk alıyor ne gözlerini kırpıştırıyor, eliyle kendisine öykünmemi istiyor. İstediğini yapıyorum. Deneyimi benden fazla. Kim bilir kaç kez balina katliamından, denizin altındaki binlerce tehlikeden kaçıp gizlendi? Batís boğazından hırıltılı sesler çıkarıyor, rahatlatıcı bir boğaz temizleme. Şarkı söyleyerek uzaklaşıyor.

Saatler sonra Caffó farklı bir adamın yanına geldi. Odaya girdi ve yarı dalgın karşımda oturdu. Hiçbir şey söylemedim. Her zamanki şeylerden söz ediyordu, malzemenin az kaldığı konusundaki saplantısı ve zarar gören kapılar.

"Batís," diye sözünü kestim, kımıldamadan. "Canavar değiller."

"Efendim?"

Yinelemekte epeyce geciktim.

"Yabanıl hayvanlara karşı savaşmıyoruz, eminim."

"Kollege! Bu fener herkesi deli eder. Ve özellikle de sizi. Siz zayıfsınız, Kollege; çok zayıf bir adamsınız. Herkes fenere dayanamaz."

Ama daha fazla ileri gidemiyordu. Uyuşmazlığımız bir kavşakta birbirini kesen iki yoldu. Çok yorgundum, başımla yadsıdım. Sözcükleri uzattım. Her biri vurguluydu:

"Hayır, Batís, hayır. Yanılıyorsunuz. Bu burada bitiyor. Onlara iyi niyet sinyalleri göndermek gerek."

"Sanırım, kulaklarım sağır oldu."

"Onlara yapabileceğimiz bir jest olmalı. Belki böylece bu savaşın bizi ilgilendirmediğini anlarlar. Bir an inancımı yitirdim. Artık çok geç değilse tabii. Ama başka yolu yok."

Kuşkusuz bütün gerçeği ona anlatamazdım. Gerçek hayvanların yasak aşkın da zinanın da farkında olmadıklarını ona söyleyemezdim. Ağzımı kapatan bu el karşısında, bütün tezlerinin geçersiz hale geldiğini ona söyleyemezdim. Biraz konudan saptım, o ise kocaman bir el darbesiyle masanın

üzerindekileri saçıp savurdu. Gözlerinin içinde, hiç olmadığı kadar simsiyah göz bebekleri toplu iğne başı kadar küçüldü.

Beni dinlemek istemiyordu, masadan kalktı. Ama hiçbir şey bu katliam denli saçma olamazdı. Düşman, bir hayvan değildi ve yalnızca bu saptama bile benim onlara ateş açmamı olanaksızlaştırıyordu. Birbirimizi öldürmemizin ne anlamı olabilirdi? Güney Atlantik'in bu sefil mi sefil adasında ne diye yaşamımızı yitirecektik? Hiçbir yanıt mantıklı olamazdı. Karşımdakinin anlayışlı olması için yakaran jestlerle ellerimi oynattım.

"Biraz çaba gösterin, Batís. Bize binlerce serzenişte bulunuyorlar. Bunu böyle bilin, biz istilacıyız. Bu onların toprağı, sahip oldukları tek toprak. Ve biz buraları tabyamızla, silahlı garnizonumuzla işgal ettik. Bize saldırmaları için yeterli bir neden gibi gelmiyor mu size?" Kendimi tutamıyordum, coşmuştum. "İstilacılardan adalarını kurtarmak amacıyla savaştıkları için suçlayamam onları! Suçlayamam!"

"Bugün öğleden sonra neredeydiniz?"

Konunun birdenbire değişmesi yüzünden, daha yumuşak bir ses tonuyla konuşmak zorunda kaldım.

"Ormanda öğle uykusuna yattım. Nerede olmamı isterdiniz?"

"Evet, doğru," dedi orada değilmiş gibi. "Öğle uykusu. Öğle uykuları insanı güçlendirir. Ve şimdi hazırlanın, karanlık bastırıyor."

Bir eliyle bana Remington'u uzattı. Almadım. Yalnızca bir tepkiydi bu, az önceki tartışmanın meyvesiydi, fakat almamam onu çileden çıkardı. Yine de hiçbir şey söylemedi. Ben de konuşmadım. Balkona çıktı ve biraz sonra ben de ardından gittim. Silahsızdım, ellerimi ısıtmak için soluğumu üfledim. Batís bir avuç kar aldı ve göğsüme fırlattı:

"Alın," dedi. "En iyisi onları kartoplarıyla kovalayın."

"Susun!"

Maskot şarkı söylüyordu. Kapkaranlık ormandan güçlü sesler geldi. Uzun uzun, sürekli ve yumuşak ulumalar. Bizi korkudan öldüren bir yumuşaklık. Batís, Remington'u o iyi bilinen tik-tak sesiyle doldurdu.

"Ateş açmayın!" dedim.

"Şarkı söyleyin!" dedi o da.

"Hayır."

Batís'in yüz ifadesi, delirdiğime inandığını kanıtlıyordu. Fısıldadım:

"Onlar şarkı söylemiyorlar, konuşuyorlar. Dinleyin."

Başımızı çevirdik. Maskot masanın üstüne oturmuştu. Sesi balkona, daha ötelere yayılıyordu. Dışarının uğultusuyla şarkısı arasında bir diyalog kuruyormuş gibi geldi bana. Projektörler, gökyüzünden döne döne düşen kar taneciklerinden başka bir şeyi aydınlatmıyordu. Odaya girdim. Masaya yaklaşınca maskot sustu. Orman da sessizliğe gömüldü.

Diyalog hâlâ içimde yankılanıyordu. Yalnızca kimi deyimlerin diğerlerinden daha sık yinelendiğini biliyordum. Aşağı yukarı "citauca" gibi sözcükler. Ve özellikle "Aneris" ya da buna benzer bir şey. Ama bu sesleri çeviri yazıya aktarmak için gösterilecek çaba başarısızlıkla sonuçlanırdı, başarısız bir çiziktirme olurdu. Bir fırça bir kemana ne denli benzerse benim ses tellerim de onların ses tellerine o denli benziyordu. Buna karşın, zavallı bir öykünmeyle ve yüksek bir imgelem gücüyle "Aneris," dedim.

Maskot bana baktı. Tehlikeyi göze almaya bu yeterliydi:

"Citauca, Batís. Bu, birbirlerine taktıkları ad," dedim. Seslerde ve yorumumda çok cömerttim. "Maskotun da bir adı var: Aneris. Onların adı öyle, bununki böyle. Her akşam adı Aneris olan bir kadınla ilişkiye giriyorsunuz." Ve sesimi alçaltarak kestirip attım. "Onun adı Aneris. Kuşkusuz çok güzel bir ad."

Batís onları anonim bir sürüye indirgemişti. Onlara bir ad vererek, bakış açısını değiştirmekten kaçınamayacağı fikrindeydim. "Citauca", "Aneris" hiç fark etmezdi. Kurduğum, hemen hemen uydurduğum adlar, yalnızca onların telaffuz ettiği seslerin kirli bir yansımasıydı. Ama bu, onlara somut bir kimlik vermek kadar önemli değildi. Ve buna karşın, amacımın tam tersi bir sonuç elde etmiştim. Batís bomba gibi patladı:

"Şimdi de kurbağa suratların diliyle konuşmak mı istiyorsunuz? Bunu mu? Öyleyse onların sözlüklerini alın!" Ve aramızda uçan Remington'umu kabaca fırlattı bana. "Elimizde ne kadar malzeme kaldı biliyor musunuz? Bunu biliyor musunuz? Onlar orada, dışarıdalar; biz burada, içerdeyiz. Çıkın ve onlara silah verin! Nasıl yaptığınızı görmeyi çok isterim. Evet, kurbağa suratlarla nasıl konuştuğunuzu görmek hoşuma gidecek."

Ben hiçbir şey söylemedim, o daha da gayretlendi. Yumruğunu salladı:

"Çıkın buradan, lanet olası, sulu gözlü Kollege! Merdiven sahanlığını tutun! Merdivenlerden inin, kapıyı savunun! Ve siz beni cinayetle suçluyorsunuz ha? Siz, evet siz de bir canisiniz! Hayalperest bir cani! Bizi öldürmelerine yol açacaksınız. Etimizi yiyecekler, iliğimizi emecekler ve yorulur yorulmaz da aptalca düşüncelerinizle alay edecekler, orada, ıslak cehennemlerinin derinliklerinde. Gözüme görünmeyin!"

Onu hiç böyle görmemiştim. Göğüs göğüse yapılan en berbat savaşlardaki gibi balkonda dönüp duruyordu; öyle ki, davranışı sanki bende onlardan birini görmeye başladığı duygusuna kapılmama yol açtı. Birkaç saniye boyunca bakışlarına takıldım. Sonra susmayı yeğledim. Dinlemiyordu. Odadan çıktım.

Batís'te beni şaşırtan, düşüncelerinden ziyade davranışlarıydı. Önlemimizi almamız mantıklıydı. Yüzlercesini öldürmüştük. Akşamdan sabaha teslim bayrağı çekmenin her şeyi çözmesini bekleyemezdik. Ama Batís, bu konuyla ilgili her türlü tartışmayı yok sayıyor gibiydi. Bu konuda konuşmak bile istemiyordu.

Gecenin kalan kısmında bir şey olmadı. Kapının gözetleme deliğinden projektörlerden kaçınan birkaçını, pek azını gördüm. Orada, yukarıda Batís çılgınlar gibi ateş ediyor ve Alman lehçesiyle söyleniyordu. Çok sinirliydi. Tümüyle gereksiz, mor renkli aydınlatma fişekleri uçuyordu. Havai fişeklerden aldığı bu güç onun ne işine yarardı ki?

Yavaş yavaş içine kapandı. Benimle karşılaşmaktan kaçıyordu. Gece bastırırken nöbet tutmak için zorunlu olarak karşılaşmamız gerektiğinde hiçbir şey söylemeden konuşuyordu. Konuşuyordu, hiçbir şey söylemeyerek konuşuyordu. Böylece, boş laflarla ortamı doldurup, sohbeti karambole getirerek tartışılması gereken tek konudan kaçınıyordu. Ben olabildiğince hoşgörülü davranmaya çalışıyordum. Er ya da geç boyun eğeceğine inanmak istiyordum.

Yardımına güvenmediğim için tek başıma bir girişimde bulunmaya karar verdim. Yapılacak işte suç ortağım olmasını isterdim. Ama onu yanıma çekmek olanaksızdı. İşin gülünç yanı, bu fikri bana bizzat Caffó'nun esinlemiş olmasıydı. Tartışma sırasında silahlarımızı citauca'lara teslim etmek gibi delice bir girişimi ima etmişti. Yaptığım tam buydu. Kuşkusuz, önlem alarak. Epey zamandır Batís'in eski silahına uyan kalibrede mermi yoktu ve bu yüzden tümüyle yararsızdı bizim için. Batís gibi pratik bir insan da onu özlemezdi.

Bir zamanlar adaya geldiğimde gördüğüm kıyıya yöneldim. Onların adaya çıkış noktası olarak sık sık burayı kullandıklarını düşünüyordum. Silahı dipçiğinden kuma iyice gömdüm.

Çevresinde iri çakıl taşlarıyla bir çember yaptım, basit bir hile, ama niyetimi ortaya koyuyordu. Belki mesajı anlayabilirlerdi. Ne olursa olsun, kaybedecek bir şeyimiz yoktu.

* * *

Üç gün daha geçti ve doğrusunu söylemek gerekir ki Batís, Aneris ile benim arama girmedi. Karmaşık nedenlerden ötürü böyle davrandığını sanıyorum. Batís önemli ikilemlerle yüzleşmeyi bilmiyordu. Kuşkusuz, maskotla aramızdaki ilişkiye dair birtakım kuşkuları vardı. İçinde bulunduğumuz koşullar açısından düşünüldüğünde, beklendiğinden daha belirsiz kuşkulardı bunlar.

Kendilerini denize teslim etmiş adamlar pratik olduğu kadar sert tipler olmaya da alışırlar. Birlikte yaşamamız, kısacası ondan daha çok kitap okumuş olmam, benim, evin dışında bir tür kütüphaneci olduğum sonucunu çıkarıyordu ortaya. Açıkçası, aramızdaki tek fark, benim yaşamıma çok özel bir vasinin girmiş olması, hepsi bu. Ama Batís, kitapların cinsel eğilimlere karşı bir tür panzehir oluşuyla ilgili çok yaygın bir inanışı paylaşıyordu ve bu yüzden isteklerimizin ortak bir sınırı olmadığına inanmıştı.

Büyük olasılıkla onun en çok aklını karıştıran, Aneris'in mülkiyetini tartışmıyor olmamdı. Bu durumda korsan kavgaları yapmış olurduk ve onun gibi biri, kendine en uygun topraklarda savaşırdı. Ama ondan asla bir vajina talep etmedim. Onun önüne koyduğum şey daha büyüktü, çok daha büyüktü: Düşman yabanıl bir hayvan değildi. Aydın bir insan bu düşüncenin çıkarları açısında çok tehlikeli olacağı sonucuna varırdı, çünkü bu ister istemez beni Aneris'e yaklaştıran bir düşünceydi. O, böyle bir çıkarsama yapmıyordu. Açık gerçekler Batís Caffó'nun basit mantığını da yıkıyordu, ama sonuç berraklık değil, kaostu. Önüne konulan her

şeyi tümüyle çürüttüğü için, kendisini en yakından etkileyen kısmıyla bile başa çıkamıyordu. Yanıtı, sırtını dönmekten ve sorunu bilmiyormuş gibi yapmaktan ibaretti.

Gerçek olan, Batís'in, iki kat kuşatılmış olmanın acısını çekmesiydi. Şimdi onu hem fenerin dışından hem fenerin içinden kuşatıyorlardı. Olay, Batís'in, Batís Caffó'nun gerçeği anlama yeteneğinden yoksun olması değildi. Olan biten şuydu: Durumu ne kabul etmek istiyordu ne de kabul edebiliyordu. Kendine özgü bir biçimde adaya uyum sağlamıştı. Gerçekten de onda temel etik ilkeler vardı. Katil değildi. Ya da katil olmak istemiyordu. O günlerde Sodomluyla karıştırılan, ya da tersi, İtalyan'ın hikâyesini her zamankinden daha çok yineliyordu. Fıkra değildi söz konusu olan. Benim bilmediğim bir geçmişin, bir kazanın, istemeden işlenen bir cinayetin, onu bir toplum paryasına çeviren az çok rastlantısal eylemlerin parçalarıydı. Belki de böyle bir nedenle, adaletten kaçıp adaya geldi. Bu beni etkilemiyordu. Önünde sonunda Batís'in iyi ya da kötü olmasının hiç önemi yoktu. Ve o fenere şu ya da bu türden kaçaklar –ben de bunu güçlendiriyordum– geliyordu yalnızca. Sorun şu ki, herhangi bir zamanda, oraya, o fenere bir kez geldikten sonra, deliliğe bir anlam vermek zorunda olduğunu gördü. Geceleri düşünmeyi, gündüzleri bunu yok saymayı seçti. Düşmanı hayvanlaştırdı ve onunla anlaşmazlığını barbarlığa, düşmanlığını hayvanlığa dönüştürdü. Çelişki, düşünce düzeninin kararsızlığı sayesinde ayakta durabilmesiydi. Yaşam için savaş her şeyi silip süpürüyordu. Tehlikenin büyüklüğü, saçma oldukları için yadsıdığı tartışmaların ertelenmesini sağlıyordu. Mantığının zırhı bir kez yerine oturur oturmaz peşinden bir saldırı daha geliyordu. Citauca terörü onun doğal müttefikiydi. Citauca'lar fenere ne kadar yaklaşırlarsa Batís'in o kadar çok kanıtı olacaktı. Saldırılar ne kadar azgın olursa, saldırgan da o ölçüde az düşünülmeyi hak edecekti.

Ama ben onu izlemek zorunda değildim. Temelde orada, fenerde bana kalan tek insan özgürlüğü buydu. Hayvan olmadıklarının kanıtlanması durumunda Batís'in düzeni, bütün Avrupa askerî cephaneliklerinin patlama şiddetinden daha büyük bir şiddetle yıkılıp gidecekti. Bunu daha sonra anladım. O günlerde aklı başında olmayan bir Batís Caffó görüyordum. Yaşam ve gelecek, düşmana çevrilen bakışa bağlı olduğunda, kim gözlerinin prizmasını değiştirmeye hazır olmazdı ki.

XIII

Herhangi bir gündü. Fenerde geçen bir gün daha. Ama önsezilerle yüklü olarak başlayan o günlerden biri. Bulutların altı karaya çalan bir grilikteydi. Bir mozaiğin binlerce küçücük taşı gibi gökyüzünü kaplayan, şişkin olmayan, parça parça bulutlar, bu gökyüzünün daha da geniş görünmesini sağlıyordu. Bulutların gerisinde, donuk bir güneşin soluk pembe aydınlığı. Görünmez eller, çifteyi yok etmişti. Kuşluk vaktine kadar bunun ne anlama geldiğini düşündüm. Ama hiçbir anlam veremiyordum. İyi niyetli bir eylem miydi, yoksa tam tersi mi?

Bunu izleyen geceler, citauca etkinliği azalmış gibi geldi bana. Onları görmüyorduk. Orada, dışarıda olduklarını seziyorduk, evet, aralarında fısıldaşıp duruyorlardı. Ama projektörleri yaktığımızda savaştan kaçmıyorlardı. Bütün bunların en inandırıcı kanıtı, Batís'in tek bir mermi bile atamamasıydı.

Saldırının kesilmesi ile tüfeğin kaybolması arasında bir ilişki var mıydı? Bu ilişki kesin gerçeklik mi yoksa umudun yarattığı dilek miydi? Nazik bir dönemden geçiyordum. Hiçbir sonuca varmadan bin yıl bunu düşünebilirdim. Hiçbir şeyden emin değildim.

Dolaşa dolaşa kaynağa kadar gittim. Orada, işe yaramaz, saçma sapan işler yapan Batís'le karşılaştım. Her zamanki gibi düşünmek zorunda kalmamaya çalışıyordu, bu da, böylesine önemsiz işlerin saçmalığını görmesini engelliyordu. Berbat bir görünüşü vardı. Üstünde giysileriyle uyumuş gibiydi. Yeniden insancıl bir iletişim kurmaktan başka bir işe

yaramasa da, sigara içmeye çağırdım onu. Ama şanslı günümde değildim. Ağzını açtı, davranışının saçmalığı yüzünden onu suçlamak geldi içimden.

"İyi bir fikir geldi aklıma," dedi alçak sesle, olanaksız şeyler ileri sürdüğünün bilincindeydi oysa. "Gemide hâlâ bir sürü dinamit var. Binini daha öldürseydik sorunu çözmüş olurduk."

Savunmadaydı ve kendince bana ödün veriyordu. Ama ona karşı, az da olsa nezaket göstermek içimden gelmiyordu. Her zaman ona karşı ölçülü, suyuna giderek, yeteneksizliklerini anlayışla karşılayarak, ayrıntılara dek uyum göstererek, gerektiğinde ise coşkuyla davranmıştım. Önerileri gülünç olduğu kadar açıktı da. Ne dik kafalılık! Birbirini boğan iki insan gibiydik ve savunduğu çözüm yolu, denizin bütün suyunu içmemizdi. Hiç olmadığı kadar öfkelenmiştim; iyi şeyleri daha iyi yapan, kötü şeyleri daha kötü yapan insanlardandı. Daha çok citauca öldürerek bütün diyalog kapılarını kapatacaktı –eğer hâlâ bir kapı kaldıysa– ve şiddet düzenini perçinleyecekti. Ama ne denli az olursa olsun, düşmanla anlaşma olanağı, sonu belli olmayan ve canice bir savaştan bin kat daha çekiciydi. Kendi özel savaşında neden onu izlemek zorunda kalayım? Hayır, artık daha fazla öldürmeye hazır değildim; yalnızca umutsuz, yasal bir savunma için savaşabilirdim.

"Bu katır inadınız nereden geliyor? Gözlerinizi açın, Caffó! Burayı Sirakuza'da bir yer sanıyorduk, kendimizi de silahlı, dinamitli 20. yüzyıl Arşimetleri. Ama her şey bize onların, kendi toprakları için, sahip oldukları tek toprak için savaştıklarını gösteriyor. Bu nedenle kim onları suçlayabilir?"

"Beyninizi içkiyle mi besliyorsunuz?" diye yanıtladı beni yumruğunu göstererek. "Burada Tanrı'nın hakları olmadığını bilmiyor musunuz daha? Siz içinde yalnızca ölü külleri bulunan katedral ışıklarını görmek istiyorsunuz. Aldanıyor-

sunuz, Kollege! Eğer hâlâ yaşıyorsanız size fenerin kapılarını açtığım için. Eğer biz onları öldürmezsek onlar bizi öldürecek. Bu böyle. Gemiye inmeme yardım edin! Ben size yardım etmiştim. Şimdi yardımınızı benden esirgeyecek misiniz yoksa?"

Konuşmamız, fanatik Bizans retoriğine dönüşmüştü. Benim başarısızlığım, onun dik kafalılığı ve fenerin muazzam yalnızlığı birleşiyordu. "Becerikli olmanın dışında bir şeye gereksinmemiz yok," diyordum ona, "Aşılamayacak kin yok. Birlikte güçlüyüz, bizi ayırma." Bu da onun kendi yorumuydu. Ama ben kesin olarak onunla uzlaşmaya hazır değildim, uzlaşamazdım. O, Argonot güçlerine sığınıyordu, ben ise sokak kabadayısı hırçınlığıyla karşı çıkıyordum ona. Eski itirazlarını yineleyince bağırdım:

"Size yardım etmek için çaba gösteren benim! Katır gibi davranmayı bir yana bırakırsanız yardım edeceğim."

Deli gibi gülmeye başladı. Gözlerime baktı ve daha çok güldü. "Ben bir katırım, ben bir katır," diyordu görünmeyen dostlarıyla konuşuyormuş gibi. Gülüyordu ve yineliyordu: "Kurbağa suratlar birer küçük bey, bense bir katır."

Bulutlara bakarak gülüyordu ve oyuncak trene benzer küçük çemberler çiziyordu. Ya öfkeli ya deli ya da ikisi birden. Bir Sodomluyla karıştırılan İtalyan'ın öyküsünü kendi kendine anlattığını duydum. Ellerimle kulaklarımı tıkadım.

"Yeter, artık susun, Caffó! Susun! İtalyanları ve Sodomluları unutun. Bu çılgın keşiş palavraları kimi ilgilendirir? Er ya da geç sağduyulu tek düşünceyi, onlarla anlaşmayı göze almamız gerekecek; barışmamız gerek, lanet olası!"

Birdenbire, ben orada değilmişim ve kendisi kaynakta tek başınaymış gibi beni dinlemiyor havalarına girdi. Bu çocuksu tutum beni öfkelendirdi:

"Belki onların zekâları sizinkinden bir gram fazla!" dedim. "Evet, belki bu adanın tek hayvanı bizleriz! Biz ve tüfek-

lerimiz ve silahlarımız ve cephanemiz ve patlayıcılarımız! Öldürmek çok kolay, düşmanla anlaşmak çok zor!"

"Ben katil değilim," diye kesti sözümü. "Ben katil değilim."

Ve ikircikli, o zamana değin hiç görmediğim, korku verici bir bakış fırlattı bana.

İki eline birer su kovası aldı ve gözden kayboldu. O sırada Batís Caffó'nun bir zamanlar, birini öldürdüğünü ve bunun ona acı verdiğini anladım. Onu dinlememek sanırım vahim bir hataydı. Hatta ruhunun bir fil derisi altında gizlendiği de kesindi, onu anlamak kolay değildi.

O çekip gidince dolaşmaya devam ettim. Yağmur yağmaya başladı. Yağmur karı kirletiyordu. Ağaçlardaki buzlar eriyor, sarkıtlar hafif bir çatırtıyla kırılıyordu. Daracık yol çamura batmıştı. Kaçınmak için sıçramam gerekiyordu. Başlangıçta yağmurun yağması umurumda değildi. Damlalar yün başlığımdan süzülüyordu, onu çıkarmakla yetindim. Ama biraz sonra yağmur sigaramı söndürecek denli hızlandı. Meteoroloji uzmanının evine fenerden daha yakındım. Dilenci sarayı gibi beni buyur eden küçük eve sığınmaya karar verdim. Bulutlar günü karartıyordu. Bırakılmış yarım bir mum buldum ve yaktım. Küçük alevi titriyordu. Lekeli gölgelere tavanda dans ettiriyordu.

Aneris göründüğünde somut olarak hiçbir şey düşünmeden sigara içiyordum. Belli ki Batís onu tekmelemişti. Yatağa, yanıma oturttum. "Seni neden dövdü?" diye sordum yanıt beklemeden. O anda Batís'i öldürebilirdim. Birine karşı duyduğumuz sevginin büyüklüğü, bir üçüncü kişiye karşı beslediğimiz kinin boyutlarıyla açığa çıkıyor, bu günlerde bunu öğrenmeye başladım. İyice ıslanmıştı. Yediği tekmelere karşın güzelliği daha da belirginleşmişti. Giysisini çıkardı.

İnsanlık ile hayvanlık arasındaki geçit, onun bana verdiği zevkleri etkilemiyordu. Birçok kez ve öylesine ateşli seviştik ki

sarı kıvılcımlar gördüm. Öyle bir an oldu ki, nerede benim bedenim bitiyor, nerede onunki başlıyor, ev ve ada nerede, anlamıyordum. Sonra, soğuk nefesi boynumda, yatağa uzandı. Sigarayı bir hayli uzağa fırlattım ve giyindim. Adi şeyler düşünerek kemerimin tokasını taktım. Küçük evden çıktım. Soğuktan tüylerim diken diken olmuştu.

Dram ortaya çıktığında fenere aşağı yukarı yüz metre vardı. Yalnızca tekdüzeliği kırmak için de olsa, ormanın içlerindeki patika yol yerine kuzey kıyıyı izlemeye karar verdim. Dolambaçlı bir yoldu. Sağımda okyanus, solumda geçit vermez bir duvar oluşturan ağaçlar. Kökler, toprakla ve dalgaların getirdiği nesnelerin oluşturduğu setlerin altından çıkıyordu. Eğer denize düşmemek istiyorsam, sık sık bir taştan bir taşa geniş adımlarla atlamam gerekiyordu. Bir çocuk şarkısı söylüyordum. Üçüncü dörtlüğün ortasında, ufukta bir duman gördüm. Rüzgârın etkisiyle yükselemeden kıvrılıveren ince, siyah bir çizgi. Bir gemi! Herhangi bir nedenle yollarından sapmış olmalıydılar ve şimdi adanın çok yakınından geçiyorlardı. Ah, evet bir gemi! Bütün engelleri aşarak fenere dek gelebildim.

"Batís! Bir gemi!" Ve neredeyse hiç duraksamadan ekledim: "Feneri yakmama yardım edin!"

Caffó odun kesiyordu. Ufka bakmak için durdu, ilgisizce, "Sizi göremezler," diye kestirip attı. "Çok uzaktalar."

"SOS vermeme yardım edin!"

İç merdiveni çıktım. Ağır ağır beni izledi. "Çok uzaktalar," diye yineliyordu, "çok uzaktalar. Sizi göremezler." Haklıydı. Fenerin projektörleri, ayla iletişim kurmak isteyen bir böceğin parlak sinyalleri gibiydi. Ama öylesine yoğun bir istekle dolmuştum ki gözümde hayaller belirdi ve birkaç dakika acıdan kıvranırken, gemi dümenini bize çevirmişti; o metal nokta gitgide elle dokunulur hale geldi. Kuşkusuz aldanıyordum. Geminin gövdesi ufukta gömüldü. Bacadan çıkan

duman hafifleyerek bir süre daha göründü. Sonra duman da görünmez oldu.

Son ana dek çılgınlar gibi mors işaretleri yaydım. *SOS, Save Our Souls. SOS, Canımızı Kurtarın.* Fenerde asla dualar ve yardım istekleri bu kadar birleşmemişti. Ve hiçbir somut kanıt ateizmi bu denli haklı çıkarmamıştı. Gelmeyeceklerdi. Bu geminin içinde insanlar, gerçek bir kalabalık vardı. Onları aileleri, dostları, sevgilileri; bu sırada, tam bu sırada onlara bulanık görünen yazgıları bekliyordu. Ama onlar uzaktaki hakkında ne bilebilirlerdi? Benim hakkımda, fener hakkında? Batís Caffó hakkında ya da Aneris hakkında? Beni tutuklayan dünya, onlar için uzaktaki bir kesitten, anlamsız bir lekeden ve boş bir araziden başka bir şey değildi.

"Sizi görmüyorlar," dedi Batís, sesinde ne iyi ne kötü bir abartı vardı. Yansız bir tavırla elinde balta, baykuş gibi gözlerini kırparak geminin gittiği yöne bakıyordu. Yaptığım doğru değildi. Ama yakınımdaki tek insandı ve düştüğüm umutsuzluğun bedelini ödemeliydi.

"Bakın! Kılınızı bile kıpırdatmadınız! Ne biçim adamsınız siz, Caffó? Citauca'lar söz konusu olduğunda bana yardım etmiyorsunuz, insanlar olduğunda bana yardım etmiyorsunuz. Herhangi bir sağduyulu girişimi ya da kurtulma fırsatını etken ya da edilgen bir biçimde sabote ediyorsunuz. Eğer deniz kazasına uğrayanların sendikaları olsaydı mükemmel bir grev kırıcı olurdunuz."

Batís yanıt vermeden fenerden çıktı. Ben de merdivenlerden aşağıya, peşi sıra indim. Arkasından sitem yağdırıyordum. Beni duymazdan geliyor, bir Alman lehçesiyle iğrenç şeyler mırıldanıyordu yalnızca. Giysisinin kolundan yakaladım. Kollarını kaldırdı, çekilmez bir kaynanaymışım gibi el kol hareketleri yapıyordu. Bendcn uzaklaşıyordu, ama hemen sonra yeniden dirseğinden ya da omzundan sarkan tüfeğinin dipçiğinden yakaladım onu. Fenerin önündeki düzlükte

durdu. Karşılıklı birbirimizi suçluyorduk. Geminin silueti, açıktan açığa düşmanlıktan bizi hâlâ ayıran dayanıksız savak kapaklarını patlatmıştı. Batís'i susması için uyarmakta çok geç kalmıştım.

Batís'in ağzı açıktı ve suskundu. Başını bir sağa bir sola çeviriyordu. Kuzey ve güney kıyılarını küçücük citauca'lar istila etmişti. Bedenleri yarı yarıya suyun içindeydi ya da yengeçler gibi kayalıklar ile denizin arasında gizlenmişlerdi. El ve ayaklarının derileri hemen hemen saydamdı. Batís köpürmüştü. Gökyüzüne, parlak ışığa ve sonra da mantığa uymayan bir şey bu görüntünün gerçekliğini imkânsızlaştırıyormuş gibi deniz kıyısına sığınan siluetlere bakıyordu. Gördüğü şeyin bir serap mı yoksa gerçek mi olduğunu anlamaya çalışan çölde kaybolmuş bir insana benziyordu. Kuzeye doğru bir adım attı. Yavrular taşların arkasına gizlendiler. Çoğunun boyu bir metre bile yoktu. Bu yaratıkları seyretmek ister istemez insanı dinginleştiriyordu. Dalgalar, kabarırken bile onları incitmekten korkarak, şiddetini yavaşlatıyormuş gibi daha tedbirliydi sanki. Yaratıklar suyu şilte yerine kullanıyorlar ve merakla bizi gözetliyorlardı.

Birdenbire Caffó omzundan silahını çıkardı. Hızlı ve beceriksizce emniyeti açtı.

"Bunu yapmayacaksınız, değil mi?" diye sordum.

Tükürüğünü yuttu. Bakıyor ve tehlike görmüyordu. Yalnızca yavruydular, bizleri öldürmek için alacakaranlıkların güvenliğine sığınmayan yavrular. Ve tam da şimdi, günler uzamaya başlayınca gelmişlerdi. Sonunda Batís, hiçbir şeye güvenmeyerek, beni unutup fenere doğru hızla gitmeye karar verdi.

Kaçışmalarını sağlamak için havaya tek el ateş yeterli olurdu. Ama ateş açmadı. Niçin ateş etmedi? Madem onlar yalnızca akılsız hayvanlardı, madem biz yalnızca onlara acı ve ceza borçluyduk, hiç duraksamadan niçin öldürmüyordu

onları? Bunu yapmaktan caymasının nedenini sanırım o bile bilmiyordu. Ya da belki de biliyordu.

* * *

Küçük citauca'lar, serçelerin utangaçlığı, küçük farelerin dikkatiyle adanın merkezine kadar yaklaştılar. Yani fenere kadar. İlk günler kıyı çizgisini aşma yürekliliğini gösteremediler. Kendimizi hayvanat bahçesindeki hayvanlar gibi hissetmemizi sağlıyorlardı. Elma kadar büyük ve yeşil yüzlerce göz, saatlerce her şeyi ve her hareketimizi takip ederek bizi gizlice seyrediyordu. Nasıl tavır göstereceğimiz konusunda ikircikliydik. Özellikle de Caffó. Şimdi savunmasız bir düşmanla karşılaştığından nasıl tepki göstereceğini bilemiyordu. Şaşkınlığı, çelişkilerinin hangi boyutlarda olduğunu gösteriyordu. Duraksamaları inatçılığının sınırlarıydı.

Bir tür örümcek adama dönüştü. Sabahları fenerden hâlâ çok erken çıkıyordu. İki saat sonra, sürekli bir şaşkınlık ifadesi taşıyan ilk yavrular görünüyordu. O ise körmüş gibi davranıyordu, ama hemen sonra odasına kapanıyordu. Çoğu zaman Aneris'i de birlikte odasına alıyor, topuğundan karyolanın ayağına bağlıyordu. Buna karşın kimi zaman da o yokmuş gibi davranıyordu. Tutumu gittikçe daha da anlaşılmaz oluyordu.

Beden kokusu çok keskin olan bir adamdı –nahoş olduğunu söylemiyorum, bu yalnızca onun bir özelliği– kişiliği odaya artık daha çok sinmişti, bir Avrupalı buruna tanıdık gelmeyecek denli yabanıl bir beden kokusu. Düşsel tehlikeleri önlemek amacıyla balkonun kepengini kapatıyordu, bu yüzden de oda karanlıktı. Bir gün odaya girdim: Gözlerimden çok burnumla nerede olduğunu buldum. Gölgesi, mazgal deliğinin yanındaydı, adayı yüzen bir çocuk yuvasına dönüştüren manzaradaki yenilikleri denetliyordu. Yarıktan

giren güneş ışığı gözlerini, bir karnaval maskesi gibi boyuyordu. Burası artık bir yatak odasından çok hayvan barınağıydı.

"Bunlar yavru, Caffó, başka bir şey değil. Yavrular öldürmezler, oynarlar," dedim daha bedenimin yarısı kapağın altındayken. Bana bakmadı bile. Tek yanıtı, susmamı istemek için bir parmağını dudaklarına götürmek oldu.

Ben de büyülü bir şaşkınlığa kapılmıştım. Ama böylesi daha zararsızdı. Öteki dünyaların varlıklarıydılar, onları anlamıyordum. Bizimle savaşırken, yavrularını savaş alanına gönderiverdiler. Belki de bize, yalnızca ergenlerin yakalandığı bir hastalık olan frengiye yakalanmışız gibi davranıyorlardı. Ne olursa olsun, kuma saplanmış tüfek ile yavruların ortaya çıkışı arasında bir ilişki kurmak için dâhi olmaya gerek yoktu. Bütün bunların gerisinde, büyük strateji uzmanlarının ya da mutlak sorumsuzların mantığı mı gizliydi? Ve her şeye karşın, bize iyi niyetlerini sergilemek istiyorlarsa ne gibi araçlara sahiptiler? Bizim kullandığımız silahlara karşı onlar her zaman çıplak bedenlerini ortaya koymuşlardı. Saldırı gücü olmayan bir silahla ateşkes istemiştim, onlar da bize savunmasız bedenlerle yanıt veriyorlardı. Ters bir mantık mıydı, yoksa çok mükemmel bir mantık mı?

Yavrular kendilerine hiçbir kötülük yapmayacağımızın çabucak ayrımına varmışlardı. Bunu izleyen günlerde ayaklarını toprağa bastılar. Hâlâ mesafeliydiler. Ama ciddi bir tavır almaya çabalasam da çoğu zaman gülümsemekten kendimi alamıyordum; beni çok sıkı bir gözlem altında tutuyorlardı, bakmaktan başka bir şey yapmıyorlardı, yalnızca bakıyorlardı. Panayır büyüsüne tutulmuş gibi, gözleri kocamandı, ağızları da açık.

Bir sabah ormana daldım. Deri paltom sırtıma yastık görevi yapıyordu, kalın pantolonlar beni kardan koruyordu ve çapraz tuttuğum kollarım göğsümü ısıtıyordu. Rahat bir öğle uykusu olmadı. Yakındaki bir fısıltıyla göz kapaklarımı açtım.

Belki on beş, yirmi kişi kadarlardı. Farklı yükseklikteki dallardan sarkıyorlardı ve baykuş gibi beni inceliyorlardı. Ben ise, gerçekdışılık duygusunu artıran yarı uykulu yarı uyanık bir haldeydim. Onlar için ağaçlar pek tanıdık değildi ve beceriksizce tırmanıyorlardı. Bu onların küçücük bedenlerini öylesine kırılgan, öylesine incinebilir parçalara dönüştürüyordu ki onları incitmemek için meraklarına ses çıkarmadım. Düşündüm, eğer birdenbire kalkarsam onları korkutacaktım; kaçarlarken canları yanacaktı.

"Gidin buradan," dedim sesimi fazla yükseltmeden. "Suya dönün."

Kımıldamadılar. Cüce casuslardan oluşmuş bir çemberin içinde ayağa kalktım. Pek çoğu dingin ve sessizdi. Ötekiler fısıldaşıyorlardı ya da savaş ile kardeşlik arasındaki yolun yarısında cilveleşerek kucaklaşıyorlardı, ama yine de gözlerini benden ayırmıyorlardı. En yakınımda olanın ayaklarına dokunmaktan kendimi alamadım. Yere paralel, büyük bir dalın üstüne oturmuş, bacaklarını sallıyordu. Ayağına dokundum ve çok farklı bir koronun kahkahası yeşilliklere yayıldı.

Güven duymakta fazla gecikmediler. Öyle ki, sonunda tam bir yaramaz olup çıktılar. Nereye gidersem gideyim, tüysüz kafalı küçük bedenler yanımdan ayrılmıyordu. Tam olarak büyük kentlerin meydanlarında yaşayan güvercin sürüleri gibiydiler. Sık sık arkama dönüyordum ve göbeğimin yüksekliğinde kafalardan bir halı oluşuyordu. Onları kaçırmak için ani bir hareket yapıyordum, onlar da yalnızca birkaç metre geri çekiliyorlardı. Bana dokunmaya can atıyorlardı. En gözü pekleri dirseklerimi ve dizlerimi sıkıştırıyor, kaçıyor ve ördek vaklamaları arasında oyunlarına geri dönüyorlardı. Bir yere oturacak olsam taşkınlık başlıyordu; sonsuz sayıdaki küçücük parmaklar başımdaki saçlar, favoriler ve ensem için kavgaya tutuşuyordu. Rastgele iki tokat attım. Ama yanıtı, kurbandan çok beni utandırdı.

Gerçek şu ki onlara alışmak için yalnızca bir iki gün gerekti. Gün doğumundan akşama dek fenerin çevresinde oynuyorlardı. Alınması gereken tek önlem fenerin kapısını kapamaktı. Tersi durumda eşyaları devirip düşürüyorlardı. Kapı açıksa fenere giriyorlar, depodan çeşit çeşit eşya götürüyorlardı: Mumlar, vazolar, kalemler, kâğıtlar, pipolar, taraklar, baltalar, şişeler. Hatta bir seferinde de akordiyon, onu bir karınca gibi yüklenmiş kaçarken yakaladığım hırsızdan daha büyüktü. Başka bir gün, bir dinamit lokumu. Bilmem onu hangi köşede bulmuşlardı. Patlayıcıyla ragbiye çok benzeyen, olağanüstü bir oyun oynarlarken büyük bir korkuya kapılarak yakaladım onları. Hırsızlıkla suçlamak da pek doğru olmazdı. Hırsızlığın ne anlama geldiğinin bilincinde bile değillerdi. Bir nesnenin mevcut olması, ona sahiplenmeleri için yeterliydi. Bağırarak onları azarladığımda tepki bile göstermiyorlardı. "Nesneler burada ve eğer buradaysalar onları alırız, hepsi bu, sahipleri yok," demek istiyor gibiydiler. Tehdit gibi görünen ya da sevimli tavırlarla herhangi bir pedagojik girişimde bulunmak yararsızdı. Kapıyı kapatarak depoyu koruma altına alsam bile dışarıdaki savunma gereçleri önüne geçilemeyecek bir biçimde yıpranıyordu. Yarıkların arasına sıkıştırılmış cam kırıkları, tuzlu suyla ıslanmıştı, sarı, yeşil ve kırmızı gibi çekici renklerde parlıyorlardı. Kendilerine kolye yapmak için çekip koparıyorlardı. Uğursuz bir günde, duvarlardaki teneke kutuların ve iplerin ideal birer oyuncak olduğunu keşfettiler. Koşarken peşlerinden sürükledikleri tren yaptılar onlarla; herkesin bildiği gibi çocuk modası, büyüklerin modasından daha yaygındır. Günümün yarısını kırılanları, bozulanları onarmakla geçiriyordum. Onları suçüstü yakalayınca, inindeki bir ejderha gibi gürleyerek gözdağı veriyordum onlara. Ama saldırgan olmadığımı biliyorlardı ve yanıtları, kulaklarını iki parmakla çekiştirmek oluyordu. Anladığım kadarıyla bu, citauca'ların nanik işaretiydi.

Yavruları, şiddet barometresi olarak değerlendirmeye başladım. Onlar burada olduğu sürece citauca'lar bize saldırmazlar diye düşünüyordum. Kendimden çok onlar için acı çekiyordum. Ufaklıklar, Caffó'nun katındaki ara kapağı açma serüvenine giriştiklerinde, onun tepkisinin ne olacağını düşünmek bile istemiyordum. İçlerinden en asisi, küçük bir üçgen gibiydi ve çirkin mi çirkindi. Üçgen biçimindeydi çünkü omuzları çok geniş, kalçaları dardı ve doğa henüz ona somut bir cinsiyet vermemiş gibi, kalçaları arkadaşlarınınkine oranla daha az gelişmişti. Ayrıca yarasa fizyonomisiyle uyumlu bitmez tükenmez mimiği yüzünden çirkindi. Ötekiler, sayısal üstünlükleriyle kendilerini koruyor, yalnızca toplu halde bana yaklaşıyorlardı. O ise, tek başına. Sık sık önümde resmigeçit yapıyordu. Dirseklerini ve diz kapaklarını bir savaşçı kasıntılığıyla kaldırarak, sert adımlarla yürüyordu. Bense onu görmezden geliyordum. Bu aşağılayıcı tavrıma karşılık ağzını kulağıma yaklaştırıp nutuk çekiyordu. Bu durumda en iyisi, onu omuzlarından yakalayıp bedenini yüz seksen derece çevirmek oluyordu. Kukla geldiği yere dönüyordu. Ama bir keresinde çok ileri gitti.

Bir gün, öğleden sonra granitin üzerine oturmuş, daha önce kaba saba yamanmış kazağımı dikiyordum. Yavrular suya dalmışlardı. Üçgen dışında, hepsi. Her sabah ilk görünen ve her akşam da son çekilen o oluyordu. Gelip kulağımı dürttü. Dikişte hiç usta olmadığım yetmezmiş gibi bir de bu sinir bozucu nesneler rahatsız ediyordu. Birdenbire bedenime tırmandığını fark ettim. Elleri, ayakları göğsümü ve belimi sarıyordu. Üstelik dudaklarıyla kulağımı yakaladı ve kulak mememi yalamaya başladı. Hemen bir tokat yedi elbette.

Tanrım, ne ağlama, ne ağlama. Üçgen koşuyordu ve korkunç vaklamalar arasında ağlıyordu. Başlangıçta gülmekten kendimi alamadım. Ancak hemen pişman oldum. Ötekiler

gibi bir yaratık olmadığını tahmin etmek güç değildi. Kuzey kıyısına doğru ağlayarak koştu, ama ilk dalgada durdu. O tarafta hiçbir sığınak bulamayacağını birdenbire anımsamış gibiydi. Bir an bile zaman yitirmeden, yine bağıra çağıra ağlayarak güney kıyısına yöneldi. Bu kez deniz kıyısına yanaşmadı bile. Ağıdı, umutsuz iniltilerine karışmıştı; Üçgen, küçük bir topaç gibi dönüp duruyordu.

Kimi zaman acıma, son tepenin ardındaki bir manzara gibi gelir. O deniz altı dünyası bizimkinden çok mu farklıydı, diye sordum kendime; kuşkusuz anneleri, babaları vardı ve Üçgen'in varlığı ise aralarında yetimlerin de olduğunu ortaya koyuyordu. Ağlamasına dayanamadım. Bir çuval gibi omzuma aldım. Onu granite götürdüm ve kazağımı dikmeyi sürdürdüm. Yeniden bedenime tırmandı ve kulağımı yaladı ve öylece uykuya daldı. Umursamıyormuş gibi davrandım.

XIV

O barışın, yalnızca geçici bir ateşkes, silah sesi ve ulumaların duyulmadığı her saatin paha biçilmez bir temdit olduğunu biliyordum. Ve buna karşın bütün bunlardan uzakta geçen gündüz ve geceler boyu citauca'lar hep yanımdaydı. Ne olursa olsun, olanca gücümü, er ya da geç kaçınılmaz bir biçimde gerçekleşecek olayı düşünmemeye yöneltmiştim. Bir umuda kapılmaktan ve sonsuza dek yineleyip durmaktan ibaret insan zayıflığının bir örneği bu; öyle ki, özellikle yineleme, arzunun gerçekle karışmasını sağlıyor.

Antarktika kışının yabanıl bir ilkyaza geçit verdiğinin belirtileri gittikçe artıyordu. Günler daha uzun süre gülümser olmuştu bize; aydınlık, her gün karanlıktan birkaç mutlu dakika kazanıyordu. Kar artık lapa lapa yağmıyordu, kar tanecikleri gitgide sertliğini yitiriyordu. Kimi zaman kar mı yağıyor yoksa yağmur mu, kestirmek zordu. Sis neredeyse hiç bastırmıyordu. Şimdi bulutlar daha yükseklerdeydi. Daha çok gök gürlüyordu, evet doğru.

Batís'le gece nöbetlerini paylaşmaktan vazgeçtim. Gerek yoktu. Ama bunun hediye edilmiş bir zaman olmadığını da biliyordum; bir ateşkesin ötesinde, yavruların varlığı her iki tarafa da bir gevşeme zamanı sunuyordu. Bunu söyledim ona.

"Bize saldırmayacaklar, Caffó. Yavrular bizim kalkanımız, kefilimiz ve güvencemiz. Onlar orada, dışarıda kaldıkça bize saldırmayacaklar. Ne gece ne gündüz. Dinlenin siz."

O mermileri sayıyor ve parlatıyordu.

"Adaya dönmedikleri sabah tedirgin olmaya başlamamız gerekecek. Evet, belki o gün bir şeyler olur. Ne olacağını bilmesem de."

İpek mendili açıyor, mermileri sayıyor ve yeniden düğümlüyordu. Bana, fenerine hiç girmemişim gibi davranıyordu.

Bir kez Üçgen'in bana yaklaşmasına izin verdikten sonra bir daha benden koparamadım. Bizim dramlarımızdan uzak, her gece benimle uyuyordu. Sinir küpüydü, çarşafların altında dev bir fare gibi kıpır kıpırdı. Sakinleşmesi zaman alıyordu. Sonunda kulağımı emiyor, ana rahmindeki gibi kıvrılıyor, burnundan, tıkalı bir su borusundan çıkan hırıltılara benzer sesler çıkararak, bedenime sarılıp uyuyordu.

Bir sabah fenerin dışındaydık. Üçgen'le ve Aneris'le oynuyordum. Birbirimize kartopu atıyorduk ve çocuklar gibi gülüyorduk. Caffó geldi. Islak bir kargaya benziyordu. Uzun ve siyah paltosu, yine siyah olan sakalı ve saçları, karın beyazlığıyla tam bir tezat oluşturuyordu. Tüfeği ve zıpkını vardı, elleriyle de ağaç kütükleri taşıyordu. Betimlenmesi zor bir yük. Kötü niyetten çok içgüdüyle olsa gerek, oyunumuzu kesti. Ürkmekten çok öfkelenerek kaçan Üçgen'i, sopayla korkunç sert bir biçimde tehdit etti ve Aneris'i alıp fenere götürdü.

Görünüşte zararsız olan bu eylemde her nasılsa bir tehlike seziyordum. Oynuyorduk, hepsi bu, ama oynuyorduk. Ve oyun ne denli masum olsa da, eşitliği ve yakınlığı açığa çıkarıyordu, çünkü biriyle oyun oynadığımızda sınırlar kalkıyor, ne hiyerarşi ne kişisel yaşam öyküsü kalıyor; oyun, herkesin ve herkese açık bir alan. Ve kuşkusuz böylesine sade ve dostça olan bir şey Batís Caffó'ya batıyordu.

Çekip gitmeden önce ona bir kar topu fırlattım, ensesine çarptı.

"Haydi Caffó, biraz neşe," dedim. "Buradan kurtulana kadar yapılabilecek en iyi şey." Revizyonist bir militana çevri-

len bakış bana yetti. İkinci bir kartopu gerçekten tehlikeli olacaktı.

* * *

Hiç üzerinde düşünmediğim halde, farkına varmadan bazı alışkanlıklar edinmişim. Yeni bir gün geliyordu. Kanlı bir mücadeleden sonra, günün ilk ışıklarıyla alt ve üst dünya birbirlerinden ayrılıyorlardı. Birkaç kez son saat sürprizleriyle karşılaşmıştık. Ada, hemen hemen ölü bir doğa parçasıydı; böceksiz, kuşsuz. Bizim eylemimizle ilgisi olmayan bütün sesler ya denizin ya havanındı. Batís ve ben havanın dinginliğinden nefret ediyorduk. Denizin sakin olduğu, rüzgârsız, güzel günlerde, sinirlerimiz ek bir sınavdan geçiyordu. Citauca'lardan herhangi bir homurtu gelir gibi olunca, ufacık bir kuşkuda aydınlatma fişeklerini fırlatıyorduk. Ama şimdi görüş açım hareketliydi. Sessizlik artık tehdit oluşturmadığında, eski günleri anımsamak için kendimi zorlamam gerekiyordu. Işık adayı egemenliği altına almıştı. Yavrular suyun üstündeydiler ve fenerin yakınlarında oynuyorlardı. Ve Batís, sineklerden kaçan bir fil gibi küçük tabyasına çekilmişti. Bu onun, gerçeğe sırtını çevirme biçimiydi.

Üçgen, prens ayrıcalıkları kazanmıştı. Göğsüme, omuzlarıma istediği gibi asılıyordu. Anlamak zordu; aylardır Citauca'ları fenerin uzağında, silah atışı mesafesinde tutmuştuk. Ama göbeğime kadar bile gelmeyen bir yaratığı tepemden atamıyordum.

Enerjisinin dozunu ayarlayamayanlara özgü hırçın bir karakteri vardı. Gündüzleri adanın bir aşağısında bir yukarısında küçük citauca topluluklarına başkanlık ediyordu. Öteki yavrular çekip gittiklerinde, neresi olduğuna aldırmadan yorgunluktan düşüp kalıyordu. Günün bitiminde onu bir ağacın altından ya da granit bir oyuktan alıyor, yatağıma götürüyordum.

Bilmiyorum neden, üstüne bir battaniye örtüyordum. Citauca'lar sıcağa da soğuğa da aldırmıyor gibiydiler. Yine de üstünü örtüyordum.

Gün batımı tümüyle benimdi. Bir zamanlar benim gelişimi gören kumsalda dinlenmeyi âdet edinmiştim. Küçük koy sayesinde dalgalar daha durgundu. Antarktika sahneydi ve ayrıcalıklı bir locada yerim vardı. Buzulların sınırı, güneyde, yüz mil ötede başlıyordu, ama donmuş anakaranın sahnesi öylesine güçlüydü ki ta buradan bile ondan keyif alabiliyordum. Güneş battığında ufka maytap kıvılcımları yayılıyordu. Sarı parıltılar ve ilkyazın altın varakları benim için gösteri yapıyordu. Portakal rengi ve mor ışınlar, hava yılanları gibi birbirlerine dolanarak kavgaya tutuşuyorlardı. Işıkların son pırıltısıyla bir masal uydurmak zorunda kalıyordum. Citauca'ların benimle konuştuklarını ve çekilen dalgaların ortasında fısıldadıklarını düşlemek istiyordum: "Hayır, bugün olmaz, bugün de birbirimizi öldürmeyeceğiz." Sonra geceyi geçirmek üzere fenere dönüyordum.

Karlar eriyor ama Batís'le ilişkim buz tutuyordu. Şu anda bizi bir arada tutan tek faktör, çok tuhaf ama meteorolojiydi. Citauca'ların kuşatması bizi boğarken, şansa bağlı başka tehlikeleri düşünmüyorduk. Süngünün ucundaki bir bedenin, olası bir apandisit kriziyle uğraşacak zamanı yoktur. Ama sahneye çıkmayan citauca'larla ve Antarktika'nın acımasızca üstümüze çöken ilkyazıyla, fırtınalar sonsuzlaşıyordu. Gök gürleyince kendimizi, bombardımana tutulmuş gibi hissediyorduk. Fenerin duvarları zangırdıyordu. Pencereler kesintisiz ışıkla doluyordu. Şimşekler, ufku dev köklerle dolduruyordu. Tanrım, ne şimşek! İtiraf etmiyorduk ama korkudan ölüyorduk. Aneris korkmuyordu. Büyük bir olasılıkla tehlikenin boyutunu kavrayamıyordu. Binayı yapanların paratoner koyma zahmetine katlanmadıklarını bilmiyordu. Biz biliyorduk. Herhangi bir anda, sadist bir çocuğun büyüteci

altındaki küçücük karıncalar gibi ateş altında kalabilirdik. Ve Aneris insanı esriten bir umursamazlık içindeyken, Batís ile ben başımızı eğiyorduk ve doğa güçleri karşısında, tarih öncesinin güçsüz, mitik insanları gibi dualar mırıldanıyorduk.

Ama bu dayanışma, paylaşılan korkulu anlardan daha öteye gitmiyordu. Şimdi Batís, Aneris'le odasına çekilince ben duygularımı susturmak zorunda kalıyordum. Çok sık uykusuz geceler geçiriyordum. Fenerin çevresinde, kölesine eziyet eden Batís'in tok sesi gürlüyordu. Ona gerçek düşmanlığı öğretiyordu. Merdivenleri çıkıp, Aneris'i o yağlı yataktan çekip yanıma alma arzusunu dizginlemek için kahramanca güç harcıyordum. O günlerde benim için Batís'e ateş etmek citauca'lara ateş etmekten çok daha kolay olurdu. O bunu bilmiyordu, ama Portekiz gemisinden çıkardığı tahrip gücü en yüksek dinamit lokumu bendim. Şimdi her gece fitilim yanıyordu ve bunun ne kadar süreceğini bilmiyordum. Çünkü Aneris'e olan tutkum, yavaş yavaş, onu içine alan adayı bile aşarak büyüyordu.

Kimi müziklerin erdemi, düşünmemize izin vermemesinden ibarettir. Aneris'in bu müziklerden birini somutlaştırdığı kesindi. Yalnızca Aneris'e dayanmanın olası olup olmadığı tartışılabilirdi. Caffó'nun onu herhangi bir paçavrayla örtmesinin nedeni anlaşılıyordu, görünüşü en namuslu rahibi bile çıldırtabilirdi. Üstündeki kazak her zamankinden daha tahrik ediciydi. Yırtık pırtık, lime lime olmuş, bir zamanlar beyazken şimdi gri ve sarı arası bir renk almış olan bir yün giysi. Ve şimdi sık sık Aneris'in üstünden çekip alınan kazak Batís'in sırtındaydı. Çıplaklık onun doğal haliydi ve utanmazca hareket ediyordu; ve bu sözcüğü bilmiyordu. Bin türlü duruşu vardı, onu hayranlıkla seyretmekten hiç bıkmıyordum. Ormanda çırılçıplak yürürken, bağdaş kurup granitin üzerinde otururken, fenerin merdivenlerini çıkarken; kertenkele ruhuyla, hareketsiz, yüzü gökyüzüne dönük,

çenesi yukarıda, gözleri kapalı, balkonda bizim hüzünlü güneşimizde güneşlenirken; onunla fırsat buldukça sevişiyordum.

Silahlı bir mahpus durumuna gelmiş Batís ve ufkun hemen ötesindeki citauca'lar sayesinde bol bol fırsat çıkıyordu; onu, her zamankinden daha çok köleleştirmesine karşın, Caffó'nun Aneris'i elinde tutmak ya da umursamamak konusundaki ölçütü belirsizdi. Geceleri acı çeken Aneris'in gündüzleri canı sıkılıyordu. Onu birkaç kez gördüm. Bir lokma yemek için, üst kata çıkmaktan başka çaresi olmadığında, her zamankinden daha kederliydi. Batís dışarıyı gözetlerken, Aneris ortalığı toplamaya çalışıyordu. Nesnelerin düzeniyle ilgili aşırı kendine özgü bir anlayışı vardı. Aneris için raflar güvenli yerler değildi ve onları kullanmıyordu. Eşyaları yerle aynı düzeye, yan yana yerleştirmeye çalışıyor, üstlerine küçük taşlar koyuyordu.

Onu özgür bıraktığı günler, ormanın kuytu yerlerinde, Caffó'dan saklanırdık. Kimi zaman yavrular bizi yan yana gördü ve gerçek şu ki bize pek aldırdıkları yoktu. Herkesin bildiği gibi, çocukların düşünceleri yüzlerinden okunur. Hoşgörülerinin, inandıklarına değil de gördüklerine dayandığı kesindir. Hiçbir şey onlara acayip gelmiyor, yalnızca yeni görünüyordu. Mümkün oldukça Aneris'in yavrularla ilişkilerini gizlice gözlemliyordum, aslında ilişki yoktu. Daha çok onları, rahatsızlığına rahatsızlık katan nesneler gibi görüyordu. Yakınlarıyla arasında iletişim bağı olabilirlerdi, ona selam ve haber getirebilirlerdi. En küçük bir ilgi bile göstermiyordu. Bizim karıncaları tanımadığımız gibi o da onları tanımıyordu. Bir gün onu, Üçgen'i azarlarken gördüm. Eğer yavrular can sıkıcıysa, Üçgen onların birkaçının toplamı kadar can sıkıcıydı. Aneris onu kovuyordu, ama o her zamanki gibi, kulağındaki bir rahatsızlık, hoş olmayan sözcükleri işitmesini engelliyor gibi geri dönüyordu. Bence bu, onun en

büyük erdemiydi; Aneris için, hoş görülemeyecek bir kusur. Ama herhangi biri, bu denli düşmanlığın zavallı bir yaratıktan çok, üçüncü kişilere yöneltildiğini açıkça görebilirdi. Ben kendi yakınlarımdan vazgeçmiştim, Aneris de kendi yakınlarından. Hepsi buydu. Tek fark, Aneris'in citauca'lara, insanlarla aramdaki mesafeden çok daha yakın oluşuydu.

Kendime yanıtlayamadığım sorular sormak ne işe yarardı? Yaşıyordum. Ölmüş olabilirdim ama yaşıyordum. Yalnızca bu, tam anlamıyla bu. Kol ve bacaklarımı tek tek koparmış olabilirlerdi, cesedim Atlantik'in derinliklerinde çürümüş olabilirdi. Tam tersine sınırsız, kuralsız aşk yaparak onunla birlikteydim. Ve buna karşın ona yaklaşma girişimlerim meyvesini vermiyordu.

Onun fenerdeki varlığından sonra, bu denli sakınarak davranmam yadırganabilir miydi? Ve istesem de istemesem de bu adamın öyküsü benimkiyle çakışıyordu. Gerçekten onun acımasızlığına ortak oldum. Ama öte yandan, istencine karşı çıkılmadığı açıktı. Görünen o ki şiddeti yüzünden ne Caffó'ya kin besliyor ne de yarım yamalak korumasına hayranlık duyuyordu. Ona sahip olan o güçlü adam, ona kötü davranıyor ve dayak atıyorsa, bu gerekli bir kötülüktü, o kadar.

Seviştikten sonra bir kapı açılıyordu. Yüzünden okunuyordu bu. Kolayca sevgiyle karıştırılabilecek bir yapmacıklıkla bana buzlu camın gerisinden bakıyordu. Eksik olsa da aşka yaklaşan kıskançlık patlamaları. Yalnızca kuruntuydu. Ondan okşamasını istemek dişlerini sökmekle birdi. Gezegenin en yalnız iki sevgilisinin suç ortağı olduğundan beri onunla konuşmak istediğimde, ona sıkı sıkı sarıldığımda, gözleri can çekişen bir kuşa dönüştürüyordu onu.

Ama hiçbir senaryoda yer almayacak bir sahneyi yazmak için zorlanmaya gerek yok; fener, önceden görünmez olanın efendisiydi; bizim öykümüz ise çok daha dolambaçlı yollardan ilerledi.

XV

Sonunda bir gün yavrular günlük randevularına gelmedi. Kuşluk vakti, artık gelmeyecekleri kesinleştiğinde, Üçgen, küçük bir kartal yavrusu gibi okyanusu seyrediyordu. Ama can sıkıntısı çok fazla sürmedi. Çok geçmeden dizlerime tırmanıyor, yüzünü buruşturup duruyordu. Oynamak istediğinde, sabırsızlığını böyle açığa vuruyordu.

Yavruların gözden kaybolmasından en çok acı duyan bendim. Barut kokan bu topraklarda benim soluk aldığım tek yer onların yanıydı. Aneris, kendine özgü içe kapanık sessizliğini sürdürüyordu. Batís'e gelince, çelişkili görünebilecek mutlu bir canlılık bütün benliğini sarmıştı. Öyle değildi. Hiç itiraf etmemiş olsa da yavruların bir ileti anlamına geldiğinin ayrımındaydı. Şimdi çekip gittiklerine göre onun düzeni yeniden kurulabilirdi. Yavruların çekilmesini yepyeni bir başka olayın izleyebileceği aklının köşesinden bile geçmedi.

Cephaneyi dizerken, yeni koruma kalkanları yerleştirirken, yeni silahlar hazırlarken onu gözlemliyordum. Boş teneke kutularıyla, içlerine mermi olarak kullanabileceğimiz, elimizde kalmış aydınlatma fişeklerini yerleştirdiği tüplerle dolu org gibi bir alet yaptı. Konuşkan, hatta bülbül kesildi. Renkli aydınlatma fişekleriyle, saldıranları bombalama düşüncesi ona olağanüstü bir coşku veriyordu. Kara mizah yapıyordu, ama hiç gülecek halim yoktu.

Ama bu, can çekişenlerin hissettiği son canlanmaydı. Savaşı yitirmiştik. Son mermiye dek dayanmak belki onun

yaşamı algılama biçimini haklı çıkaracaktı ama asla bizi kurtarmayacaktı. Birlikte yemek yedik.

"Belki geceye dek beklemezler," dedim.

"Bana güvenin," dedi, "ödleri kopacak." Bir tavşan gibi gülüyordu.

"Peki, ya bizi öldürmek için gelmiyorlarsa? Yine ateş edecek misiniz?"

"Ya siz?" diye sordu. "Saldırma niyetindeyseler ateş açmayacak mısınız?"

Aneris bağdaş kurmuş yerde oturuyordu. Gözleri açıktı ama hiç bakmıyordu; gözleri açık uyuyormuş gibi hareketsizdi. Güneşin çevresinde dönen gezegenler gibi, bizim yarattığımız şiddetin de onun çevresinde döndüğünü düşündüm. Batís yatağa attı kendini. Yaylar gıcırdadı. Koca karnı inip kalkıyordu. Aneris ne uykudaydı ne uyanık. Elimde silahla ben ne yapıyordum? Aklım bana onu önlem olsun diye tuttuğumu söylüyordu, yüreğim ise zorunlu olduğum için tuttuğumu. Batís gözlerini açtı. Göz kapaklarını hiç kapamıyordu. Yatakta kımıldamadan tavana bakıyordu.

"Kapıyı iyi kapadınız mı?" diye sordu.

Ne demek istediğini tahmin ettim. Belki de bu citauca'ların gün ışığında ortaya çıkabileceklerini söyleme biçimiydi. Bana başka ayrıntılar da düşündürttü. Bu günlerde benim Üçgen'i evlat edinme kararımı görmezden geliyordu. Neredeydi? Pratik nedenler Caffó'yu harekete geçiriyordu, çarpışma sırasında bir saçmalık yapmamdan korkuyordu. Ama bana bunu ima etmesi bağışlanamazdı.

Büyük bir hızla merdivenleri indim. Yoktu. Bedenimde bir korkuyla çıktım fenerden. Artık alçalmış olan güneş ışığı, karı mavimtırak bir renge boyuyordu. Üçgen'in bir parmağı ağzındaydı. Beni görünce güldü. Birkaç citauca arkasında diz çökmüş, beline sarılmış, kulağına dostça bir şeyler söylüyordu. Bitkilerin arasında daha da fazlaydılar, altı ya da yedi.

Yalnızca fosforlu gözlerini ve dazlak kafalarının silüetini seçebiliyordum.

İliklerime dek titredim. Ama bir tuzak olamazdı. Çok sayıda citauca, benimle gelen Üçgen'i hafifçe itti. Yağmur yağmaya başladı. Tıp, tıp, tıp diye ses çıkaran ve küçük meteorlar gibi karların üstünde kraterler açan damlalar. Üçgen dizlerime sarılmış, onu omzumda taşımamı isteyerek gülüyordu. Onun için bütün sorunlar tek bir noktada özetleniyordu: Şimdi ne oynuyoruz?

Öyle sanıyorum ki citauca'lar bu iyi niyet gösterisine bir tür karşılık bekliyorlardı. Ama birdenbire karşımdakilerin kaslarının gerginleştiğini gördüm. Başımı çevirdim. Batís sahneyi görmüştü. Balkonda tedirgin bir kokarca gibi dönüp duruyordu. Buluşunu parmaklıklara bağlamıştı.

"Barış yanlısı bunlar, Batís!" diye bağırdım. Bir elimle Üçgen'i koruyor, öteki elimi göstermek için havada sallıyordum. "Bize zarar vermek istemiyorlar!"

"Fenere saklanın, Kollege! Sizi savunacağım!"

Eserini eliyle çalıştırıyordu. Bir fitille teneke tüpleri aydınlatma fişeklerine bağlamıştı. Tüplerin ağızları doğrudan bize çevrilmişti.

"Bunu yapmayın, Caffó! Ateşlemeyin onu!"

Ateşledi. Namlular yeterince uzun değildi ve aydınlatma fişekleri düzensiz bir yol izledi. Kimi başımızın üstünde kıvılcımlar saçıyor, kimi de patlamadan önce yerde yuvarlanıyordu. Sekiz renkli havai fişek alanı doldurdu. Üçgen'le birlikte kendimi yüzüstü yere attım, ama bu gürültü patırtı arasında ıslak bir balık gibi elimden kaydı.

Citauca'lar, Batís'in aydınlatma fişeklerinden ve mermilerinden kurtulmak için sıçrayıp duruyorlardı. Mermiler başımın çok yakınından geçiyordu ve kulağıma sığınmak isteyen arılar gibi vızıldıyordu. Üçgen, iki tarafın arasında korkudan ağlıyordu. Büzülmüştü, benimle gelmesini istediğimi, onu

her türlü kötülükten koruyacağımı işaretlerle söylüyordum ona. Kuşkuluydu. Bana mı sığınsın, yoksa dalgalara doğru mu koşsun, bilmiyordu. İç hesaplaşması beni üzüyordu. Yeniden bir araya gelmenin yolunu bulamadığımız cam bir perdeyle ayrılmıştık sanki. Sonunda birkaç adım geri çekildi. Sonra uzaklaştı. Denize dalışını görebildim. Kaburgalarıma bir sopa indirseler bundan daha az acı verirdi bana. Ne denli akla aykırı gelse de onu yitirmek, bana diyaloğun başarısızlığa uğramasından daha büyük bir üzüntü veriyordu.

Fenere gidince merdivenleri üçer üçer çıktım. Öfkeden köpürmüş bir durumda Caffó'nun yakasına yapıştım. Öyle sert asılmıştım ki deri paltosunun bir düğmesi avucumda kaldı.

"Ben sizin hayatınızı kurtardım!" diye karşılık verdi.

"Hayatımı kurtarmak mı?" diye bağırdım. "Yaşamımızı sürdürebilmek için elimizde kalan son şansı da yok ettiniz!"

Balkona çıktım. Öngörüldüğü gibi citauca'lar yok olmuşlardı. Üçgen de yoktu. Biraz sonra hava kararacaktı. Kara, bir de ara ara yandan esen rüzgârlar eklenmişti. Saf hurda demir olan Batís'in aleti parmaklığın demirlerine çarparak takırdıyordu. Başlangıçta bu gürültüden çılgına dönüyordum, sonra kaderci bir hüzne gömdü beni. "Ne sefil ölüm çanları," dedim kendi kendime. Batís heyecanla dışarıyı gözlüyor ve yineliyordu: "Nerede, nerede, neredeler?" Benim yapabileceğim tek şey silahımı almak ve rüzgâr yönünde tükürmekti. Acı içinde ona küfrediyordum. Bazen gizli gizli bazen açık açık birbirimizi süzüyorduk. Gece oldu ve durum bütün saçmalıkları doruğa çıkardı. İkimiz küçük balkonun iki ucundaydık, konuşmuyorduk. Karanlığı mı yoksa birbirimizi mi kolladığımızı artık bilmiyorduk. Gece yarısına kadar hiçbir şey olmadı. Yağmur karları eritiyordu, granitte küçük seller oluşturuyor ve akıntıyla kuru dalları sürüklüyordu.

Bir süre sonra ay, onu örten bulutlardan sıyrıldı. Bu bizim birkaç citauca'yı görmemizi sağladı. Aynı yerde, ormanın

sınırındaydılar. Fenere yaklaşmak için dikkat çekici hiçbir çaba göstermiyorlardı. Üçgen'i aradım. Ama Batís hemen ateş açtı. Atışları duyan citauca'lar dertop oldu. Kimisi de tabana kuvvet kaçtı.

"Arkadaşlarınıza bakın!" dedi Batís utku şarkıları söyleyerek. "Tırtıl gibi sürünüyorlar. Bu denli sefil yaratık nerede görülmüştür?"

"Bir savaş meydanındalar, aptal! Mermiler yanı başımda vızıldarken ben de sürünerek kaçmıştım!" diye bağırdım. "Ateş etmeyin! Kurşunlarla delik deşik ederseniz onlarla nasıl anlaşabiliriz? Ateş etmeyin!"

Elimle Remington'unun namlusunu gökyüzüne çevirdim. Ama Batís öfkeyle elimi itti ve bir kez daha ateş etti.

"Ateş etmeyin! Ateş etmeyin Avusturyalı piç!" dedim silahını çekip alarak.

Kolunu koparmaya kalkışmıştım sanki; bu onu çıldırttı. Yatay tuttuğu silahıyla beni içeri itti. Açık bir saldırıydı bu. Bana bağırarak küfrediyordu. Ben öfkeden kıpkırmızı, dudaklarımı ısırarak bir iskemleye oturdum. Aklını yitirmiş biriyle konuşmanın yararı yoktu. Bana doğru geldi. Remington'u bir kenara bıraktı, kimi zaman hızlanan, kimi zaman kesilen, birbiriyle bağlantısız, ipe sapa gelmez, anlaşılmaz bir nutuk çekiyordu. İskemlesindeki bir sanık gibi kollarımı kavuşturup ona bakmakla yetindim. Zıpkınını başının üstünde sallıyordu ve kendisine muhteşem övgüler düzüyordu. Aneris, her zamankinden daha kararmış derisiyle, yere, duvarın dibine çömelmişti. Yumuşacık sesiyle şarkı söylemeye başladı.

Çılgına dönmüş Batís bir tekme attı. Körü körüne, nereye tekme attığına bakmadan. Bu sırada citauca'lardan bile daha çok korkutuyordu beni; ondan o kadar nefret ediyordum ki citauca'lardan bu kadar nefret etmemiştim. Bir hortumun gücüyle bütün mobilyaları devirdi. Tek eliyle Aneris'i boy-

nundan yakaladı ve kulağına Almanca kaba sözler bağırdı. Kocaman eli onu boğuyordu. Bir şişenin boynu gibi görünen boğazını koparacağını sandım. Hayır. Aneris'in kulağına biraz daha eğildi ve tatlı sözcükler fısıldadı. Her zamankinden çok farklı bir tonda konuşuyordu. Dahası, duygusallık gözlerinin çevresinde kocaman torbalar oluşturmuştu. Biraz sonra, gözyaşı denizinde patlayacaklardı. O, ağlamak üzereydi, sertliğin insan kişiliğine dönüşmesi. Devrilmiş mobilyaların birinden bir kitap fırlamıştı. Bir zamanlar Batís'in benden sakladığı Frazer'ın kitabı.

"'Ianrım, siz bunu biliyordunuz, değil mi?" diyerek girdim araya kitabın kapağının tozunu silerken. "Hep biliyordunuz."

Orada, aşağıda citauca'lar saldırganlıktan çok öfkeyle uluyorlardı. Caffó'nun insanlığı tümüyle katılaşmıştı. Güçten düştüğü seziliyordu, ben de konuşmak yerine sustum. Bunu ortaya çıkarmanın ve uslamlama yetisinin kalmadığını kanıtlamanın en iyi yoluydu bu. Daha sonra bir pedagog ve dostane ses tonuyla, "Batís," dedim, "yapacağımız tek şey, barışa karşılık onlara bir şeyler sunmak. Prusya alayları değil bunlar, kayıtsız şartsız teslim olmak istemeyeceklerdir."

Onun silahını bıraktığını sanıyordum. Ama biraz sonra sözcüklerim mermi etkisi yaptı sanki. Parmağıyla beni gittikçe daha çok tehdit ediyordu. Hiç beceremediğini sandığım kurnazca bir ironiyle konuştu:

"Kuşkusuz siz onunla yattınız. Yatın onunla. Tamam!"

Ben ona yalnızca akla uygun bir çıkış yolu sunmak istiyordum: yaşamımızı kurtarmak için barış görüşmesi. Ama yanlış bir akıl yürütmeyle sonuca varacağı bir durum ortaya çıkmıştı.

"Sizin aşk ilişkileriniz benimkilerle uyuşmuyor," dedim olabildiğince diplomatik bir ses tonuyla.

"Ona sahip oldunuz!" dedi, kudurmuş gibi öfkeliydi. "O sizin oldu. Bunu biliyordum, bunu biliyordum. Sizi ilk gör-

düğümden beri, ilk kez fenere girdiğinizden beri biliyordum. Er ya da geç beni arkamdan vuracağınızı biliyordum!"

Gerçekten de sevgili olmamız onun için önemli miydi? Bu kuşkulu. Bu suçlamayla bütün kinini üzerime boşaltacağı bir kanal bulmuştu. Hayır, ben bir zinanın taraflarından biri değildim. Çok daha lanetli biriydim. Detaylardan yoksun, indirgemeci bir evreni zorlayıp kıran sestim. Hayatta kalmasını, her şeyi siyah ve beyaz olarak görmesine borçlu olduğu bir dünya. Bir cop gibi bana indirdiği bu kabza kin değil, korkuydu. Kurbağa suratların bize benzemeleri korkusu, kabul edilebilir küçücük şeyler istemeleri korkusu. Onları dinleyince namlularımızı indirmek zorunda kalacağımız korkusu. Kendimi zar zor koruyabildiğim o silah, kafamı parçalamak, kaburgalarımı kırmak isteyen o silah, bütün hatiplerden daha iyi konuşuyordu. Bütün bunlar, Batís'in, Batís Caffó'nun kurbağa suratlardan uzaklaşma çabasını hangi noktaya vardırdığını, sonunda onu en kötüsünden hayalî bir kurbağa surata dönüştürdüğünü gösteriyordu bana; nihayetinde, herhangi bir diyaloğun mümkün olmadığı bir canavar.

Bir an korkunç bir hata yapmıştım, sınırlarını o denli zorlamamalıydım. Ve şimdi beni öldürmeye hazırdı. Tuzaktan nasıl kaçabildiğimi hâlâ bilmiyorum. Yarı koşarak yarı yuvarlanarak aşağı kata gittim. Ama Batís, bir goril gibi homurdanarak peşimden geldi. Kollarını şaşırtıcı bir çabuklukta hareket ettiriyordu. Çekiç darbeleri gibi bana iniyorlardı. Neyse ki üstümdeki giysiler çok kalındı da darbeleri biraz hafifletiyordu. Bana yeterince zarar veremediğini gördü, iki eliyle yakama yapıştı ve beni duvara çarptı. Yaşamının karanlıklarından gelen bir sesle kusuyordu:

"Siz İtalyan değilsiniz, İtalyan değilsiniz, ne olduğunuzu biliyordum ben, benim sorunum sizin ne olduğunuzu bilmekti ve size izin verdim. Hain, hain, hain!"

Ellerinin arasında bir kuklaya benziyordum. Durmadan bedenimi duvara çarpmaya çalışıyordu. Er ya da geç kafatasımı ya da omurgamı kıracaktı. Barbarlığı beni fareye çevirdi. Yapabileceğim tek şey gözlerini çıkarmaktı. Ama parmaklarımın yüzüne uzandığını görünce beni yere fırlattı ve fil ayaklarıyla çiğnemeye başladı. Kendimi bok böceği gibi hissettirdi. Sürünerek geriledim ve arkamı dönünce Batís'in elinde bir balta tuttuğunu gördüm.

"Batís, yapmayın bunu! Siz bir katil değilsiniz!"

Beni dinlemiyordu. Ölümün eşiğindeydim ve aklım başımdan gitmişti. Yalnızca, eski ve adi bir düşün imgeleri saçma sapan bir biçimde gözümün önüne geliyordu. Ama Batís baltayı kaldırınca acayip bir iş geldi başına. Bir iç zafiyeti, aynı zamanda da tıpkı atmosferi delip geçen bir meteor gibi yüz ifadesini aydınlatan berrak bir ışıltı. Balta hâlâ havadaydı, insan gözünün ışığa ne kadar dayanabileceğini öğrenmek için, retinalarını yakıncaya dek, güneşte, gözleri açık bekleyen bir bilim adamının zavallı mutluluğuyla bana baktı.

"Aşk, aşk..." dedi.

Acıklı bir sevecenlikle baltayı indirdi. Kemanları dinliyordu. Çocuklarının uyuduğu odanın kapısını arkasından sessizce kapatan bir adamdı.

"Aşk, aşk..." diye yineledi yumuşak bir sesle, yüzünün ifadesinde gülümsemeyi anımsatan bir şey vardı.

Ve birdenbire yine yabanıl Batís oldu. Ama onun için artık ben yoktum. Bana sırtını döndü ve kapıyı açtı. Ne yapıyordu? Tanrım, kapıyı açıyordu! Yere çalınmış, dövülmüş ben, olup bitenlere inanamıyordum.

Hemen sonra, bir citauca fenere girmeye yeltendi ve bana adanan balta darbesini yedi. Caffó, öteki eline sopa olarak bir kütük aldı ve dışarı çıktı.

"Batís," diye bağırdım eşiğe yaklaşarak. "Fenere dönün!"

Dosdoğru granite koştu. Sonra, kolları açık, boşluğa şahane bir atlayış. Bir an uçtuğunu sandım. Citauca'lar her yandan saldırdılar ona. Görülmemiş bir katil coşkusuyla bağırarak karanlıktan çıkıyorlardı. İçlerinden ikisi üstüne sıçradı, ama Batís çamurun içinde ustaca bir perende atarak onlardan sıyrılmayı başardı. Hemen ardından bir çemberin merkezi oldu. Citauca'lar ona yaklaşmak istiyorlardı, o baltayı ve kütüğü küçük değirmen taşları gibi sallıyordu. Bir citauca sırtından yakaladı onu ve çığlık yükseldi. Batís onu yaralamaya çalıştı, ama bu durumda işi çok güçtü. Bu manevrada hayati bir saniye yitirdi ve çember daraldı. Korkunç. Omzundan sarkan citauca'dan ve onun açtığı yaralardan habersiz durmadan boşluğa tekmeler savuruyor, diğerlerini uzaklaştırıyordu. İnsafları yoktu.

Ben zaman yitiriyordum. Bir elimle tırabzana tutunarak merdivenleri çıktım, öteki elim, yediğim tekmeler yüzünden korkunç ağrıyan karaciğerimin üstündeydi. İki silahtan biri yakındaydı. Silah elimde balkona çıktım. Artık orada değillerdi. Ne citauca'lar ne Caffó. Sessizlik. Yalnızca adanın buz gibi rüzgârı.

"Batís!" diye bağırdım yine, bu kez boşluğa: "Batís! Batís!" Orada yoktu ve dönmeyecekti.

XVI

Fenere geldiğimden beri fırtınanın her türlüsünü tanımıştım. Ya da öyle sanıyordum. Caffó'nun ölümünü izleyen günler bu koleksiyona yeni bir acı ekledi. Sürdürdüğümüz çelişkili ilişkiler ruhumu derbeder etmişti. Beni bunaltan bu karmaşık sıkıntı, tuz sarhoşluğu etkisi yapıyordu. Nereye gideceğimi bilemediğim karmakarışık tuhaf bir üzüntü. Kimi zaman çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlıyordum, kimi zaman küstahça gülüyordum ve daha sık olarak da hem gülüyor hem ağlıyordum. Ben bile anlamıyordum.

Hakkında iyi bir şey söyleyemeyeceğimiz biri özlenebilir mi? Evet, ama yalnızca, kazazedelerin kusurlarındaki çatlaklarla yargılanabileceği fenerde. İnsanlığın en uzak ve en garip parçasının bile bize yakın geldiği fenerde. Batís bana göre radikal bir biçimde garip bir adamdı. Aynı zamanda da benzerini bir daha hiç görmeyeceğim bir adam. Şimdi artık yokluğu, kaya gibi duygusuz oluşu ve silah arkadaşlığı gibi niteliklerini su yüzüne çıkarıyordu. Hem bu denli karışık hem de coşku dolu, istençsiz bir ağırlığın altında, benim için, ölümü gerçekten ayırmak olanaksızdı. Parçalanmış, kırılmış nesneleri onardığında ve savunma çukurlarını olabildiğince doldurduğunda, bütün bunları yaptığında onunla yüksek sesle konuşuyordum. Onun tok sesine, kaba davranışlarına, gece olurken "Zum leuchtturm"una hâlâ katlanmak zorundaymışım gibi. Gözetleme ya da inşaatla ilgili bir işi düzenlemek için sık sık onu arıyordum ve havamı alıyordum. Sonunda

orada olmadığını ve bir daha da hiç olmayacağını anlayınca içimde bir şeyler parçalanıyordu.

Bu, fiziksel olmaktan çok ruhsal felce benzer durumu kaç gün ya da kaç hafta yaşadım, bilmiyorum. Yalnızca kazandığım bu devinimsizliğin beni harekete geçirdiğini sanıyorum. Batís ölmüştü, ben de yakında onu izleyecektim. Düşmana karşı, birlikte olan iki insan bir ordudur –bunu fazlasıyla kanıtlamıştık– tek başına insan pek işe yaramıyor. Umudum, düşmanla diyaloğa girmekten ibaretti. Ama Batís'in intiharı, stratcjiyi bizzat temelinden baltalıyordu. Şimdi beni kolayca öldürebileceklerken niçin barış istesinler ki? Batís onları yaylım ateşine tuttuktan sonra, neden tartışmayı kabul etsinlerdi? Elimde çok az cephane vardı. Tabya gereçleri yarıya inmişti. İki saldırı daha oldu mu fener harabeye dönerdi. Yalnızdım ve hemen hemen savunmasızdım.

Bu yüzden citauca'ların takındıkları tavır beni iyice şaşkına çeviriyordu. Caffó'nun ölümünü bir sessizlik izledi. Adaya saldırmıyorlardı. Ben de inanılmaz ölçüde dingin dalgalara güvenemezdim. Yeni bir şey olmadan geceler birbirini izliyordu. Ben balkonda, silahım parmaklıklara dayalı, Aneris ise, Tanrı'ya şükürler olsun, sessiz. Gün doğduğunda kendimi boş bir şişe gibi hissediyordum.

Bu yas günlerinde Aneris'le ilgilenmedim. Batís'in yatağında yan yana uyumamıza karşın ona dokunmuyordum bile. Yalnızlık krizime bir de onun ilgisiz ve soğuk davranışı ekleniyordu. Bunaltıyordu. Hiçbir şey olmamış gibiydi. Odun topluyor, getiriyor; sepetleri dolduruyor, onları taşıyor. Güneşin batışını seyrediyor. Uyuyor. Uyanıyor. Asla üstesinden gelemeyeceği en temel işlere olağanüstü bir çaba gösteriyordu. Günlük yaşamında, tımarhaneye kapatılmış delilerde görülen sürekli yinelenen hareketler yapıyor, bir sanayi vincinin manivelalarını çalıştıran işçiler gibi davranıyordu.

Bir sabah yeni gürültülerle uyandım. Yataktan Aneris'e baktım. Masanın üzerinde diz çökmüş oturuyordu. Elinde Batís'in tahta pabucu vardı ve basit olduğu kadar öfkelendirici bir oyun oynuyordu: Kolunu uzatarak pabucu alıyor ve sonra düşürüyordu. Ağırlığı yüzünden yine tahta olan masaya çarpınca tak diye bir ses çıkarıyordu. Kendi dünyasındaki hava yoğunluğundan çok daha hafif olan bizim dünyamızdaki hava yoğunluğuna hiç alışamayacaktı.

Bu oyunu gözlemlerken düşünce bulutları biçimleniyordu. Yüzü büyüyordu, ama kötü niyetli bir biçimde. Sorun olan yaptıkları değil, yapmadıklarıydı. Batís ölmüştü ve Aneris ne lehte ne aleyhte bir duyarlık gösteriyordu. Hangi gerçekte yaşıyordu acaba?

Batís Caffó'ya sırtı dönük yaşadığını, şimdi de bana sırtını dönük yaşayacağını anlamak için öngörülü olmaya gerek yoktu. Batís'in zorbalığının, Aneris'i engelleyen bir insan bendi işlevi gördüğü kanaatindeyim. Ama bent yıkılınca da hiçbir şey akmıyordu. Orada, fenerde yaşadığı heyecanların benim heyecanlarıma benzediklerinden bile emin değildim. Hatta kendi kendime sordum: Acaba bu anlaşmazlığın hoşuna gitmesi, kendine hayran olması, iki dünyanın uğruna çarpıştığı ödül olmanın ona zevk vermesi mümkün müydü?

Saboyu balkondan attım. Yanaklarına dokundum. Hem okşuyor, hem de sıkıştırıyordum. Bana bütün citauca'lardan daha çok zarar verdiğini anlamasını istiyordum. Bana bakmasını, Aziz Patrik aşkına bana bakmasını istiyordum; kim bilir böylece aşırı tutkuları olmayan, dürüst bir adam olduğumu görebilirdi. Her şeyden, tüm şeylerden, acımasızlıktan, acımasızlardan uzak, yalnızca barış içinde yaşayabileceği bir yer arayan bir adam. Bu çirkin, soğuk, şimdi de yanmış adanın koşullarını ne o seçmişti ne de ben. Yine de burada yaşadığımız sürece, hoşumuza gitse de gitmese de burası

bizim vatanımız olacaktı ve burayı yaşanır duruma getirmek bize düşerdi. Ama bunu sağlamak için bende silahlı iki elden başka şeyler de görmesi gerekirdi.

Ona bağırmaya ve yanaklarına tokat atmaya ne zaman son verdim, dövmeye ne zaman başladım, bilmiyorum. Öylesine sinirliydim ki küfür ile şiddet arasındaki sınır, sigara kâğıdı inceliğindeydi. Karşılık verdi. Zarlı elleriyle bana vurduğunda, yüzüme ıslak bir havluyla vuruluyordu sanki. Onu dövmemin nedeni kin değildi, güçsüzlüktü. Son tekmeyle yatağa boylu boyunca uzandı. Orada bir kedi gibi büzülmüş, tırnakları dışarıda beni beklerken ona sahip oluyordum.

Vazgeçtim. Niçin direnmeli? Onu dövmekle elime ne geçerdi? Kendini beğenmişliği beni önemsememesi, her şey, benim, varlığının yalnızca bir aksesuarı olduğumu, asla başka bir şey olmadığımı gösteriyordu. Bizi ayıran uçurumu sonunda anlıyordum; ben ona sığınmıştım, o da fenere. Asla bu denli yakın ve bu denli çelişkili ilkeler var olmadı. Ama bunu bilince onu daha mı az arzulayacaktım, daha mı az gereksinme duyacaktım ona? Hayır. Ne yazık ki hayır. Onun aşkıma etkisi, patlayan volkanın Pompei'ye etkisi gibiydi: Onu hem yakıp yıkıyor hem de onu dokunulmaz kılıyordu.

Bu karışık sahnenin, beynimin önündeki engelleri kaldırmak gibi bir işlevi olduğu da kesindi. Batís'in ölümünden beri ilk kez iç yalnızlığımdan kaçıyordum. Ayaklarım beni fener dışına sürükledi. Soğuk havayı solumak gibi basit mi basit bir eylem bile beni olağanüstü bir biçimde canlandırıyordu. Yanaklarım bile yararını gördü. Pembeleştiklerini fark etmek için yanaklarımı görmeme gerek yoktu. İzlendiğimin ayrımına varmakta bir hayli geciktim.

Bir kez daha ormanın eşiğindeydiler. Altı, yedi, sekiz. Belki daha fazla. Ölümcül bir hızla üzerime atılmak için fırsattan yararlanabilirlerdi, ama bunu yapmadılar. Kendimi

hoşgörülerine teslim ediyordum. Batís, tam ateşkes sırasında onlara ateş açtığı halde, hainliğimize karşı son bir fırsat sunuyorlardı.

Fenerin öyküsü, mükemmel bir uslamlama öyküsü değildi. Görüşüp konuşmaktan yana olan düşüncelerimi sonunda uygulayacak olmaktan dolayı mutlu bir biçimde onlara yöneldiğim sanılabilir. Evet, bu doğru. Doğru olmasına doğru da, beni harekete geçiren birinci etken bu olmadı; onları gördüm ve Üçgen'i yeniden kazanma umudu belirdi içimde. Boş ellerimi kaldırdım. Hiç acele etmeden, ama kararlı, ormanın girişine yöneldim; dünyanın tek gürültüsü, karda yürürken çıkardığım sesti. Her tür mimiği kullanma yolunda yeteneklerimi seferber etmeye hazırlanmıştım.

Ne düşüneceklerdi acaba? Merak onların bakışlarını varsıllaştırıyordu. Onlarda, yavrularına karşı besledikleri derin ilgiden bir şeyler seziliyordu. Bedenleri tetikte, ama rahattı. Kimi gözlerime bakıyor, kimi de ellerime. Göz kapaklarını tek tek binlerce biçimde yorumlayabilirdim; karşılıklı duyulan merakın, şiddete karşı önemli panzehir olacağını düşündüm.

Ama bu fener, korkunun krallığıydı. Kulağımıza iğneli bir böcek girdiğini düşünelim. Böylece kuşku, sürpriz bir biçimde acıyla her yanımı sardı. Kendi kendime sorular sormaya başladım ve sorularım, muhataplarıma baskın çıktı: Ya okyanustaki bu küçük adaya sahip çıkmak dışında savaş nedenleri varsa? Sonunda bu oturulmayan toprakları, onun saçma bitki örtüsünü, köşeli, yontulmamış taşlarını niçin istesinler ki? Belki, belki yalnızca istedikleri şey, bundan daha fazla bir şeydi; benim de istediğim bir şeydi.

Citauca'ların dikkatlerinin odak noktası olmadığımın ayrımına varmıştım. Başımı çevirdim. Arkamda, balkonda Aneris'in yüzü görünüyordu. Citauca'lar ona bakıyorlardı, bana değil. Aneris'in tedirginliğinin kokusunu alabiliyordum.

Olanlar karşısında güçsüz, iki eliyle parmaklıklara tırmanıyordu. Belki beni ona bağlayan bağların yeterince sağlam olmadığını, onu citauca'lara teslim edeceğimi sanmıştı. Aldanıyordu, kuşkusuz.

Aneris'i safça benden istemeleri olasılığı, daha ileri gitme istencimi yıkıyordu. Ona ne kadar çok yaklaşırsam, ilerlemeyi sürdürmem o ölçüde güçleşiyordu. Ayaklarım, emir bile beklemeden yavaşladılar. Kar ses çıkarmaz oldu.

Güneş üzerimize iniyordu, bulutlar onu yaldızlı, küçük bir tekere dönüştürdü. Ormana, onlara çok yakındım. Kalın bir kök, iri bir yılanın bedeni gibi yüzeye çıkıyor ve batıyordu. Botlarımdan biriyle üstüne bastım. Biraz ötede, birkaç citauca da aynı köke basıyordu. Hiç bu kadar yakın olmamıştık. Ama hepsi bu.

Uzun bir süre orada dikilip kaldım. Citauca'lar bekliyorlardı. Neyi bekliyorlardı? Aneris'i onlara teslim etmemi mi? Benden isteyebilecekleri tek şey, onlara veremeyeceğim tek şeydi. Ve Aneris'le aralarındaki anlaşmazlık her ne ise, ben asla çözemezdim. Yaşamım bile pazarlık konusu olabilirdi, bunu onlara söylemek isterdim. Ama Aneris'siz bir yaşam, asla. Gerektiğinde, sonuna dek aşksız yaşayabilirdim, ama Aneris'siz yaşayamazdım. Bir kez onu yitirecek olursam beni ne beklerdi? Yaşamsız bir ölüm, ölümsüz bir yaşam. Hangisi daha kötü? Donduran bir yaz mı yoksa yakan bir kış mı? Ve zamanın sonuna kadar böyle sürmesi.

Fenerin ışıklarının neler sakladığını o bana göstermişti; düşmanın bir hayvan dışında herhangi bir şey olabileceğini bana o göstermişti. Hiçbir yerde ve belki orada, adada, düşman hiçbir yerde olmadığı kadar hayvandan uzak bir varlıktı.

Aneris'siz gerçeği hiçbir zaman bilemeyecektim ve bunu yalnızca o bana öğretebilirdi. Ama Aneris'le birlikte bu yolda gerçeğe doğru koşarken ona tutulmam, yalnızca kazaze-

delerin yaşamı sevebilecekleri gibi umutsuzca onu sevmem kaçınılmazdı. Bu yüzden her şey böylesine hüzün doluydu, çünkü gerçeği bilmenin yaşamı değiştirmediğini fener bana gösteriyordu.

Ona duyduğum aşk ve kin şaşırtıcı bir yoğunlukla kalbimde atıyordu. Eğer şu anda bir parmağımı kaldıracak olsaydım ışınlar, evrenin her noktasından üzerimize saçılırlardı. Parmağımı kaldırmadım kuşkusuz; yalnızca geri döndüm.

Anlamsız bir ayrıntı dikkatimi çekti: Kardaki adımlarım, birkaç dakika önce, citauca'lara doğru yöneldiğimde çıkardığı sesi çıkarmıyordu. Bunu anlamak kolaydı. Kar artık ezilmişti; ayaklarım, daha önce ilerlerken açtığım çukurlara basıyordu hep.

Günün geri kalan kısmını evi düzene sokmakla geçirdim. Aneris'le yaptığımız kavga, evi eskici deposuna dönüştürmüştü. Elimden geldiğince düzelttim. Aneris yoktu. Fenere girişimden biraz sonra gözden kaybolmuştu. Geri dönecekti.

Gece bastırmadan önce, utanmış ve korku dolu bir halde ara kapaktan içeri girdi. Eğer sert bir tepki göstereceğimden korkuyorsa, yanılıyordu. Onu görmezden geldim. Uzun bir süre testere ve çekiç gerektiren işlerle uğraştım. Sonra, biraz önce onardığım masaya oturdum. Tek başınaymışım gibi sigara tüttürüyor, içki içiyordum. Aneris demir sobanın arkasına sığınmıştı. Silüetini yarım yamalak görebiliyordum: ayaklarını, diz kapaklarını ve bacaklarını saran ellerini. Arada bir başını eğiyor ve bana bakıyordu.

Bir şişeyi bitirdim. Şişeleri, projektörlerin katında, içki mahzenine çevirdiğimiz büyük bir bavulda saklıyorduk. Bu gece tekrar gelebilirlerdi, buna rağmen sarhoş olmak umurumda bile değildi. Ama merdivenlere doğru gidince kafama dank etti. Bir ayağından sürükleyerek saklandığı köşeciğinden çıkardım. Ayağa kaldırdım, sonra bir tokatla yere serdim,

öylesine şiddetli vurmuştum ki ertesi gün dahi avcumun içi hâlâ kırmızıydı. Aneris büzülüp ağlayarak yattığı yerde hareketsiz kaldı.

Tanrım ne çok arzuluyordum onu. Ama bu gece ona yapacağım en büyük hakaret ona dokunmamaktı.

XVII

Üç gün üç gece sarhoş oldum. Belki de daha fazla. Alkol ile zaman saklambaç oynuyordu. Sarhoşluk, olayların sarmal bir biçim aldığı bir yerdi. İşte hepsi bu. İçiyordum ve böylece, oyun hiç başlamayacakmış gibi perdenin arkasında yaşıyordum. Kimi zaman güneş gidince balkonu savunmaya kalkışıyordum. Yapabildiğim tek şey, alkol buharı arasında uykuya dalmaktı. Sabahları parmaklarım mosmor oluyordu. Bir seferinde, horoza sıkışan işaret parmağım az kalsın kopuyordu. Sadece citauca'lar son saldırı hazırlıklarını uzun tuttukları için yaşamayı sürdürüyordum; sadece atışta kazandığım saygınlık sayesinde yaşıyordum. Ne kadar acı bir teselli.

Ama sarhoşluk bana, sakıncalarından çok yarar sağlıyordu. Özellikle Aneris'i daha az arzuladığım duygusu veriyordu. Göz kamaştırıcı çıplaklığından kurtulmak için onu giydirdim. Çuvaldan yapılma, büyük yamaları olan siyah yün bir kazakla. Kazağın kolları onun kollarından daha uzundu ve kazak diz kapaklarına dek iniyordu. Kimi zaman yanıma gelince yerimden kalkmadan tekmeliyordum.

Ve hiç sonuç vermeyen ne çabalar. Alaycı tavrım sahte bir iktidarı onaylamaktan başka bir işe yaramıyordu, dumandan surlar ve kurşun askerler tarafından savunulan bir imparatorluktan daha kırılgan bir iktidarı. Aşırı sarhoş ya da çok az sarhoş olduğumda tüm yapaylıklar yıkılıyordu. Aneris saldırılarıma karşı çıkmıyordu. Niçin karşı çıksın ki? Mutlak bir hükümranlık tasladığım ölçüde sefaletim ortaya çıkıyordu. Ona her sahip oluşumda, parmaklıklar tarafından korunmayan

ancak ıssızlığın hüküm sürdüğü bir cezaevinde yaşadığımı sanıyordum. Ve umarım salt şehvet bana rehberlik eder. Çoğu zaman, daha hiçbir şey sona ermeden, dokunaklı bir hıçkırık araya giriyordu. Evet, üç günden fazla, çok daha fazla süren bir sarhoşluktu.

Geçen sabah Aneris beni uyandırma cesaretini gösterdi. Olanca gücüyle bir ayağımı çekiştiriyordu, ama tek gözümü birazcık açtırabildi sadece. Burnuma, aşırı içki içmemin sonucu, pek yabancısı olmadığım bir ağrı gelip yerleşmişti. Şeker soluyordum. Bilincim yarı yarıya kapalı olduğu halde bir hesap yapabildim; umursamamak, karşı koymaktan daha az çaba gerektiriyordu. Ama diretti, bu kez saçlarımı çekerek. Acı, öfkeyle karışıyordu, hâlâ gözlerim kapalı, onu tekmelemeye çalıştım. Coşkulu, kesik kesik sesler çıkararak benden sakınıyordu. Tedirgin bedenine bir şişe fırlattım ve sonra bir tane daha. Sonunda ara kapaktan kaçtı ve ben, pek acı, pek berbat bir uyuşukluğa gömüldüm.

Ne yeniden uyuyabiliyordum ne de uyanabiliyordum. Bu yarı baygın durumda ne kadar zaman yitirmiştim? Beynim, kâhinlerle ve laf ebeleriyle tıka basa dolu açık bir alandı. Aydınlık düşünceler, akla hayale gelmeyecek saçmalıklarla sıra gözetmeden karışıyordu ve ben onları düzene sokamıyordum. Yavaş yavaş Aneris'in bu derece huysuz bir sarhoşu rahatsız etmek için önemli nedeni olması gerektiğini düşündüğüm, yani basit bir mantık yürüttüm.

Güneş adayı ilk kez keşfediyormuş gibi, doğan gün, akıllı bir çekingenlikle balkona vuruyordu. Şimdi aşağıda, fenerin içinde olduklarını duyabiliyordum. Merdivenlerden yükselen bir ses cümbüşü. En sağlam yerim ağzımdı. Can çekişen biri gibi sözcükler sıralıyordum: Tüfek, kilit, aydınlatma fişeği.

Ama hiçbir şey yapmadım. Acayip bir biçimde hipnotize olmuş, ara kapağa bakmaktan başka bir şey yapmıyordum.

Bir kol ara kapağı açtı. Manşetinde yaldızlı iki şerit. Sonra Fransa Cumhuriyeti kokartlı bir kaptan kasketi göründü. Ve sonra, bağışlayıcı ideallerden yoksun ve hiç de dostça olmayan gözler, iki yanında sarı ve de çok uzun favoriler bulunan, uzun ve etli bir burun. Ağzında bir Havana purosu vardı. Adam, sanki ben yokmuşum gibi içeri daldı. Kabanının cebindeki şişe bir yere takıldığında hemen hemen odanın içindeydi. Kükreyerek çözdü sorunu:

"Deniz ışık teknisyeni! Çağrıldığınızda niçin yanıt vermediğinizi öğrenebilir miyim? Bu küçük şeytan adasında neler oldu? Nasıl bir felaket? Deprem mi? Buranın deprem kuşağında olmadığını sanıyordum."

Onu bir parça pejmürdeleştiren, zımpara kâğıdı gibi sakalı parlıyordu. Kazak kısmı maviye çalan, bir kemirgen ordusunca yenmiş üniformasını değiştirebileceği bir limana yıllardır ayak basmamıştı sanki. Görünüşü tepeden tırnağa, korsanlığı seçmiş bir asker kaçağını andırıyordu. Mürettebat, kışla dezenfektanı ve daha kötü şeyler kokuyordu. Sömürge gemicileriydi, çoğu Asyalı ya da melez. Her birinin derisi farklı renkteydi, tek tip bir üniforma yoktu üstlerinde. Bu onlara paralı asker havası veriyordu. Orada bulunuşlarının bile içimde ruhsal bir sarsıntıya yol açacağını anlamaları mümkün değildi. Bir yıldan fazla bir zamandır dünyadan elimi eteğimi çekmiş yaşıyordum; duyularım yinelemelere alışmıştı. Ve birdenbire düzinelerce yeni yüz, çığırtkan sesler ve unutulmuş kokular kapladı benliğimi. İşe koyuldular, yağmalamak amacıyla odayı darmadağın etmeye başladılar. Aralarında, kuşkusuz Sami ırkından, kıvırcık siyah saçlı ve tel gözlüklü, çok genç biri göze çarpıyordu. Diğerlerine katılmıyordu. Gemici değildi ve ötekilere göre daha iyi giyinmişti. Deniz yaşamına hiç uymayan büro giysileri... Yeleğin cebinde gözden kaybolan küçük bir zincir, gizli bir saati haber veriyordu. Ötekiler, sürekli disiplinsizliğin yonttuğu

yüz hatlarını sergiliyorlardı. Buna karşılık Yahudide, pek ağır olmayan bir sürü kitap okumuş birinin sevimli yüzü vardı. Çok öksürüyordu.

"Kiminle görüşüyorum? Rütbeniz nedir?" diye bana sordu kaptan. "Dilsiz misiniz, yaralı mısınız, hasta mısınız? Beni anlamıyor musunuz? Hangi dili konuşuyorsunuz? Adınız ne? Yanıt verin! Yoksa çıldırdınız mı? Kuşkusuz, deli..." Havayı koklamak için konuşmasına ara verdi. "Bu pis koku nereden geliyor? Balıklar terleseydi bu koku ancak onlardan çıkardı, bütün ev bu kokuyla dolu."

Bazı denizciler güldü. Benimle alay ediyorlardı. Benden fazla bir şey aşıramayacaklarını anlamışlardı ve şimdi daha bir dikkatle süzüyorlardı. Yahudi, iyice yıpranmış resmî kâğıtları karıştırıyordu ve onları okurken bana, "Avrupa'dan ayrılmadan önce bakanlıktan, uzak denizlere atananların uluslararası kayıtlarının bir kopyasını istemiştim. Burada Caffó, Batís Caffó diye birinin adı geçiyor," dedi. Kuşkuyla kafasını kaldırdı, "ya da buna benzer bir şey."

"Caffó mu? Deniz işaret teknisyeni Caffó mu?" diye sordu kaptan.

"Sanırım, ama emin değilim," diye belirtti Yahudi gözlüklerini düzeltirken. "Genel listede bir tek onun adı var. Ama ne uyruğu ne de görevi belirtilmiş. Hangi şirketin, ne zaman ve tam olarak ne görevle gönderdiği de belli değil. Yalnızca gideceği yer olarak bu ada belirtilmiş. Sürgüne yollanan teknisyenlerin listesini kamu dairelerine iletmekle görevli olan denizcilik şirketinde. İşlerini savsaklıyor ve düzgün yapmıyorlar. Döndüğümde protesto edeceğim. Bu politika yalnızca kendi elemanlarına zarar verir. Yani bana. İnanılır gibi değil! Bütün ülkeler, birbirlerine uluslararası istasyonları bildirir; buna karşılık şirket, işine gelenin adını gizliyor. Ve biz şu anda çok berbat bir rasathaneden söz ediyoruz."

Ama Yahudi ile kaptanın ilgi alanları çok farklıydı, anlık bir uzlaşma doğdu. Kaptan pratik bir adamdı, ayrıntılar onu pek ilgilendirmiyordu ve diretti:

"Deniz işaret teknisyeni Caffó, bu adam bir önceki meteoroloji uzmanının yerine gelmiş. Ama nerede olduğunu bilmiyoruz. Eğer bize tatmin edici bir yanıt vermezseniz, onun kaybolmasından sizi sorumlu tutmak zorunda kalacağız. Neyle suçlandığınızı anlıyor musunuz? Yanıt verin! Yanıt verin şeytan herif, yanıt verin! Meteoroloji uzmanının evi fenere komşu ve burası küçük bir ada. Ona ne olduğunu mutlaka bilmeniz gerek! Bu yolculuğun avanta olduğunu mu sanıyorsunuz? Çinhindi'nden Bordeaux'ya doğru yola çıktım, ama şirket beni, bir adamı geri getirmem için bin deniz mili yapmaya zorladı. Yalnızca bir adamı. Ve şimdi ben onu bulamıyorum. Burada, tam burada, bir posta pulundan daha az toprağın sığdığı bir adada!"

Gözlerindeki enerjinin beni utandıracağını ya da oluşan sessizliğin beni konuşmaya zorlayacağını umarak öfkeyle baktı bana. Hiçbirini elde edemedi. Eliyle teslim işareti yaptı. Otoritesinin büyük bir bölümü, puroyla kurduğu ilişkiye dayanıyordu. Öyle yoğun bir duman çıkardı ki onu çiğneyebilirdi. Genç Yahudi'ye döndü:

"Sükût ikrardan gelir. Asmaları için onu götüreceğim."

"Sessizlik güçlü bir savunma da olabilir," dedi kitap karıştırmış olan genç adam. "Anımsayın kaptan, beni götürecek gemi o tayfuna yakalandığı için görev size verildi. Aylarca geciktik. Yalnızlığın önceki meteoroloji uzmanını ne hale getirdiğini kim bilebilir? Ve eğer başına kötü bir şey geldiyse bu adam sorumlu değil, tanık da olabilir."

Birdenbire kaptan, hâlâ sandıkları karıştıran Asyalı denizciye döndü. Denizci bunun ayrımına varıncaya dek ensesine üç yumruk yedi. Kaptan, çaldığı gümüş sigara tabakasını

elinden aldı. Dudaklarının arasındaki puroyu çekmeden tabakayı ciddi ciddi inceledi ve daha sonra onu kabanının derinliklerinde yok etti. Genç Yahudi hiç renk vermedi. Bu sahnelere alışık olmalıydı. Frazer'ın kitabını bana yaklaştırarak, törensel bir havayla konuştu:

"Geçen zaman boyunca başka bir kitaptan yararlanamadınız mı? Bilmeniz gerekir, yazın dünyasının yönü değişti. Şimdi daha yüksek entelektüel ilkeler isteniyor."

Hayır. Yanılıyordu. Hiçbir şey değişmemişti. Genelev müşterisi çapulcu takımı gibi feneri istila eden bu pis insanlara bakması yeterliydi. O entelektüelliğin doruklarından söz ederken, onlardan bir kısmı dokundukları her şeyi lekeliyor ve bozuyordu. Bana bakın, asılmaktan çok, bu adamlarla birlikte yaşamaktan korkan bir adam. Sürgünü kargaşaya yeğlemiş ve artık tersine bir yolculuğa katlanamayacak bir adam. Zavallı delikanlı. Her yanından yetenek fışkırıyordu. Bir denge sağlamak üzere, bütün kitapları terazinin bir kefesine, Aneris'i de öteki kefesine koyması için meydan okuyabilirdim ona.

Kuşkusuz kaptanın tehditleri aptalca şeylerdi. Ben yalnızca bir engeldim ve bana öyle davranıldı. Bir süre sonra kasketini çıkardı ve bağırmaya başladı. Kasketiyle vurarak, Fransızca, Çince karışımı ya da herhangi bir dilde adamlarını azarlıyordu ve ben farkında olmadan çekip gitmişlerdi. Seslerini fenerin merdivenlerinden duyabildim. Her yandan gelen emirler, lanetler ve küfürler neşeli bir biçimde birbirine karışıyordu. Sonra, hiç. Geldikleri gibi gitmişlerdi. Deniz her zamankinden daha dalgalıydı; kimi dalgalar birbirine çarpan taşlar gibi sesler çıkarıyor, feneri dövüyordu. Kimileri de insana bir aslan kükremesini anımsatıyordu. Pek çok insan hayalet görmüştür, ama ben, bir hayalet topluluğunca ziyaret edilen ilk insan olduğum izlenimine kapıldım. Kim bilir belki de ben bir hayalettim.

Bütün gün balkondan ayrılmadım. Dikkatimi merakımın üzerinde yoğunlaştırmıştım. Epeydir, bütün hareketlerini yadırgadığım bir insan topluluğuyla karşılaşmamıştım. Çekip gitmeden önce meteoroloji uzmanının evini onardılar. Bu işi gönülsüz, kaptanın emriyle zorla yapıyorlardı. Rüzgâr uygun olduğunda alet edevat gürültüsünü ve adamın öfkeli sesini duyabiliyordum. Ama o da bunu pek istekle yapmıyordu. Son derece teatral küfürler çıkıyordu ağzından, görevi ile gemiye olabildiğince çabuk binme isteği arasında bir uzlaşma. Küçük bir duman sütunu gördüm ve bir de insan figürleri. Kaptan şimdi sigaradan çok, içki içiyordu. Genç Yahudinin önerilerine pek aldırdığı yoktu. Yahudi çok direttiğinde ona sırtını dönüyor doğrudan şişeden birkaç yudum alıyordu. Oradan gitmek istiyordu.

Bizim duygularımız nedir? Bize bizzat bizden söz eden haberler. Hava kararmadan botlar kıyıyı terk etti; hiçbir şey hissetmiyordum, hiç, nostalji bile. Gemi ufka gömülüyordu. Meteoroloji uzmanının bacasından duman çıkıyordu. Arkamda ara kapak cızırtıyla açıldı. Onun, Aneris olduğunu anlamam için dönmeme gerek yoktu. Nereye gizlenmiş olduğunu da.

Konserve bakla yiyerek kendime geldim. Dilimi şaklatıyordum ve Aneris hemen bana itaat ediyordu. Masadan ayrıldı ve çabucak soyundu. Kendince mutluydu. Sarhoşluğun beklenmedik bir şaşkınlık yarattığını sanıyorum. Ama hayır. Oradaydı, bana vermek istediğinden daha fazlasını ondan istemediğim sürece bana sadıktı. Ben de soyunuyordum. O duruşunu değiştirdiğinde, ben en son kazağı çıkarıyordum. Titrek bir mimik yapıyor. Bağdaş kurup oturuyor. Konuşarak şarkı söylüyor ya da şarkı söyleyerek konuşuyordu.

Kan yeniden damarlarımda dolaşmaya başladı. Kapının koruma demirini emniyete almak, fenerin ışıklarını yakmak, elimde çok az kalan cephaneyi düzenlemek... Yanımda bir

aydınlatma fişeği olsun istiyorum, aman Tanrım, çok az kalmış. Her şey yerli yerinde mi? Hem evet, hem hayır. Her şey düzenliydi, evet. Eşyalar o denli düzenliydi ki artık bana gereksinmeleri yoktu.

Citauca'lar aynı anda doğudan ve batıdan adayı istila ettiler. Saldırıdan önce ormanda toplanan iki küçük grup vardı. Sıçraya sıçraya fenere yaklaştılar. Arada bir projektörler bir çift gözü aydınlatıyordu. Kimilerinin metalik yeşil gözleri vardı. Onlara nişan alırken, gerilla savaşıyla ilgili eski bir kitap aklıma geldi: İsyancılar, özellikle de silah bakımından zayıf olduklarında, sayıca güçlenerek geceleri saldırırlar. Ve iki düşman cephe arasında bir seçim yapabileceklerse, her zaman en güçsüz olanı seçerler. Salt sağduyu gibi görünebilir, ama gönüllü savaşçıların, önemli sağduyu derslerine gereksinmeleri vardır.

Gözden kayboldular ve bir dakika sonra adanın öteki ucunda ulumaya başladılar. Olayların akışı, silah sesleri duyulduğunda rahatça silahını temizleyen bu adama –bana– artık ihtiyaç duymuyordu. Orada, köşeyi dönünce, başka bir insanoğlu yaşamı için çarpışırken bu adam sağır gibi davranıyordu. Ve iyice düşünülecek olursa ne yapmam gerekirdi? Binlerce citauca'nın bizi kuşattığını Fransız kaptana haber vermem mi? Gece yarısı fenerden çıkmam mı? En azından dokuz atış saydım. Tek düşündüğüm, böyle saçma sapan bir biçimde cephane harcamayı yasaklamanın gerekliliğiydi.

* * *

Ertesi gün küçük eve gittim. Kalın bir sis tabakası, tam kapının önüne gelinceye dek evi görmemi engelledi. Yaşadığı az çok anlaşılabilirdi. Kıvırcık saçlar, şişmiş gözler. Hâlâ bir sigorta çalışanı kıyafetleri içindeydi. Ada, bugüne kadar böylesi uygunsuz bir kıyafeti hiç görmemişti. Birazcık mizah

duygum kalmış olsaydı gülerdim. Düğmesiz, beyaz gömlek, siyah kaban, savaşın yıprattığı, ütüsüz siyah pantolon. Hatta boynunda gevşek bağlanmış bir kravat. Gözlüğünün bir camı örümcek ağı gibi çatlamıştı, ayakkabıları çamur içindeydi. Bir gecede küçük burjuvalıktan vatansız paryalığa geçmişti. Sağ elinde hâlâ dumanı tüten bir revolver tutuyordu. Bu küçük silah, çelişkili bir biçimde görünüşünü daha da savunmasız hale getiriyordu. Sisin arasından bana doğru koşarcasına geldi:

"Bay Caffó, Tanrı'ya şükürler olsun! Bir daha insan yüzü göremeyeceğimi sanmıştım."

Hiçbir şey söylemedim, yalnızca etten bir hayalettim. Evini karıştırırken küçük bir köpek gibi beni izledi. Uçurumun kıyısında olmak, kimi insanlarda zoraki bir gevezeliği tetikler. Çok konuşuyordu, ben onu dinlemiyordum bile. İki teçhizat sandığı büyük sebze çuvallarının altındaydı. Küçük birer tabut biçimindeydiler. Bir demir manivelayla birinci sandığın kapağını fırlattım, kutsal bir lahit açılıyormuş gibi bir sessizlik oldu. Mermileri karıştırdım.

"Ah, bayım! Doğru," dedi yanıma diz çökerek. "Öteki sandıkta bir silah olduğundan eminim. Yönetmelik, sürgüne yollanan meteoroloji uzmanlarının en az bir silahı olmasını zorunlu kılar. Dün öğleden sonra bunu anımsamadım. Hiçbir şey düşünemiyordum. Şans eseri, kendimi gemideki oğlancılardan korumak için bu tabanca vardı üzerimde. Bu adanın şeytanın ikametgâhı olduğunu kim düşünebilirdi ki?"

"İnsan asla nerede olacağını bilmez. Ne gibi teçhizatımız olduğunu bilmeliydik," diye kesip attım.

"Tamam. Siz kendinizinkini iyi kullandınız..." Utangaç bir sesle ekledi:

"Öyle olmasa, yaşıyor olamazdınız."

Haklıydı. Bu söz, kendimi bir parça hakarete uğramış gibi hissetmemi engellemiyordu. Ne gözlerimi ne de parmaklarımı bakır fişeklerden ayırabiliyordum.

"Şimdi söz konusu olan, sizin de bunu iyi kullanmanız. Adanın yarısını size bırakmamda hiçbir sakınca yok. İki cephane sandığınız var. Eminim, birinin bende kalması sizi rahatsız etmez."

Anlamadan gözlerini kırpıştırdı. Ayağa kalktı. Bir ayağıyla sandığın kapağını kapadı. Az sonra parmaklarımı yakaladı.

"Cephanenin fenere götürülmesi mi? Ama siz neden söz ediyorsunuz? Fenere götürülmesi gereken benim!"

Ses tonu değişmişti. İlk kez dikkatle baktım ona. Dudaklarında umutla ölen o insanlardan biriydi.

"Bunu siz anlayamazsınız," dedim. "Burada her şey karmakarışık."

"Bunu zaten anladım! Ayaklı köpek balıklarıyla tıka basa dolu cehennemî bir uçurum."

"Gerçekten, beni anlamıyorsunuz."

Bir elimle boynundan yakaladım ve kıyıya doğru onu sürükledim. Ondan daha güçlü değildim, ama o uyuşukluk içindeydi, benimse kaslarım adanın hareketliliğiyle antrenmanlıydı. İki elimle başını denize doğru çevirdim:

"Bakın!" dedim. "Bu gece onlara katlanmanız gerekti, değil mi? Şimdi iyi bakın, koca bir okyanus. Orada, aşağıda ne görüyorsunuz?"

Biraz sızlandı ve bir kukla gibi kumlara devrildi. Ağlamaya başladı. Ne gördüğünü tahmin edebiliyordum. Doğal olarak tahmin edebiliyordum. Başka şey görme yeteneği olan o adamlardan biri olsaydı adaya hiçbir zaman gelmezdi. Buz gibi bir rüzgâr sisi süpürüp götürdü. Güneş sandığımdan daha aşağılardaydı. Ağlamayı kesti.

"Bu adaya geldiğimden beri hiçbir şey anlamıyorum. Ama gerçek şu ki burada ölmek istemiyorum." Yumruğunu sıktı. "İstemiyorum."

"Öyleyse gidin," dedim. "Bu fener bir serap. Orada, içeride hiç güvende olmayacaksınız. Girmeyin. Gidin, evinize dönün."

"Gitmek mi? Gitmemi nasıl istersiniz? Kollarını açtı. Çevrenize bakın! Bir yerlerde bir gemi görüyor musunuz? Gezegenin son basamağındayız."

"Fenere güvenmeyin," diye direttim. "Buraya gelen insanlar inançlarını yitirdi ve seraplarla uğraşmaya başladı. Ama hiçbiri asla bir serabı kucaklayamadı."

Sesim değişmişti. "Eğer inancınız olsaydı sularda yürürdünüz ve geldiğiniz yere dönerdiniz."

"Benimle alay ediyorsunuz, değil mi? Yoksa ben bir deliyle mi konuşuyorum?"

"Burada bir gece geçirdiniz ve beni deli yerine koyuyorsunuz, öyle mi?" Kemiklerim sızlıyordu. "Yorgunum."

Bir taşa oturdum. Şaşkınlık içinde bana baktı. Bir vantrilok gibi davranmıştım, başıma gelenler az önce söylediğim şeylere inanmama engel oluyordu. Buna karşın şaşkınlığım yüzünden gözleri, kabaca parlak iki noktaya dönüştü. Gözlerini kırpıştırmıyordu. Yabanıl bir enerjiyle ayağa kalktı. Ayakkabılarını çıkardı. Sert hareketlerle pantolonunu sıyırdı. Kabanını ve gözlüklerini çıkardı.

Evet, suya doğru gidiyordu. Kuşkusuz duraksamadan. O yumuşak ve kararlı delikanlının sırtını görüyordum ve beynimde bir şimşek çaktı. Deniz ile kara arasındaki belli belirsiz sınırda durdu. Ötekilerden daha büyük bir dalga ayaklarını yaladı; ben de soğuktan titrediğimi fark ettim, görünmez bir ip beni alıp götürdü. Kuşkulandım. Ya gidecek olursa?

Silah elimden düşüyordu. Buna inanamıyordum. Gerçekten de suda yürüyordu. Bir adım atıyordu ve de bir adım daha ve deniz onun ayaklarını sıvı bir köprü gibi tutuyordu. Gidiyordu, feneri, savaşımızın temelini oluşturan erdemsizlikleri ortadan kaldırıyordu. Seraplarla tartışılamayacağını, onlardan sakınmak gerektiğini anlamıştı. Bütün tutkuları, bütün sapıklıkları yıkıyordu, çünkü ta başından beri onları

yadsıyordu. Bu delikanlı dünyanın göz kapaklarıydı; birkaç adım daha ve herkesi karabasandan uyandıracaktık.

Bana doğru öfkeyle döndü:

"Ne halt ediyorum ben?" diye bağırdı kollarını açarak. "Benim iyi yürekli İsa olduğumu mu sanıyorsunuz?"

Ve gittiği yoldan geri döndü. Yere sağlam basar basmaz ruhu artık bir savaşçı ruhuydu. Son ana dek savaşmak istiyordu. "Köpekbalığı adamlar"dan, suları arsenikle zehirlemekten, bıçak gibi iş görecek kırık midye kabuklarıyla süslenmiş ağlarla deniz kıyısını doldurmaktan, binlerce ölümcül stratejiden söz ediyordu. Suya yaklaştım. Su yüzeyinin iki parmak altında, üzerlerinde adımlarının dolaştığı düz kayalıklar görülebiliyordu.

Silahımı yeni doğmuş bir bebek gibi kucaklayarak kumsalda oturdum. Kendimi sırtüstü yere attım. Sırtım, kumdan bir yatak buldu. Sonuç olarak dünya, önceden kestirilebilen, yeniliklerin olmadığı bir yerdi. Daha kafamızda oluşturmadan yanıtını verdiğimiz o sorulardan birini sordum kendi kendime: "Acaba Üçgen'im nerede olabilirdi, nerede?"

Güneş batıyordu.



“Mutlu azınlığa!”